

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ
ΠΡΩΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ



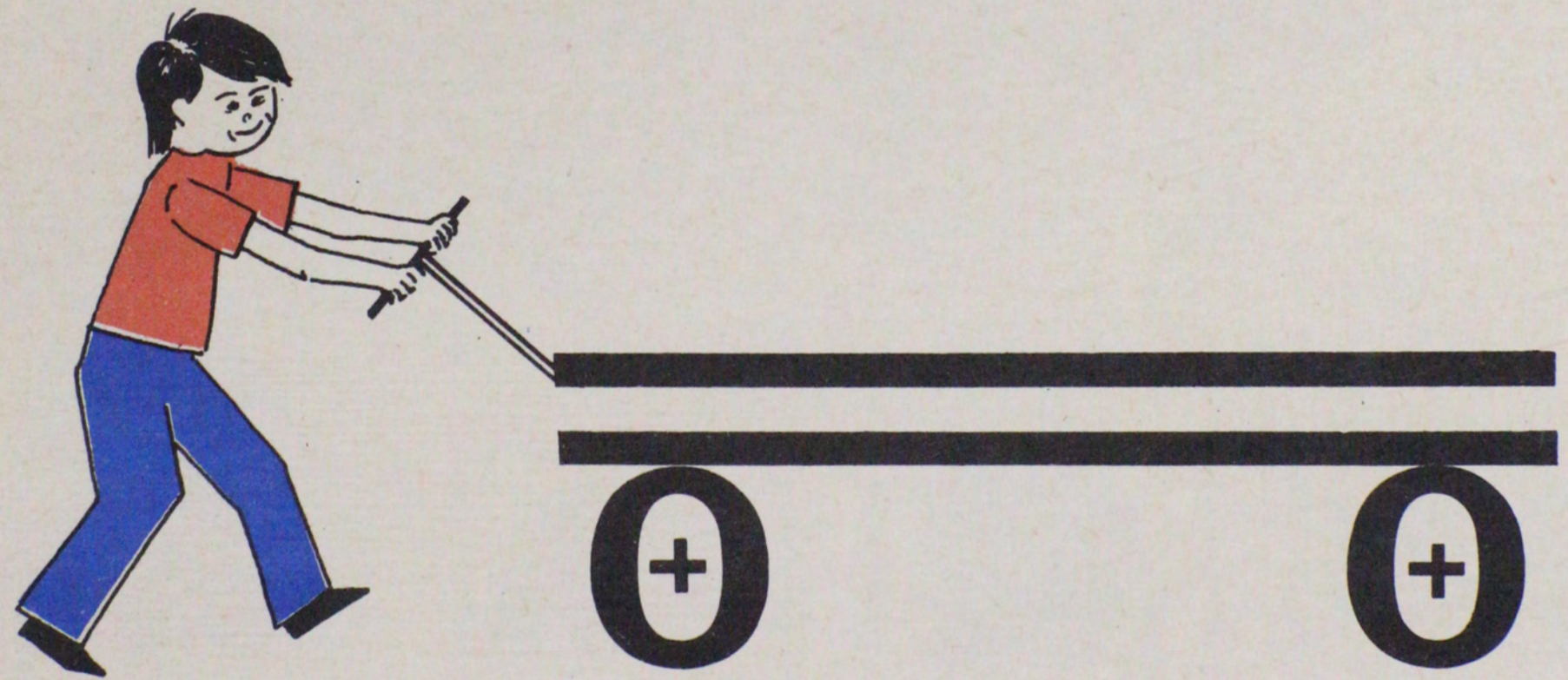
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΠΑΖΗΣΗ

△ ④

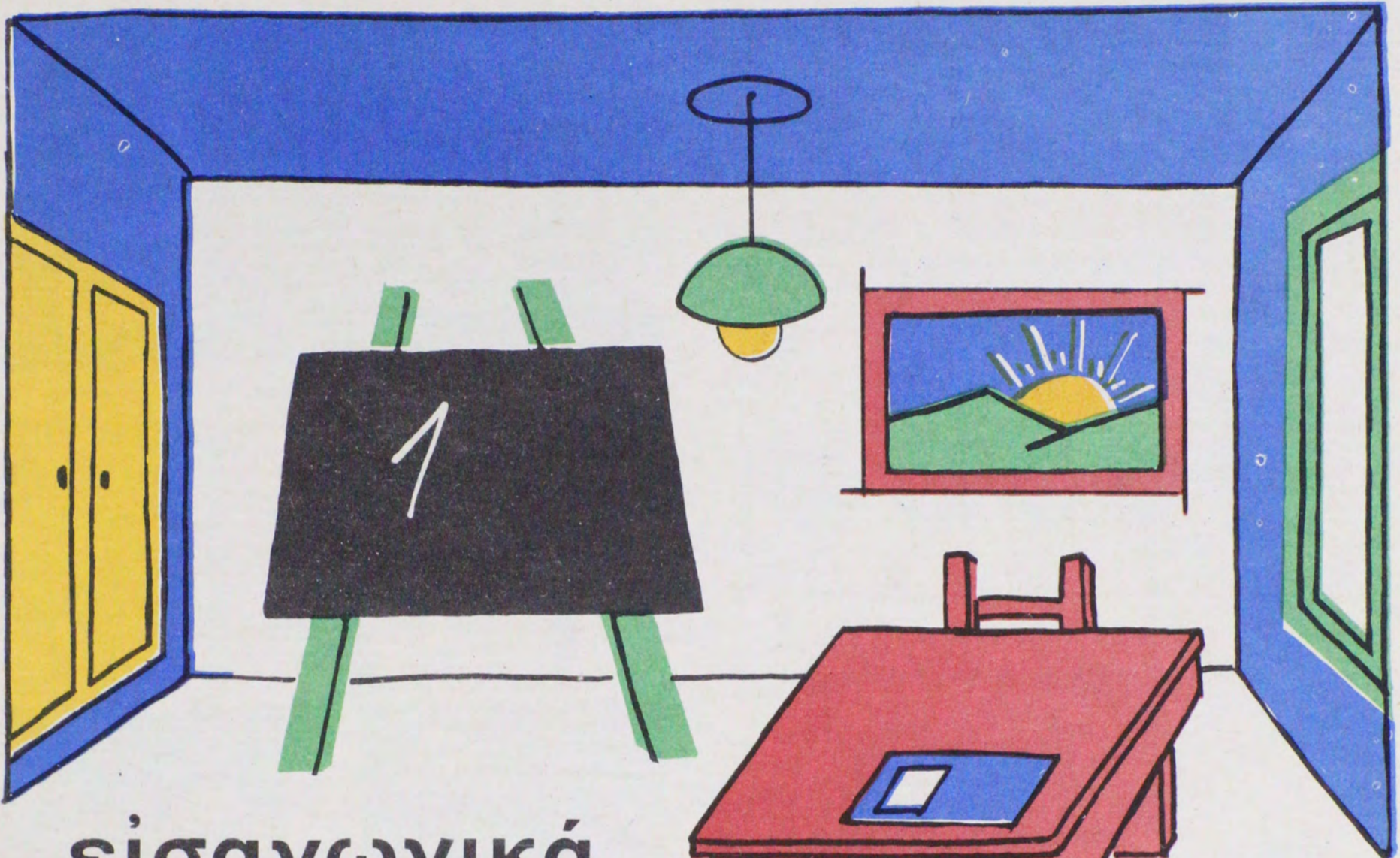
12 ΙΟΥΝ. 2008



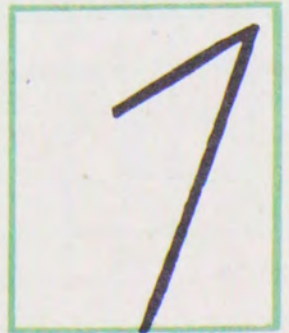
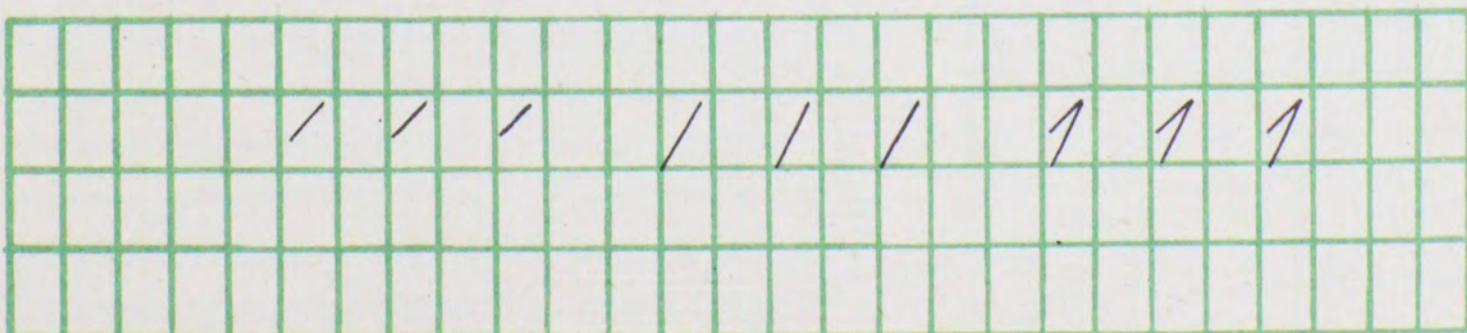
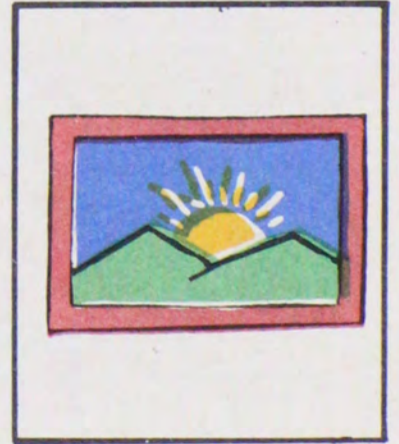
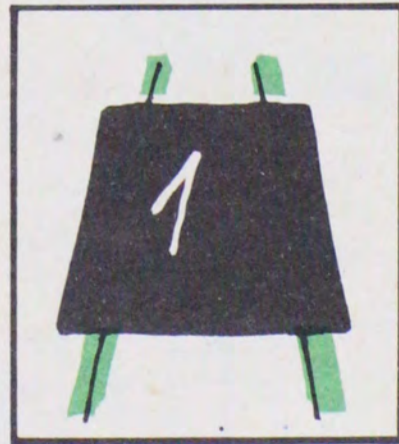
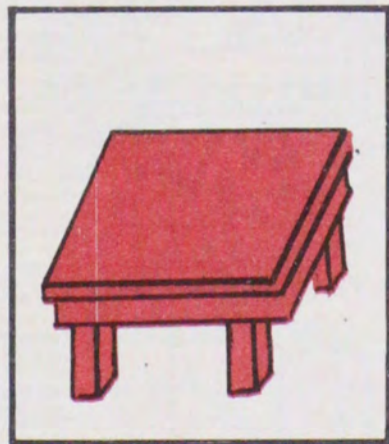
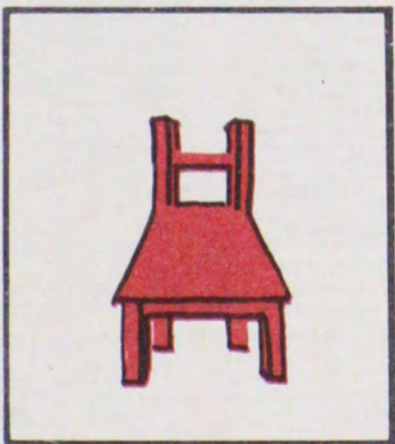
ΑΚΑ
372.7044
ΕΛΛ



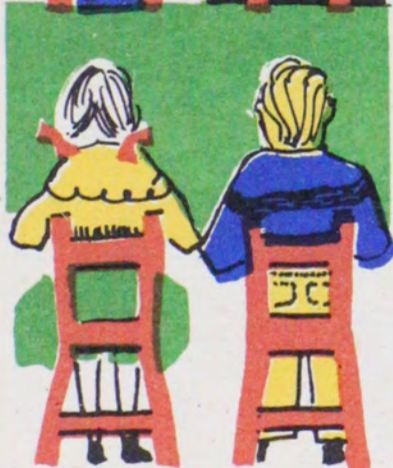
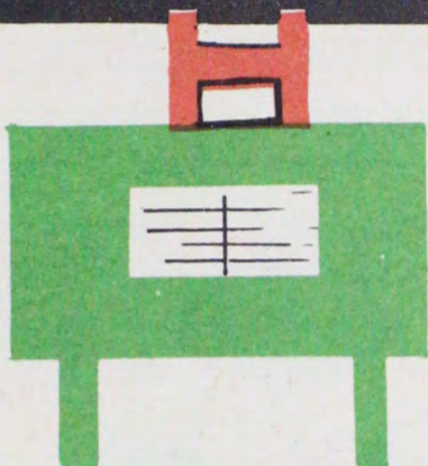
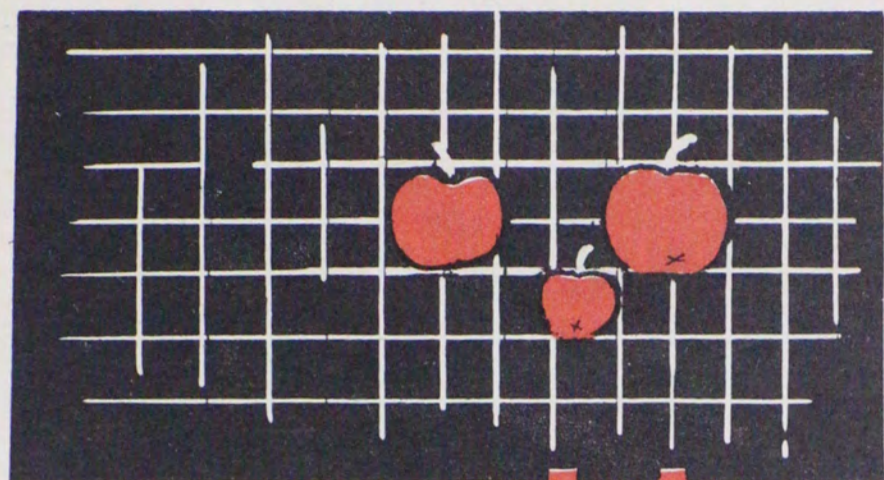
ΑΡ. ΕΙΣ: 150694



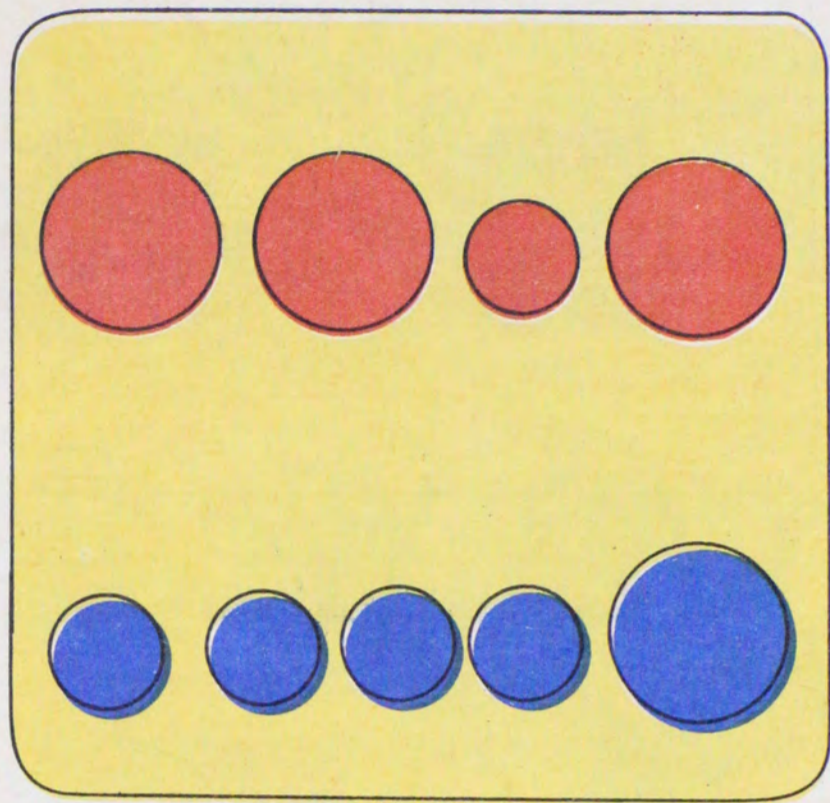
εισαγωγικά μαθήματα



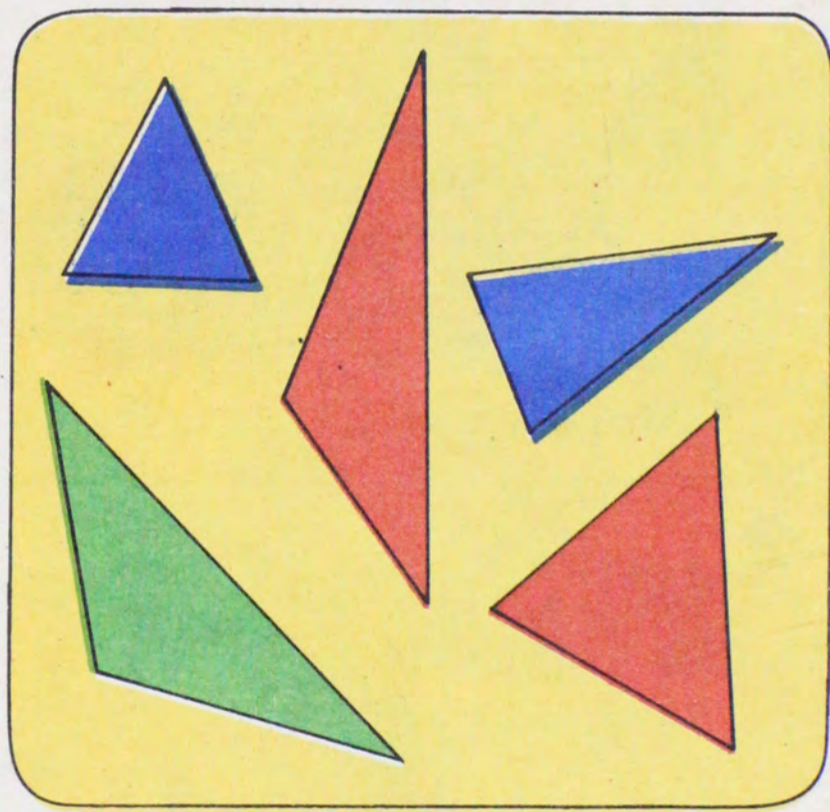
Πόσα είναι;



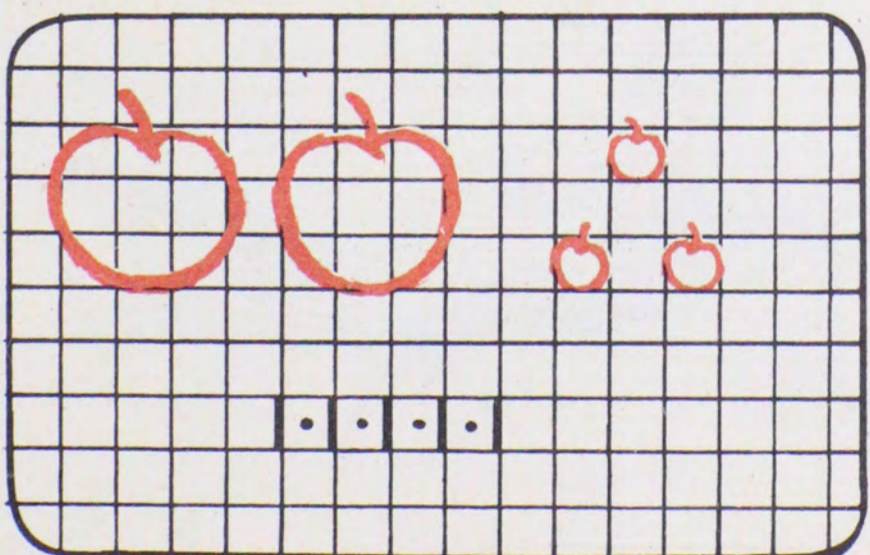
1



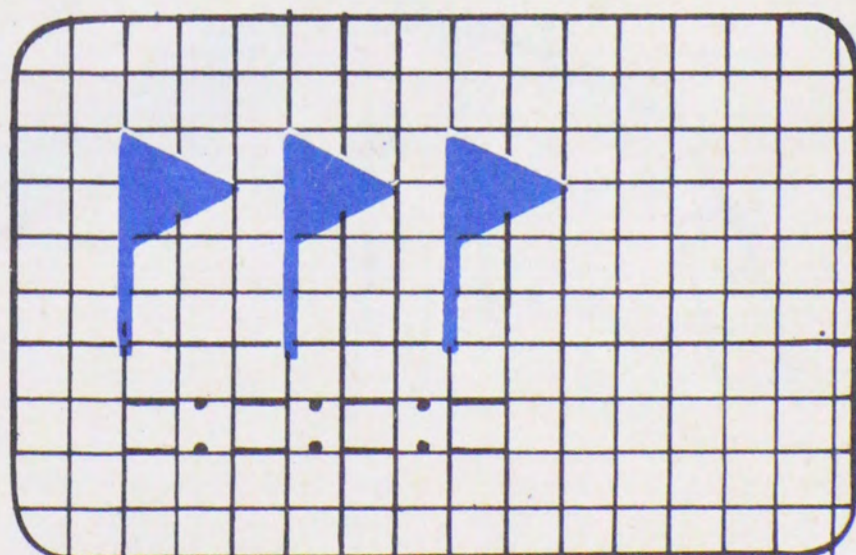
2



3

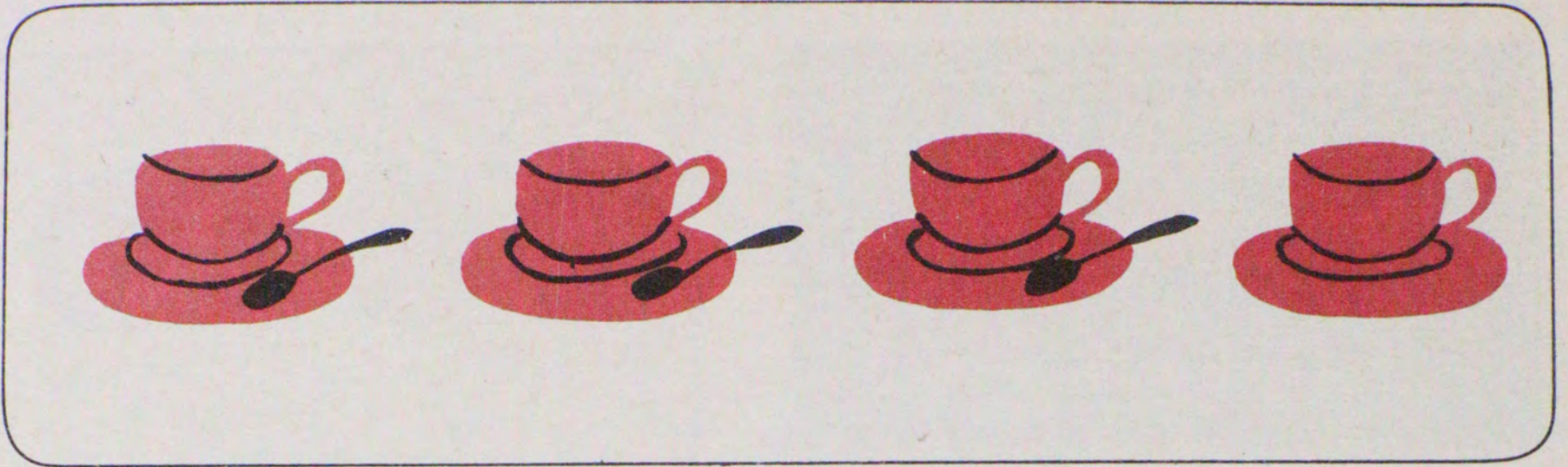


5

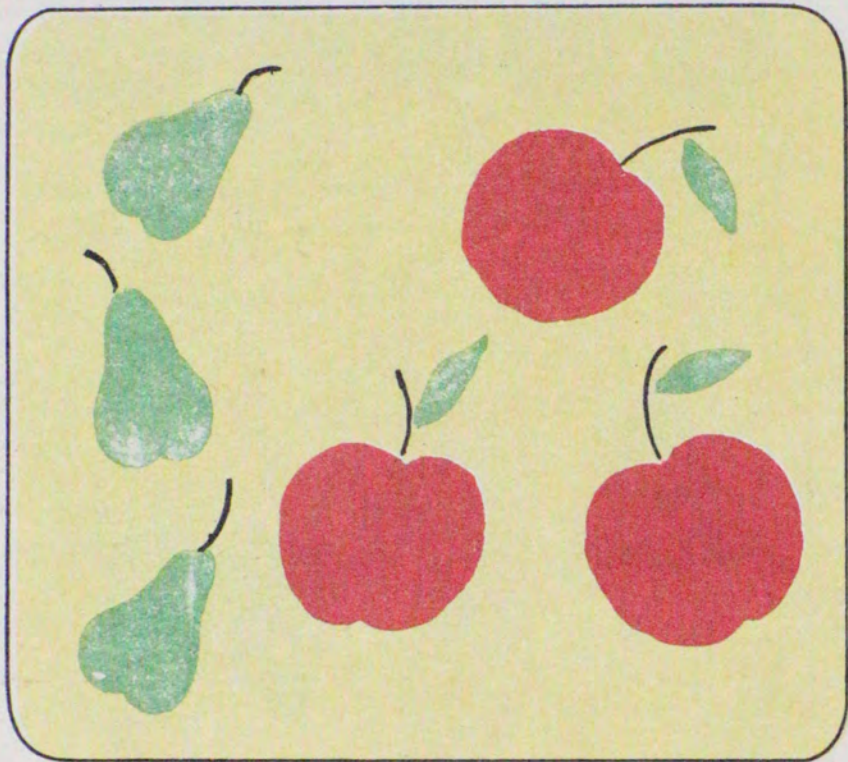


4

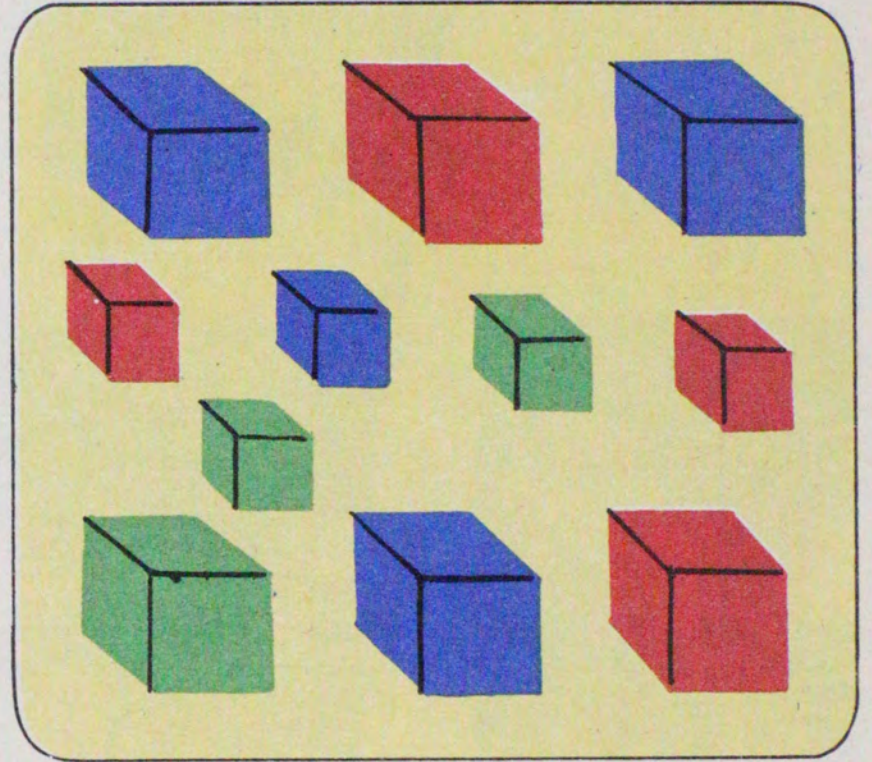
Είναι περισσότερα; Είναι λιγότερα; Είναι άλλα τόσα;



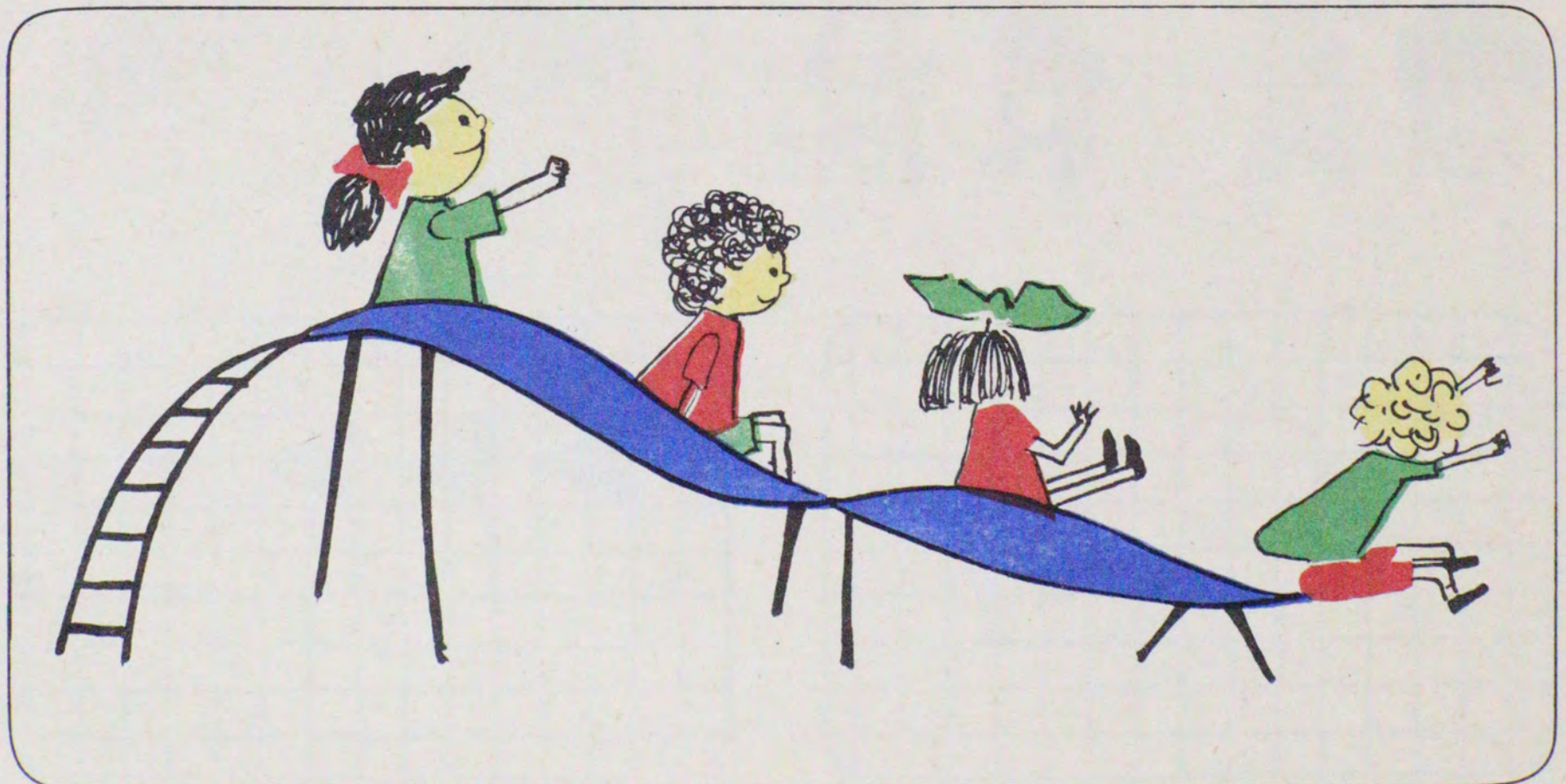
1



2



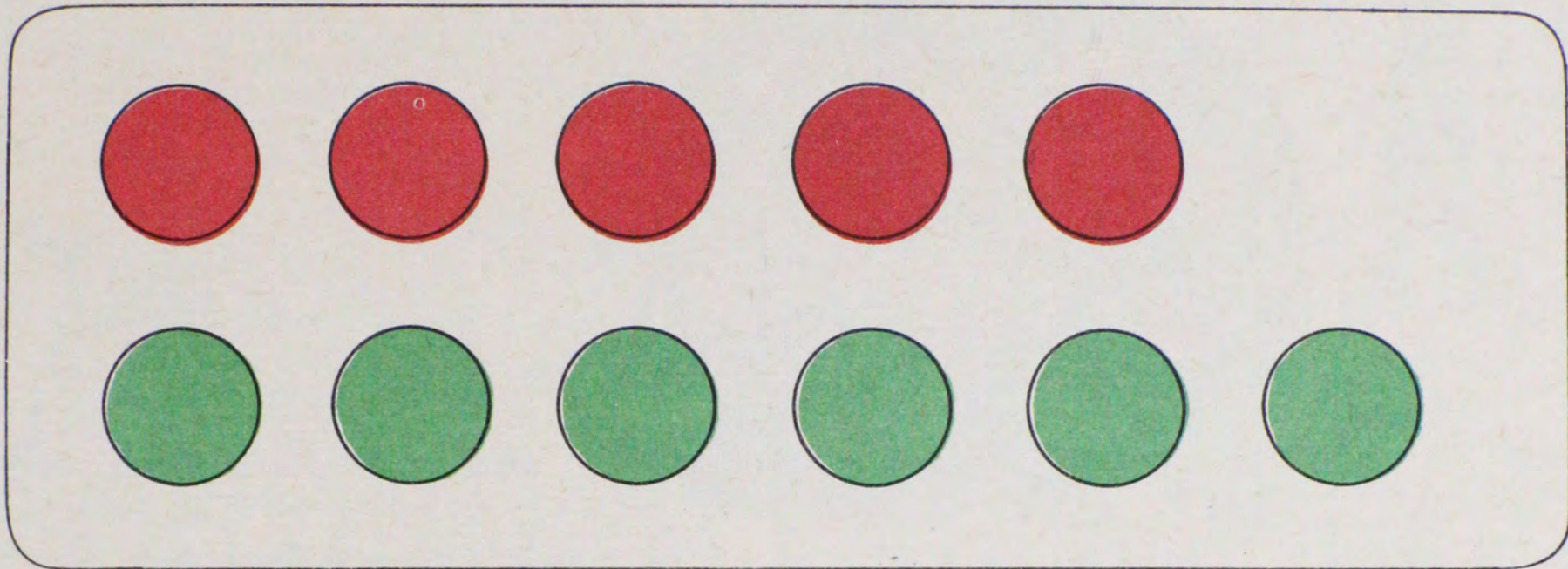
3



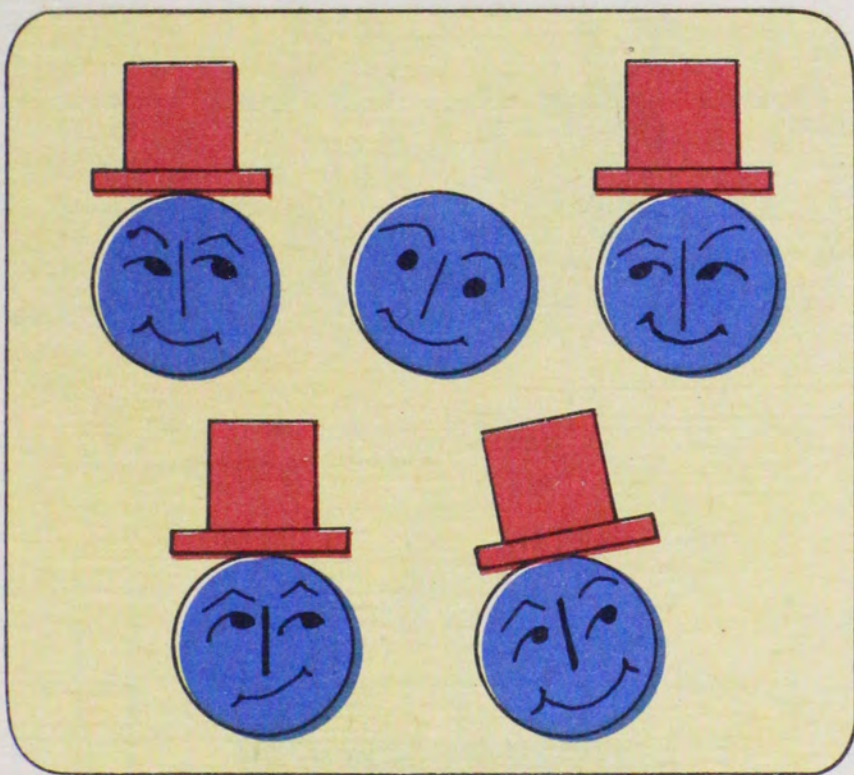
4

Πόσο είναι περισσότερα;

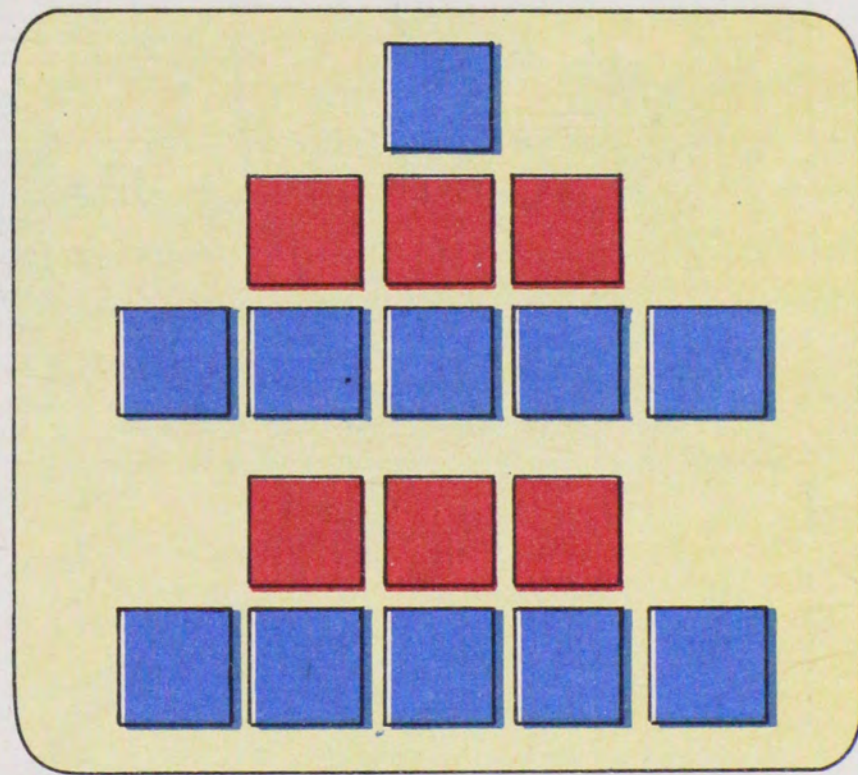
Πόσο είναι λιγότερα;



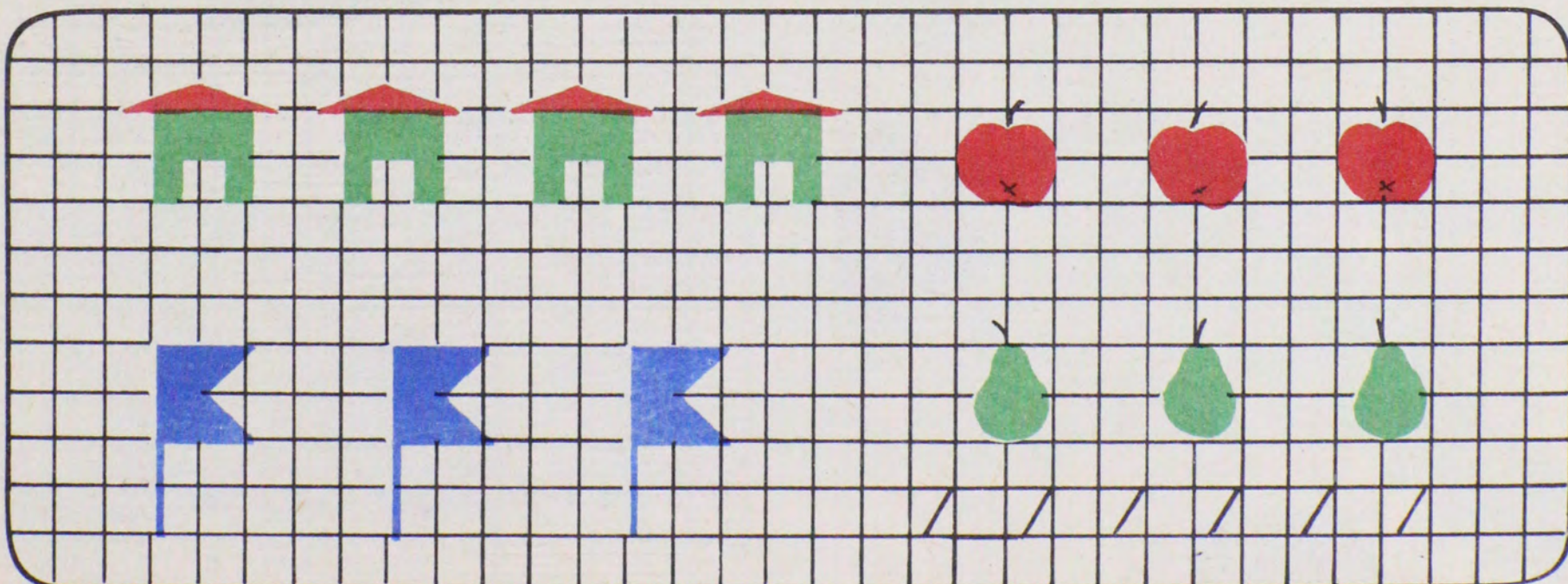
1



2



3



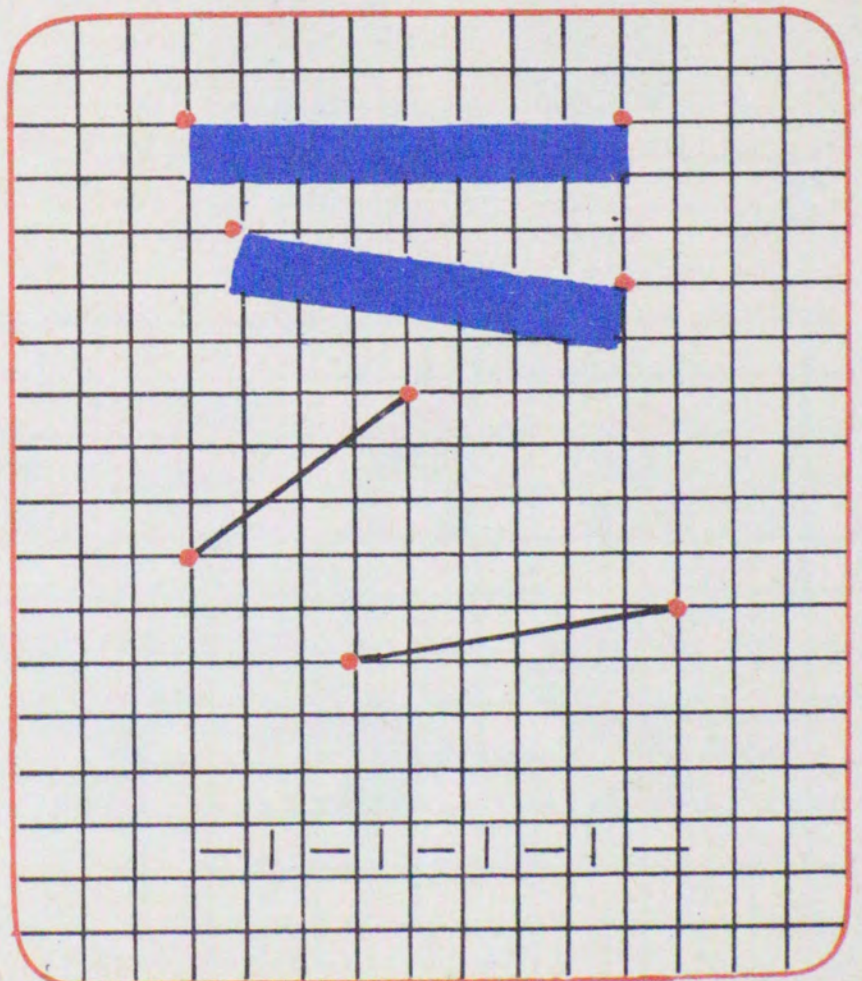
4



1



2

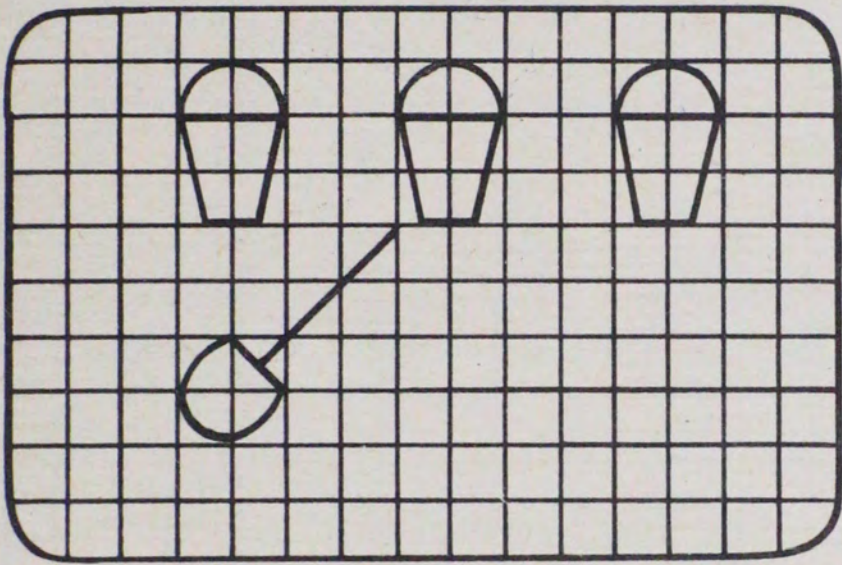


3

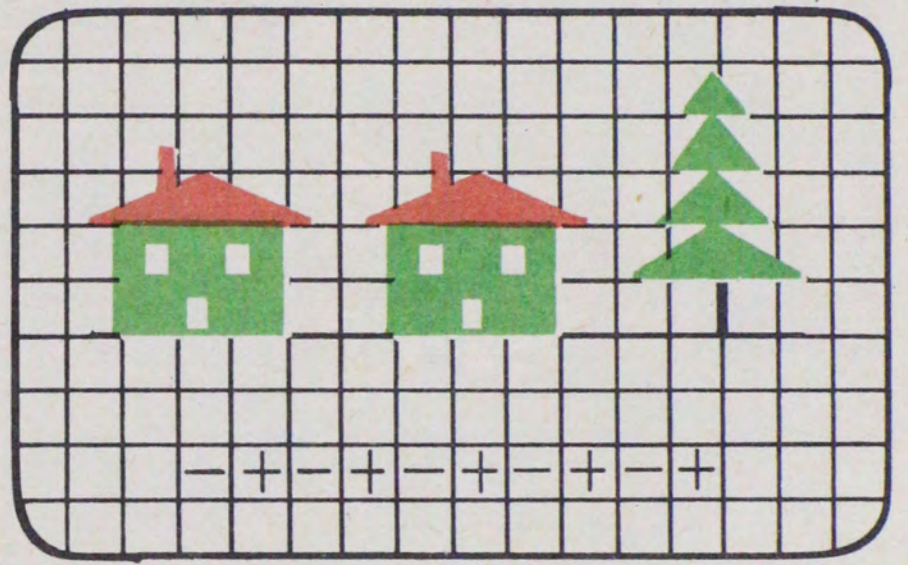
Ποιός είναι στη σειρά;



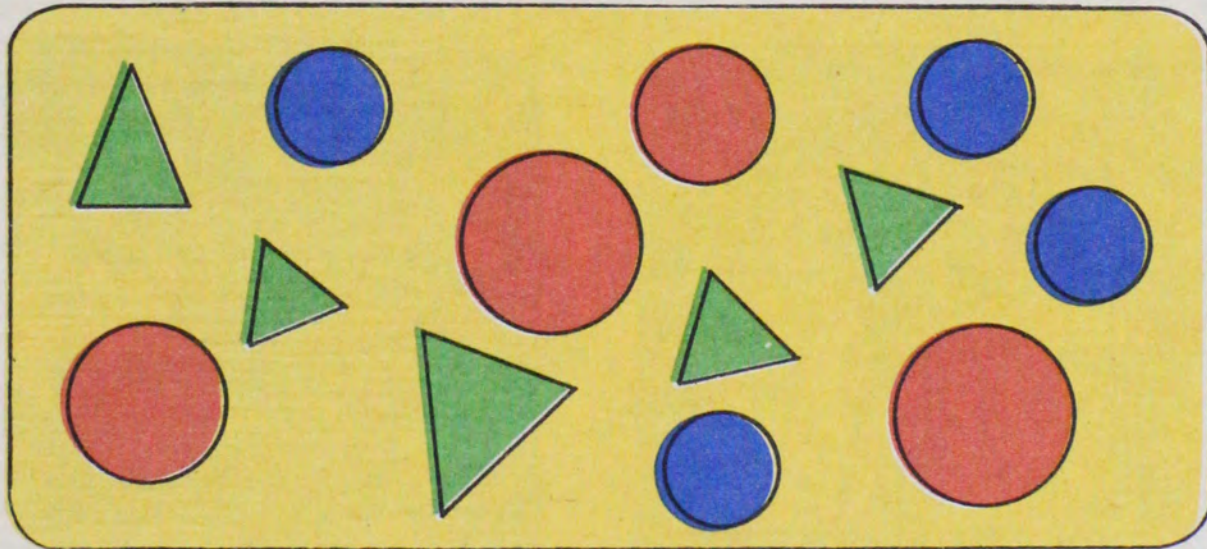
1



2



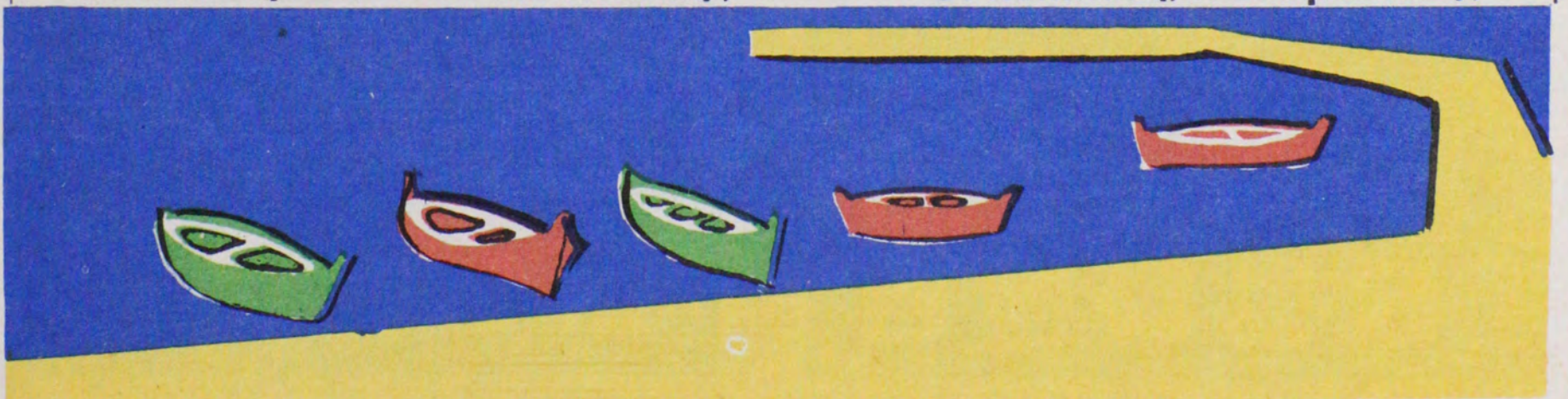
3



4

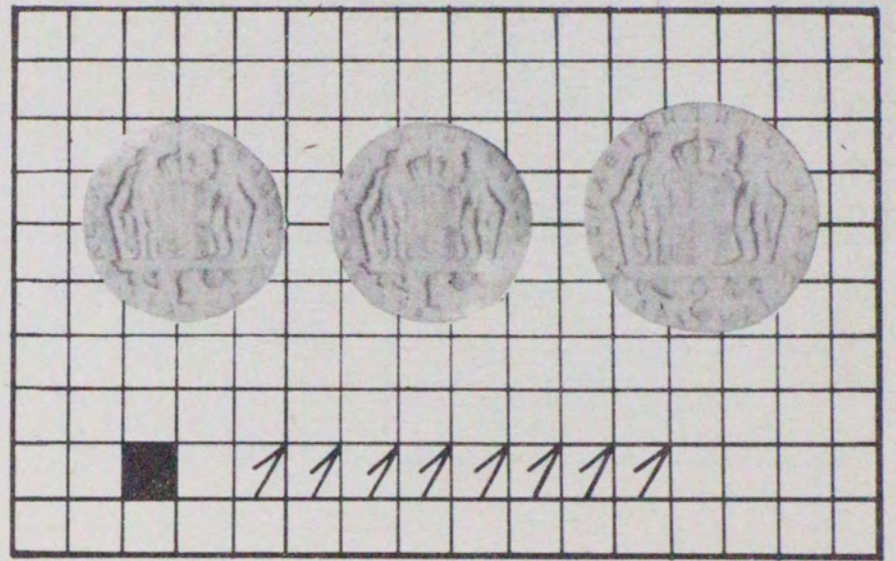
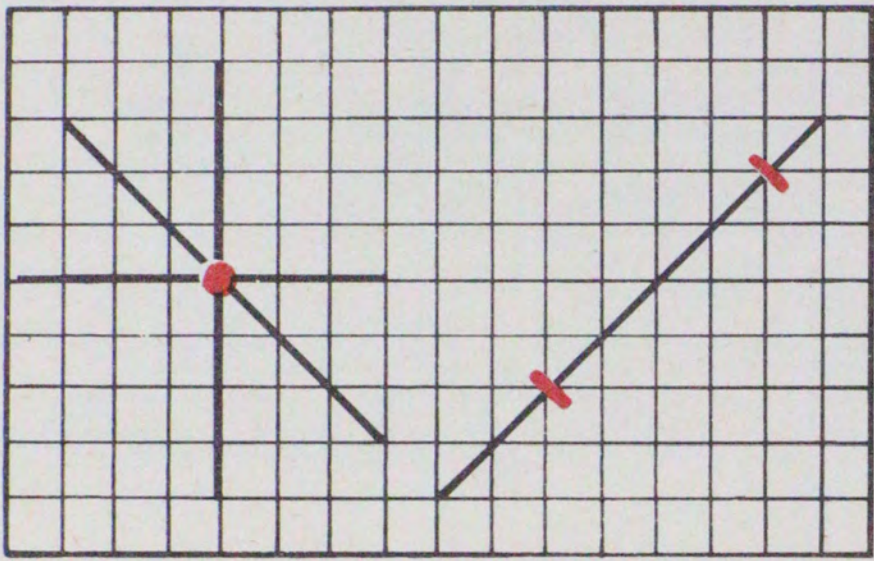
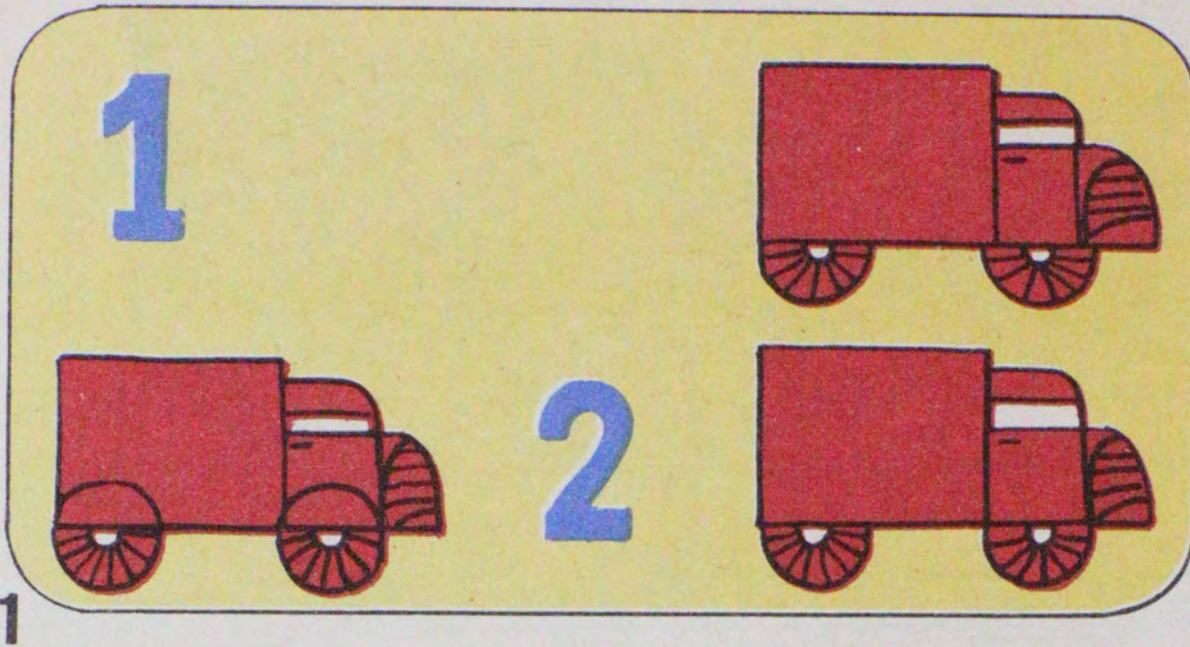
Ποιές βάρκες είναι πιο πολλές;

Οι κόκκινες, ή οι πράσινες;



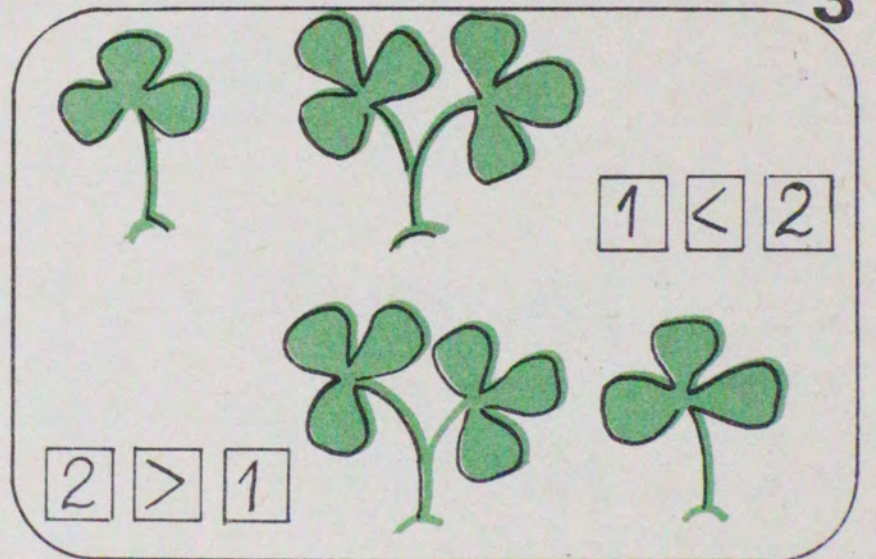
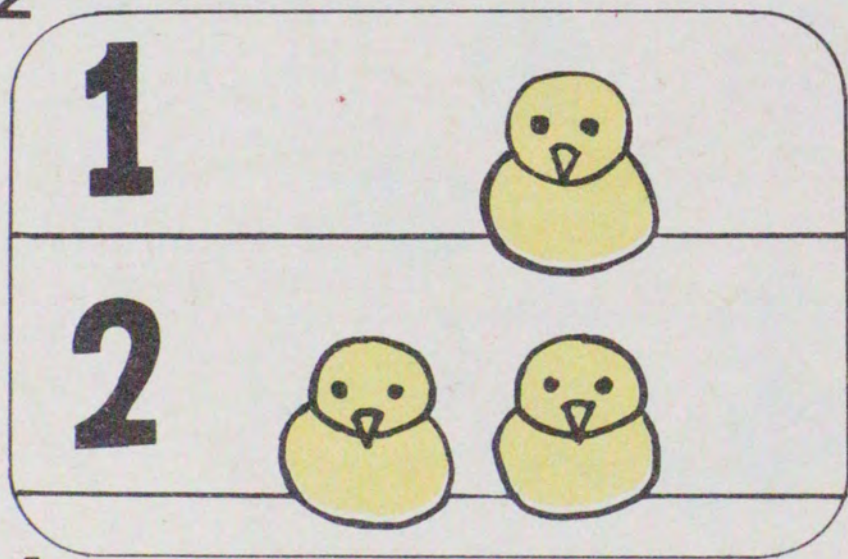
5

Οι αριθμοί



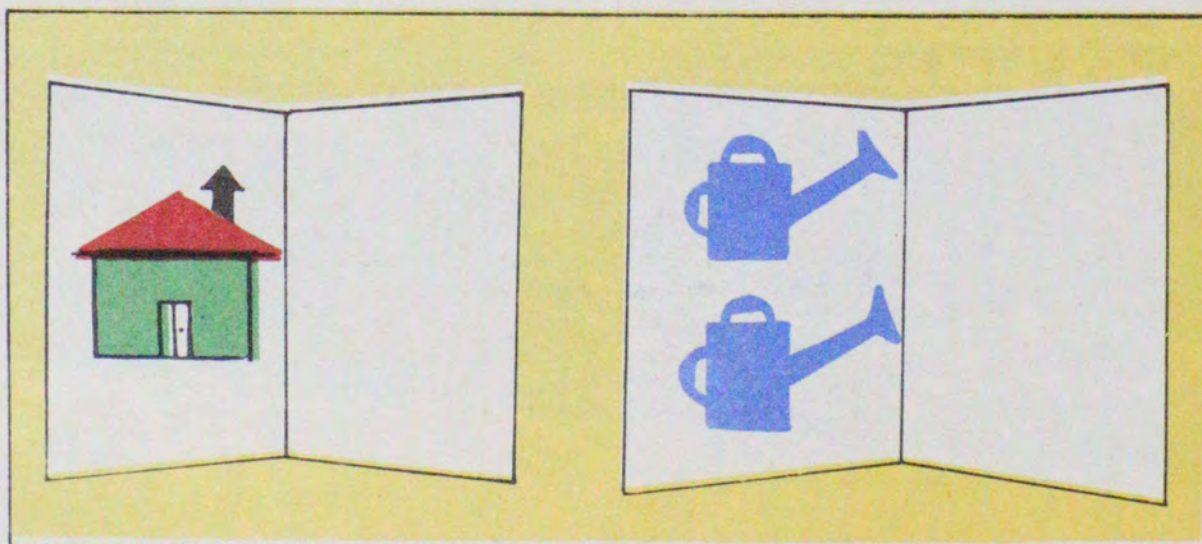
2

3



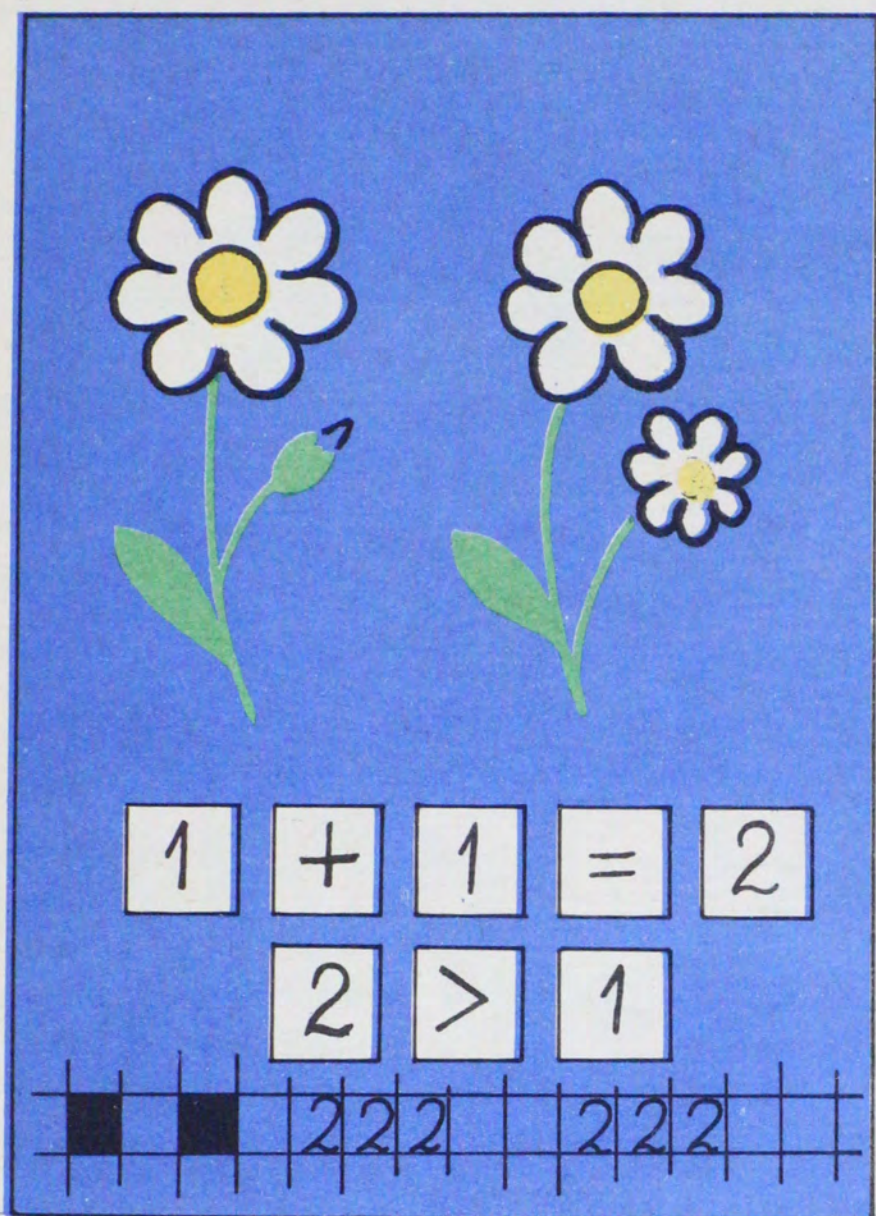
4

5

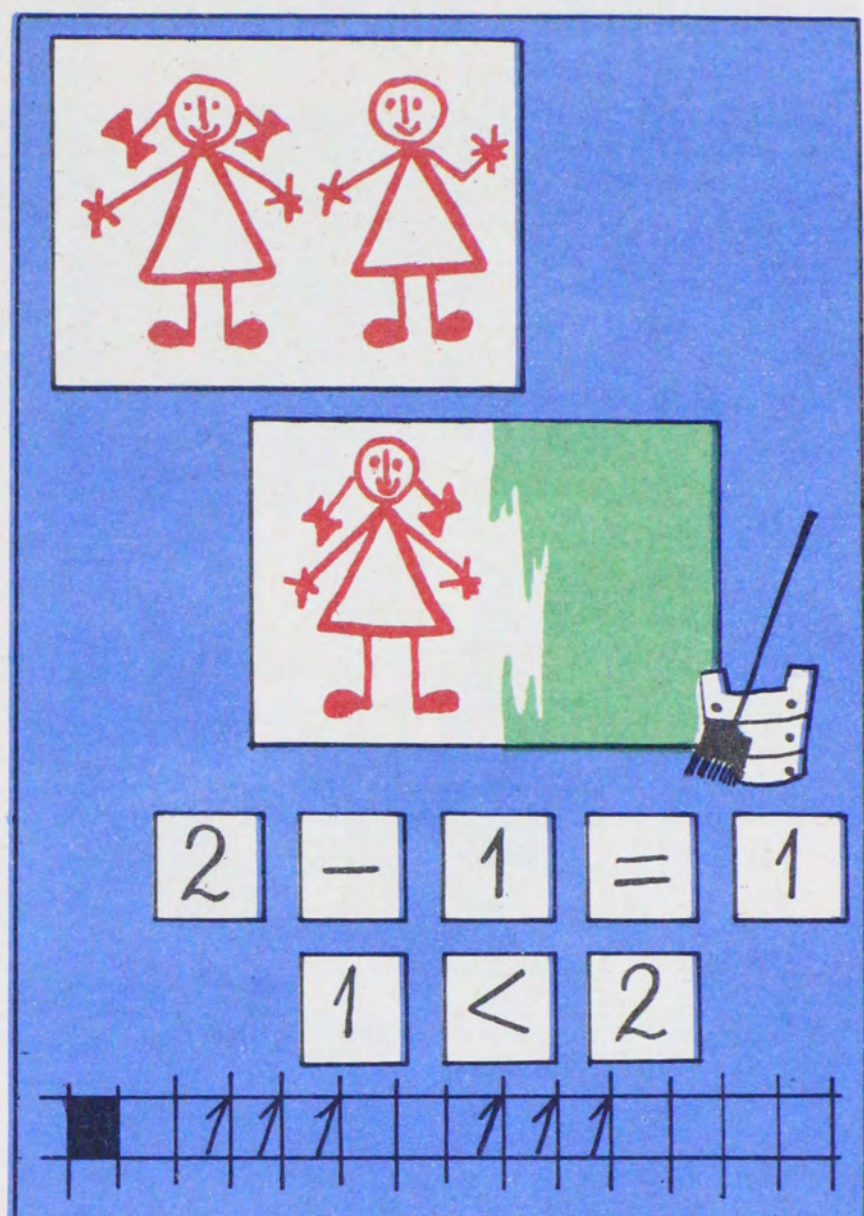


6

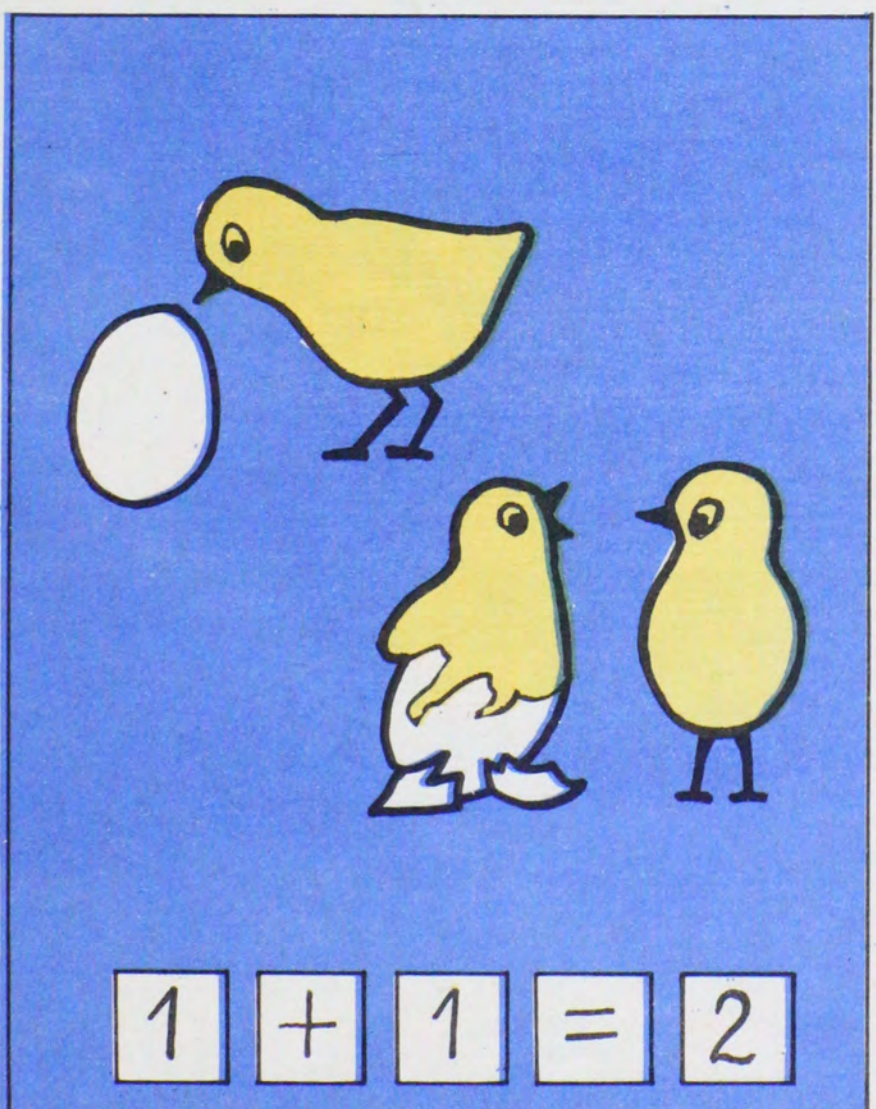
Σύγκρινε τις εικόνες. Τί άλλαξε;



1



2



3



4

Οι αριθμοί 1, 2,

3	1	2		4
4	4	3		1

2



1

1 = 1	2 = 2		

3

			3 3 3
		2 2	2 2

4

1	+	1	=	2
2	+	1	=	3
3	+	1	=	4

1

4	-	1	=	3
3	-	1	=	2
2	-	1	=	1

2

4 2 1 3

3 2 4 4

4 4 4 4 4 4

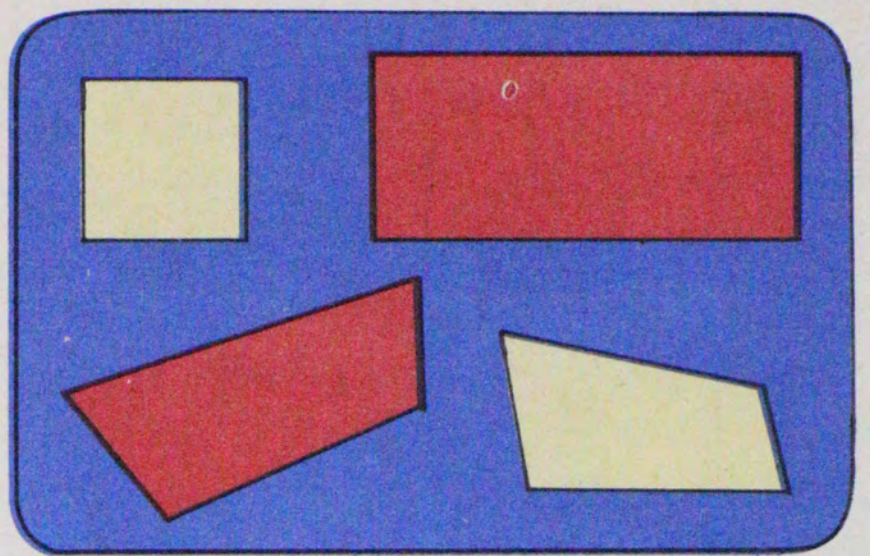
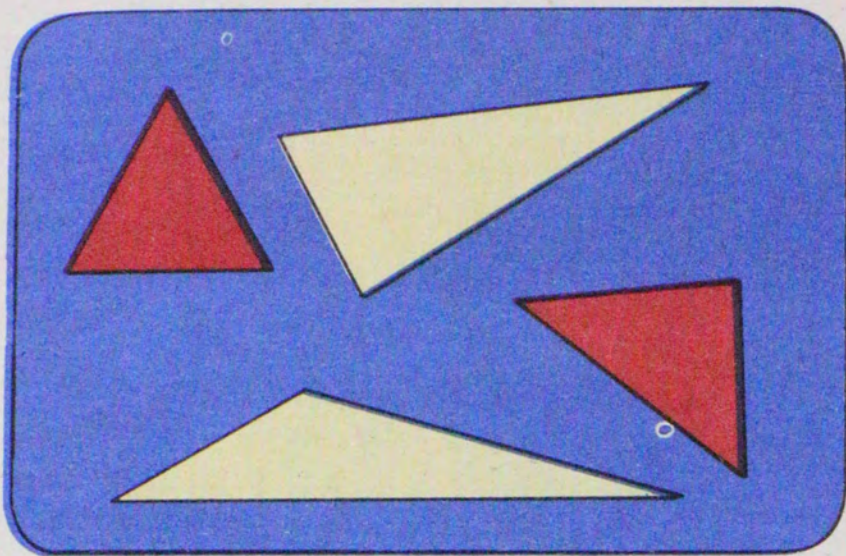
3

1	<	2	2	>	1
2	<	3	3	>	2
3	<	4	4	>	3

4

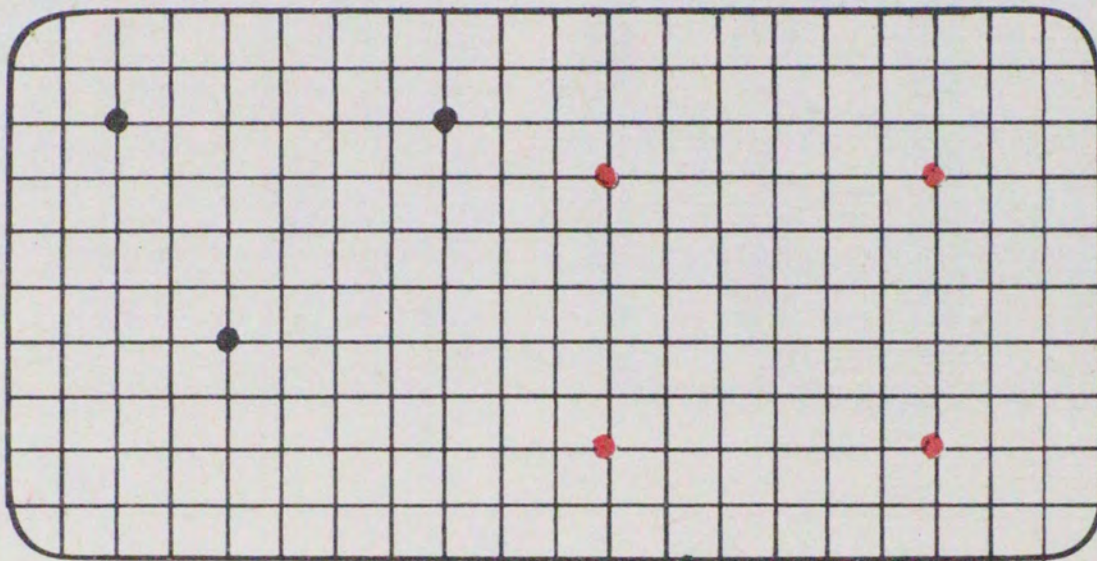
Τρίγωνα.

Τετράπλευρα (Τετραγωνικά)

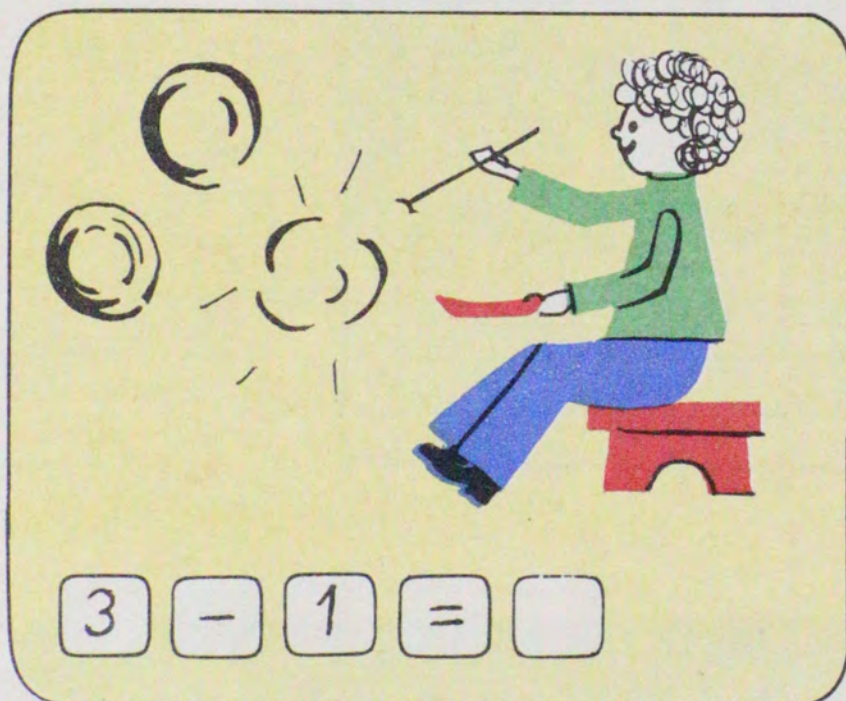


1

2



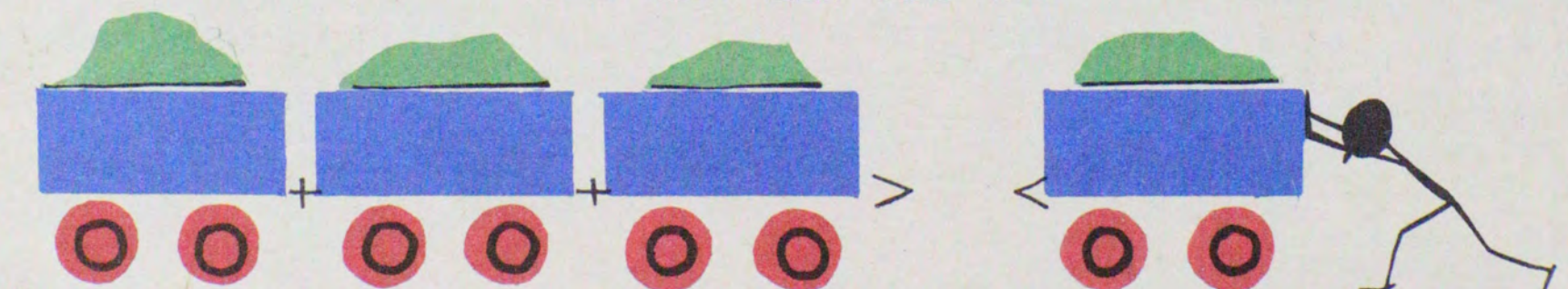
3



4

5

$$3 + 1 = \square$$



6

Οι αριθμοί 1, 2, 3, 4,

4 + 1 = 5

1

4 + 1 = 5 5 > 4

2

5 - 1 = 4 4 < 5

3

2 + 1 = 3 □ + 1 = □ □ + 1 = □

3 - 1 = 2 □ - 1 = □ □ - 1 = □

4

5 5 5 5 5

1 < 2 3 > 2

4 ... 3 3 ... 3

5

Προβλήματα.



1



2



3	+	1	=	□	□	+	□	=	□	□	+	□	=	□
4	-	1	=	□	□	-	□	=	□	□	-	□	=	□

3

1 < 2	4 ... 3
3 > 2	3 ... 4
3 = 3	2 ... 2
4 = 4	3 ... 1

4

3 + 1 =

2 + 2 =

1 + 3 =

1

4 + 1 = 5

2

+ =

- =

5

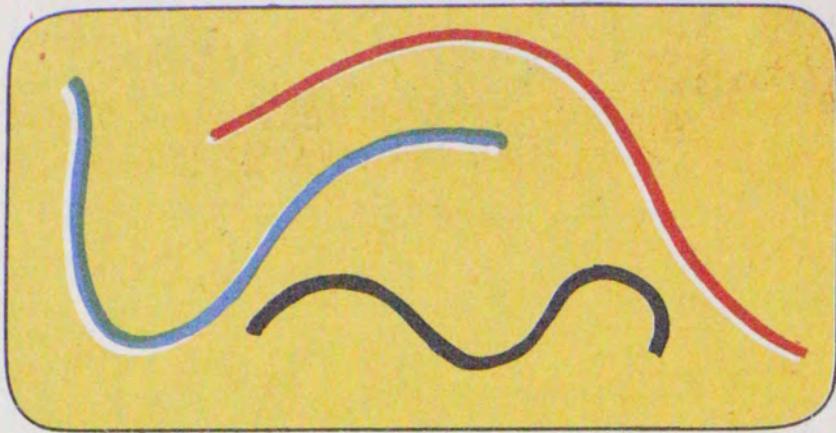
3	4	5
<input type="text"/>	3	<input type="text"/>
<input type="text"/>	2	<input type="text"/>

3

4

5

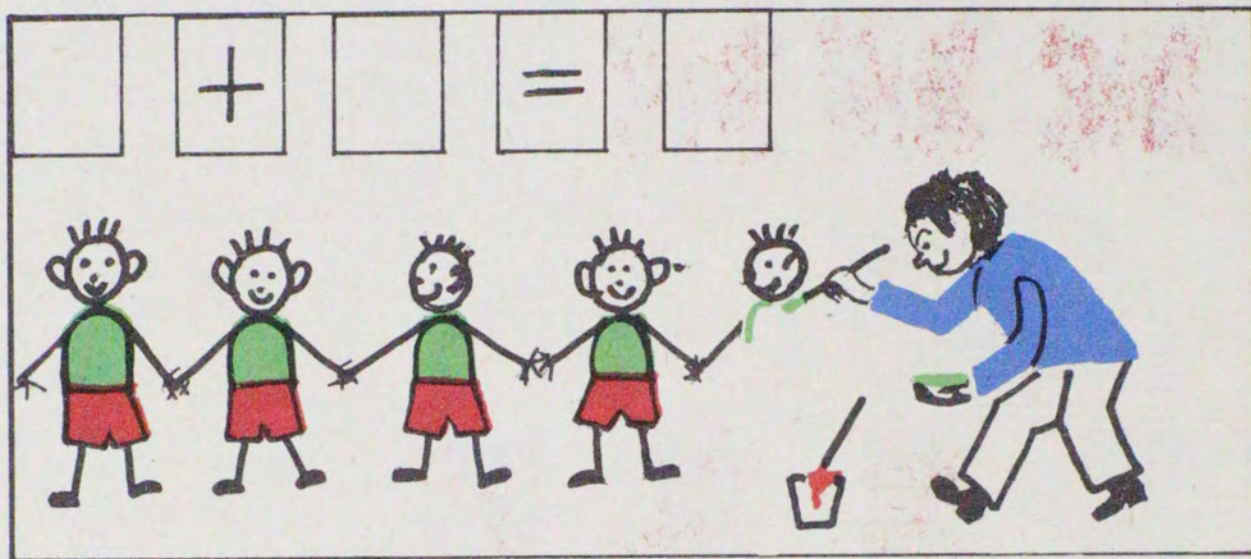
Γραμμές



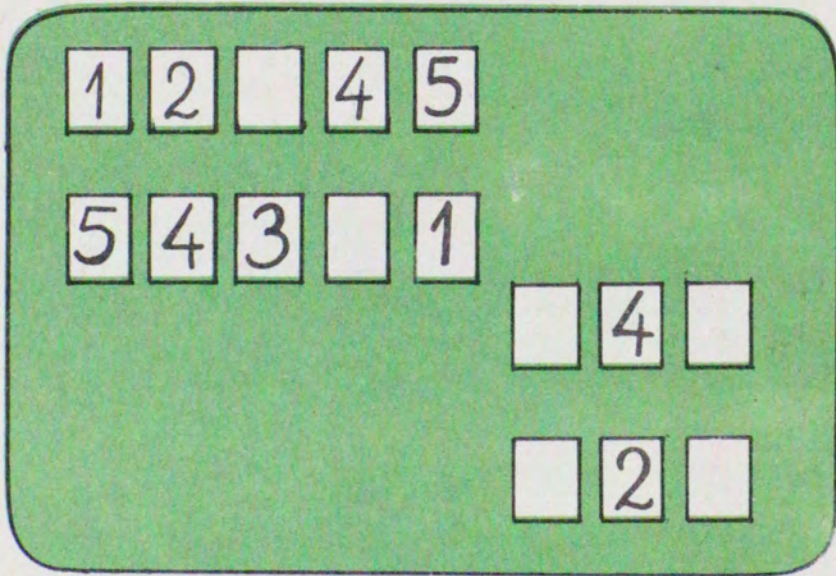
Αυτές είναι - καμπύλες γραμμές



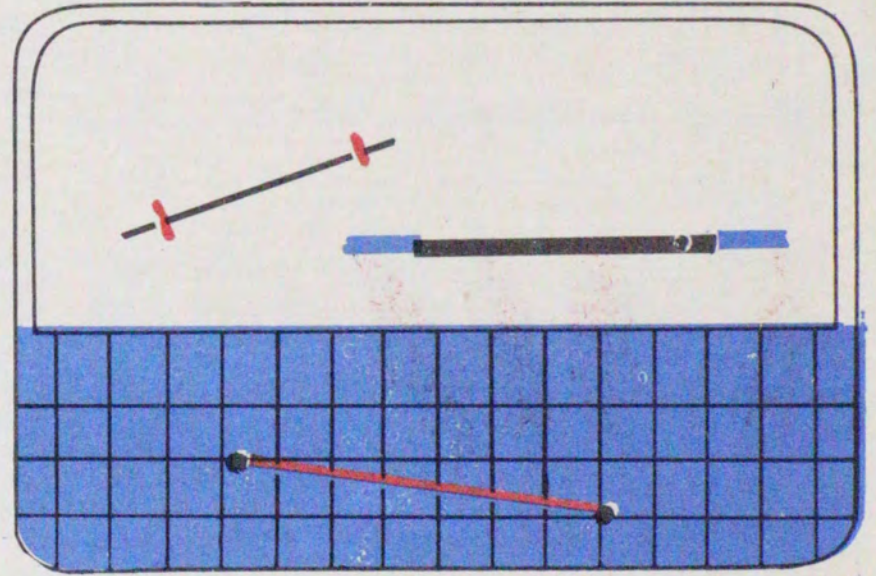
Αυτές είναι ίσιες γραμμές (εὐθείες)



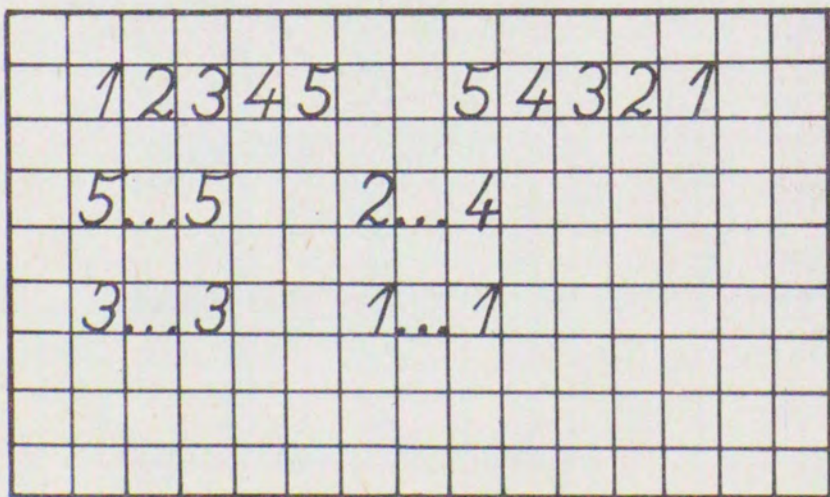
1 Φτιάξε τὸ πρόβλημα καὶ λύσε το



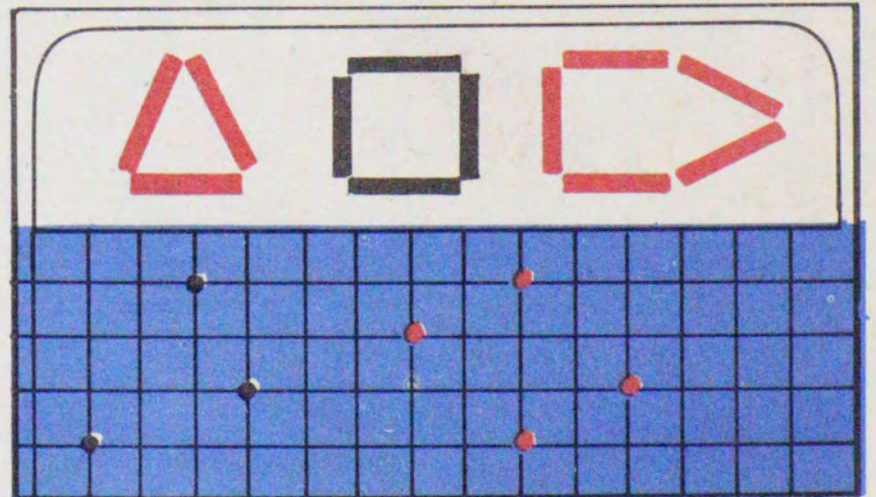
2, 3



4 Κομμάτια εὐθείας (Διαστήματα)



5



6, 7

Πόσο μεγαλύτερος είναι ο επόμενος αριθμός:

2	>	1
3		2
4		3
5		4

1	<	2
2		3
3		4
4		5

1

2
<
3

2

4
>
3

3

+

=

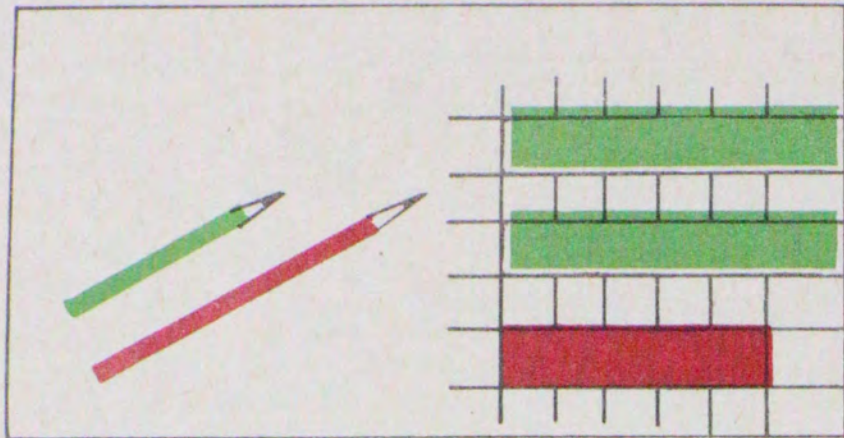
4

2	2	2	2	2	5	5	5	5	5
5	>	4	4	...	3				
4	<	5	3	...	4				
5	=	5	3	...	3				

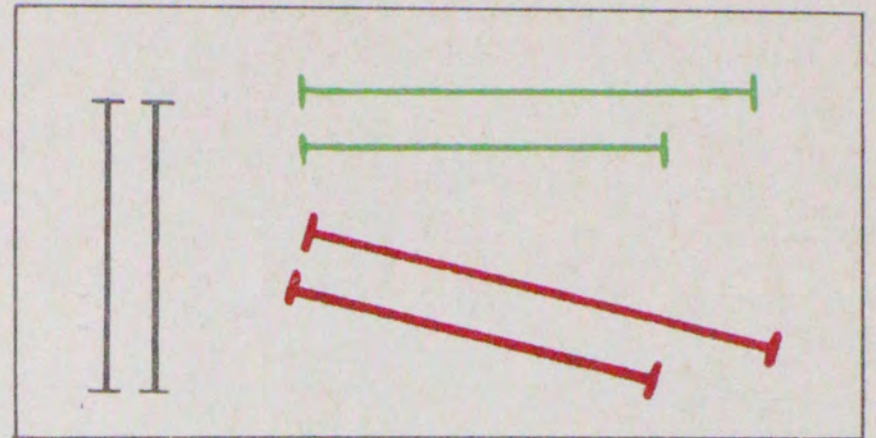
5

6

Ίσα, πιο μακρύ, πιο κοντό.

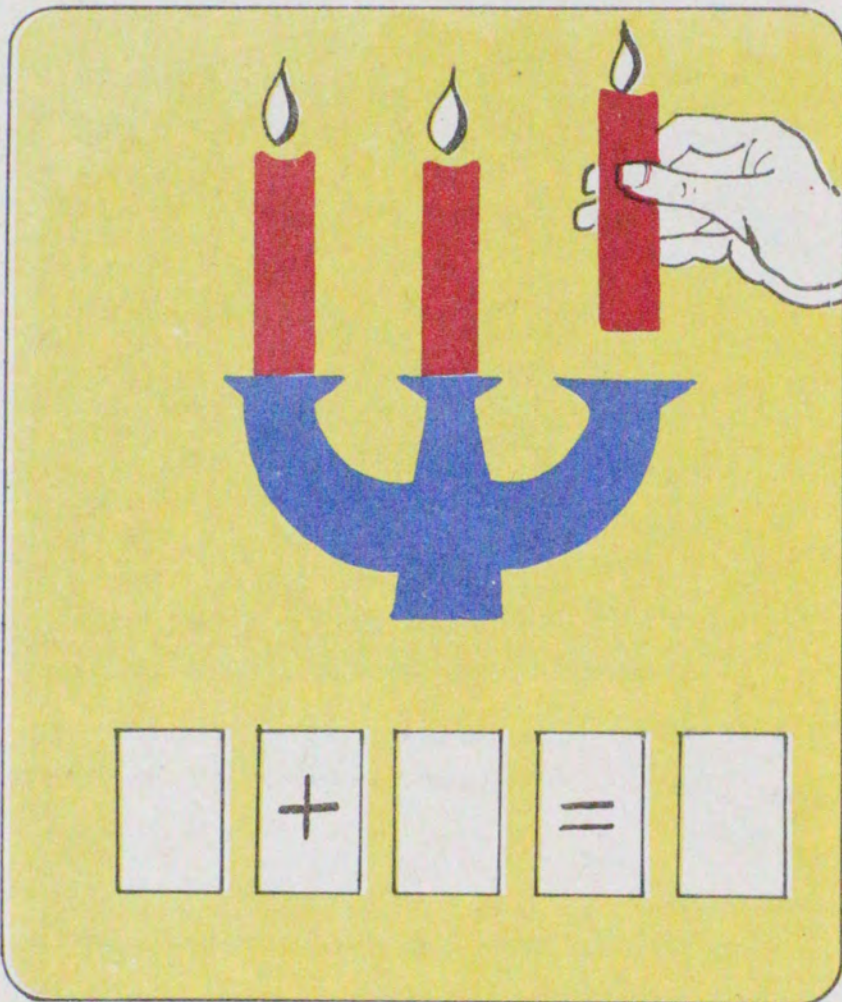


1



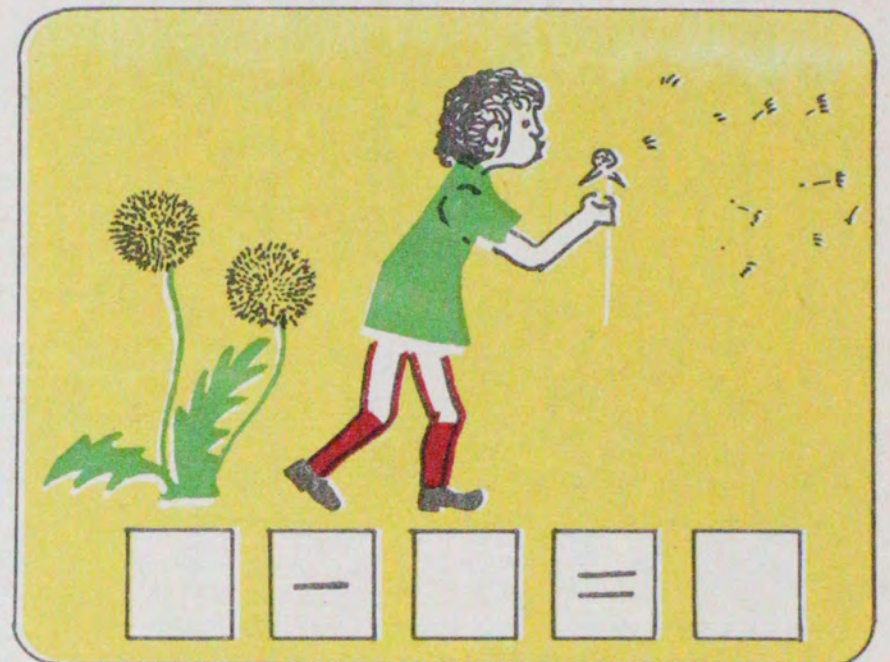
2

Σύγκρινε αυτά τὰ διαστήματα



3

+ =

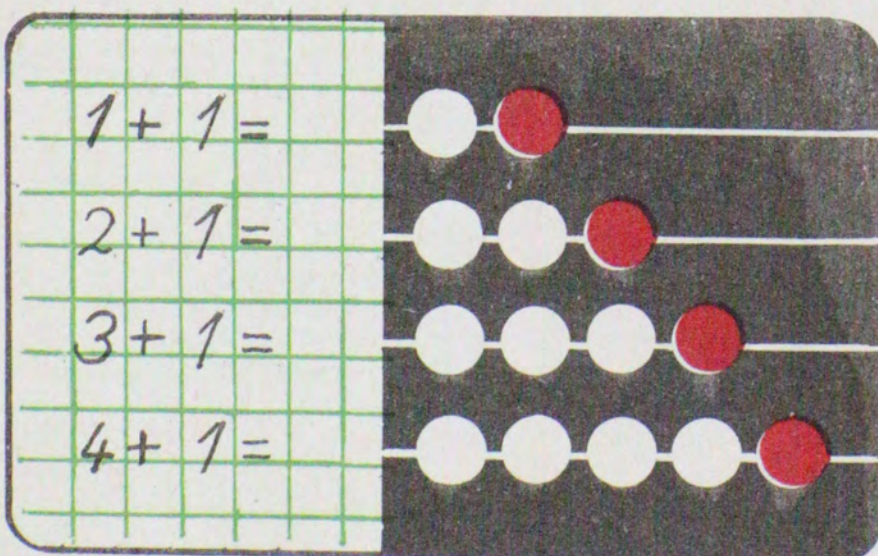


4

- =

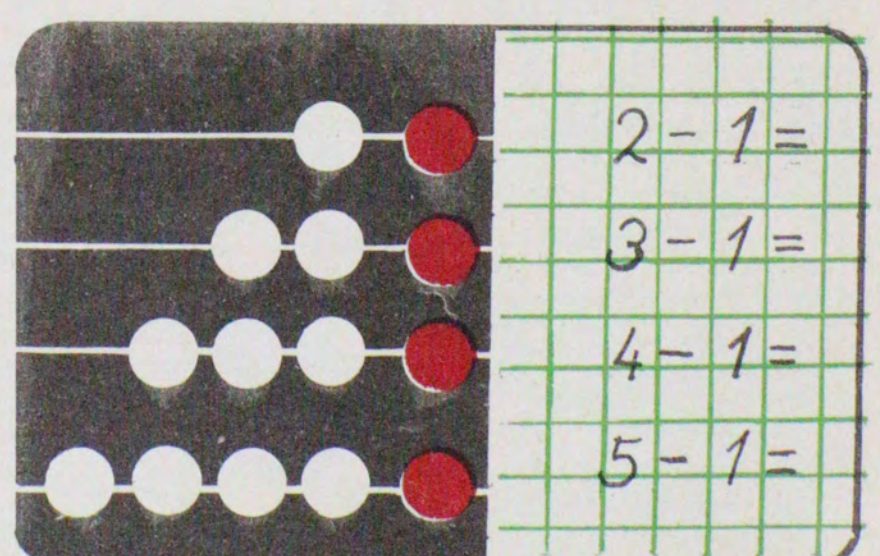
1	2	3	4	5	5	4	3	2	1
3	...	2	2	...	2				
2	...	3	1	...	2				
2	...	2	1	...	1				

5



6

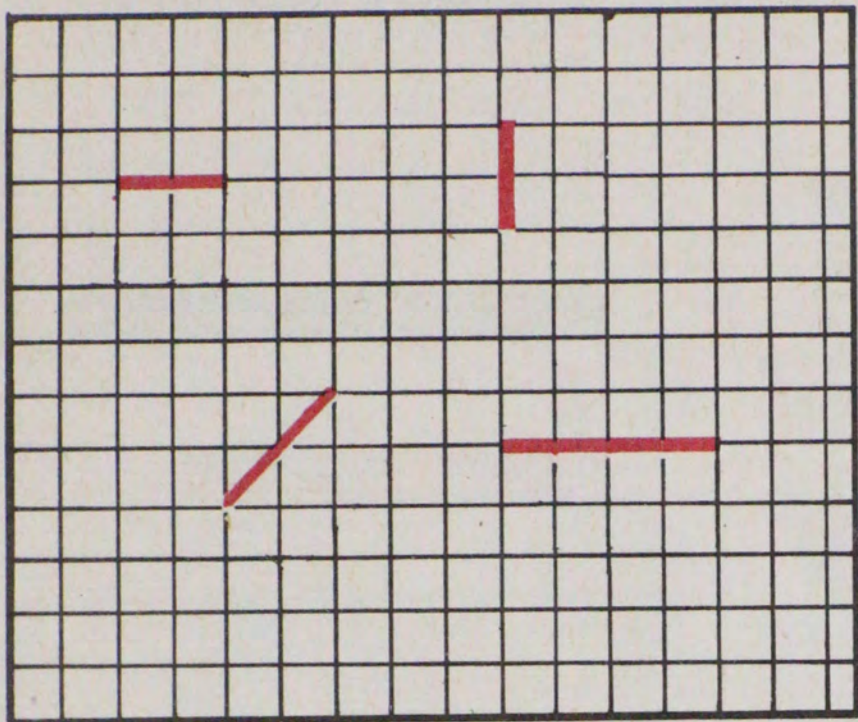
1 + 1 =
2 + 1 =
3 + 1 =
4 + 1 =



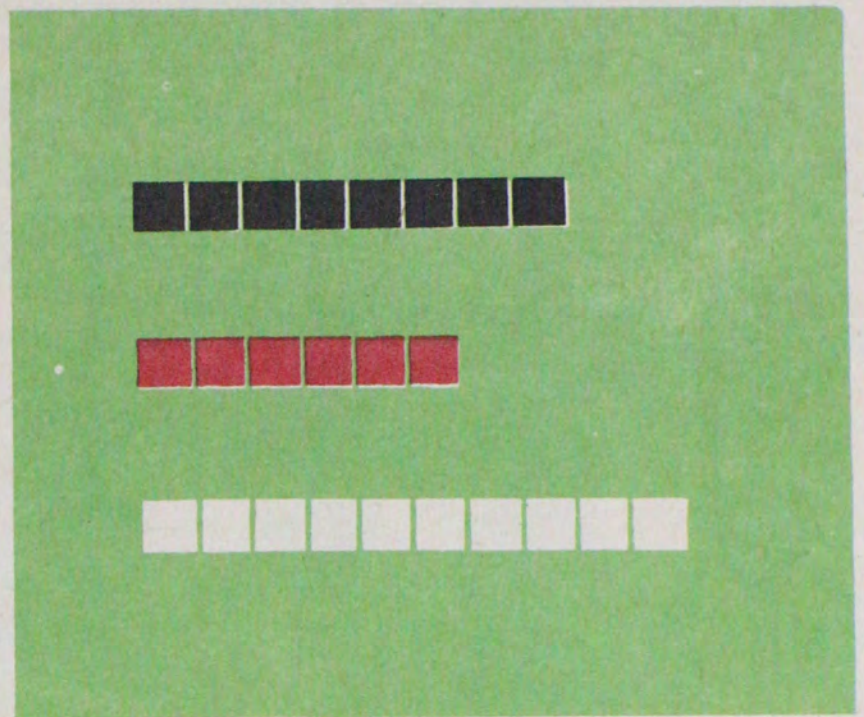
7

2 - 1 =
3 - 1 =
4 - 1 =
5 - 1 =

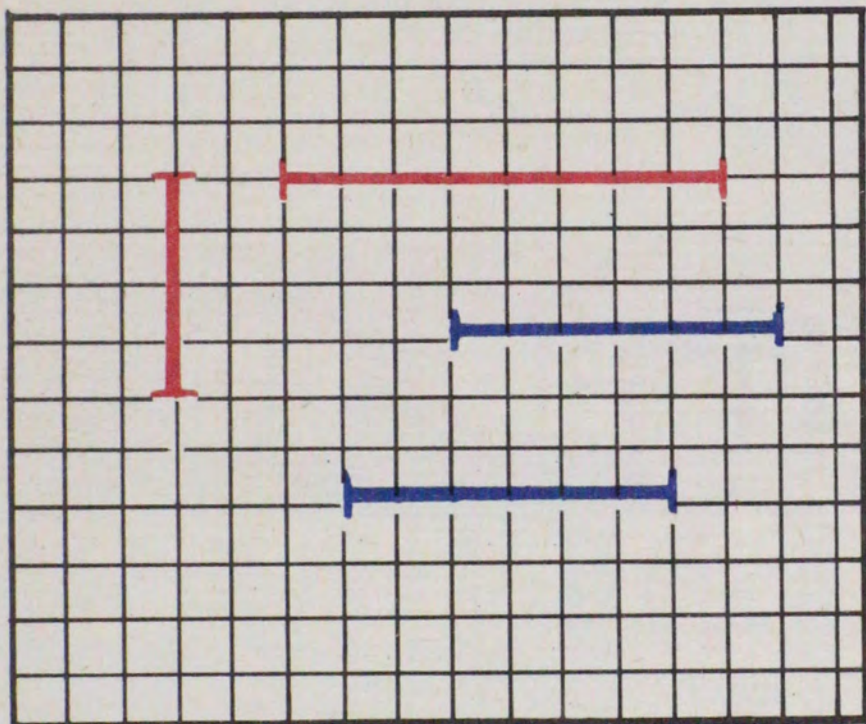
Τὸ ἑκατοστόμετρο (ὁ πόντος)



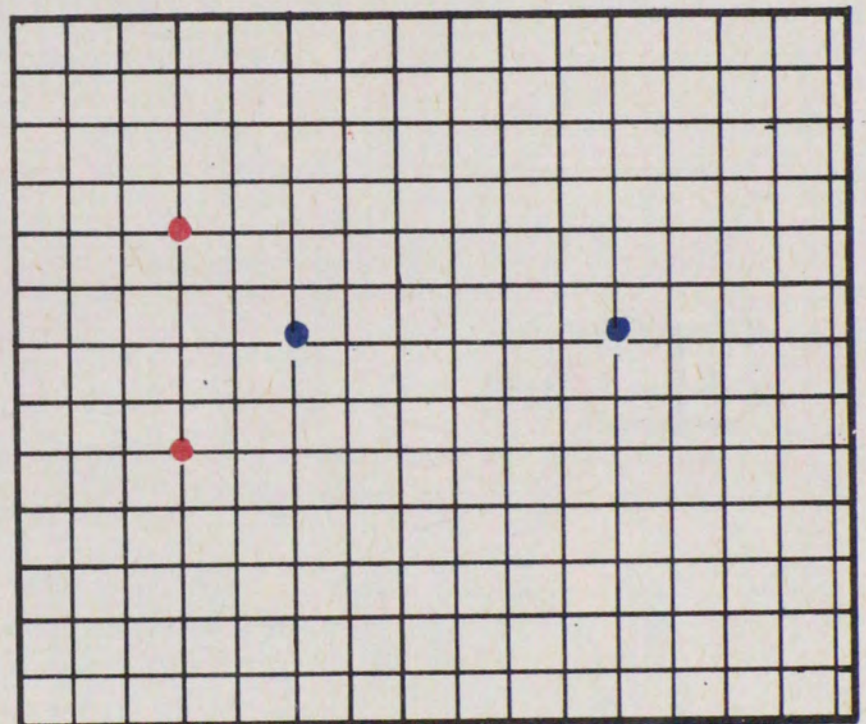
1



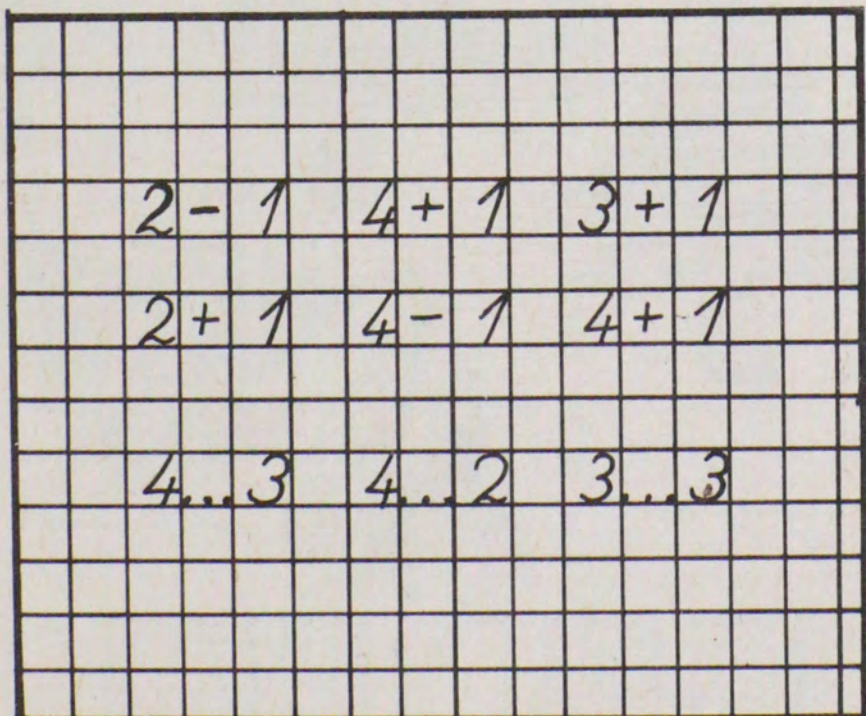
2



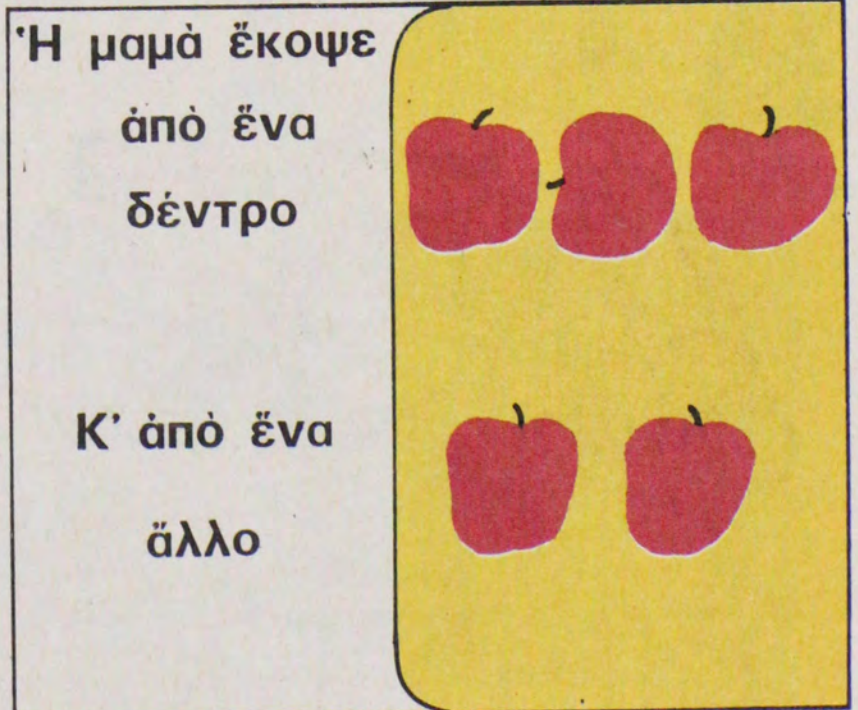
3



4



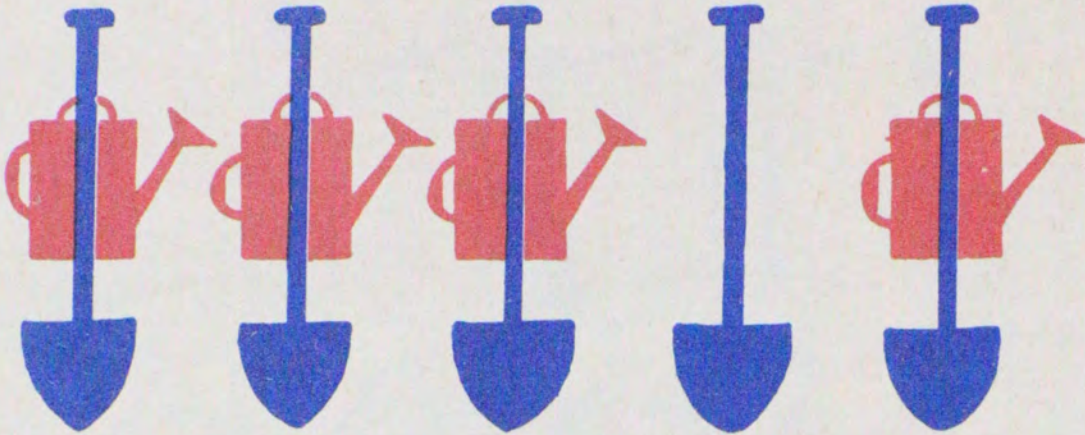
5



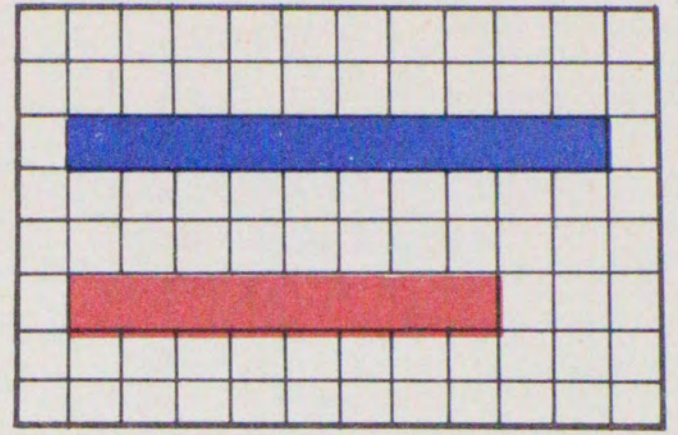
6

Ποιά είναι περισσότερα;
Ποιά είναι λιγότερα;

Είναι ίσες οι ταινίες;
Ποιά είναι μακρύτερη;



1



2

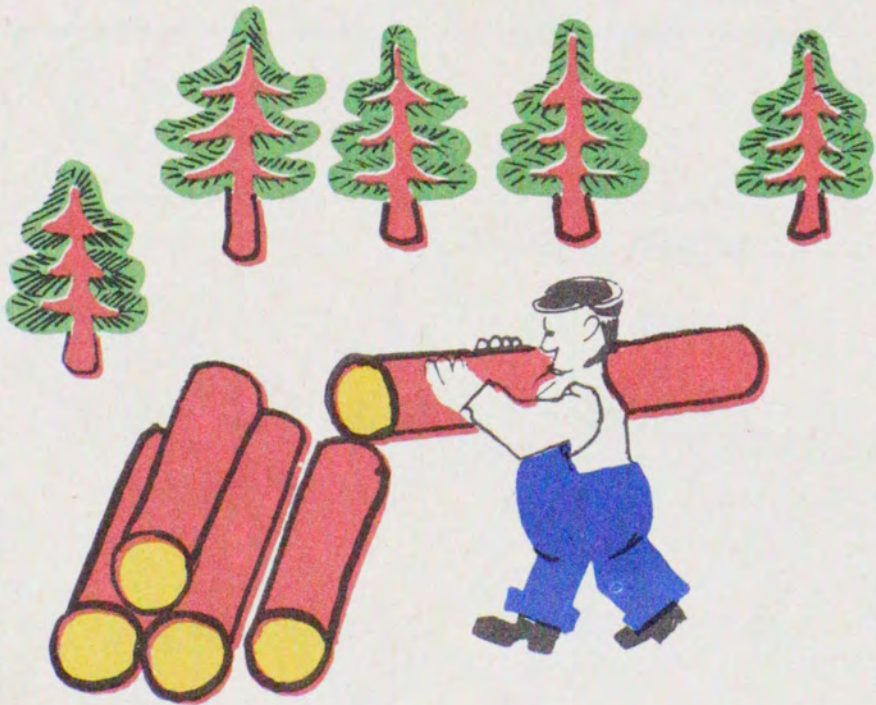
Σύγκρινε τὰ παραδείγματα κάθε ζευγαριού

2 + 1	3 - 1	4 - 2	3 + 2	1 + 2
4 - 1	3 + 1	5 - 2	3 - 2	2 + 2

2 3	5	2	2 3	4	1
-----	---	---	-----	---	---

3, 4

Φτιάξε τὰ προβλήματα και λύσε τα



5

$$\square + \square = \square$$



6

$$\square - \square = \square$$

Οι αριθμοί 1, 2, 3, 4, 5,



1

5 + 1 = 6 6

6 + 1 = 7 7

5

7 pencils in a cup: "Ήτανε"

6 pencils in a cup and 1 pencil being carried away: "Μείνανε"

7 - 1 = □

2

Ζωγράφισε

6 triangles (5 white, 1 red)

6 - 1 = □

6	6	6	6	6	6	6...5
7	7	7	7	7	7	7...5

3, 4

6 triangles (5 red, 1 black)

6 circles (5 black, 1 red)

6

περισσότερα γίνανε ÷ λιγώτερα: + ÷ - ;

1

$3+1$	$5-1$	4			=	3
$4+1$	$6-1$	6			=	7
$5+1$	$7-1$	3			=	2

2

3

4 < 5 4 = 5

4

1	2		4			7
---	---	--	---	--	--	---

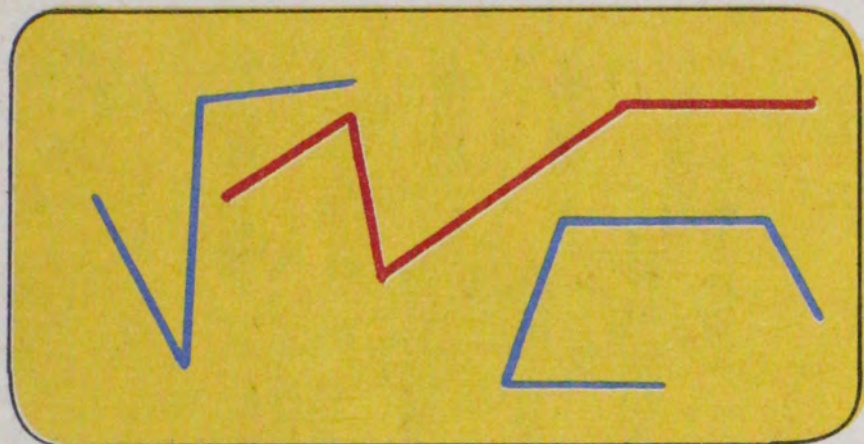
Φτιάξε προβλήματα (σύμφωνα με τις εικόνες) και λύσε τα

+ =

- =

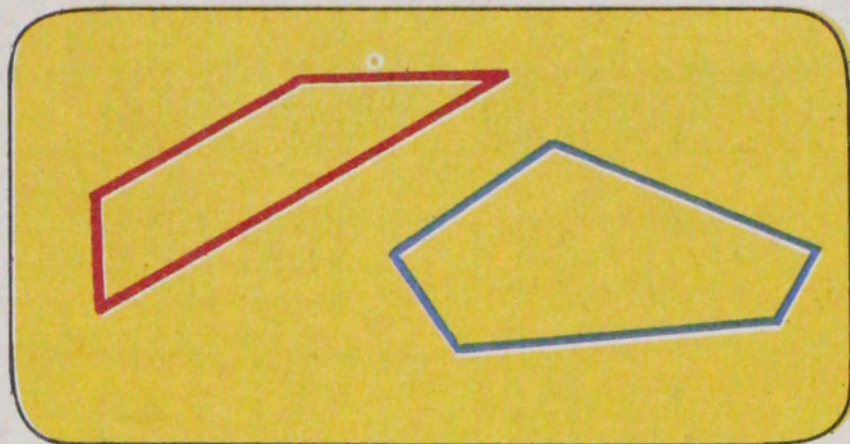
Πόσο μάκρος (μήκος) έχει αυτό το διάστημα; Χάραξε ένα τέτοιο διάστημα

Σπαστές εϋθειές (τεθλασμένες)



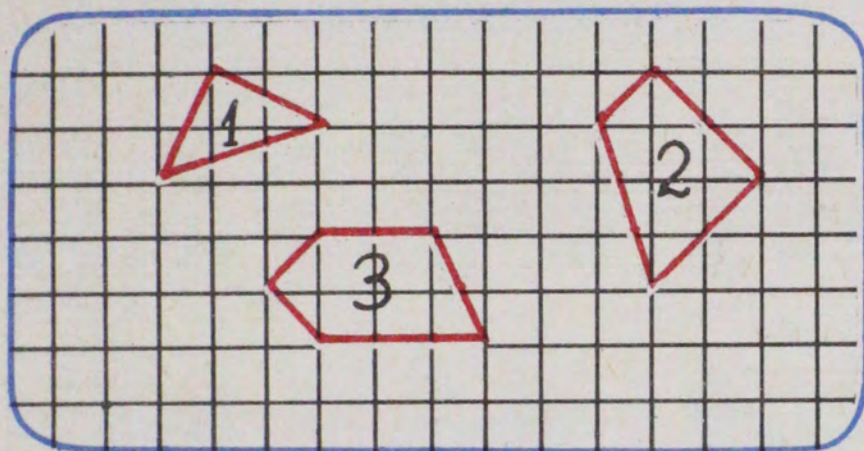
1

Αυτές είναι - τεθλασμένες γραμμές



2

Και αυτές επίσης είναι τεθλασμένες γραμμές



3

4

6	7	3		5	
$6 \square 1 = 7$		$7 \square 1 = 6$			
$6 \square 1 = 5$		$5 \square 1 = 6$			

5

Φτιάξε προβλήματα απ' τις εικόνες και λύσε τα



$6 + 1 =$

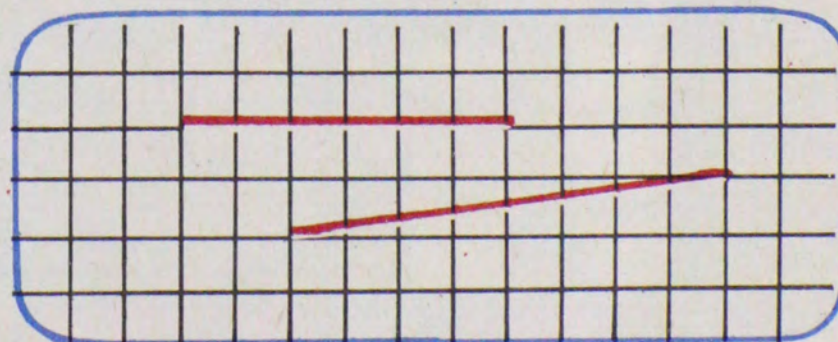
6

$7 - 1 =$

7

$6 + 1$	$5 - 1$	$4 + 1$
$6 - 1$	$5 + 1$	$4 - 1$


8



9

Οι αριθμοί 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7


1



7 + 1 = 8

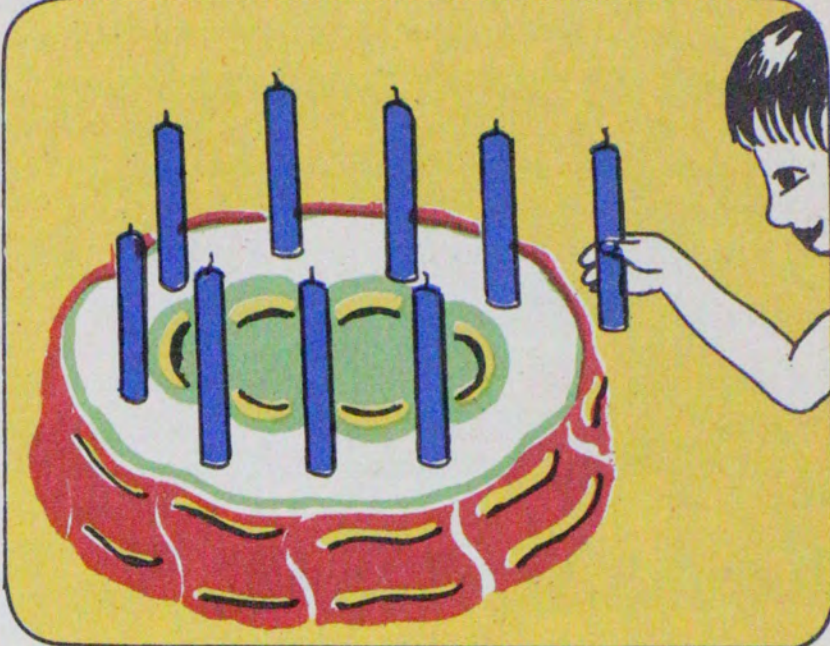
8 > 7

7 < 8



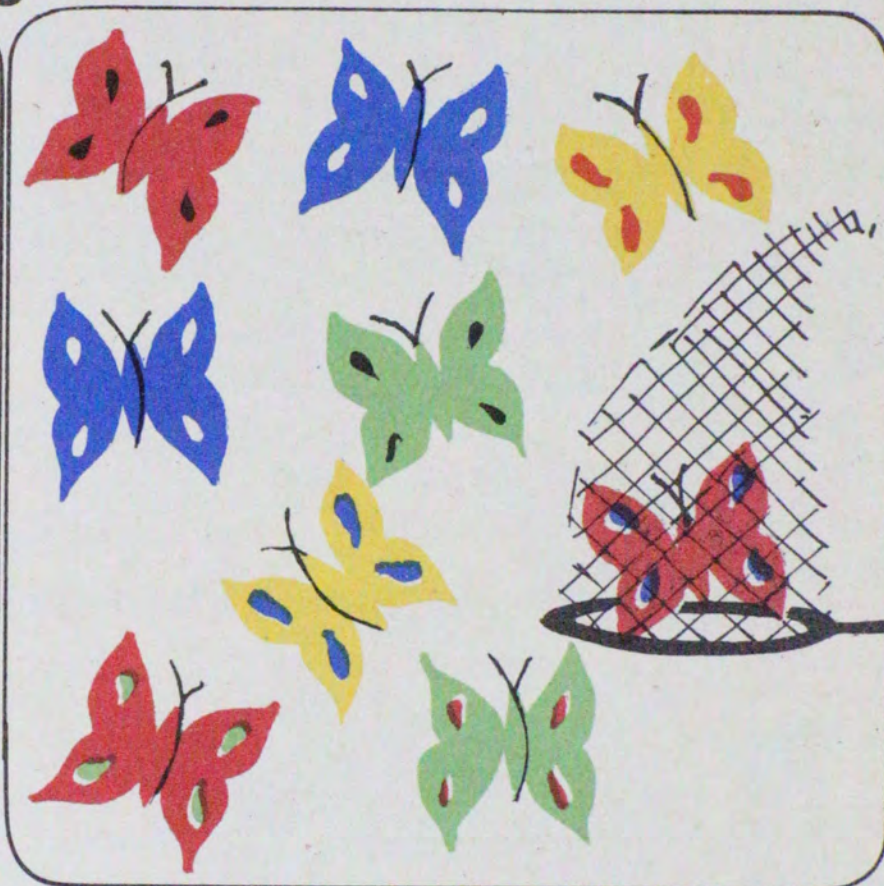
Πόσες είναι οι πεταλούδες:

2



Πόσες μείνανε:

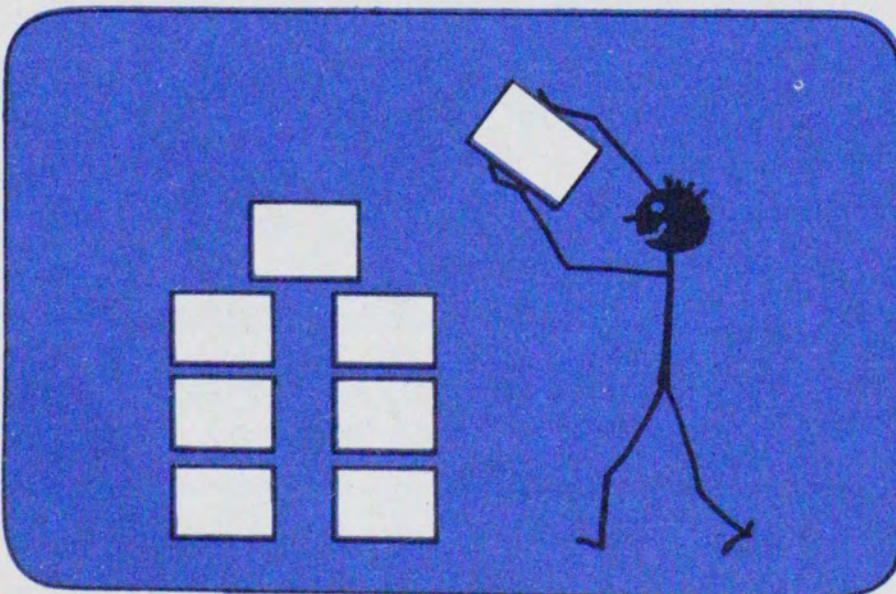
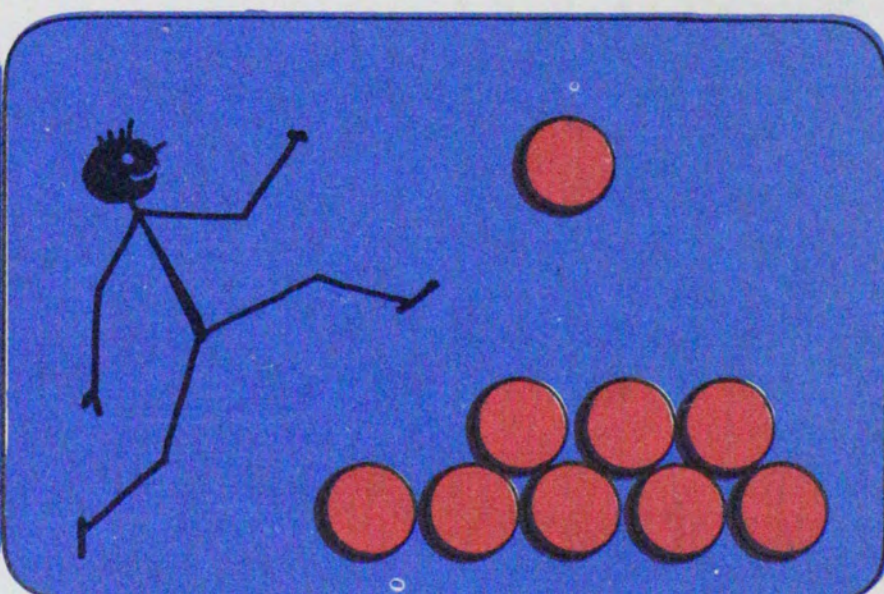
3

4

Φτιάξε τὰ προβλήματα καὶ λύσε τα

5

Βάλε τα σημάδια που λείπουν

>, <, +, -, =.

8 ... 7

8 ... 9

8 ... 8

8 ... 1 = 7

8 ... 1 = 9

9 ... 1 = 8

8 8 8 8 8 8 8 8 8

8

9 - 1
8 - 1 1 + 1
7 - 1 2 + 1
6 - 1 3 + 1

1

Νά βρεῖς στα σχήματα τετράπλευρα (τετραγωνικά)

9 9 9 9 9 9 9 9 9

5

2 6 □ □ = 5 3 + □ = 5
3 □ □ = 4 9 □ □ = 8

3 □ < 9 6 > □ 9 = □

4 4 + 1 6 + 1 7 + 1 3 - 1
6 - 1 8 - 1 9 - 1 1 + 1

Φτιάξε προβλήματα και λύσε τα

6 □ + □ = □

□ - □ = □

7

Οι αριθμοί 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

10

9 + 1 = 10

10 > 9 9 < 10

1

Πόσα είναι τα τρίγωνα ;
Πόσα είναι τα μπαστούνια ;

4

10 - 1 = 9

2

Φτιάξε το πρόβλημα
και λύσε το

5

9 + 1 = 10

3

1 2 3 4 5 6 7 8 9

7

6

8

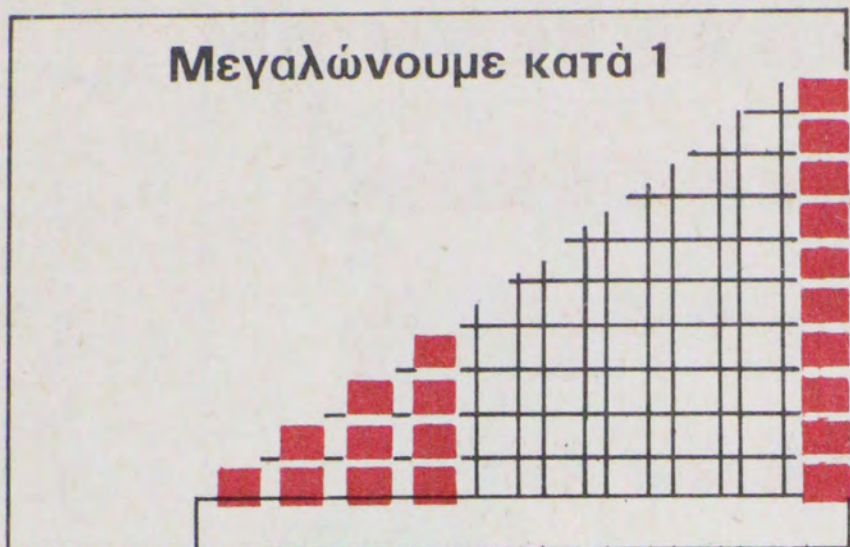
Ποιός είναι ο επόμενος αριθμός ;

6 3 5 9

Ποιός είναι ο προηγούμενος αριθμός ;

8 2 6 9

9



1

$9 + 1 = 10.$

“Αμα στο έννιά προσδέσουμε 1 παίρνουμε 10

“Αμα το έννιά το μεγαλώσουμε κατά 1 παίρνουμε 10

2

Ποιός απ' τους αριθμούς είναι μεγαλύτερος :

τό 10 ἢ 9	τό 2 ἢ 1
τό 6 ἢ 5	τό 7 ἢ 6
τό 8 ἢ 7	τό 4 ἢ 3;

3

Χάραξε διάστημα με τόσο μήκος

Μεγάλωσέ το
κατά 1 ἑκατοστόμετρο

4

5

10	9			6				2	1
----	---	--	--	---	--	--	--	---	---

$8 + 1$ $6 + 1$ $4 - 1$ $5 - 2$
 $9 + 1$ $7 + 1$ $5 - 1$ $4 - 2$

6

$2 + 1$	$4 - 1$	$6 + 1$
$3 + 1$	$5 - 1$	$7 + 1$

9

8

Μεγαλύτερος. Μικρότερος
“Ισοι

9 □ 9	8 □ 7	6 □ 5
7 □ 7	7 □ 8	5 □ 6

7

Μικραίνουμε κατά 1

$10 - 1 = 9$

“Αμα από τὸ δέκα ἀφαιρέσουμε 1 παίρνουμε 9

“Αμα τὸ δέκα τὸ μικρύνουμε κατά 1 παίρνουμε 9

10-1
9-1
8-1
7-1

1

2

Λιγότεψε κατά 1 τὸὺς ἀριθμοὺς

5, 4, 6, 2,

Μεγάλωσε κατά 1 τὸὺς ἀριθμοὺς

7, 5, 3, 8.

$9 + 1$ $8 + 1$ $6 + 1$ $3 + 1$
 $9 - 1$ $8 - 1$ $6 - 1$ $3 - 1$

$10 \square \square = 9$ $7 \square \square = 8$
 $\square + 1 = 4$ $9 \square \square = 8$

3

4 5

10 9 8 7 6 5 ..

1 2 ..

6

7

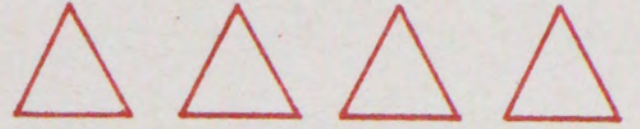
Χάραξε τέτοια τετραπλευρα (τετραγωνικά) στὸ τετράδιο



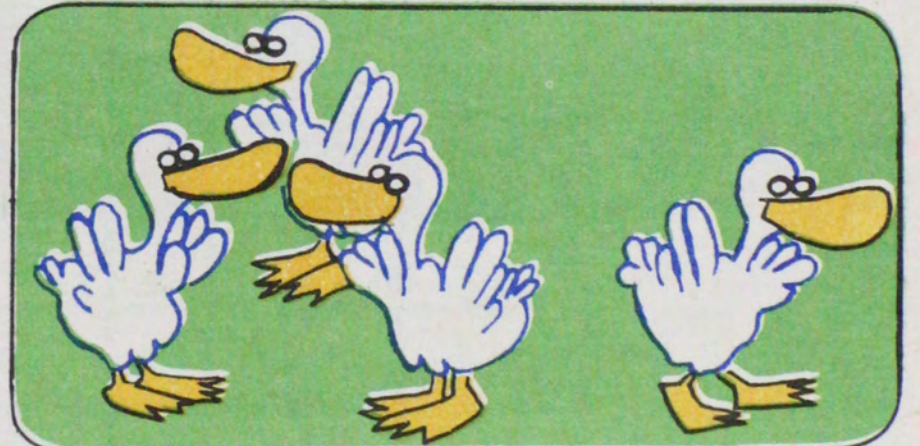
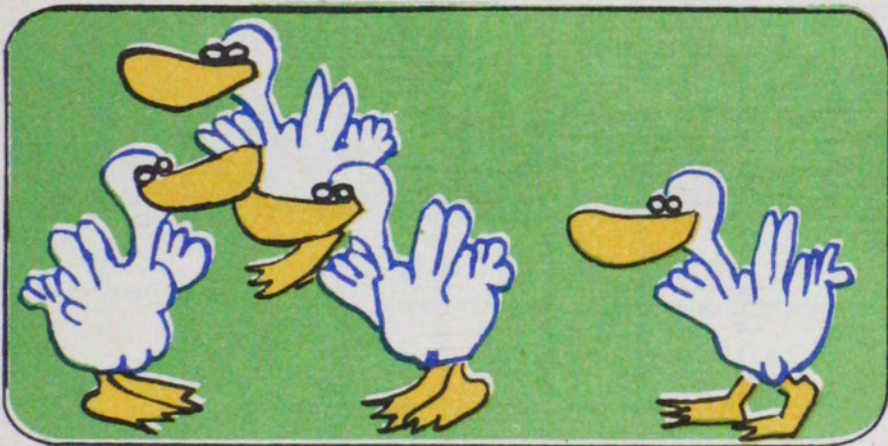
Αύξαινουμε και Λιγοστεύουμε

προβλήματα

1. Πόσα είναι τὰ τρίγωνα;
 Τί θὰ κάνεις γιὰ νὰ γίνουν 1 παραπάνω;
 Τί θὰ κάνεις γιὰ νὰ γίνουν 1 λιγότερο;



2. Ζωγράφισε 1 μπαλίτσα περισσότερο.
 Ζωγράφισε 1 μπαλίτσα λιγότερο.
3. Φτιάξε μόνος σου τὰ προβλήματα καὶ λύσε τα.



Γιατί πρέπει νὰ αὐξήσεις;

Γιατί πρέπει νὰ λιγοστεύσεις;

4. Πρέπει νὰ βάλουμε (νὰ προσθέσουμε) ἢ νὰ βγάλουμε (νὰ ἀφαιρέσουμε);

$$8 \square 1 = 9$$

$$5 \square 1 = 4$$

$$7 \square 1 = 8$$

$$6 \square 1 = 5$$

$$7 \square 1 = 6$$

$$9 \square 1 = 8$$

$$6 \square 1 = 7$$

$$8 \square 1 = 9$$



1. Να λιγοστέψεις κατά 1, τούς αριθμούς.

6, 3, 8, 10

Να μεγαλώσεις κατά 1, τούς αριθμούς.

2, 9, 5, 2

2. Λύσε τις ασκήσεις.

$7 - 1$

$9 + 1$

$9 + 1$

$4 - 1$

$8 - 1$

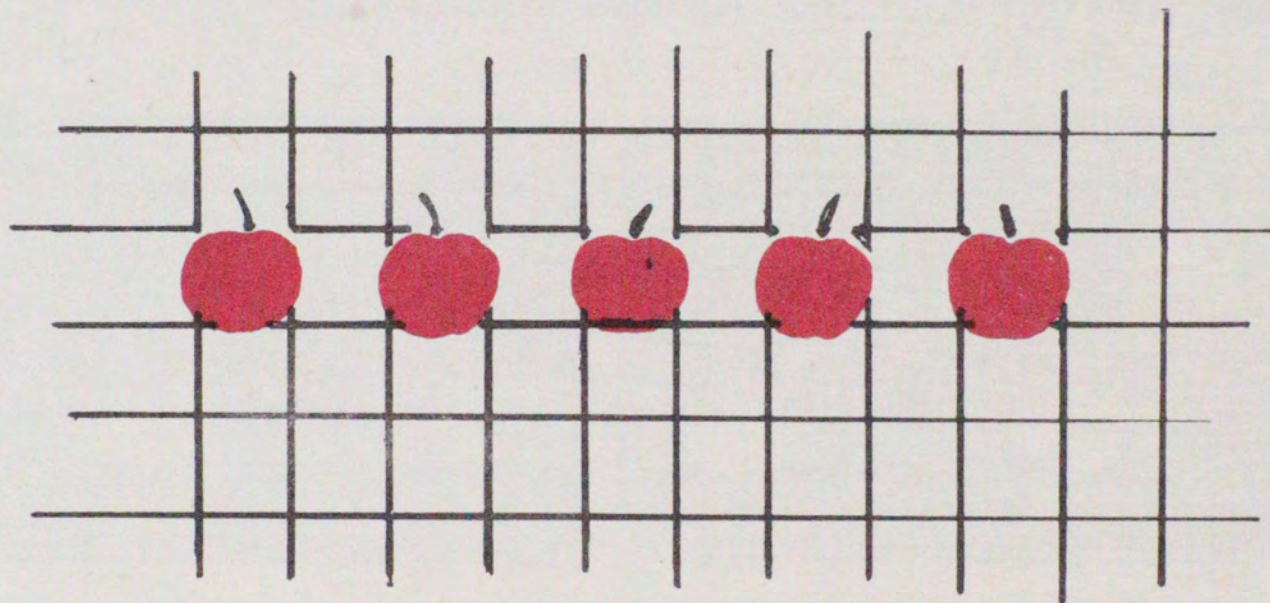
$8 + 1$

$9 - 1$

$4 - 2$

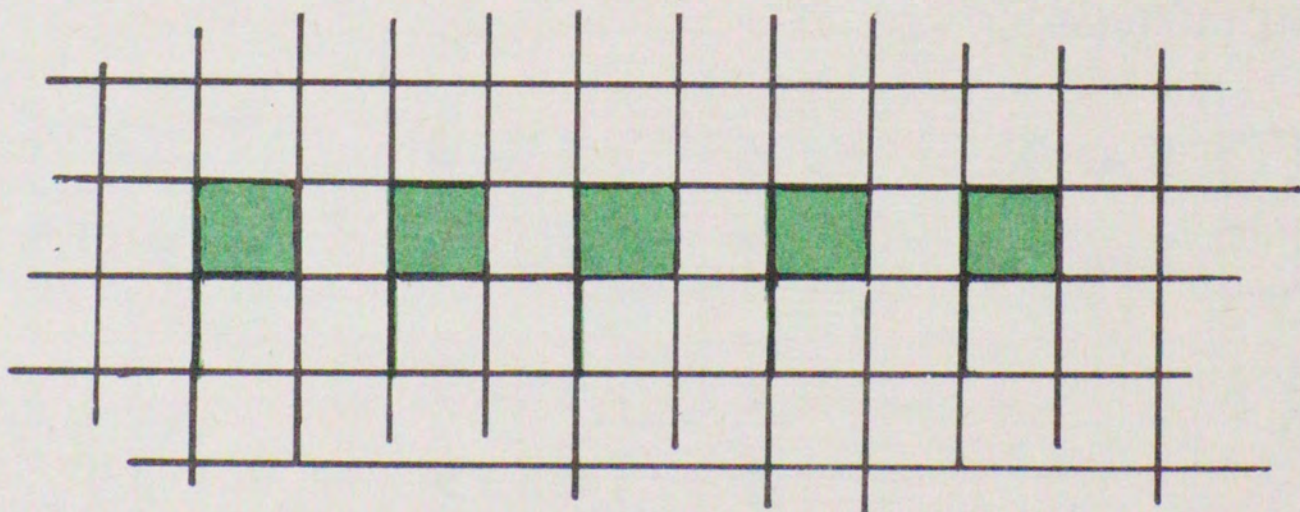
3.

Πόσα είναι τὰ μήλα



4.

Πόσες είναι οι σημαιοδρες;



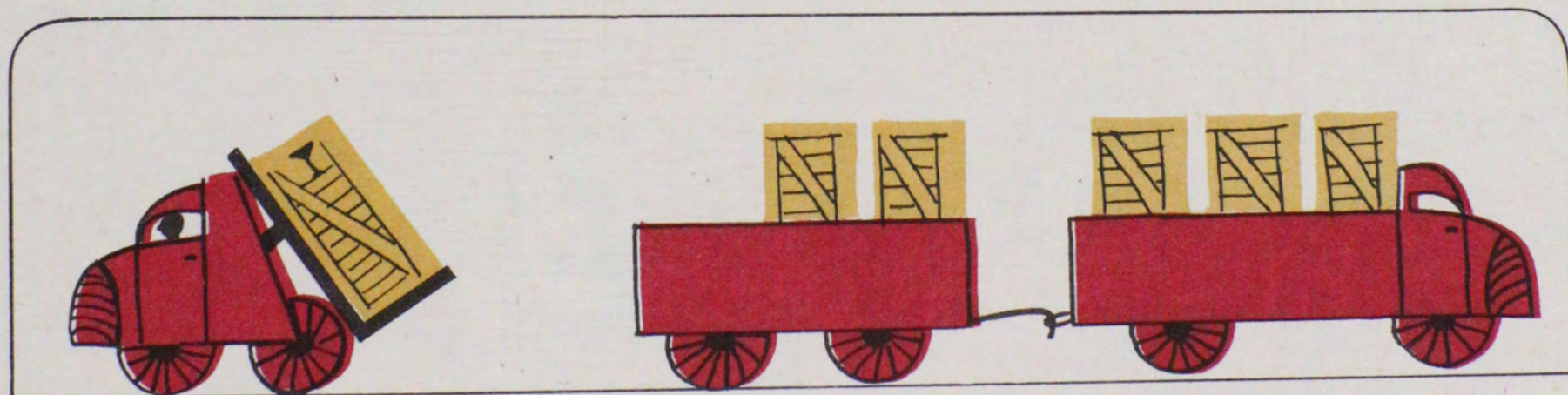
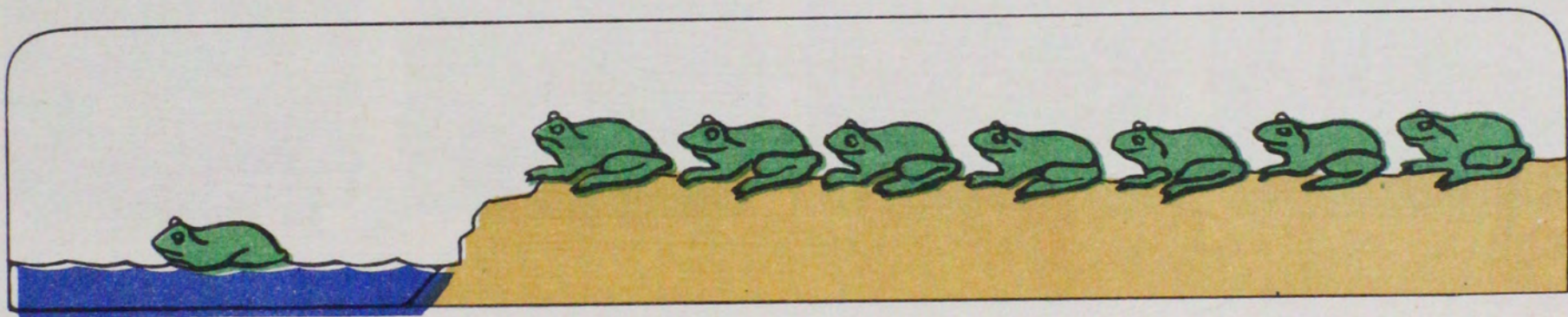
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

1. Δείξε τὸν ἀριθμὸ 5.

Στὸ 5 νὰ βάλεις (νὰ προσθέσεις) 1. Ποιὸν ἀριθμὸ πήρες;
Μετὰ ἀπὸ ποιὸν ἔρχεται στὴ σειρά τῶν ἀριθμῶν;
Πῶς μπορεῖς νὰ πάρεις τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ στὴ σειρά εἶναι
μετὰ ἀπ' τοὺς :

7, 3, 9, 6;

2. Φτιάξε προβλήματα, βλέποντας τὶς ζωγραφιές καὶ λύσε τα.



3. Λύσε τὶς ἀσκήσεις.

$6 + 1$	$7 - 1$	$8 + 1$	$5 - 1$
$8 - 1$	$5 + 1$	$10 - 1$	$3 + 1$



Ὁ ἀριθμὸς μηδέν

1. Βάλε 3 μπαλίτσες στὴ σειρά. Πάρε τὴ 1 καὶ βάλτην μακρὰ. Πόσες μπαλίτσες μείνανε; Πάρε τώρα ἄλλη 1 μπαλίτσα καὶ βάλτην κι' αὐτὴν χωριστὰ. Πόσες μείνανε; Πάρε ἀκόμα μιὰ μπαλίτσα καὶ βάλτην ἄλλοῦ. Πόσες μείνανε; (Καμμιὰ).

2. Κύταξε τὶς ζωγραφιῆς καὶ πές πόσα πουλάκια εἶναι σὲ κάθε φωλιὰ.



3. Ποῖος ἀριθμὸς εἶναι μεγαλύτερος; Τὸ 3 ἢ τὸ 2, τὸ 2 ἢ τὸ 1, τὸ 1 ἢ τὸ 0;

Βάλε τὸ σημάδι $>$ ἢ $<$ ὅπου εἶναι οἱ τελεῖες.

3 ... 2, 2 ... 1, 1 ... 0, 0 ... 1

4. Τὸ μηδέν εἶναι πρὶν ἀπ' τὸ 1, ἀφοῦ εἶναι μικρότερό του.

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.



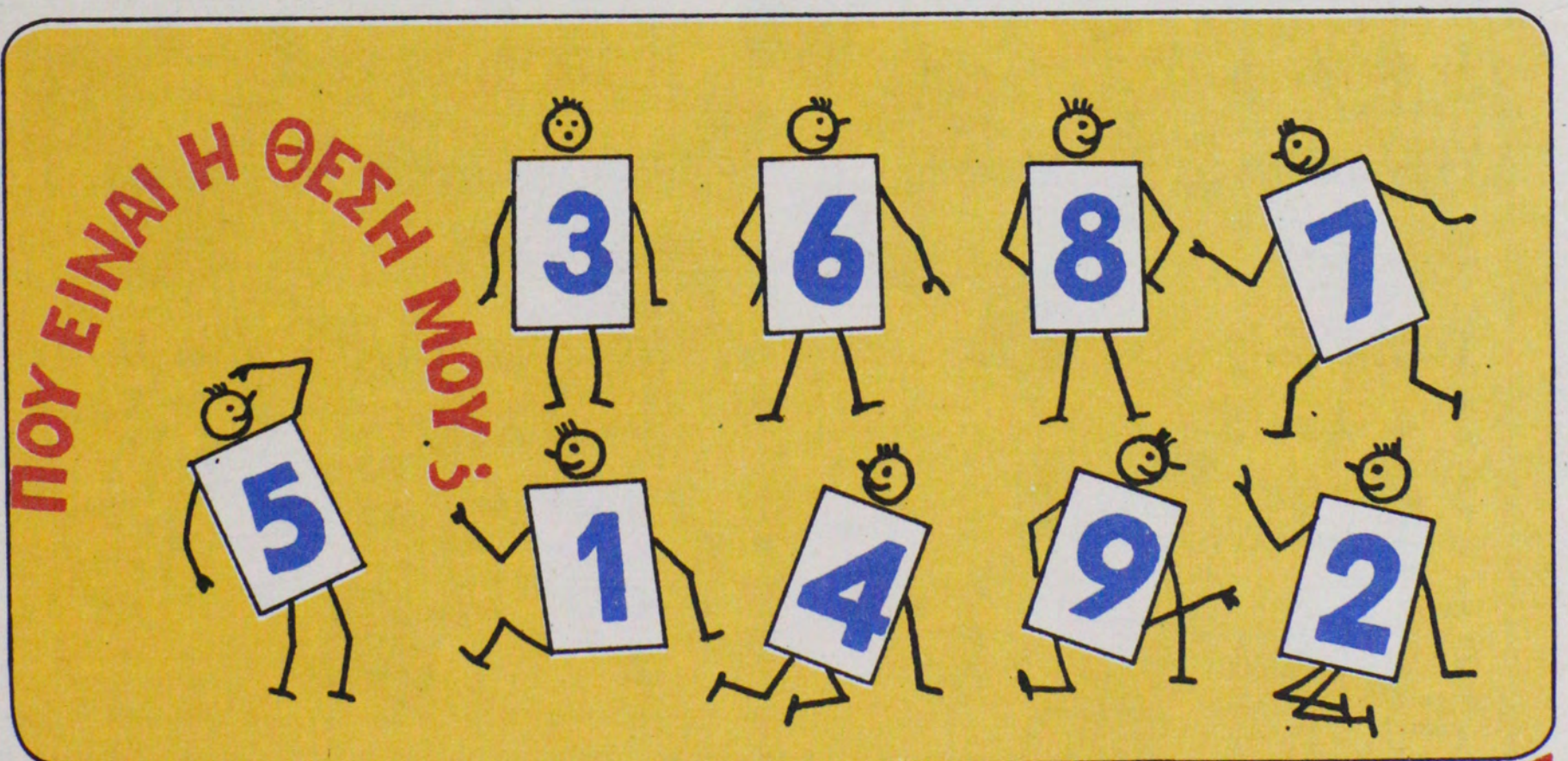
1. Ὁ Νίκος ἔπρεπε νὰ λύσει 5 ἀσκήσεις καὶ ἔλυσε 1 παραπάνω. Πόσες ἀσκήσεις ἔλυσε;

2. Ἀντίγραψε τὶς ἀσκήσεις καὶ βάλε τὸ σημάδι ποὺ λείπει $>$ ἢ $<$.

$$\begin{array}{ccc} 5 \dots 6 & 8 \dots 10 & 7 \dots 9 \\ 6 \dots 5 & 10 \dots 8 & 8 \dots 6 \end{array}$$

3. Λύσε τὶς ἀσκήσεις

$$\begin{array}{cccc} 7 + 1 & 9 - 1 & 8 + 1 & 6 - 1 \\ 7 - 1 & 9 + 1 & 8 - 1 & 6 + 1 \end{array}$$



Προσθέτουμε και αφαιρούμε 1

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

1. Για κύταξε τούς ἀριθμούς, ὅπως εἶναι στὴ σειρά :
- Ἐάν σ' ἕναν ἀριθμό, προσθέσουμε τὸ 1 (μονάδα) τότε θὰ πάρουμε τὸν ἐπόμενο ἀριθμό.
 - Ἐάν ἀπὸ ἕναν ἀριθμὸ ἀφαιρέσουμε τὸ 1 (μονάδα) τότε θὰ πάρουμε τὸν προηγούμενο ἀριθμό.

$$\begin{array}{ccccccc}
 5 - 1 & \boxed{5} & 5 + 1 & & 7 - 1 & \boxed{7} & 7 + 1 & & 9 - 1 & \boxed{9} & 9 + 1 \\
 4 & \boxed{5} & 6 & & 6 & \boxed{7} & 8 & & 8 & \boxed{9} & 10
 \end{array}$$

2. Γράψε τούς ἀριθμούς τὸν ἕναν κάτω ἀπ' τὸν ἄλλον.

1, 2, 3, ..., 9.

Πρόσθεσε στὸν καθένα, 1.

Νὰ ἔτσι :

$$1 + 1 = 2$$

$$2 + 1 = 3$$

$$3 + 1 =$$

⋮

⋮

9

10, 9, 8, ..., 2.

Ἀφάιρεσε ἀπ' τὸ καθένα, 1.

Νὰ ἔτσι :

$$10 - 1 = 9$$

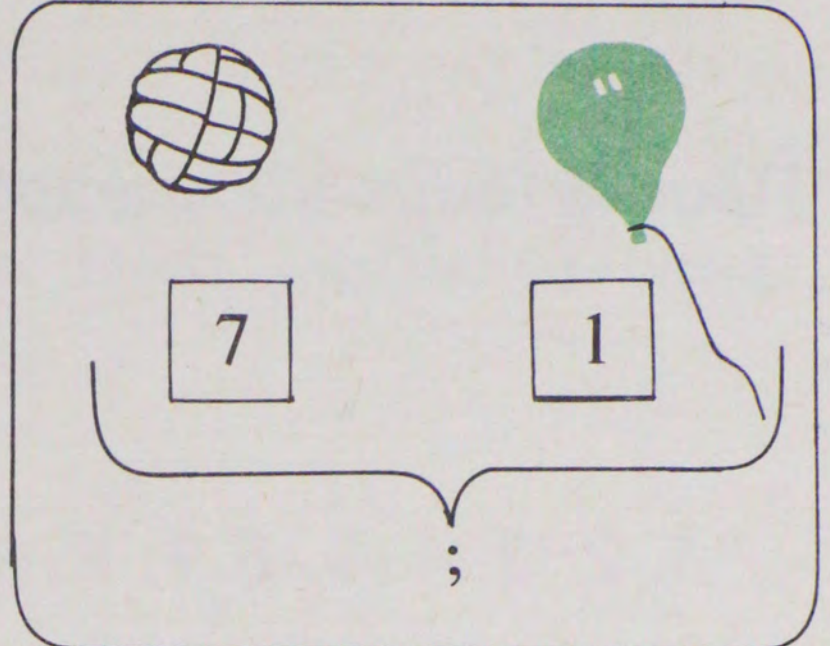
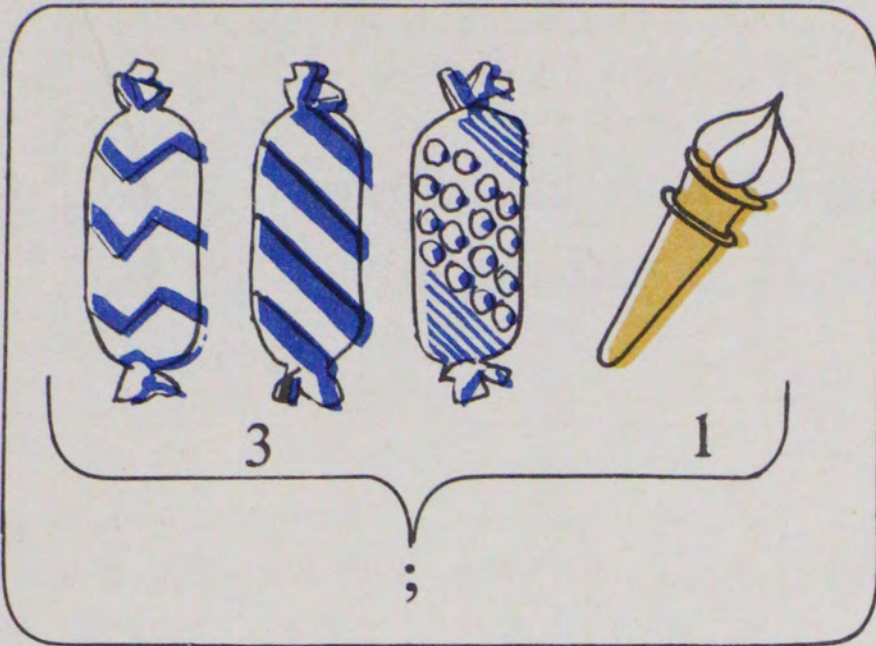
$$9 - 1 = 8$$

$$8 - 1 =$$

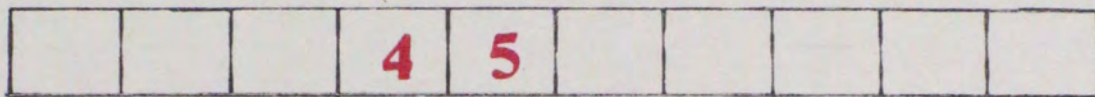
⋮

⋮

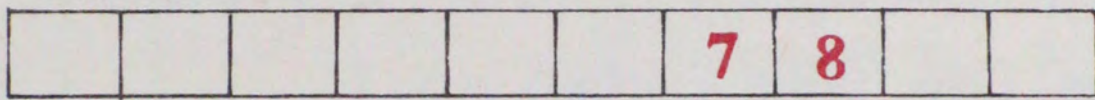
2



3.



Τὸ 4 εἶναι ὁ προηγούμενος τοῦ 5. Τὸ 5 εἶναι ὁ ἐπόμενος τοῦ 4.
 $4 < 5$ $5 > 4$



Τὸ 7 εἶναι ὁ προηγούμενος τοῦ 8. Τὸ 8 εἶναι ὁ ἐπόμενος τοῦ 7.
 $7 < 8$ $8 > 7$

4.

Προσθέτουμε και αφαιρούμε 2

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

1. 1) Πρόσθεσε σε κάθε αριθμό τὸ 1.

ἔτσι: $1 + 1 = 2 \dots \dots \dots 8 + 1 = 9$

2) Ἀφαίρεσε ἀπὸ κάθε αριθμὸ τὸ 1.

ἔτσι: $1 - 1 = 0, \quad 2 - 1 = 1 \dots \dots \dots 10 - 1 = 9$

3) Δειῖξε στὴ σειρά τὸν ἀριθμὸ 5. Πόσο παίρνουμε, ἂν ἀπ' τὸ πέντε, ἀφαιρέσουμε τὴ μονάδα (1);

*Ἄν στὸ πέντε προσθέσουμε τὴ μονάδα (1);



2. Ἔχουμε 4 πράσινα τρίγωνα. Κοντὰ τους, βάλαμε 1 κόκκινο τρίγωνο καὶ ἄλλο 1 κόκκινο τρίγωνο.

Πόσα κόκκινα τρίγωνα προστέθηκαν;

Πόσα γίνανε ὅλα τὰ τρίγωνα μαζί;

Γράψε: $4 + 2 = 4 + 1 + 1$

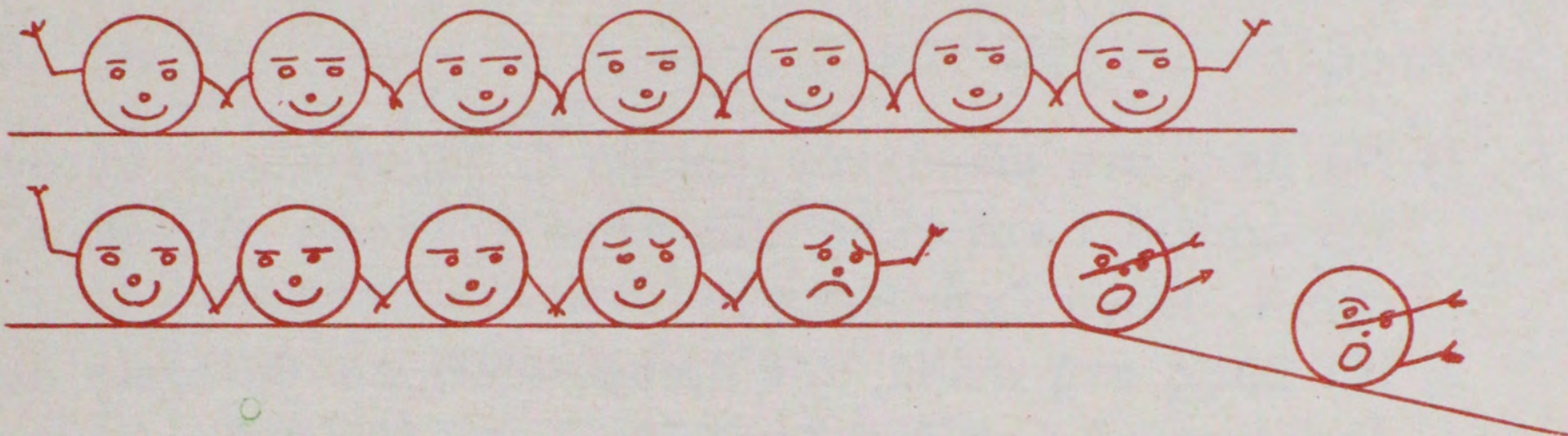
Ξέρουμε ὅτι: $4 + 1 = 5$ καὶ $5 + 1 = 6$

Προστέθηκαν 1 καὶ ἄλλο 1. Ὅλα μαζί προστέθηκαν 2.

Ἔτσι ἔχουμε, $4 + 2 = 6$

$4 + 2 = ;$ $4 + 1 + 1 = 6$ $4 + 2 = 6$

3. Βάλε 7 μπαλάκια στη σειρά. Ξεχώρισε 1 μπαλάκι και άλλο 1. Πόσα μπαλάκια χώρισαν; Πόσα μπαλάκια μείνανε;



Γράψε : $7 - 2 = 7 - 1 - 1$:

Ξέρουμε ότι : $7 - 1 = 6$ και $6 - 1 = 5$

Αφαιρέθηκαν 1 και άλλο 1. Όλα μαζί αφαιρέθηκαν 2.

Έτσι έχουμε, $7 - 2 = 5$

$$7 - 2 = ;$$

$$7 - 1 - 1 = 5$$

$$7 - 2 = 5$$

4. 1) $3 + 1 + 1$. Πόσα προστέθησαν στο 3;
2) $7 - 1 - 1$. Πόσα αφαιρέθηκαν απ' τὸ 7;

5. Ὁ Γιαννάκης ἔφτιαξε 6 καραβάκια. Ὁ Τάκης ἔφτιαξε 1 καραβάκι περισσότερο. Πόσα καραβάκια ἔφτιαξε ὁ Τάκης;

6. Λύσε αὐτὲς τὶς ἀσκήσεις.

$$4 - 1 =$$

$$5 + 2 =$$

$$8 + 1 =$$

$$5 + 1 + 1 =$$

$$5 + 1 =$$

$$5 + 1 + 1 = 7$$

$$7 - 1 =$$

$$9 - 1 - 1 =$$

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

1. 1) Νὰ βρεῖς στὴ σειρά τὸν ἀριθμὸ 4. Πρόσθεσε σ' αὐτὸν τὸν ἀριθμὸ 1 καὶ ἄλλη μιὰ φορὰ 1. Πόσα πρόσθεσες στὸ 4; Πόσα ἔχεις τώρα;
- 2) Νὰ βρεῖς στὴ σειρά, τὸν ἀριθμὸ 9. Πόσα θὰ ἔχεις ἂν ἀφαιρέσεις ἀπ' τὸ 9 τὸ 1 καὶ ξανά 1; Πόσα ἀφαίρεσες ἀπ' τὸ 9;

2. 1) Πάρε τοὺς ἀριθμοὺς: 1, 3, 5, 7, 9 καὶ μεγάλωσέ τους μιὰ μονάδα (1).
- 2) Πάρε τοὺς ἀριθμοὺς: 2, 4, 6, 8, 10 καὶ μίκρυνέ τους μιὰ μονάδα (1).

3. Λύσε αὐτὲς τὶς ἀσκήσεις.

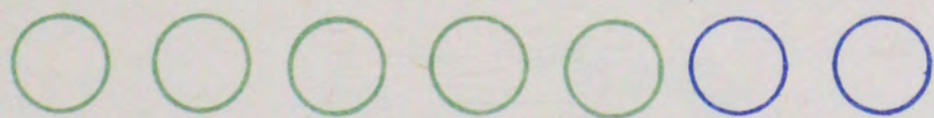
$$\begin{array}{cccc}
 6 + 2 = & 9 - 2 = & 8 + 2 = & 4 + 2 = \\
 6 + 1 + 1 = & 9 - 1 - 1 = & 10 - 2 = & 6 - 2 =
 \end{array}$$

4. Λύσε καὶ αὐτὲς τὶς ἀσκήσεις.

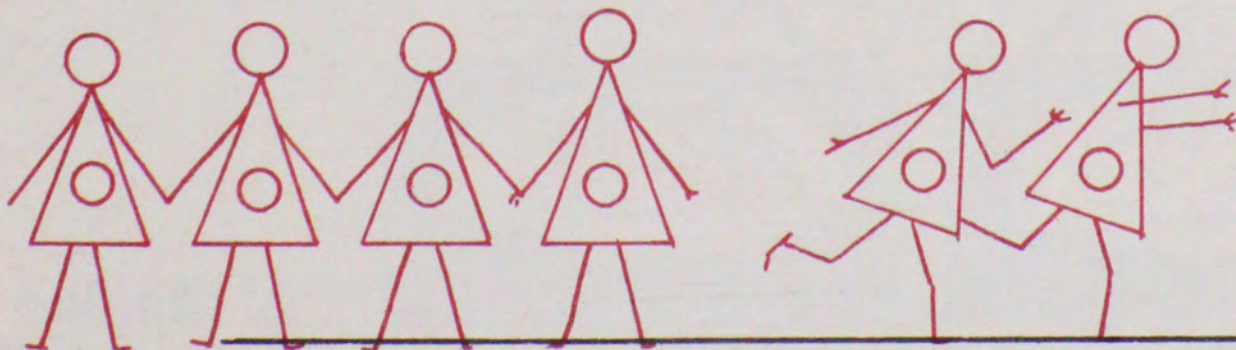
$$\begin{array}{cccc}
 5 + 2 = & 7 + 1 = & 3 + 2 + 2 = & 5 + 2 + 1 = \\
 9 - 2 = & 10 - 1 = & 9 - 2 - 2 = & 8 - 2 + 1 =
 \end{array}$$

1. Νὰ μεγαλώσεις τὸ 5, μιὰ μονάδα (1). Πρόσθεσε ἄλλο 1. Πόσα ἔχεις; Πόσες μονάδες μεγάλωσε τὸ 5;
2. Νὰ μικρύνεις τὸ 8, μιὰ μονάδα (1). Ἀφαίρεσε ἄλλο 1. Πόσα ἔχεις τώρα; Πόσες μονάδες μικρυνε τὸ 8;
3. Νὰ μεγαλώσεις τὸ 4, κατὰ 2 μονάδες καὶ νὰ μικρύνεις τὸ 7, κατὰ 2 μονάδες.
4. Γράψε τὸν ἀριθμὸ ποὺ εἶναι :
 - 1) 2 μονάδες **πιὸ** **μεγάλος** ἀπ' τὸ 5.
 - 2) 2 μονάδες **πιὸ** **μικρὸς** ἀπ' τὸ 10.
 - 3) 2 μονάδες **πιὸ** **μεγάλος** ἀπ' τὸ 6.
 - 4) 2 μονάδες **πιὸ** **μικρὸς** ἀπ' τὸ 9.
5. Ὁ Βασιλάκης ἔπρεπε νὰ λύσει 4 ἀσκήσεις, μὰ αὐτὸς ἔλυσε 2 περισσότερες. Πόσες ἀσκήσεις ἔλυσε ὁ Βασιλάκης;
6. Ἡ Ἐλενίτσα ἔπρεπε νὰ βάλῃ 5 φλυτζάνια στὸ τραπέζι, μὰ αὐτὴ ἔβαλε 2 φλυτζάνια **πιὸ** **πολλά**. Πόσα φλυτζάνια ἔβαλε ἡ Ἐλενίτσα;
7. 1) Βάλε στὴ σειρά 5 πράσινα μπαλάκια. Πρόσθεσε σ' αὐτὰ κι' ἄλλα δυὸ γαλάζια μπαλάκια. Πόσα γίνανε ὅλα τὰ μπαλάκια; Γίνανε **πιὸ** **πολλά** ἢ **πιὸ** **λίγα** ἀπ' ὅτι ἦτανε;

2)

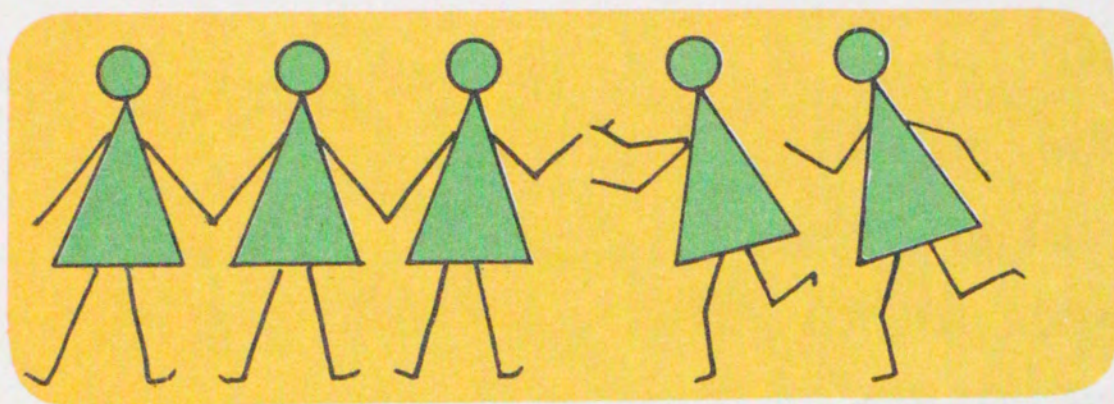


$$5 + 2 > 5$$

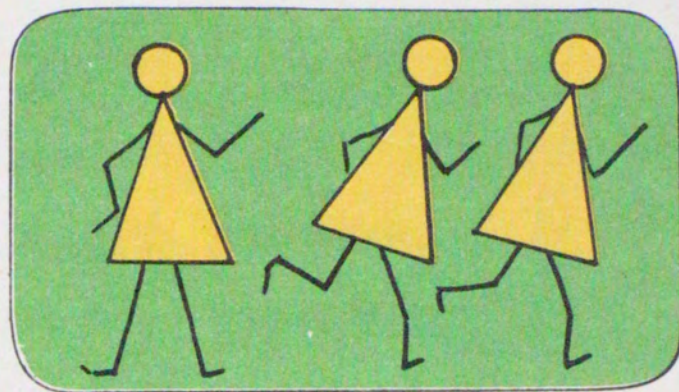


$$6 - 2 < 6$$

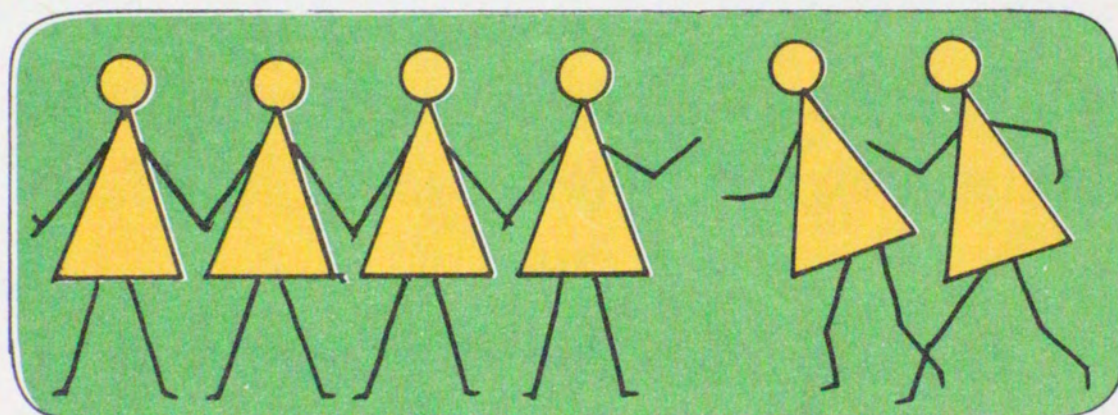
8. Πρόσεξε τις ζωγραφιές και βάλε όπου είναι οι τελείες το σημάδι $>$ ή $<$.



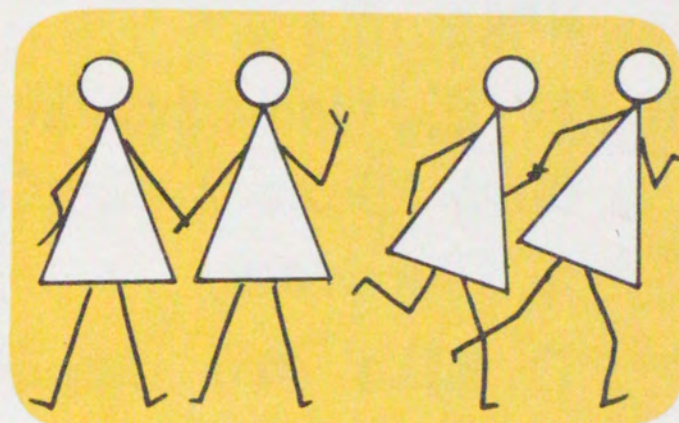
$$3 + 2 \dots 3$$



$$3 - 2 \dots 3$$



$$4 + 2 \dots 4$$



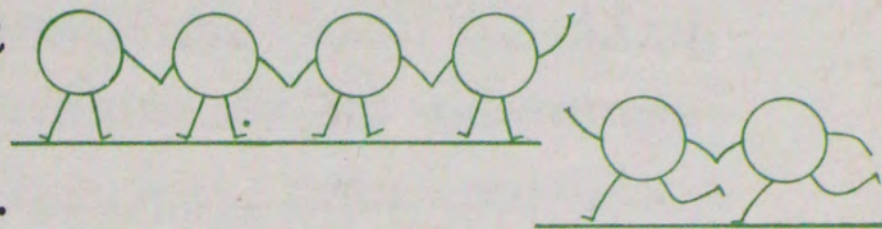
$$4 - 2 \dots 4$$

9. $8 + 1$ $10 - 1$ $6 + 2$ $7 - 2$ $3 - 2$
 $8 + 2$ $10 - 2$ $6 - 2$ $7 + 2$ $4 - 2$

Κύταξε τὸ κάθε ζευγάρι. Ποῦ ἔχουμε μεγαλύτερο ἀριθμὸ



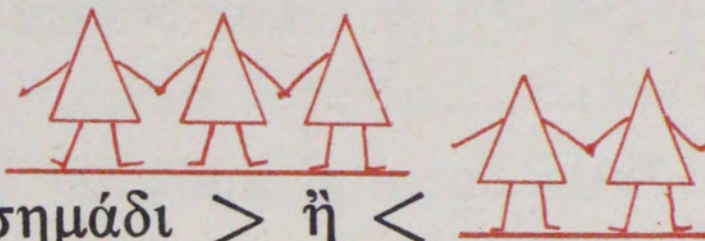
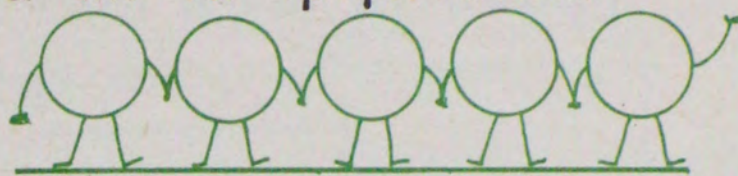
1. Έχουμε 4 τριγωνάκια και άλλα τόσα μπαλάκια. Πόσα είναι τα μπαλάκια;



Πρόσθεσε άλλα 2 μπαλάκια.

Τα μπαλάκια γίνανε 2 περισσότερα απ' τα τριγωνάκια.

2. Τα τριγωνάκια είναι τόσα, όσα και τα μπαλάκια. Χώρισε 2 τριγωνάκια. Τα τριγωνάκια γίνανε 2 λιγότερα απ' τα μπαλάκια.



3. Βάλε όπου είναι οι τελείες το σημάδι $>$ ή $<$

$$5 + 2 \dots 5$$

$$5 - 2 \dots 5$$

$$6 + 2 \dots 6$$

$$6 - 2 \dots 6$$

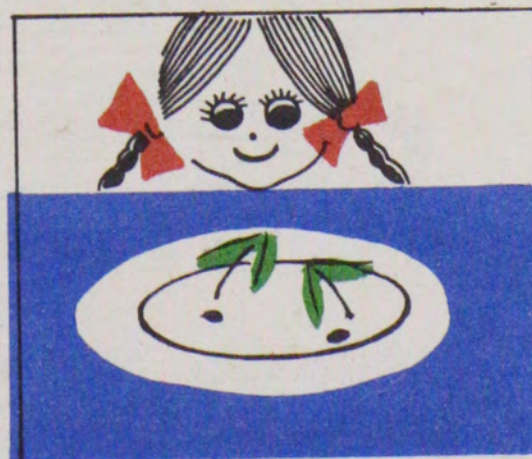
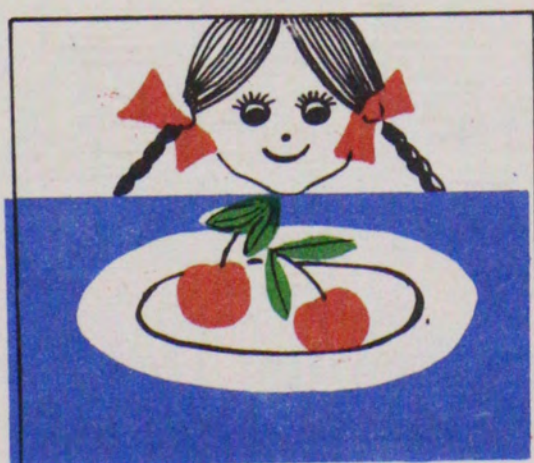
4. 1) Γράψε τους αριθμούς απ' το 1 ως το 8. Πρόσθεσε στον καθένα το 2.

Να έτσι: $1 + 2 = 3$, $2 + 2 = 4 \dots$

- 2) Γράψε τους αριθμούς 2 έως το 10. Αφάιρεσε απ' τον καθένα το 2.

Να έτσι: $10 - 2 = 8$, $9 - 2 = 7 \dots$

5. Κύταξε τις ζωγραφιές.
Τι δείχνει η πρώτη;
Τί δείχνει η δεύτερη;
Πες το πρόβλημα και λύσε το.



1. Βάλε ἀριστερὰ 5 μπλὲ μπαλάκια καὶ δεξιὰ ἄλλα τόσα κόκκινα. Βάλε ἄλλα 2 μπαλάκια μπλὲ. Τὰ μπλὲ μπαλάκια εἶναι κατὰ 2 περισσότερα ἀπ' τὰ κόκκινα. Πόσα εἶναι τὰ μπλὲ μπαλάκια;

Γράψε τὴ λύση ἔτσι: $5 + 2 = 7$

Τὸ $5 + 2 = 7$ εἶναι μιὰ ἰσότητα.

2. Βάλε δεξιὰ 6 πράσινα τρίγωνα καὶ ἀριστερὰ ἄλλα τόσα μπλὲ. Ξεχωρίζοντας 2 μπλὲ τρίγωνα, μείνανε κατὰ 2 λιγότερα ἀπ' τὰ πράσινα. Πόσα μπλὲ τρίγωνα μείνανε;

Γράψε τὴ λύση ἔτσι: $6 - 2 = 4$

Τὸ $6 - 2 = 4$ εἶναι μιὰ ἰσότητα.

3. Σ' ἓνα δωμάτιο εἶναι 5 καρέκλες καὶ σ' ἓνα ἄλλο δωμάτιο 2 καρέκλες λιγότερες. Πόσες εἶναι οἱ καρέκλες στὸ ἄλλο δωμάτιο;

Γράψε τὴ λύση ἔτσι: $5 - 2 = 3$.

4. Γράψε μόνο αὐτοὺς τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ λείπουν.

1	...	3	...	5	...	7	...	9	
---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	--

10	...	8	...	6	...	4	...	2	
----	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	--

5. $6 + 1$ $9 - 1 - 2$ $10 - 2 - 1$ $7 + 2 - 1$
 $6 + 2$ $9 - 2 + 1$ $5 + 1 + 2$ $8 - 2 + 1$

Νὰ βρῆς τις ἀπαντήσεις στὸ κάθε ζευγάρι. Ποῦ εἶναι ἡ ἀπάντηση μικρότερη; Γιατί;

Πρόσθεση

$$5 + 1 \quad 7 + 2 \quad 4 + 1 \quad 6 + 2$$

Ἡ πράξη ποὺ ἔκανες, λύνοντας αὐτὲς τὶς ἀσκήσεις λέγεται **πρόσθεση**. Ἡ πρόσθεση σημειώνεται μὲ τὸ $+$ (σὺν).

Παράδειγμα: $3 + 1 = 4$.

Αὐτὸ διαβάζεται: Τρία σὺν ἓνα ἴσον τέσσερα.

1. Κάνε τὴν πρόσθεση τῶν ἀριθμῶν 8 καὶ 1 καὶ 5 καὶ 2. Διάβασε αὐτὰ τὰ παραδείγματα μὲ τὴν λέξη **σὺν**.

2. **Νὰ θυμᾶσαι**, πῶς λέγονται οἱ ἀριθμοὶ στὴν πρόσθεση:

Πρῶτος προσθετέος	Δεύτερος προσθετέος	Ἔσομαι	Ἔσομαι	
6	+	2	=	8
3	+	1	=	4

Στὸ κάθε παράδειγμα νὰ λὲς ποιὸς εἶναι ὁ πρῶτος προσθετέος, ποιὸς ὁ δεύτερος προσθετέος καὶ ποιὸ τὸ ἄθροισμα.

$7 + 3 = 10$ Εἶναι μιὰ ἰσότητα.

Ἐφτά σὺν τρία ἴσον δέκα.

Τὸ $=$ εἶναι τὸ σημεῖο τῆς ἰσότητας.

3. Γράψε μιὰ ἄσκηση :
Πρῶτος προσθετέος 7, δεύτερος προσθετέος 2. Νὰ βρεῖς τὸ ἄθροισμα αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν.

4. Νὰ βρεῖς τὶς ἀπαντήσεις.

$$\begin{array}{cccc} 4 - 1 - 1 & 7 - 1 & 3 + 2 & 3 + 2 + 2 \\ 8 + 1 + 1 & 6 + 2 & 8 - 2 & 9 - 2 + 1 \end{array}$$

5. Πρόσθεσε κάθε φορά 2.

Π.χ. $2 + 2 = 4$ $4 + 2 = \dots$

6. Βάλε ἐκεῖ πού εἶναι οἱ τελεῖες τὸ σημάδι $>$ ἢ $<$.

$$\begin{array}{cccc} 9 \dots 7 & 8 \dots 10 & 5 + 2 \dots 5 & 10 - 2 \dots 7 \\ 6 \dots 5 & 2 \dots 7 & 7 - 2 \dots 7 & 7 + 2 \dots 10 \end{array}$$

Τὰ $9 > 7$ $7 + 2 < 10$ $3 < 4 \dots$

εἶναι ἀνισότητες

$<$ Δείχνει ὅτι «εἶναι μεγαλύτερο ἀπό».

$>$ Δείχνει ὅτι : «εἶναι μικρότερο ἀπό».

Παράδειγμα : $9 > 7$. Αὐτὸ διαβάζεται ἔτσι.

Τὸ ἐννέα εἶναι μεγαλύτερο ἀπ' τὸ ἑφτά ἢ

Τὸ ἑφτά εἶναι μικρότερο ἀπ' τὸ ἐννέα.

7. Ἡ Φλώρα ἔλυσε 6 ἀσκήσεις καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔλυσε τόσες ἀσκήσεις ὅσες καὶ ἡ Φλώρα καὶ ἄλλες 2 ἀκόμα. Πόσες ἀσκήσεις ἔλυσε ἡ Ἐλενίτσα ;

1. Νὰ γράψεις αὐτὴ τὴν ἄσκηση καὶ νὰ τὴ λύσεις: Πρῶτος προσθετέος 4, δεύτερος προσθετέος 2. Νὰ βρεῖς τὸ ἄθροισμα αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν.

2. Νὰ διαβάσεις αὐτὲς τὶς ἀσκήσεις καὶ νὰ τὶς λύσεις.

$$3 + 1 \quad 3 + 2 \quad 4 + 2 \quad 5 + 2 \quad 6 + 1$$

3. 1) Οἱ ἀριθμοὶ 3, 6, 8, νὰ μεγαλώσουν 2 μονάδες.

2) Οἱ ἀριθμοὶ 2, 7, 10, νὰ μικρύνουν 2 μονάδες.

4. Νὰ γράψεις σὲ στήλες, τὸν ἕναν κάτω ἀπ' τὸν ἄλλο, τοὺς ἀριθμοὺς

1, 2, ..., 8.

3, 4, ... 10.

Νὰ προσθέσεις στὸν καθέναν 2 καὶ νὰ γράψεις τὴν ἀπάντηση.

Νὰ ἀφαιρέσης ἀπ' τὸν καθέναν 2 καὶ νὰ γράψεις τὴν ἀπάντηση.

Νὰ βάλεις τὰ παραδείγματα αὐτὰ μέσα σὲ γραμμές, χωριστὰ γιὰ τὴν πρόσθεση καὶ χωριστὰ γιὰ τὴν ἀφαίρεση καὶ νὰ τὰ μάθεις ἀπ' ἔξω.

5.
$$\begin{array}{cccc} 3 + 1 & 4 + 1 & 6 + 1 & 8 + 1 \\ 3 + 2 & 5 + 2 & 6 + 2 & 9 + 1 \end{array}$$

Γιὰ τὸ κάθε ζευγάρι κάνε σύγκριση ἀνάμεσα στοὺς πρώτους προσθετέους, στοὺς δεύτερους προσθετέους καὶ στὰ ἄθροίσματα.

6. Κύτα τὶς ἀσκήσεις, αὐτὲς

$$\begin{array}{cccc} 5 + 1 & 3 + 1 & 7 + 1 & 2 + 1 \\ 5 + 2 & 3 + 2 & 7 + 2 & 2 + 2 \end{array}$$

καὶ χωρὶς νὰ λογαριάσεις, πὲς ποιὸ εἶναι τὸ πιὸ μεγάλο ἄθροισμα ἀπ' τὸ κάθε ζευγάρι καὶ γιατί;





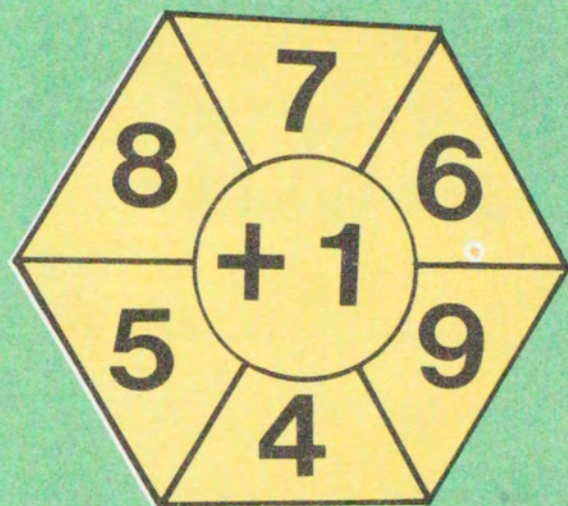
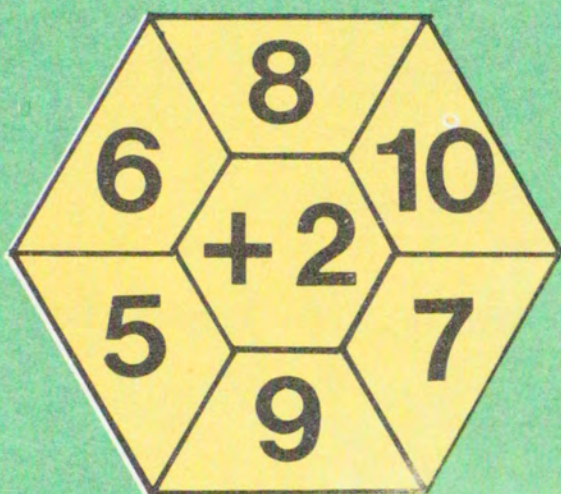
1. $4 + 1 = 5$ $3 + 2 = 5$ $2 + 3 = 5$ $1 + 4 = 5$
 $5 = 4 + 1$ $5 = 3 + 2$ $5 = 2 + 3$ $5 = 1 + 4$

Διάβασε αυτές τις ασκήσεις, χρησιμοποιώντας τη λέξη **ἴσον**.

2. Βάλε τὸν ἀριθμὸ ποὺ λείπει καὶ διάβασε τις ασκήσεις :

$7 + \dots = 8$ $4 + \dots = 6$ $5 = 3 + \dots$ $9 = 7 + \dots$
 $8 = 7 + \dots$ $6 = 4 + \dots$ $10 = \dots + 1$ $10 = \dots + 2$

3.



Διάβασε τις ασκήσεις με τις ἀπαντήσεις τους

Ἔτσι π.χ. $6 + 2 = 8$. . . $3 + 1 = 4$

Ἀφαίρεση $4 - 1$ $5 - 2$ $6 - 2$ $8 - 1$

—

Ἡ πράξη ποὺ ἔκανες λύνοντας αυτές τις ασκήσεις, λέγεται **ἀφαίρεση**.

Ἡ ἀφαίρεση σημειώνεται με τὸ — (πλὴν)

Παράδειγμα : $7 - 2 = 5$

Αὐτὸ διαβάζεται ἔτσι : Ἐφτά πλὴν δύο ἴσον πέντε.

4. Διάβασε αυτές τις ασκήσεις αφαίρεσης, χρησιμοποιώντας τη λέξη πλήν.

$$9 - 1 \quad 6 - 1 \quad 5 - 2 \quad 4 - 2 \quad 7 - 1$$

5. Στόν κήπο τοῦ σχολείου, οἱ μαθητές φύτεψαν 7 ροδακινιές καὶ 2 βερυκοκιές λιγότερες, ἀπ' τὶς ροδακινιές. Πόσες βερυκοκιές φυτέψανε οἱ μαθητές; Μὲ τί πράξη ἔλυσε τὸ πρόβλημα;
6. Στόν κήπο τοῦ σχολείου, οἱ μαθητές φύτεψαν 7 ροδακινιές καὶ 2 ἀχλαδιές περισσότερες. Πόσες ἀχλαδιές φύτεψαν οἱ μαθητές; Μὲ τί πράξη ἔλυσε τὸ πρόβλημα;
7. Ἡ Ἐλενίτσα εἶχε 4 καραμέλλες. Ἀπ' αὐτές ἔδωσε τὶς δύο στὴ φίλη της τὴν Ἀργυροῦλα. Πόσες καραμέλλες μείνανε στὴν Ἐλενίτσα;
8. Συμπλήρωσέ τα ἐσύ.

$3 + 2 =$	5
$8 - 2 =$	6
$5 + 2 =$	7
$4 - 2 =$	2

$1 + 2 =$	
$9 - 2 =$	
$4 + 2 =$	
$10 - 2 =$	

$8 + 2 =$	
$7 - 2 =$	
$4 - 2 =$	
$6 + 2 =$	

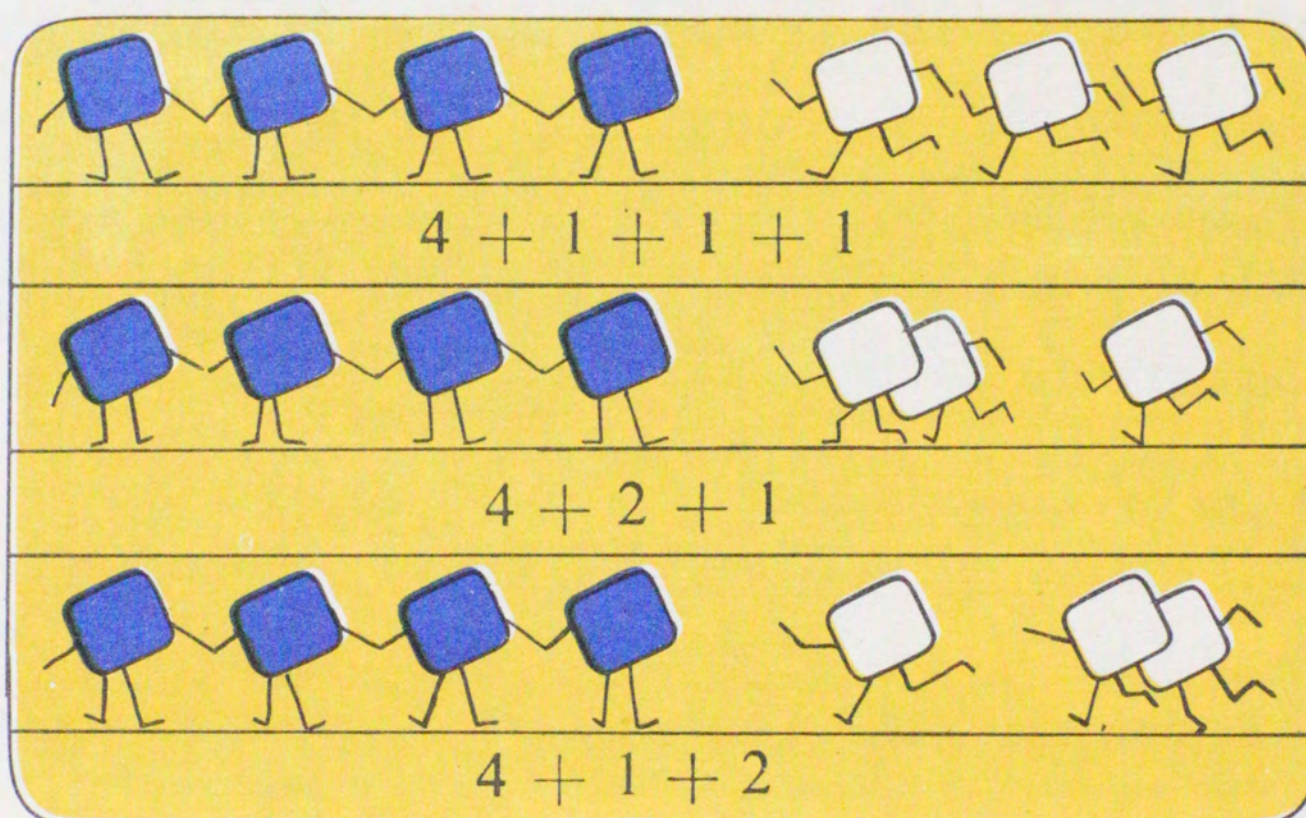
$7 + 2 =$	
$6 - 2 =$	
$2 + 2 =$	
$5 - 2 =$	

Προσθέτουμε και αφαιρούμε 3

1. Να βάλεις τούς αριθμούς που λείπουν.

$$3 = 1 + 1 + \dots \quad 3 = 2 + \dots \quad 3 = 1 + \dots$$

2. Για κύταξε στην εικόνα
Πόσα προστέθηκαν στον αριθμό 4;
Πώς προστέθηκαν; Πόσα γίνανε;



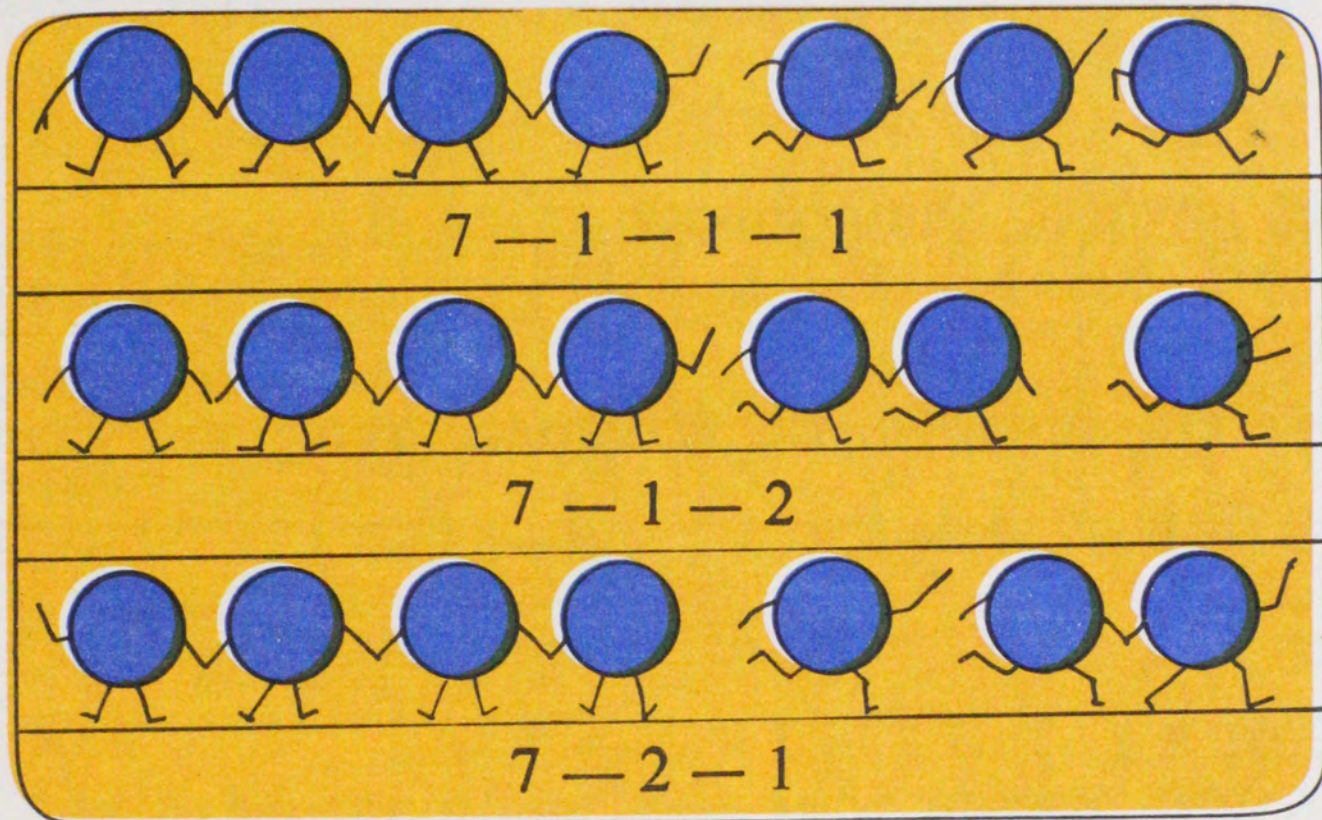
3. $5 + 1 + 1 + 1 = 8$ $6 + 2 + 1 =$ $7 + 1 + 2 =$
 $5 + 3 = 8$ $6 + 3 =$ $7 + 3 =$

Πώς μπορούμε να προσθέσουμε σ' έναν αριθμό τὸ 3;

$1 + 3 = 4$	$2 + 3 = 5$	$3 + 3 = 6$
<hr/>	<hr/>	<hr/>
$1 + 2 + 1 = 4$	$2 + 2 + 1 = 5$	$3 + 2 + 1 = 6$
$4 + 3 = 7$	$5 + 3 = 8$	$6 + 3 = 9$
<hr/>	<hr/>	<hr/>
$4 + 2 + 1 = 7$	$5 + 2 + 1 = 8$	$6 + 2 + 1 = 9$
	$7 + 3 = 10$	
	<hr/>	
	$7 + 2 + 1 = 10$	

4. Πώς μπορούμε να αφαιρέσουμε τὸ 3 ἀπὸ ἕναν ἀριθμό;

Κύταξε τὴν εἰκόνα.



5.

$\begin{array}{r} 5 - 1 - 1 - 1 = 2 \\ \hline 5 - 3 = 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8 - 2 - 1 = \\ \hline 8 - \dots = \end{array}$	$\begin{array}{r} 9 - 1 - 2 = \\ \hline 9 - \dots = \end{array}$
$\begin{array}{r} 4 - 3 = 1 \\ \hline 4 - 2 - 1 = 1 \end{array}$	$\begin{array}{r} 6 - 3 = 3 \\ \hline 6 - 2 - 1 = 3 \end{array}$	$\begin{array}{r} 7 - 3 = 4 \\ \hline 7 - 2 - 1 = 4 \end{array}$
	$\begin{array}{r} 10 - 3 = 7 \\ \hline 10 - 2 - 1 = 7 \end{array}$	

Συμπλήρωσε ὅτι λείπει στὸ παράδειγμα τοῦ 8 καὶ τοῦ 9.

6. Ὁ Ἀλέκος ἐτοίμασε τὸ μάθημά του. Στὴν ἀρχὴ ἔλυσε 6 ἀσκήσεις καὶ μετὰ ἄλλες 3. Πόσες ἀσκήσεις, ὅλες μαζί, ἔλυσε ὁ Ἀλέκος;
7. Ὁ Τάσος εἶχε 3 καραμέλλες καὶ τὶς ἔφαγε καὶ τὶς 3. Πόσες τοῦ μείνανε;
- Ἡ Λύση γράφεται ἔτσι: $3 - 3 = 0$
8. Συμπλήρωσε τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ λείπουν στὶς ἰσότητες:

$8 - \dots = 6$	$6 - \dots = 5$	$4 + \dots = 6$
$5 + \dots = 7$	$9 + \dots = 10$	$9 - \dots = 7$

1. $5 + 2 + 1$

Πόσες μονάδες προστέθηκαν στο 5;

$$6 - 1 - 2$$

Πόσες μονάδες αφαιρέθηκαν απ' το 6;

2. Γράψε πιο σύντομα τις ασκήσεις αυτές και λύσε τις.

$$5 - 2 - 1 \quad 4 + 2 + 1 \quad 9 - 1 - 1 \quad 7 - 1 - 2$$

$$6 + 1 + 1 \quad 8 - 1 - 2 \quad 3 + 2 + 1 \quad 5 + 1 + 2$$

Να ἔτσι π.χ. $5 - 2 - 1 = 5 - 3 = \dots$

3. Ἐξήγησε τὴ λύση τῶν ασκήσεων.

$$\frac{4 + 3 =}{4 + 2 + 1} \quad \frac{9 - 3 =}{9 - 1 - 2} \quad \frac{5 + 3 =}{5 + 1 + 2} \quad \frac{6 - 3 =}{6 - 2 - 1}$$

$$6 + 3 \quad 5 - 3 \quad 7 + 3 \quad 10 - 3$$

4. Ὁ Γιωργάκης εἶναι 8 χρονῶν καὶ ἡ ἀδελφοῦλα του, 3 χρόνια μικρότερη. Πόσων χρονῶν εἶναι ἡ ἀδελφοῦλα του; Τί πράξη θὰ κάνεις;

5. Ὁ Βασιλάκης εἶναι 6 χρονῶν καὶ ὁ ἀδελφός του ὁ Πάνος εἶναι 3 χρόνια μεγαλύτερος. Πόσων χρονῶν εἶναι ὁ Πάνος; Τί πράξη θὰ κάνεις;

6. Λύσε τὶς παρακάτω ασκήσεις.

$$7 - 3 \quad 10 - 2 \quad 6 + 3 - 2 \quad 5 - 3 + 1$$

$$5 + 3 \quad 7 + 2 \quad 8 - 2 + 3 \quad 7 - 1 + 3$$

1. Διάβασε στὸν πιὸ κάτω πίνακα, ὅλους τοὺς πρώτους προσθετέους καὶ ὅλους τοὺς δεύτερους προσθετέους. Κάνε ἔλεγχο, ἂν εἶναι σωστὰ γραμμένα τὰ ἄθροίσματα.

Πρῶτος Προσθετέος	1	2	3	4	5	6	7
Δεύτερος Προσθετέος	3	3	3	3	3	3	3
Ἔθροισμα	4	5	6	7	8	9	10

- 2) Ἀποτελείωσε μόνος σου τοὺς πίνακες αὐτούς :

Πρόσθεση

Στὸν πρῶτο προσθετέο νὰ προσθέσεις τὸ δεύτερο προσθετέο.

$$1 + 3 = 4$$

$$2 + 3 = 5$$

$$3 + \dots$$

$$\dots$$

Ἀφαίρεση

Ἀπ' τὸ ἄθροισμα νὰ ἀφαιρέσης τὸν δεύτερο προσθετέο.

$$4 - 3 = 1$$

$$5 - 3 = 2$$

$$6 - \dots$$

$$\dots$$

Νὰ βάλεις αὐτὰ τὰ παραδείγματα μέσα σὲ γραμμὲς καὶ νὰ τὰ μάθεις ἀπ' ἔξω.

2. Βάλε όπου είναι οί τελείες τόν κατάλληλο ἀριθμό :

$$1) \begin{array}{llll} 5 - \dots = 3 & 6 + \dots = 8 & 8 - \dots = 6 & 9 = 7 + \dots \\ 5 - \dots = 2 & 6 + \dots = 9 & 8 - \dots = 5 & 10 = 7 + \dots \end{array}$$

$$2) \begin{array}{llll} 4 + 3 > \dots & 5 + 3 < \dots & 6 + 3 > \dots & 7 + 3 > \dots \\ 4 - 3 < \dots & 5 - 3 > \dots & 6 - 3 < \dots & 7 - 3 < \dots \end{array}$$

3. Ὁ Στέλιος ἔπιασε 2 πεταλοῦδες μὲ κίτρινα φτερά καὶ 3 πεταλοῦδες μὲ κόκκινα φτερά. Πόσες πεταλοῦδες ἔπιασε ;

4. Ὁ Στέλιος ἔπιασε 5 πεταλοῦδες καὶ ἡ Τοῦλα ἔπιασε 3 πεταλοῦδες παραπάνω. Βάλε τὸ ἐρώτημα καὶ λύσε τὸ πρόβλημα.



1. 1) Τοὺς ἀριθμοὺς 5, 4, 3, 6, 2, 7 νὰ τοὺς μεγαλώσεις, κατὰ 3 μονάδες τὸν καθένα.

2) Τοὺς ἀριθμοὺς 7, 9, 10, 8, 5, 6 νὰ τοὺς μικρύνεις κατὰ 3 μονάδες τὸν καθένα.

2. Οἱ πρῶτοι προσθετέοι εἶναι οἱ ἀριθμοὶ 3, 5, 7. Οἱ δεύτεροι προσθετέοι εἶναι ὁ ἀριθμὸς 3. Νὰ βρεῖς τὰ ἀθροίσματα.

3. Σ' ἓνα μάτσο ἦταν 10 καρότα. Ὁ Τάκης πῆρε 3 καρότα καὶ τᾶδωσε στὸ κουνελάκι. Πόσα καρότα μείνανε;

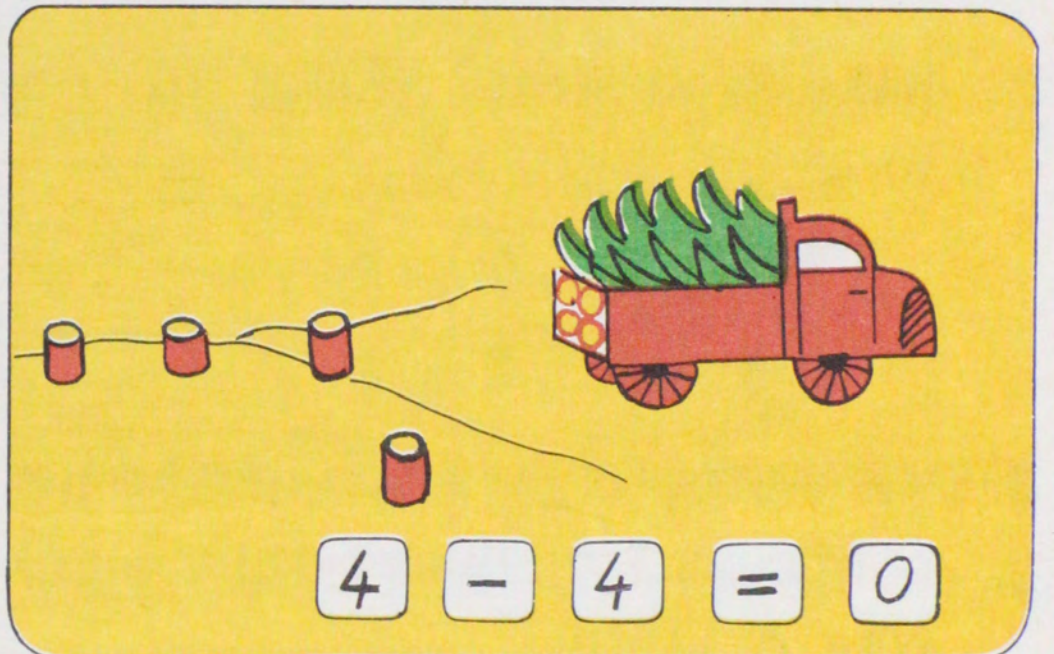
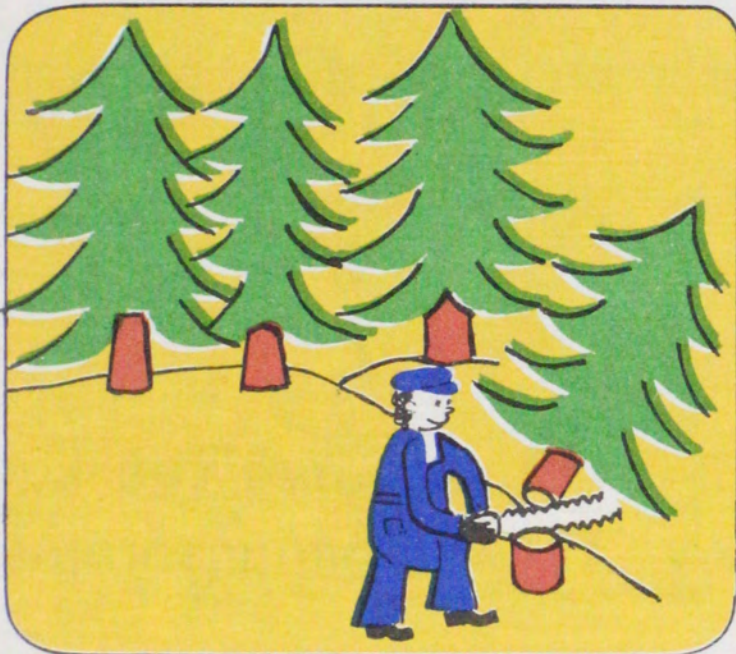
4. Όπου είναι τελείες, βάλε τὸν ἀριθμὸ πὸν ταιριάζει.

$$\dots - 1 = 4 \quad 7 = 9 - \dots \quad 4 + 1 + \dots = 6$$

$$\dots + 1 = 8 \quad 3 = 6 - \dots \quad 6 - 1 - \dots = 4$$

$$10 - \dots = 9 \quad 5 - 6 - \dots \quad 4 + 2 + \dots = 7$$

5. Κύταξε τὶς ζωγραφιῆς καὶ κάνε μόνος σου τὸ πρόβλημα.



6. Κάνε ἓνα πρόβλημα πὸν νὰ λύνεται ἔτσι: $2 - 2 = 0$

7. Λύσε τὶς ἀσκήσεις:

$$4 + 3 \quad 5 + 3 \quad 5 - 3 \quad 3 - 3 \quad 10 - 3$$

$$6 - 3 \quad 4 - 3 \quad 7 - 3 \quad 6 + 3 \quad 7 + 3$$

8. Βάλε ὅπου ἔῃναι οἱ τελείες τὸ σημάδι $>$ ἢ $<$.

$$5 + 3 \dots 5 \quad 8 - 2 \dots 8 \quad 7 + 3 \dots 7$$

1. Ποιό είναι μεγαλύτερο ; Ποιό είναι μικρότερο ; Γράψε το έτσι :

$$6 + 1 \text{ ή } 6 - 1$$

$$6 + 1 > 6 - 1$$

$$6 - 2 \text{ ή } 6 + 2$$

$$6 - 2 < 6 + 2$$

$$4 + 3 \text{ ή } 4 - 3$$

.

$$6 - 3 \text{ ή } 6 + 3$$

.

2. Βάλε όπου είναι τελείες τὸ σημάδι ποὺ ταιριάζει, τὸ $>$ ἢ τὸ $<$.

$$9 + 1 \dots 9 - 1$$

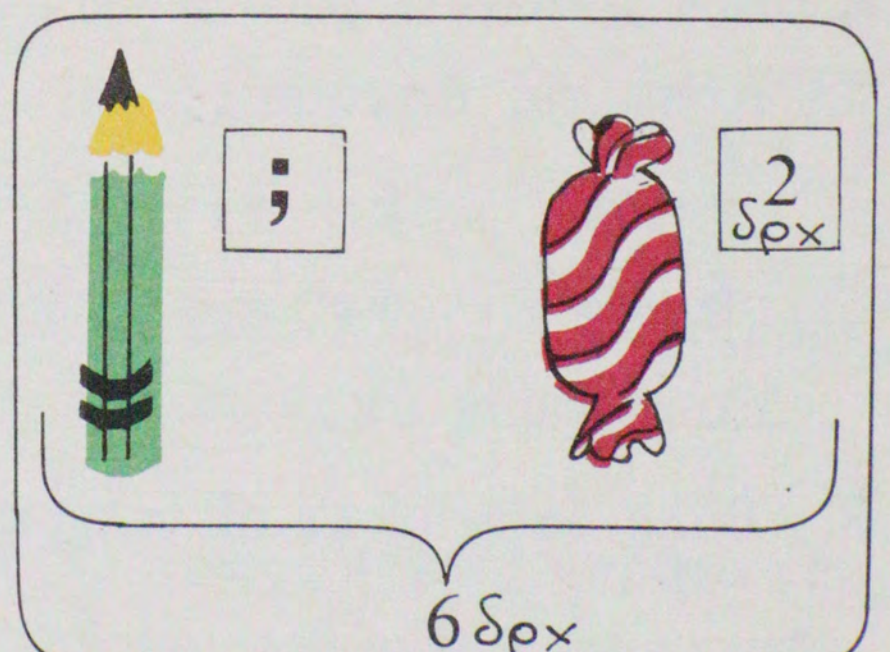
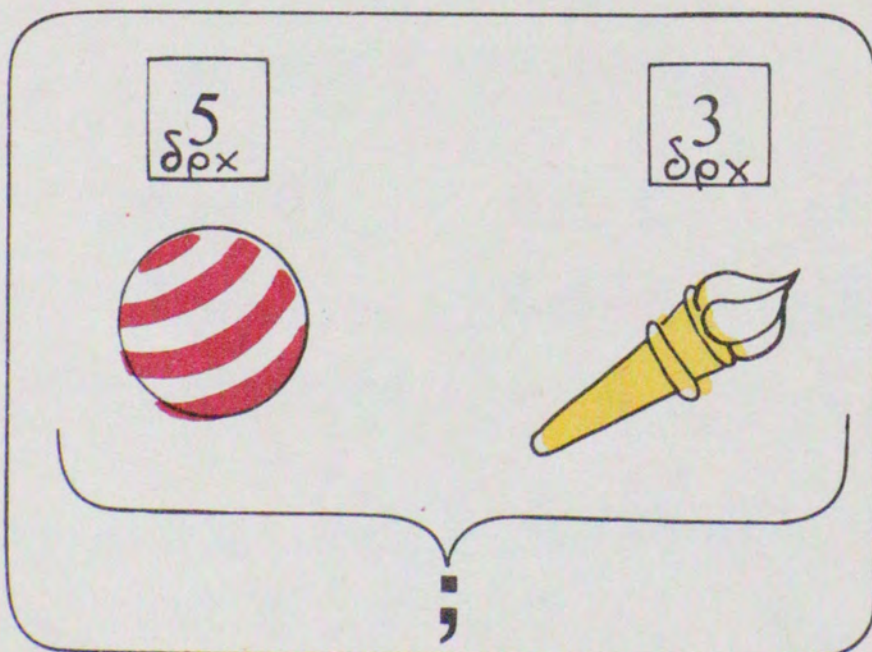
$$7 + 2 \dots 7 - 2$$

$$8 - 1 \dots 8 + 1$$

$$8 - 2 \dots 8 + 2$$

3. Ὁ Φώτης εἶχε 9 γραμματόσημα γιὰ τὴ συλλογὴ του καὶ ὁ Μίμης 3 γραμματόσημα λιγότερα. Πόσα γραμματόσημα εἶχε ὁ Μίμης;

4. Κύταξε τὶς εἰκόνες καὶ κάνε τὰ προβλήματα.



Προσθέτουμε και αφαιρούμε 4

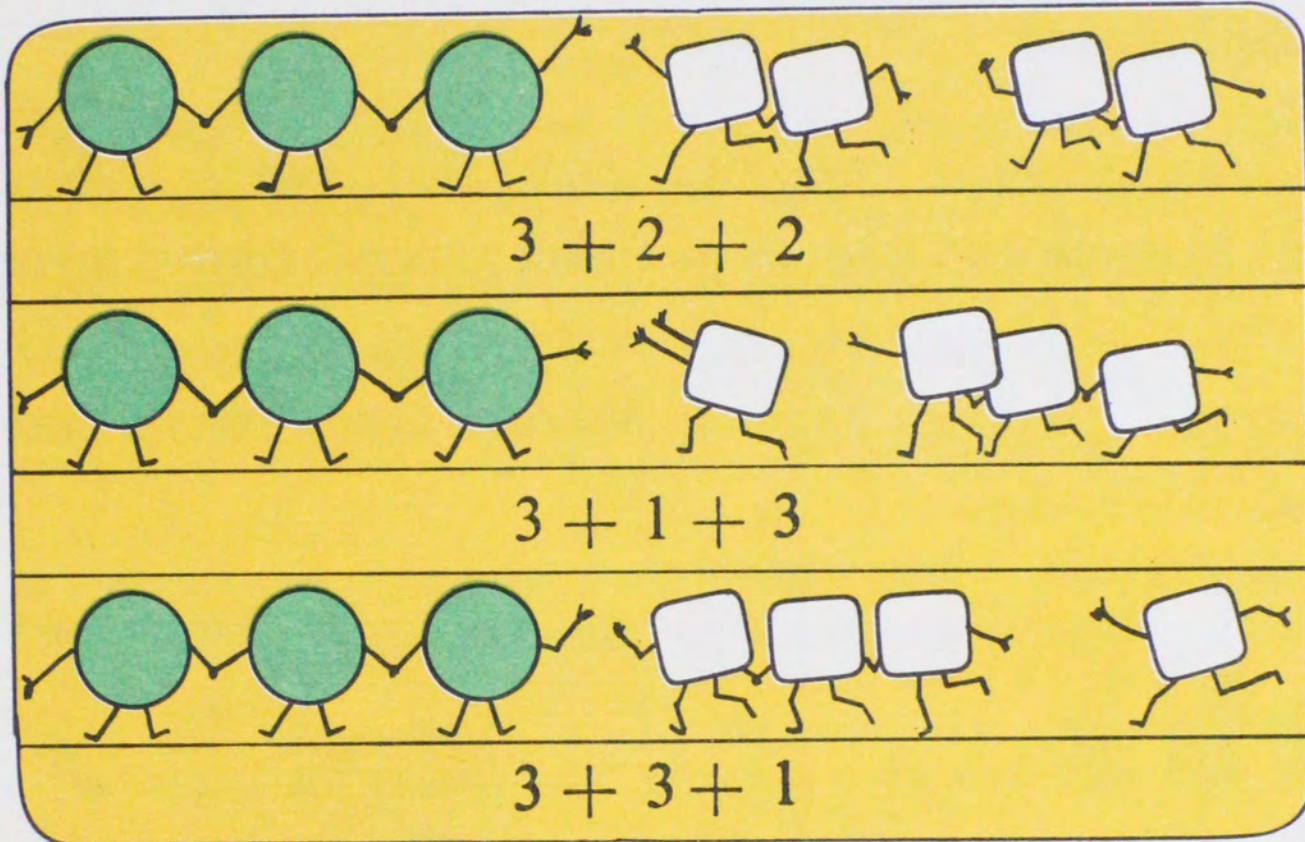
1. Βάλε τους αριθμούς που λείπουν :

$$4 = 2 + \dots$$

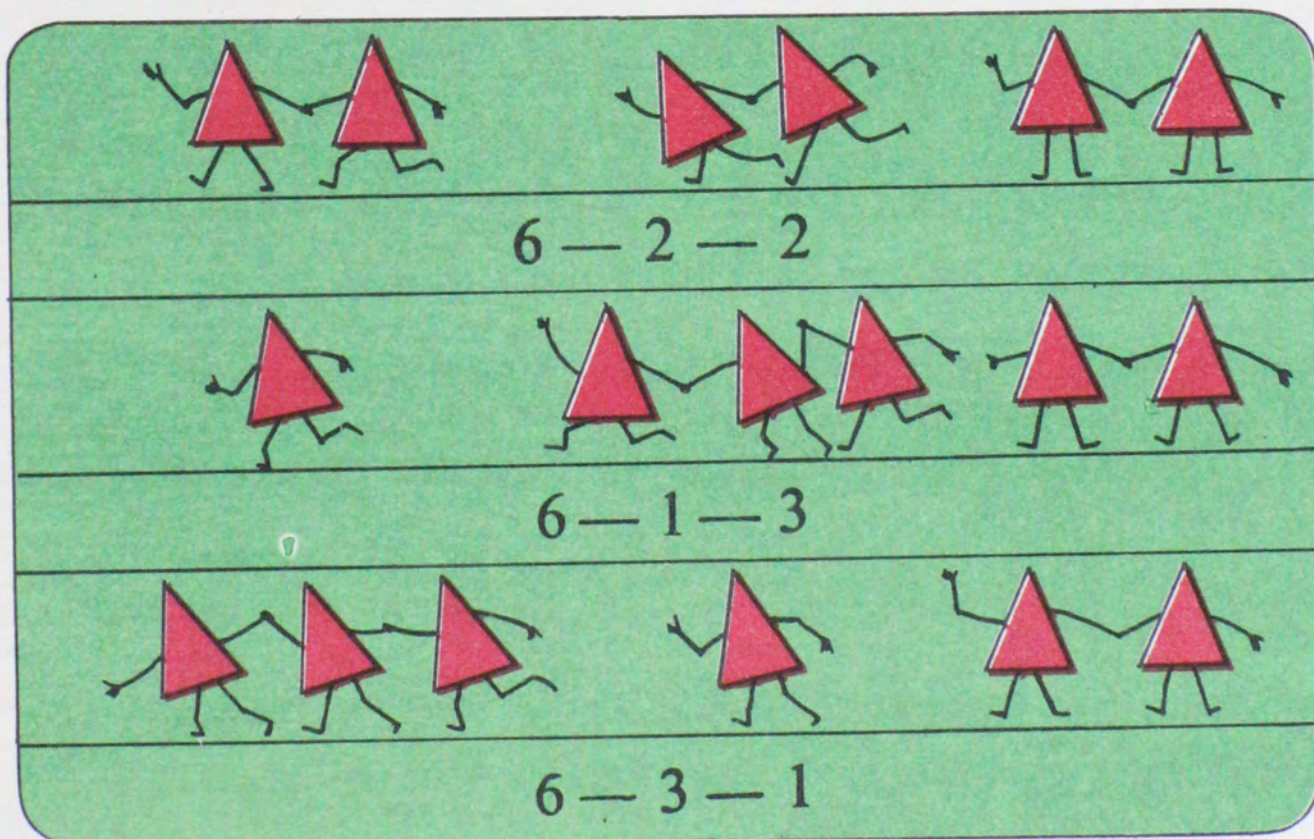
$$4 = 3 + \dots$$

$$4 = 1 + \dots$$

2. 1) Για κύταξε την εικόνα. Πώς μεγαλώνει ένας αριθμός 4 μονάδες; Πώς δηλαδή προσθέτουμε σ' έναν αριθμό τὸ 4;



2) Κύταξε τώρα και την εικόνα. Πώς μικραίνει ένας αριθμός 4 μονάδες; Πώς δηλαδή αφαιρούμε ἀπὸ ἕναν ἀριθμὸ τὸ 4;



3. Λύσε τις ασκήσεις και γράψε τις πιὸ σύντομα :

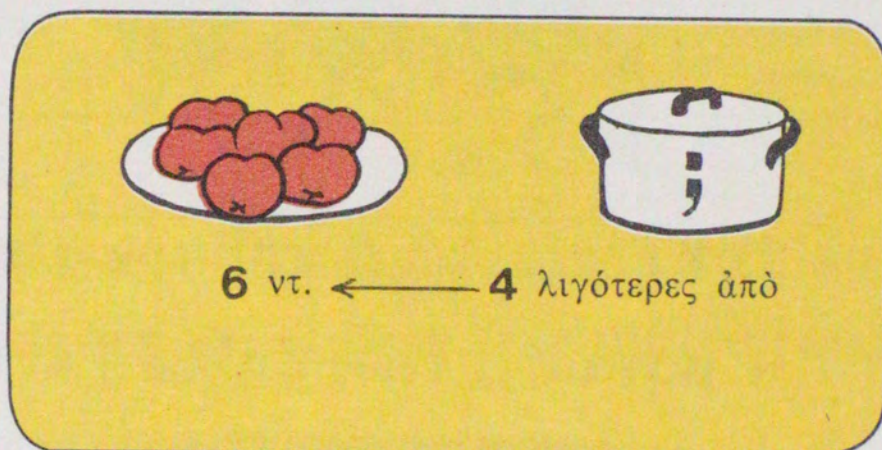
$$5 + 2 + 2 \quad 7 - 2 - 2 \quad 8 - 3 - 1 \quad 6 + 2 + 2$$

$$6 + 1 + 3 \quad 7 - 1 - 3 \quad 4 + 3 + 1 \quad 10 - 2 - 2$$

4. Γράψε με διαφορετικούς τρόπους, πώς μπορούμε να προσθέσουμε στο 5 το 4 και να αφαιρέσουμε απ' το 8 το 4.

5. Κύταξε τις εικόνες και λύσε τα προβλήματα.

1) Ο Γιαννάκης έφερε 3 αχλάδια και η Μαιρούλα έχει στο καλάθι της 4 αχλάδια πια. Πόσα αχλάδια έχει η Μαιρούλα;
 2) Σ' ένα πιάτο είναι 6 ντομάτες και στην κατσαρόλα 4 ντομάτες λιγότερες. Πόσες ντομάτες είναι στην κατσαρόλα;



6. Να μεγαλώσεις 4 μονάδες τους αριθμούς: 2, 4, 1, 3.
 Να μικρύνεις 4 μονάδες τους αριθμούς: 9, 6, 8, 5.

1. $\frac{5 + 4 =}{5 + 2 + 2}$ $\frac{7 - 4 =}{7 - 2 - 2}$ $\frac{6 + 4 =}{6 + 2 + 2}$ $\frac{9 - 4 =}{9 - 2 - 2}$

2. Λύσε τις ασκήσεις και κύταξε την απάντηση κάθε στήλης:

$6 + 3$	$10 - 2$	$4 + 3$	$9 - 3$	$8 - 3$
$6 + 4$	$10 - 3$	$4 + 4$	$9 - 4$	$8 - 4$

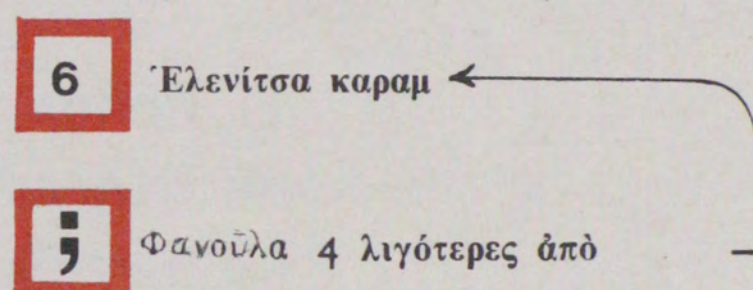
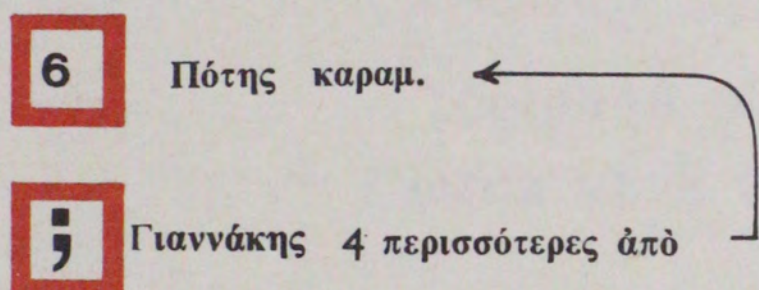
4. Βάλε όπου είναι οί τελείες τὸ σημάδι $>$, $<$ ἢ $=$

$$\begin{array}{cccc} 8 - 2 \dots 8 & 7 + 3 \dots 7 & 10 - 3 \dots 7 & 3 + 2 \dots 7 \\ 6 + 1 \dots 6 & 8 - 3 \dots 8 & 6 + 3 \dots 10 & 4 + 4 \dots 8 \end{array}$$

5.

1) Ὁ Πότης εἶχε 6 καραμέλλες καὶ ὁ Γιαννάκης εἶχε 4 καραμέλλες περισσότερες. Πόσες καραμέλλες εἶχε ὁ Γιαννάκης;

2) Ἡ Ἐλενίτσα εἶχε 6 καραμέλλες καὶ ἡ Φανοῦλα 4 καραμέλλες λιγότερες. Πόσες καραμέλλες εἶχε ἡ Φανοῦλα;



6. Κύταξε καλὰ τὶς ἀπαντήσεις σὲ κάθε στήλη χωριστά.

$$\begin{array}{cccc} 7 + 1 & 7 - 1 & 6 + 3 & 8 - 3 \\ 7 + 2 & 7 - 2 & 6 + 2 & 8 - 2 \\ 7 + 3 & 7 - 3 & 6 + 1 & 8 - 1 \end{array}$$

Μεγαλώνουν; Μικραίνουν; Καὶ γιατί;

7. Διάβασε αὐτὲς τὶς ἀσκήσεις μὲ διαφορετικούς τρόπους:

$$\begin{array}{ccc} 5 + 4 = \dots & 6 + 4 = \dots & 7 + 2 = \dots \\ 9 = \dots + \dots & 10 = \dots + \dots & \dots = \dots + \dots \end{array}$$

1.

$$5 + 3 = 8$$

$$8 = 5 + 3$$

Τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 5 καὶ 3 εἶναι ἴσο μὲ 8. Τὸ 8 εἶναι ἴσο μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 5 καὶ 3.

2. Στὰ παρακάτω προβλήματα, βάλε ἐσὺ τὸ ἐρώτημα καὶ λύσε τα :

1) Στὴ μιὰ σελίδα τοῦ βιβλίου εἶναι 5 ζωγραφιές καὶ στὴν ἄλλη σελίδα 4 ζωγραφιές. Πόσες.....;

2) Ὁ Μίμης στὴ μιὰ τσέπη του, ἔχει 6 βόλους καὶ στὴν ἄλλη τσέπη του, ἔχει 4 βόλους περισσότερους. Πόσους...;

3.

1) Γράψε τοὺς ἀριθμοὺς σὲ στήλες, τὸν ἕναν κάτω ἀπ' τὸν ἄλλον.

1, 2, ..., 6

πρόσθεσε στὸν καθένα 4 καὶ νὰ βρεῖς τὴν ἀπάντηση;

2) Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τοὺς ἀριθμοὺς

10, 9, 8, ..., 5.

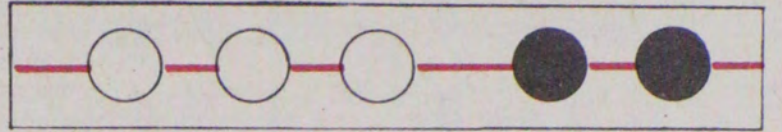
Ἀφαίρεσε ἀπ' τὸν καθένα 4 καὶ νὰ βρεῖς τὴν ἀπάντηση.

4. Λύσε τὶς ἀσκήσεις :

$$7 - 4 \quad 10 - 4 \quad 5 + 4 \quad 7 + 2 \quad 5 + 3$$

$$6 + 4 \quad 3 + 4 \quad 8 - 4 \quad 9 - 2 \quad 9 - 3.$$

1. Όπως δείχνει η εικόνα, έχουμε άσπρες μπαλίτσες και μαύρες μπαλίτσες. Άς πλησιάσουμε τις μαύρες μπαλίτσες κοντά στις άσπρες. Πόσες θα έχουμε; Άς πλησιάσουμε τις άσπρες μπαλίτσες στις μαύρες. Πόσες θα έχουμε;



$$3 + 2 = 5$$

$$2 + 3 = 5$$

2. Λύσε με τον ίδιο τρόπο σκέψης και τις πιο κάτω ασκήσεις:



$$2 + 1$$

$$4 + 3$$

$$1 + 4$$

$$1 + 2$$

$$3 + 4$$

$$4 + 1$$

3. Επίσης:

$$3 + 1$$

$$4 + 2$$

$$4 + 1$$

$$5 + 1$$

$$1 + 3$$

$$2 + 4$$

$$1 + 4$$

$$1 + 5$$

Για κύταξε τους προσθετέους σε κάθε ζευγάρι!

Για κύταξε τα άθροίσματα! Είναι τα ίδια!

Όταν αλλάζουμε τη θέση των προσθετέων το άθροισμα μένει το ίδιο, δηλαδή δεν αλλάζει.

4. Σε κάθε ζευγάρι, γράψε την απάντηση στη δεύτερη άσκηση, χρησιμοποιώντας την απάντηση απ' την πρώτη:

$$5 + 2$$

$$6 + 3$$

$$6 + 4$$

$$5 + 3$$

$$2 + 5$$

$$3 + 6$$

$$4 + 6$$

$$3 + 5$$

5. Λύσε τις ασκήσεις :

$$10 - 4 \quad 3 + 4 \quad 5 + 3 \quad 8 + 2 \quad 5 + 2 + 1$$

$$9 - 4 \quad 4 + 4 \quad 7 - 2 \quad 9 - 2 \quad 8 - 2 - 1$$

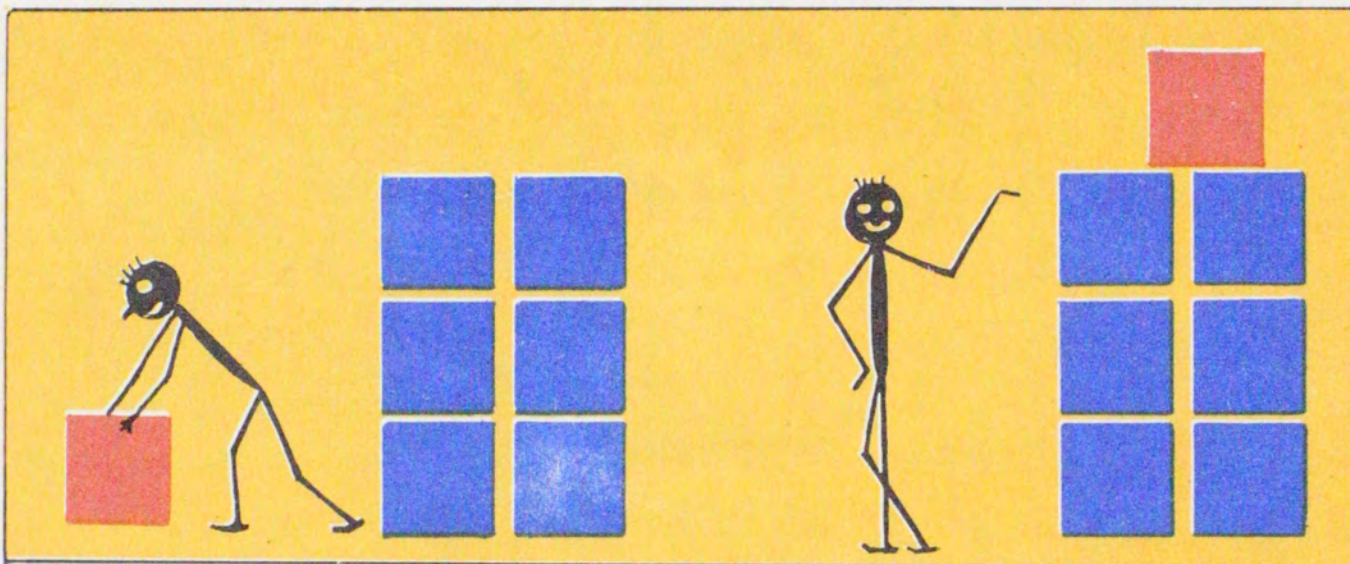
6. Γράψε παραδείγματα πρόσθεσης με απάντηση 5.

1. Ποιά άσκηση μπορείς να λύσεις πιο εύκολα (βολικότερα) ;

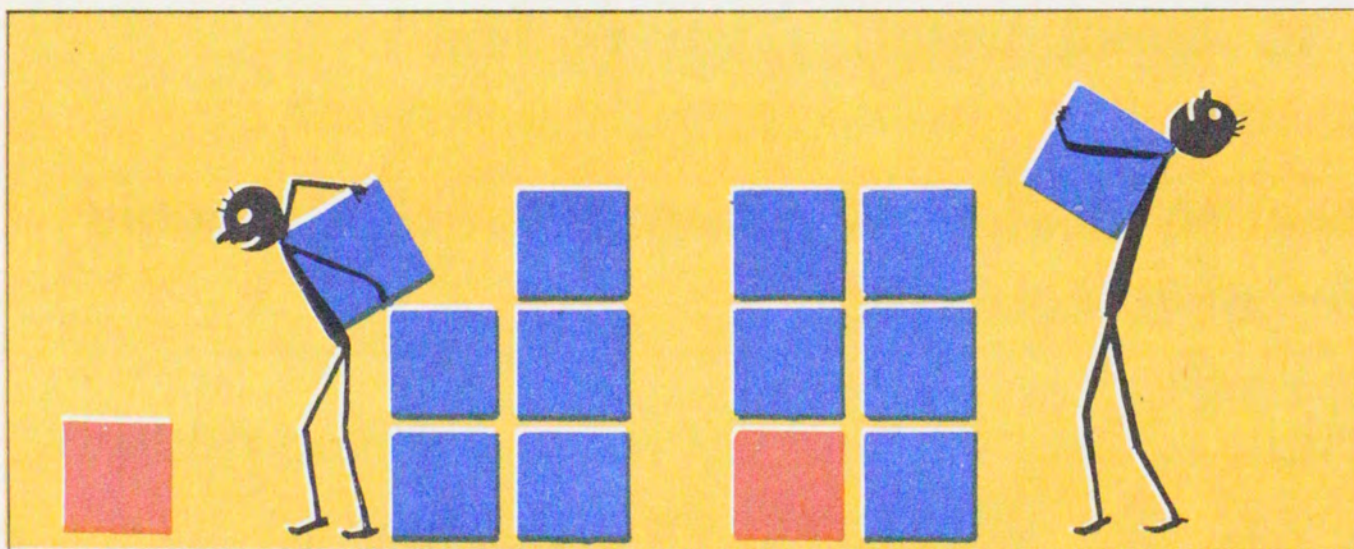
$$3 + 7 \quad \eta \quad 7 + 3 ;$$

Δίνουν την ίδια απάντηση αυτές οι ασκήσεις; Γιατί;

2. Πώς μπορείς να βάλεις τα κουτιά σε μια θέση; Πώς γίνεται ευκολότερα ;



$$6 + 1$$



$$1 + 6$$

Ποιός είναι πιο έξυπνος; Το ευκολότερο είναι, στον μεγαλύτερο να προσθέτεις τον μικρότερο.

3. Λύσε τις ασκήσεις με τὸν εὐκολώτερο τρόπο :

$$1 + 9 \quad 2 + 7 \quad 4 + 6 \quad 3 + 5 \quad 2 + 6$$

4. 1) Ἀπ' τὴν τάξη βγήκανε 5 ἀγόρια καὶ 3 κορίτσια. Πόσα παιδιά, βγήκανε ἀπ' τὴν τάξη, ἀγόρια καὶ κορίτσια μαζί ;
 2) Στὴν τάξη μας τὰ κορίτσια εἶναι 2 περισσότερα ἀπ' ὅσα εἶναι τ' ἀγόρια. Τί μπορούμε νὰ ποῦμε γιὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀγοριῶν ;

3) Βάλε ὅπου εἶναι οἱ τελεῖες τὸ σημάδι $>$ ἢ $<$.

$$3 + 2 \dots 3 + 3 \quad 4 + 3 \dots 5 + 3 \quad 5 + 4 \dots 6 + 4$$

- 4) Σὲ μερικὰ παιδιά δώσανε φρούτα. Τοὺς δώσανε 7 μῆλα καὶ 4 ἀχλάδια λιγότερα. Πόσα ἀχλάδια τοὺς δώσανε ;
 5. Λύσε αὐτὲς τις ασκήσεις, ἀλλάζοντας ὅπου χρειάζεται τὴ θέση τῶν προσθετέων (γιὰ νὰ εἶναι εὐκολώτερα).

$$\begin{array}{cccc} 6 + 3 & 5 + 5 & 6 + 2 & 2 + 7 \\ 3 + 7 & 4 + 5 & 4 + 6 & 3 + 5 \end{array}$$

6. Ὁ πρῶτος προσθετέος εἶναι 6 καὶ ὁ δεύτερος 3. Ὑπολόγισε τὸ ἄθροισμα.

$$6 + 3 = 9$$

Τὸ 9 — ἄθροισμα

Τὸ $6 + 3$ — ἐπίσης ἄθροισμα εἶναι.

6. Ἀπ' τὶς παρακάτω ἀσκήσεις, διάλεξε καὶ ὑπογράμμισε τὰ ἀθροίσματα ποὺ δίνουν ἀπάντηση, τὸν ἀριθμὸ 7.

$1 + 6$	$10 - 2$	$2 + 5$	$2 + 7$
$8 + 2$	$7 + 3$	$6 - 3$	$7 - 2$
$9 - 3$	$9 - 2$	$10 - 3$	$6 + 4$
$3 + 4$	$8 - 3$	$1 + 8$	$8 - 1$

7. Λύσε ἐπίσης τὶς ἀσκήσεις :

$0 + 4$	$3 + 4$	$4 - 4$
$1 + 4$	$7 - 4$	$6 + 4$
$5 - 4$	$4 + 4$	$7 - 4$
$2 + 4$	$8 - 4$	$8 - 4$
$6 - 4$	$5 + 4$	$10 - 4$



Προσδέτουμε 5, 6, 7, 8, 9.

1. Βάλε τούς ἀριθμούς ποὺ λείπουν :

$$5 = 1 + \dots \quad 5 = 2 + \dots \quad 5 = 3 + \dots \quad 5 = 4 + \dots$$

2.

5 + 5

 $5 + 2 + 3$
 $5 + 3 + 2$

Πῶς ἀλλιῶς μπορεῖ νὰ λυθεῖ αὐτὴ ἡ ἄσκηση;

3. Λύσε τὴν ἄσκηση : $3 + 5$

Πῶς μπορεῖς εὐκολώτερα νὰ τὴν λύσεις ; Μπορεῖς νὰ ἀλλάξεις τὶς θέσεις τῶν προσθετέων ἢ ὅπως λέμε νὰ μεταθέσεις τοὺς προσθετέους.

4. Πρόσθεσε τοὺς ἀριθμούς 5, 6, 7, 8, 9, μὲ μετάθεση τῶν προσθετέων.

$$\begin{array}{ccccc} 2 + 5 & 2 + 7 & 1 + 9 & 2 + 8 & 4 + 6 \\ 3 + 6 & 1 + 8 & 1 + 7 & 4 + 5 & 3 + 7 \end{array}$$

5. Στὸ τετράδιό σου ζωγράφισε 5 μπαλίτσες στὴ σειρά, τὴ μιὰ δίπλα στὴν ἄλλη. Σὲ μιὰ ἄλλη σειρά ζωγράφισε τριγωνάκια, 2 περισσότερα ἀπ' ὅσες εἶναι οἱ μπαλίτσες. Ποιὰ εἶναι πιο πολλά, οἱ μπαλίτσες ἢ τὰ τριγωνάκια. Καὶ πόσο πιο πολλά; Ποιὰ εἶναι λιγότερα; Καὶ πόσο λιγότερα; Πόσα εἶναι τὰ τριγωνάκια;

6. Γράψε και υπολόγισε τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 3 καὶ 5, 2 καὶ 6, 1 καὶ 5.
7. Νὰ λιγοστέψεις 4 μονάδες τοὺς ἀριθμοὺς 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.
8. Νὰ βρεῖς τὰ ἀθροίσματα μὲ τὸν εὐκολώτερο τρόπο :

$1 + 9$

$1 + 8$

$1 + 7$

$1 + 6$

$2 + 8$

$2 + 7$

$2 + 6$

$3 + 7$

$3 + 6$

$4 + 6$

1. Ἀντίγραψε αὐτὲς τὶς ἀσκήσεις καὶ μάθε τα ἀπ' ἔξω :

$2 + 2 = 4$

$3 + 2 = 5$

$4 + 2 = 6$

$3 + 3 = 6$

$5 + 2 = 7$

$4 + 3 = 7$

$6 + 2 = 8$

$5 + 3 = 8$

$4 + 4 = 8$

$7 + 2 = 9$

$6 + 3 = 9$

$5 + 4 = 9$

$8 + 2 = 10$

$7 + 3 = 10$

$6 + 4 = 10$

$5 + 5 = 10$

Γιὰ διάβασε τὶς ἀσκήσεις τῆς τελευταίας σειρᾶς.

Πῶς πήραμε σ' ὅλες τὶς περιπτώσεις 10. Κάνε τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὴν προηγούμενη. σειρὰ καὶ ἀπάντησε, γιατί πήραμε 9;

2.

$6 + 4 > 6$

$3 + 5 < 3 + 6$

Τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 6 καὶ 4 εἶναι μεγαλύτερο ἀπ' τὸ 6. Γιατί;

Τὸ ἄθροισμα $3 + 5$ εἶναι μικρότερο ἀπ' τὸ $3 + 6$. Γιατί;

3. Βάλτε τὸ σημάδι $>$, $<$ ἢ $=$ καὶ διάβασε τὶς πράξεις :

$$\begin{array}{ccc} 8 + 2 \dots 8 & 7 \dots 7 + 1 & 7 + 2 \dots 2 + 7 \\ 2 + 5 \dots 5 & 3 \dots 2 + 3 & 3 + 6 \dots 6 + 3 \end{array}$$

4. Ἀπὸ ἓνα κουτί μὲ χρωματιστὰ μολύβια πήραμε τὴ μιὰ φορά 6 μολύβια καὶ τὴν ἄλλη 3. Πόσα μολύβια πήραμε καὶ τὶς δυὸ φορές ἀπ' τὸ κουτί ;
5. Σ' ἓνα κουτί ἦταν 10 μολύβια. Πήραμε 4 μολύβια. Βάλτε τὸ ἐρώτημα καὶ λύσε τὸ πρόβλημα.
6. Λύσε αὐτὲς τὶς ἀσκήσεις :

$$\begin{array}{ccccc} 7 + 2 & 6 + 3 & 8 - 3 & 1 + 9 & 4 - 4 \\ 2 + 7 & 3 + 6 & 9 - 4 & 2 + 8 & 5 - 4 \end{array}$$

1. Νὰ λύσεις τὰ προβλήματα :

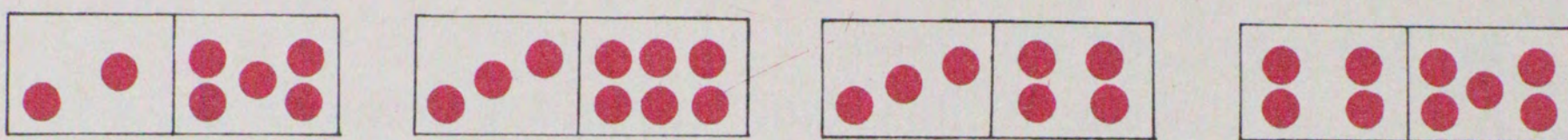
- 1) Ὁ Τάκης εἶχε 6 τετράδια, δύο λιγότερα ἀπ' ὅσα εἶχε ὁ Μανωλάκης. Πόσα τετράδια εἶχε ὁ Μανωλάκης ;
- 2) Ἡ Λίνα ἔβαλε στὸ τραπέζι 5 φλυτζάνια τσαγιοῦ, 3 περισσότερα ἀπ' τὰ ποτήρια. Πόσα ποτήρια ἔφερε ἡ Λίνα στὸ τραπέζι ;
- 3) Φτιάξε μόνος σου ἓνα πρόβλημα σὰν αὐτὸ μὲ τὴ Λίνα, ποὺ νὰ λύνεται ἔτσι : $7 - 4$.

2. Συμπλήρωσε τὸν πίνακα μὲ τὰ ἄθροίσματα καὶ μάθε τα ἀπ' ἑξῶ :

Πρῶτος προσθετέος	2	3	2	3	3	4
Δεύτερος προσθετέος	6	5	7	6	7	6
Ἔθροισμα						

3. Βάλε τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ λείπουν :

$$6 = 1 + \dots \quad 6 = 2 + \dots \quad 6 = 3 + \dots$$



- 4.
- | | | | |
|-------------|-----------|-----------|-----------|
| $2 + 5 = 7$ | $3 + 6 =$ | $3 + 4 =$ | $4 + 5 =$ |
| $5 + 2 = 7$ | $6 + 3 =$ | | |
| $7 - 2 = 5$ | | | |
| $7 - 5 = 2$ | | | |

Συμπλήρωσε τὶς ἄλλες στῆλες, ὅπως στὰ παραδείγματα τῆς πρώτης στήλης.

5. Διάβασε τὶς ἀσκήσεις καὶ ὑπογράμμισε αὐτὲς ποὺ δίνουν ἀπάντηση 8.

$7 - 3$	$9 - 4$	$3 + 5$	$5 - 4$
$4 + 4$	$2 + 6$	$9 - 1$	$6 + 2$

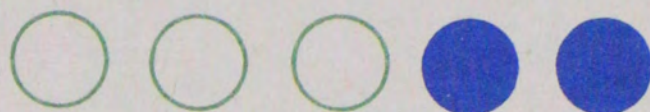
6. Νὰ βρεῖς τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 2 καὶ 6, 3 καὶ 4, 7 καὶ 3.

7. Γράψε 5 ἀσκήσεις πρόσθεσης μὲ ἀπάντηση 7.

- 8.
- | | | | |
|-------------|-------------|-----------|-----------|
| $2 + 4 = 6$ | $5 + 3 = 8$ | $4 + 4 =$ | $1 + 7 =$ |
| $6 - 4 = 2$ | $8 - \dots$ | | |
| $6 - 2 = 4$ | $8 - \dots$ | | |

Συμπλήρωσε τὶς ἄλλες στῆλες, ὅπως ἔγινε στὴν πρώτη.

Πάρε 3 πράσινες μπαλίτσες και πρόσθεσε σ' αυτές 2 μπλε μπαλίτσες.



Πόσες μπαλίτσες πήρες;

Πώς λέγονται οί αριθμοί σ' αυτό το παράδειγμα;

$$3 + 2 = 5$$

Βάλε τώρα στην άκρη τις πράσινες μπαλίτσες.

Πόσες μπαλίτσες μείνανε;

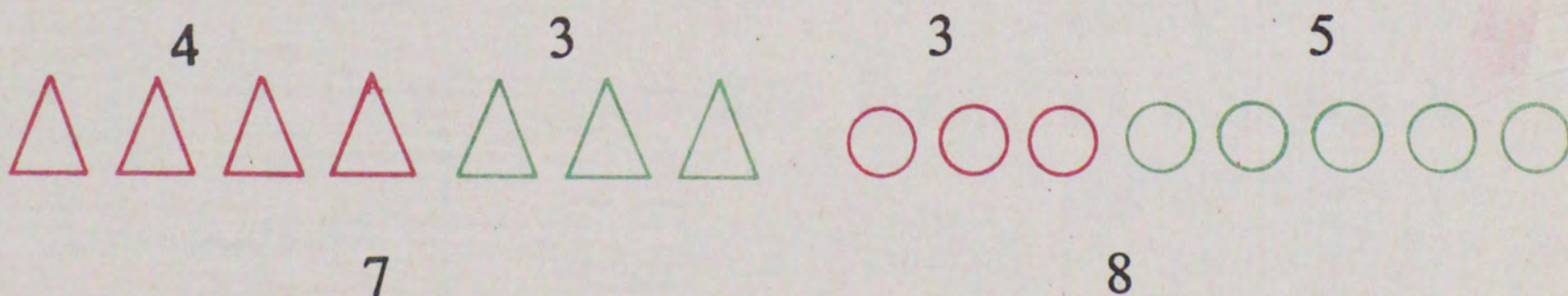
Απ' τὸ ἄθροισμα ἀφαίρεσες τὸν πρῶτο προσθετέο και πήρες τὸ δεύτερο προσθετέο.

$$5 - 3 = 2$$

Βάλε τώρα στην άκρη τις μπλε μπαλίτσες. Πόσες μπαλίτσες μείνανε;

Απ' τὸ ἄθροισμα ἀφαίρεσες τὸ δεύτερο προσθετέο και πήρες τὸν πρῶτο προσθετέο.

$$5 - 2 = 3$$



$$4 + 3 = 7$$

$$7 - \dots = \dots$$

$$7 - \dots = \dots$$

$$3 + 5 = 8$$

$$8 - \dots = \dots$$

$$8 - \dots = \dots$$

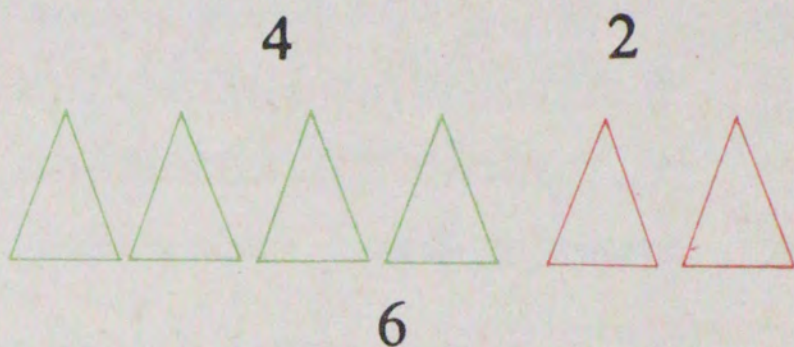
Αν ἀπ' τὸ ἄθροισμα δύο προσθετέων ἀφαιρέσουμε ἕναν ἀπ' αὐτούς, τότε παίρνουμε τὸν ἄλλο προσθετέο.

3.	$1 + 7 = 8$	$1 + 5$	$4 + 2$	$3 + 6$	$2 + 8 = 10$
	$8 - 1 = 7$	$10 - 2 = 8$
	$8 - 7 = 1$	$10 - 8 = 2$

Συμπλήρωσε τις άλλες στήλες.

4. Ὁ Νίκος εἶχε 4 πεταλοῦδες Ὁ Μίμης τοῦ ἔδωσε ἄλλες 3 καὶ ἡ Φοῦλα τοῦ ἔδωσε ἄλλες δύο πεταλοῦδες. Πόσες πεταλοῦδες ἔχει τώρα ὁ Νίκος;

5. Κύταξε τὴ διπλανὴ εἰκόνα μὲ τὰ τριγωνάκια. Κάνε δύο παραδείγματα πρόσθεσης καὶ δύο παραδείγματα ἀφαίρεσης.



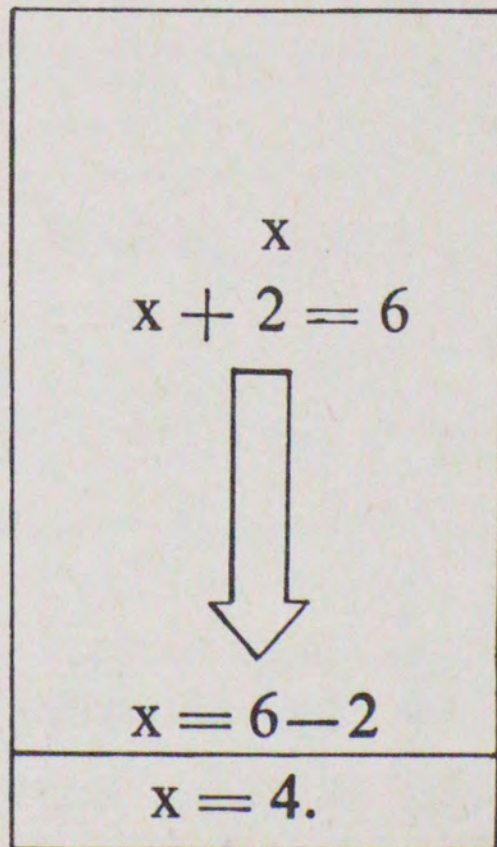
1. Ἄς λύσουμε αὐτὸ τὸ πρόβλημα :
Σ' ἓναν ἄγνωστο ἀριθμὸ προσθέσαμε τὸ 2 καὶ πήραμε 6.

Ἑρώτημα : Νὰ βροῦμε αὐτὸν τὸν ἄγνωστο ἀριθμό.

— Σημειώνουμε τὸν ἄγνωστο ἀριθμὸ μὲ τὸ γράμμα.....

Σύμφωνα μὲ τὸ πρόβλημα ἔχουμε
Τί εἶναι γνωστό; Εἶναι τὸ ἄθροισμα καὶ ὁ δεύτερος προσθετέος. Πῶς παίρνουμε τὸν πρῶτο προσθετέο ὅταν ξέρουμε τὸ ἄθροισμα καὶ τὸν δεύτερο προσθετέο; Θὰ ἔχουμε.....

Ὁ ἄγνωστος ἀριθμὸς εἶναι ἴσος μὲ 4.



2. Να εξηγήσεις και να λύσεις αυτές τις ασκήσεις με τὸ x .

$$x + 3 = 4 \qquad 4 + x = 7 \qquad 2 + x = 8$$

$$x = 4 - 3 \qquad \dots \dots \dots \qquad \dots \dots \dots$$

$$x = 1 \qquad \dots \dots \dots \qquad \dots \dots \dots$$

3. Να φτιάξεις προβλήματα με τὸ x και να τὰ λύσεις.

1) Στὸν ἀριθμὸ 3 προστέθηκε ἄγνωστος ἀριθμὸς και μᾶς δώθηκε τὸ 8. Να βρεθεῖ ὁ ἄγνωστος ἀριθμὸς.

2) Ὁ πρῶτος προσθετέος ἄγνωστος, ὁ δεύτερος 2 και τὸ ἄθροισμα 7. Να βρεθεῖ ὁ ἄγνωστος ἀριθμὸς.

4. Ὅπου εἶναι τελείες να μπεῖ κατάλληλος ἀριθμὸς.

$$3 + 2 > \dots \qquad 9 - 4 < \dots \qquad 5 + 2 = 2 + \dots$$

$$6 - 4 < \dots \qquad 1 + 8 > \dots \qquad 6 + 3 = 3 + \dots$$

1. Μὲ τοὺς ἀριθμοὺς 3, 5 και 8 να γίνουν 2 παραδείγματα πρόσθεσης και 2 ἀφαίρεσης.

2. Διάβασε και λύσε τις ασκήσεις:

$$x + 5 = 6 \qquad 3 + x = 7 \qquad x + 2 = 8$$

3. 1) Να μεγαλώσουν 6 μονάδες οἱ ἀριθμοὶ 1, 2, 3, 4.

2) Να μικρύνουν 3 μονάδες οἱ ἀριθμοὶ 3, 5, 7, 9.

4. Ἀποτελείωσε τις πράξεις και διάβασε τις ασκήσεις:

$$10 = 1 + \dots \qquad 10 = 2 + \dots \qquad 10 = 3 + \dots \qquad 10 = 4 + \dots$$

5. Ἡ ἐβδομάδα ἔχει 7 μέρες. Πόσες εἶναι οἱ ἐργάσιμες μέρες ἂν ἡ μιὰ μέρα εἶναι για ἀνάπαυση; Κι' ἂν εἶναι δύο οἱ μέρες για ἀνάπαυση;

6. Λύσε τις ασκήσεις:

$$7 + 1 \qquad 2 + 8 \qquad 10 - 3 \qquad 8 - 4$$

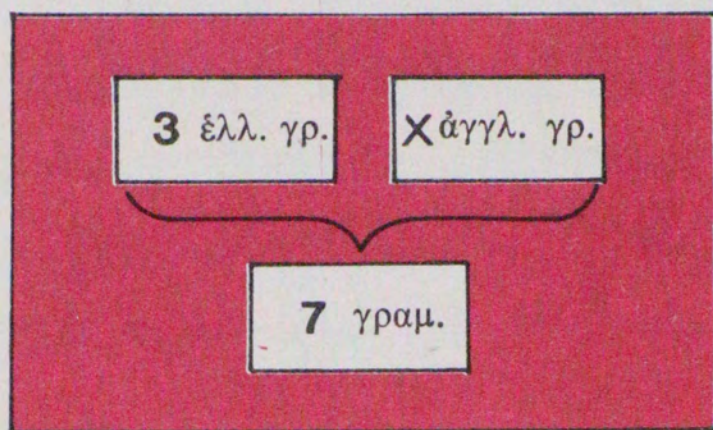
$$1 + 7 \qquad 8 + 2 \qquad 9 - 4 \qquad 9 - 3$$

1. Στὸ Μίμη, ἔδωσε ὁ θεῖος του 3 ἑλληνικὰ γραμματόσημα καὶ μερικὰ ἀγγλικὰ γραμματόσημα. Ὅλα τὰ γραμματόσημα ποὺ πῆρε ὁ Μίμης ἦταν 7. Πόσα ἦταν τὰ ἀγγλικὰ γραμματόσημα ποὺ πῆρε ὁ Μίμης;

Τί εἶναι γνωστὸ στὸ πρόβλημα;

Τί εἶναι ἄγνωστο;

Σημείωσε μὲ x τὸν ἄγνωστο ἀριθμὸ γιὰ τὰ ἀγγλικὰ γραμματόσημα καὶ λύσε τὸ πρόβλημα. Σύντομα, γράψε το ἔτσι :



2. Νὰ βρεῖς τὸν ἄγνωστο ἀριθμὸ :

$$x + 3 = 6$$

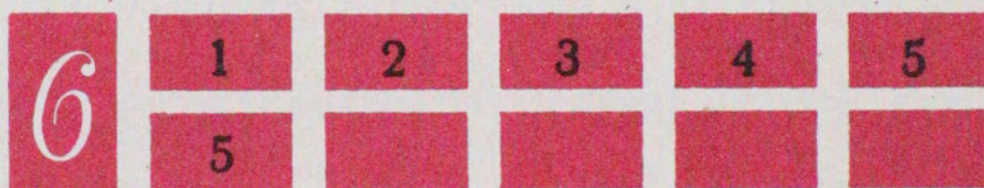
$$4 + x = 7$$

$$x + 2 = 10$$

3. $6 + \dots = 9$ $8 + \dots = 9$ $9 = 5 + \dots$ $10 = 4 + \dots$
 $3 + \dots = 10$ $3 + \dots = 7$ $7 = 2 + \dots$ $8 = 4 + \dots$

4. Πῶς μπορεῖς νὰ βάλεις 6 βιβλία σὲ 2 ράφια;

Σημείωσε ἔτσι :



5. Γιὰ κάθε παράδειγμα πρόσθεσης ποὺ δίνεται, νὰ φτιάξεις δύο παραδείγματα ἀφαίρεσης.

$$6 = 1 + 5$$

$$6 = 2 + 4$$

$$5 = 3 + 2$$

6. Νὰ λύσεις τὶς ἀσκήσεις.

$$9 - 3$$

$$4 + 6$$

$$2 + 7$$

$$8 - 4$$

$$2 + 8$$

$$8 - 2 + 3$$

$$7 - 4$$

$$6 + 4 - 3$$

ἀφαιρούμε 5, 6, 7, 8, 9

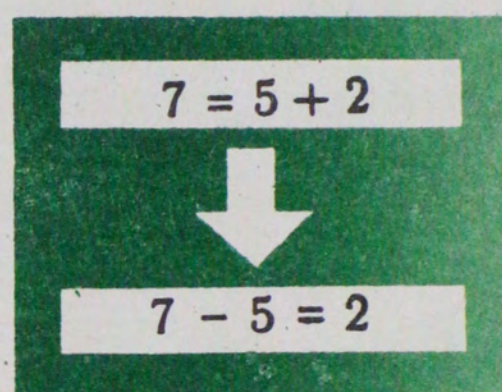
1. $7 - 5 =$;

Σκέψου ἔτσι :

Τὸ 7 εἶναι τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 5 καὶ 2.

Ἐάν ἀπ' τὸ ἄθροισμα δύο ἀριθμῶν ἀφαιρέσουμε τὸν ἕναν ἀπ' τοὺς δύο, τότε θὰ πάρομε τὸν ἄλλο προσθετέο.

Σκέψου μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ λύσε τις ἀσκήσεις.



$6 - 5$ $7 - 6$ $9 - 7$

2. Χρησιμοποιώντας τὰ παραδείγματα πρόσθεσης στὸν πῶ κάτω πίνακα, λύσε τις ἀσκήσεις ἀφαίρεσης.

<u>10</u>		<u>9</u>		<u>8</u>	
$9 + 1$	$10 - 9$	$8 + 1$	$9 - 8$	$7 + 1$	$8 - 7$
$8 + 2$	$10 - 8$	$7 + 2$	$9 - 7$	$6 + 2$	$8 - 6$
$7 + 3$	$10 - 7$	$6 + 3$	$9 - 6$	$5 + 3$	$8 - 5$
$6 + 4$	$10 - 6$	$5 + 4$	$9 - 5$		
$5 + 5$	$10 - 5$				

3. Λύσε τὰ προβλήματα μὲ τὸ παράδειγμα τοῦ x.
- 1) Σὲ ποιὸν ἀριθμὸ πρέπει νὰ προσθέσουμε τὸ 3 γιὰ νὰ πάρουμε τὸ 9;
- 2) Ὁ Νίκος εἶχε 6 χρωματιστὰ μολύβια. Ἡ ἀδελφή του, τοῦ ἔδωσε μερικὰ ἀπ' τὰ δικά της καὶ ὅλα τὰ μολύβια του, γίνανε 10. Πόσα μολύβια τοῦ ἔδωσε ἡ ἀδελφή του;
4. Οἱ ἀριθμοὶ 1, 2, 3, 6, 8, 9 εἶναι πρῶτοι προσθετέοι :
Οἱ ἀριθμοὶ 7, 6, 5, 4, 2, 1 εἶναι δεύτεροι προσθετέοι :
Ἀπ' τούτους ἀριθμοὺς αὐτοὺς φτιάξε 4 ἀσκήσεις πρόσθεσης καὶ 4 ἀσκήσεις ἀφαίρεσης.
(Στὴν ἀφαίρεση, νὰ ἀφαιρεῖς ἀπ' τὸ ἄθροισμα τὸν μεγαλύτερο προσθετέο).

1. Βάλε τὰ σημάδια ποὺ λείπουν $>$, $<$ ἢ $=$
- 10 ... $5 + 5$ $9 - 7$... $9 - 6$ $2 + 7$... $7 + 2$
10 ... $6 + 3$ $6 + 3$... $6 + 4$ $5 + 4$... $4 + 4$

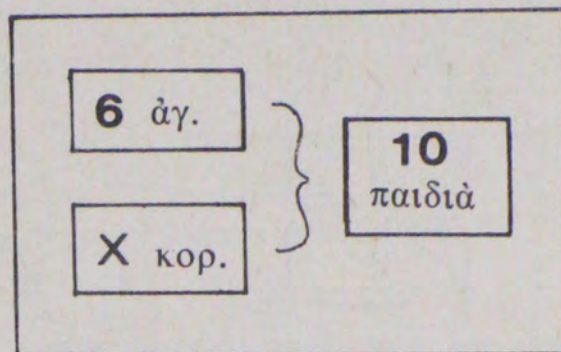
2. Λύσε τίς ἀσκήσεις :

$$\begin{array}{ccccc} 8 - 4 & 9 - 4 & 7 - 4 & 8 + 2 & 6 + 3 \\ 8 - 3 & 10 - 4 & 3 + 7 & 4 + 6 & 5 + 4. \end{array}$$

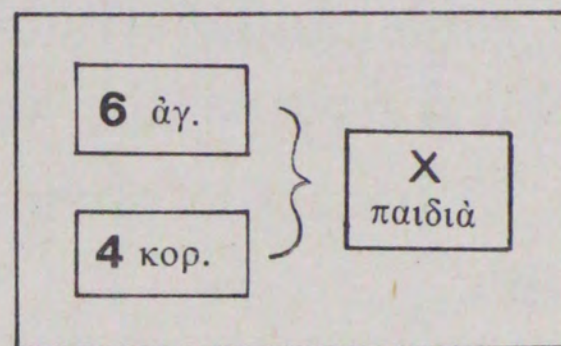
3. $9 + 1 - 8$ $8 - 7 + 6$ $3 + 7 - 9$
 $10 - 8 + 6$ $1 + 8 - 7$ $9 - 6 + 7$

4. $1 - 1$ $2 - 2$ $3 - 3$
 $9 - 8 - 1$ $7 - 5 - 2$ $8 - 5 - 3$

1. Ἀπ' τὴν τάξη βγήκανε 10 παιδιά. Τὰ 6 ἦταν ἀγόρια καὶ τ' ἄλλα ἦταν κορίτσια. Πόσα κορίτσια βγήκαν ἀπ' τὴν τάξη; Τί εἶναι ἄγνωστο σ' αὐτὸ τὸ πρόβλημα; Πῶς τὸ λύνουμε;



2. Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου μείνανε 6 ἀγόρια καὶ 4 κορίτσια. Πόσα παιδιά μείνανε στὴν αὐλή; Τί εἶναι τώρα ἄγνωστο σ' αὐτὸ τὸ πρόβλημα; Πῶς τὸ λύνουμε;



3. Λύσε τίς ἀσκήσεις :

$9 - 8$

$9 - 6$

$8 - 6$

$7 - 6$

$8 - 3$

$7 - 5$

$6 - 2$

$9 - 5$

$10 - 7$

$10 - 8$

$10 - 1$


$10 - 9$

4. Ἀλλάξε τὸ πρόβλημα 1, ὥστε νὰ εἶναι ἄγνωστος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγοριῶν.



μῆλα. Ὁ Νίκος παίρνει 2 μῆλα. Πόσα μῆλα μείνανε;



6. Στὴ λίμνη ὑπάρχουν  πάπιες. Ἦρθανε κι' ἄλλες 4 πάπιες. Πόσες γίνανε ὅλες οἱ πάπιες στὴ λίμνη;

Νὰ θυμᾶσαι, πῶς λέγονται οἱ ἀριθμοὶ στὴν ἀφαίρεση.

Μειωτέος	Ἀφαιρετέος	Διαφορὰ
$\boxed{5}$	$\boxed{2}$	$\boxed{3}$
$\boxed{8}$	$\boxed{3}$	$\boxed{5}$

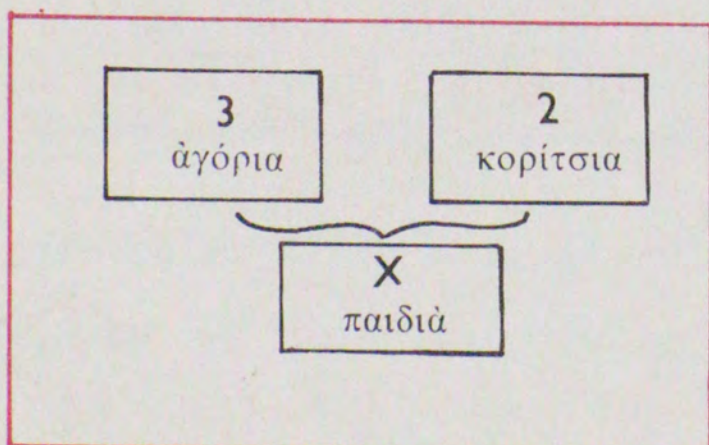
Σὲ κάθε παράδειγμα νὰ λὲς ποιὸς εἶναι ὁ μειωτέος, ποὸς εἶναι ὁ ἀφαιρετέος καὶ ποιὰ εἶναι ἡ διαφορὰ.

- 1) Ὁ μειωτέος εἶναι 7, ὁ ἀφαιρετέος 2. Νὰ βρεῖς τὴ διαφορὰ.
- 2) Ὁ μειωτέος εἶναι 10, ὁ ἀφαιρετέος 4. Νὰ βρεῖς τὴ διαφορὰ.
3. Ὁ πρῶτος προσθετέος εἶναι ἄγνωστος καὶ ὁ δεύτερος προσθετέος 6. Τὸ ἄθροισμα εἶναι 9. Νὰ βρεῖς τὸν πρῶτο προσθετέο.
4. $9 - 7$ $9 - 4$ $7 + 3$ $7 - 5$ $7 - 7$
 $9 - 5$ $9 - 8$ $6 - 5$ $4 + 6$ $5 - 5$

Νὰ λυθοῦν οἱ ἀσκήσεις αὐτές.

5. Ἀριστερὰ ἀπ' τὸ δάσκαλο στέκονται 3 ἀγόρια καὶ δεξιὰ του 2 κορίτσια. Πόσα παιδιὰ εἶναι μὲ τὸ δάσκαλο;

Σύντομη πράξη



Λύση

$$x = 3 + 2$$

$$x = 5$$

Ἀπάντηση : 5 παιδιὰ.

1. Πώς λέγονται οί αριθμοί στην ἀφαίρεση ;
Με βάση τόν πίνακα φτιάξε 6 ασκήσεις ἀφαίρεσης και λύσε της.

Μειωτέος	10	10	10	10	9	9
Ἀφαιρέτέος	7	9	8	6	5	7

Νά βρεῖς γιά κάθε ζευγάρι τή διαφορά.

2. Πόσα ζευγάρια προσθετέων μποροῦν νά μᾶς δώσουν τόν ἀριθμό 9; Καί τὸ 6; Καί τὸ 10;
3. Νά βρεῖς τοὺς ἄγνωστους ἀριθμούς.

$$x + 7 = 10$$

$$4 + x = 9$$

$$3 + 6 = x$$

4. 1) $\begin{array}{|c|} \hline 9 \\ \hline x \\ \hline \end{array}$ 2 μονάδες μεγαλύτερο \leftarrow Με βάση αὐτή τή σύντομη πράξη φτιάξε πρόβλημα καί λύσε το :

(π.χ. Τὰ 9 ἀγόρια ποὺ ἔχουμε στὴν τάξη, εἶναι 2 περισσότερα ἀπ' τὰ κορίτσια. Πόσα εἶναι τὰ κορίτσια στὴν τάξη μας;)

- 2) Φτιάξε ἓνα πρόβλημα, με βάση αὐτή τή σύντομη πράξη καί λύσε το.

$$\begin{array}{|c|} \hline 4 \\ \hline x \\ \hline \end{array} \leftarrow \text{3 μον. μεγαλύτερο}$$

5. Λύσε τίς ασκήσεις :

$$6 + 0 =$$

$$7 - 3 - 4 =$$

$$10 - 8 - 2 =$$

$$7 - 7 =$$

$$6 - 4 - 2 =$$

$$8 - 6 - 2 =$$

$$4 + 0 =$$

$$6 - 5 - 1 =$$

$$5 - 2 - 3 =$$

$$5 - 0 =$$

$$4 - 1 - 3 =$$

$$6 + 0 - 6 =$$

1. Κύταξε τὸν πιὸ κάτω πίνακα καὶ πές τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ πρέπει νὰ μποῦνε στὰ ἄδεια τετραγωνάκια.

Πρῶτος προσθετέος		3		2	4
Δεύτερος προσθετέος	6		7		6
Ἐπίσυνα	10	9	8	7	

Πῶς βρῆκες τοὺς ἄγνωστους προσθετέους;

2. Νὰ βρεῖς τὸν ἀριθμὸ ποὺ νὰ εἶναι :
κατὰ 7 μεγαλύτερος τοῦ 2. Κατὰ 5 μεγαλύτερος τοῦ 5.
Κατὰ 8 μικρότερος τοῦ 10. Κατὰ 2 μικρότερος τοῦ 2.
3. Ὁ μειωτέος εἶναι 10 καὶ ὁ ἀφαιρετέος 8. Νὰ βρεῖς τὴ διαφορά.

4. Βάλε τὸν κατάλληλο ἀριθμὸ.

$$\begin{array}{lll}
 9 > \dots & 5 + 4 > \dots & 9 - 7 < \dots \\
 8 < \dots & 10 - 7 < \dots & 2 + 8 > \dots
 \end{array}$$

5. Ἡ Ἰωάννα μάζεψε 6 μαργαρίτες. Ἀπ' αὐτὲς 4 ἔδωσε στὴ δασκάλα τῆς. Πόσες μαργαρίτες τῆς μείνανε ;
6. Ὁ Μίμης ἔκοψε ἀπ' τὴ βερυκοκιά 10 βερύκοκα. Ἀπ' αὐτὰ ἔφαγε τὰ 6 καὶ μετὰ ἔκοψε ἄλλα 4. Πόσα βερύκοκα τοῦ μείνανε ;
7. Σ' ἓνα γκαράζ ἦταν 10 φορτηγὰ αὐτοκίνητα. Τὸ πρῶτὸ φύγανε 4 αὐτοκίνητα καὶ λίγο ἀργότερα ἄλλα 3. Πόσα φορτηγὰ αὐτοκίνητα μείνανε στὸ γκαράζ ;

1. 1) Κύταξε τὸν πίνακα τῆς πρόσθεσης ποὺ εἶναι στὴν ἐπόμενη σελίδα.

2) Νὰ βρεῖς στὸν πίνακα αὐτὸν ἀπαντήσεις στὶς ἀσκήσεις :

$$\begin{array}{cccccc} 3 + 4 & (\text{δείχνεται}) & 2 + 6 & 4 + 4 & 6 + 3 \\ 7 + 2 & & 5 + 3 & 8 + 2 & 2 + 7 \end{array}$$

2. Μὲ τὸν πίνακα αὐτὸν, νὰ δείξεις, πῶς ὅταν μεταθέτουμε τοὺς προσθετέους, τὸ ἄθροισμα δὲν ἀλλάζει.

3. Νὰ βρεῖς στὸν πίνακα αὐτὸν, ἀριθμοὺς (ζευγάρια) ποὺ μὲ τὴν πρόσθεσή τους, νὰ παίρνεις τοὺς ἀριθμοὺς 7, 8, 5, 10.

4. Ὁ πρῶτος προσθετέος εἶναι 6, ὁ δεύτερος προσθετέος ἄγνωστος καὶ τὸ ἄθροισμα 8. Νὰ βρεῖς τὸν δεύτερο προσθετέο στὸν πίνακα.

ΜΑΝΤΕΨΕ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ



ΑΘΡΟΙΣΜΑ **10**

2 ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

3 ΛΙΓΟΤΕΡΑ

Πίνακας πρόσθεσης από 0 - 10.

1.

+	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	+
0	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	9	9
2	2	3	4	5	6	7	8	9	10	9	8	8
3	3	4	5	6	7	8	9	10	9	8	7	7
4	4	5	6	7	8	9	10	9	8	7	6	6
5	5	6	7	8	9	10	9	8	7	6	5	5
6	6	7	8	9	10	9	8	7	6	5	4	4
7	7	8	9	10	9	8	7	6	5	4	3	3
8	8	9	10	9	8	7	6	5	4	3	2	2
9	9	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	1
10	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	0
10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	0	+

Πίνακας Ἀφαίρεσης από 10 - 1.

10-1=9	9-1=8	8-1=7	7-1=6	6-1=5	5-1=4	4-1=3	3-1=2	2-1=1
10-2=8	9-2=7	8-2=6	7-2=5	6-2=4	5-2=3	4-2=2	3-2=1	
10-3=7	9-3=6	8-3=5	7-3=4	6-3=3	5-3=2	4-3=1		
10-4=6	9-4=5	8-4=4	7-4=3	6-4=2	5-4=1			
10-5=5	9-5=4	8-5=3	7-5=2	6-5=1				
10-6=4	9-6=3	8-6=2	7-6=1					
10-7=3	9-7=2	8-7=1						1-1=0
10-8=2	9-8=1							
10-9=1								
10	9	8	7	6	5	4	3	2

3.

$0 < 1, 1 < 2, 2 < 3, 3 < 4, 4 < 5, 5 < 6, 6 < 7, 7 < 8,$
 $8 < 9,$ Ἡ σειρά τῶν ἀριθμῶν 0-10

Μεταβλητές

Όταν...

Τότε

1. 1) $3 + a$

Όπως τὰ $3 + 1, 3 + 2, 3 + 4, \dots, 3 + 7$ είναι άθροίσματα και τὸ είναι ένα άθροισμα.

Όταν $a = 1$ τότε $3 + a = 4$

Όταν $a = 2$ τότε $3 + a = 5$

Όταν $a = 5$ τότε $3 + a = 8$

Όταν $a = 6$ τότε $3 + a = 9$

2) Λύσε τις άσκήσεις

$2 + a$ όταν $a = 0, 4, 5$

$4 + a$ όταν $a = 1, 5, 6$

2. 1) $7 - a$

Όπως τὰ $7 - 1, 7 - 3, 7 - 5, 7 - 6$ έτσι και τὸ $7 - a$ δείχνει μιὰ διαφορά.

Όταν $a = 2$ τότε $7 - a = 5$

Όταν $a = 3$ τότε $7 - a = 4$

Όταν $a = 4$ τότε $7 - a = 3$

Όταν $a = 5$ τότε $7 - a = 2$

2) Λύσε τις άσκήσεις

$9 - a$ Όταν $a = 3, 1, 4$

$6 - a$ Όταν $a = 6, 4, 2$

$a - 4$ Όταν $a = 9, 7, 6$

$a - 3$ Όταν $a = 4, 3, 5$

1. 1) Λύσε τις ασκήσεις, με πίνακα, όπως τὸ ὑπόδειγμα :

	Όταν	τότε
$\varepsilon + 4$	Όταν $\varepsilon = 5, 3, 6, 4$	$\varepsilon + 4$
$\varepsilon + 2$	Όταν $\varepsilon = 8, 6, 2, 3, 5$	
$\alpha - 2$	Όταν $\alpha = 4, 0, 2, 1, 3$	
$8 - \beta$	Όταν $\beta = 3, 2, 5, 4, 1$	

2) Νὰ λύσεις τις ασκήσεις. (Νὰ βρεῖς τὸ α , τὸ β καὶ τὸ ε).

$$\begin{array}{lll} \alpha + 3 = 6 & \varepsilon + 6 = 7 & \alpha - 3 = 2 \\ \alpha - 7 = 2 & \varepsilon + 6 = 6 & \beta - 8 = 2 \\ \alpha + 5 = 8 & \alpha + 6 = 10 & \alpha - 4 = 0 \end{array}$$

2. $\boxed{\alpha < 3}$

Πότε τὸ α εἶναι μικρότερο τοῦ 3;

Όταν $\alpha = 0$, τότε τὸ $\alpha < 3$, γιατί τὸ $0 < 3$

Όταν $\alpha = 1$, τότε τὸ $\alpha < 3$, γιατί τὸ $1 < 3$

Όταν $\alpha = 2$, τότε τὸ $\alpha < 3$, γιατί τὸ $2 < 3$

Έτσι ἔχουμε $\alpha < 3$ ὅταν $\alpha = 0, 1, 2$.

3. Νὰ λυθοῦν οἱ ασκήσεις.

Πότε; $\alpha < 4$ Πότε; $\alpha < 5$ Πότε; $3 + \alpha < 5$

Όταν $\alpha = 0$ τότε $3 + 0 < 5$

Όταν $\alpha = 1$ τότε $3 + 1 < 5$

Όταν $\alpha = 2$ τότε $3 + 2 = 5$

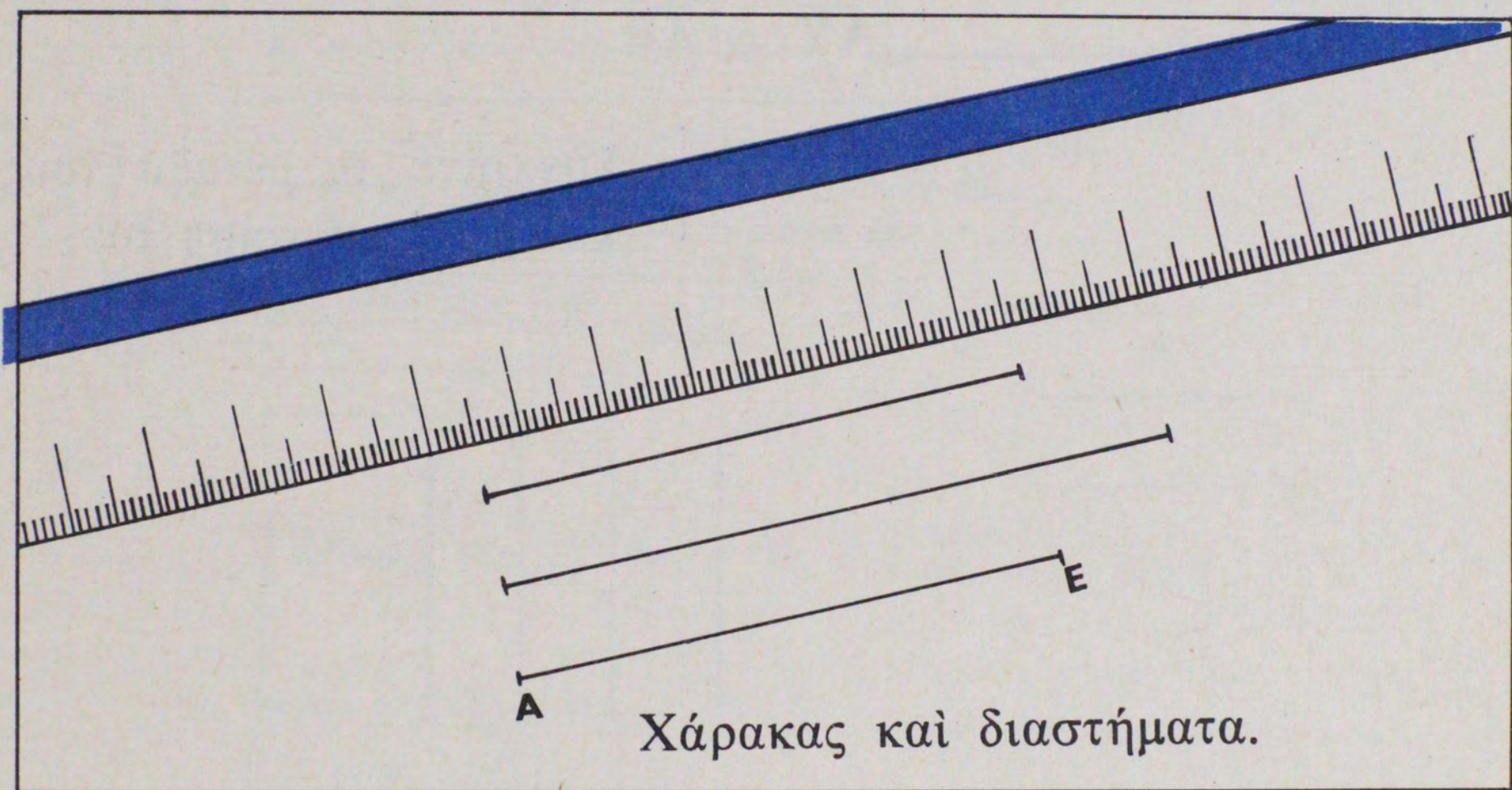
$\boxed{3 + \alpha < 5 \quad \text{ὅταν} \quad \alpha = 0, 1}$

$\Delta \cdot$ Αὐτὰ εἶναι σημεῖα ἢ σημάδια.
Θὰ δείχνονται μὲ κεφαλαῖα.

$A \cdot$

$\epsilon \cdot$

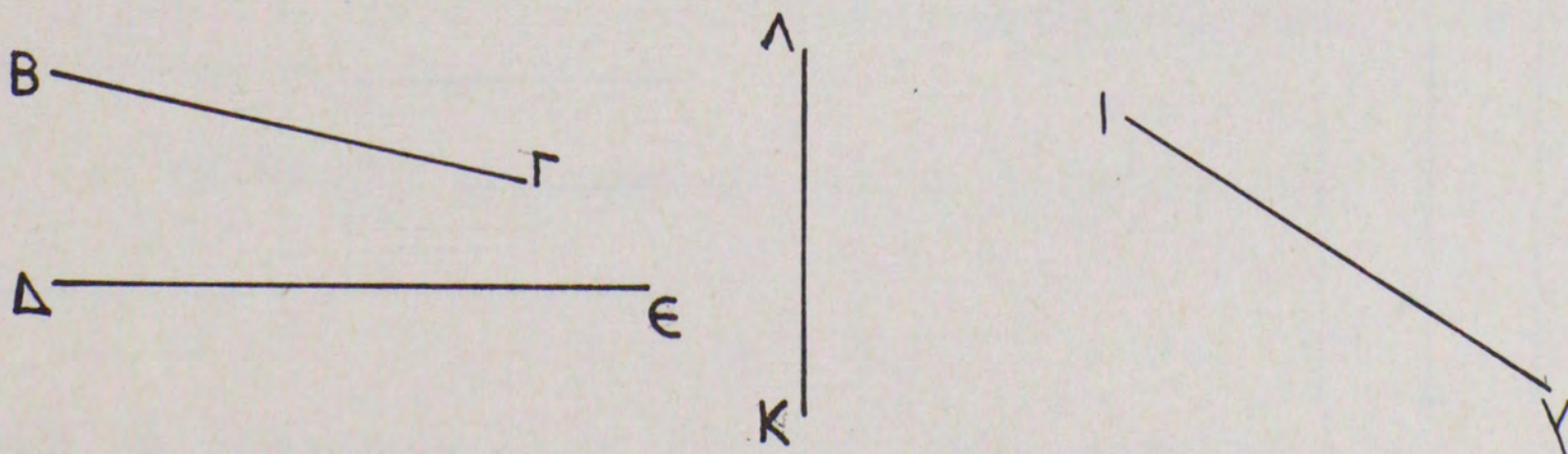
Αὐτὲς εἶναι εὐθεῖες.



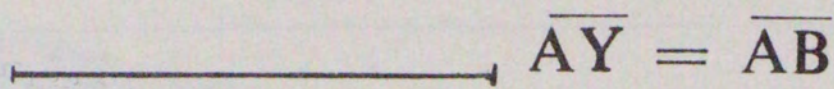
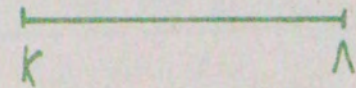
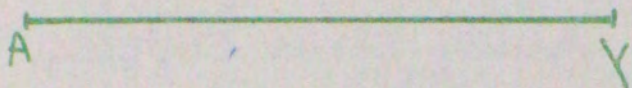
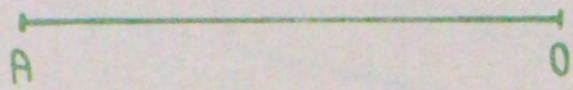
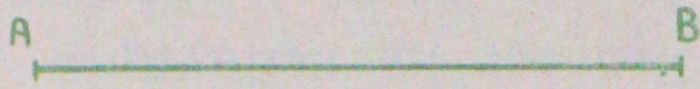
A ————— E

Αὐτὸ εἶναι τὸ διάστημα \overline{AE} .

(Τὸ κομμάτι τῆς εὐθείας ἀπ' τὸ A ὡς τὸ E καὶ γράφεται \overline{AE}).



Καὶ αὐτὰ εἶναι διαστήματα.

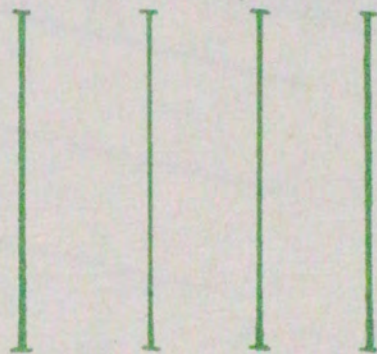
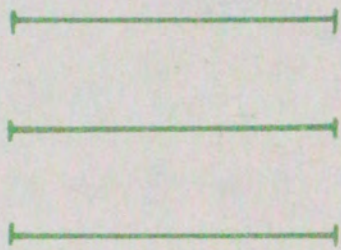


Τὸ διάστημα \overline{AB} εἶναι μεγαλύτερο ἀπ' τὸ διάστημα \overline{AO} .

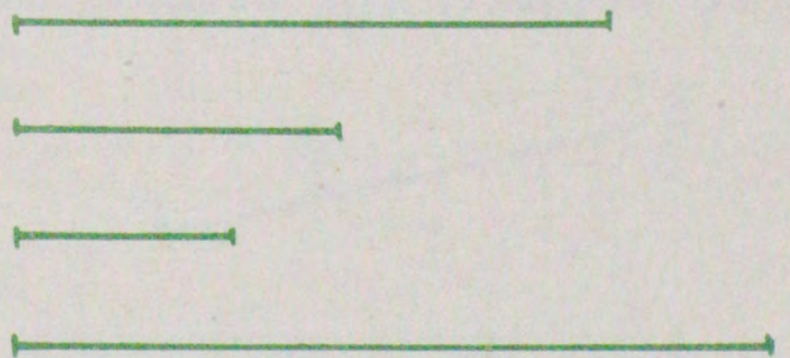
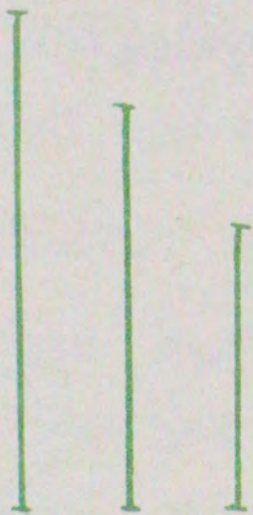
$$\overline{AB} > \overline{AO}$$

Καὶ τὸ διάστημα \overline{AY} εἶναι ἴσο μὲ τὸ διάστημα \overline{AB} καὶ μεγαλύτερο ἀπ' τὸ διάστημα \overline{KL} .

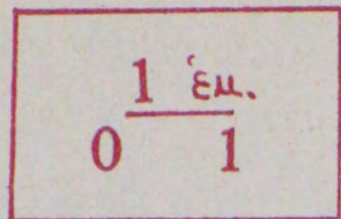
Σύγκρινέ τα μεταξύ τους καὶ μετὰ, μέτρησέ τα.



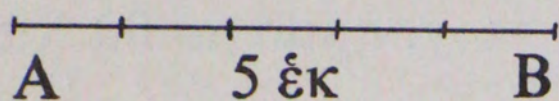
Αὐτὰ τὰ διαστήματα εἶναι ἴσα μεταξύ τους. Σύγκρινέ τα μεταξύ τους καὶ μετὰ, μέτρησέ τα.



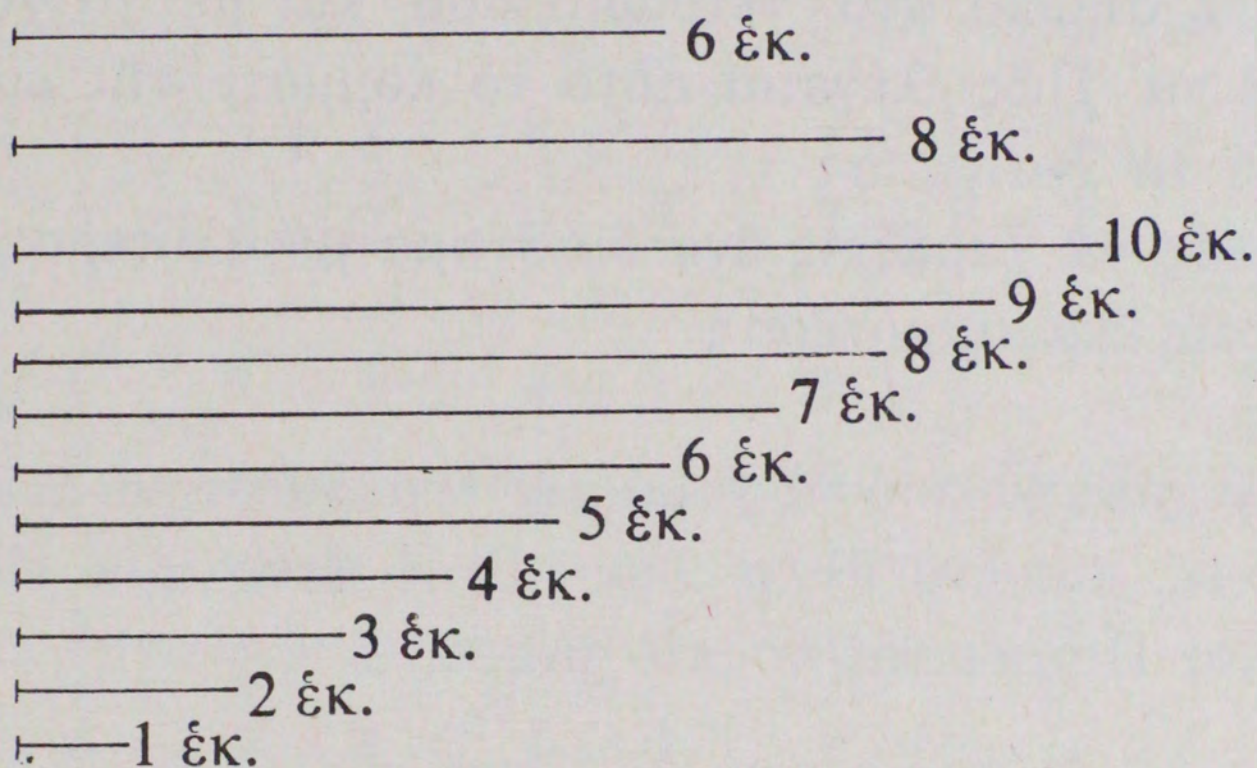
Αὐτὰ τὰ διαστήματα εἶναι ἄνισα μεταξύ τους. Μέτρησέ τα.



Αυτό τὸ διάστημα εἶναι **1 ἑκατοστόμετρο**
ἢ ἀλλιῶς, αὐτὸ τὸ διάστημα ἔχει **μῆκος**
(μάκρος) **1 ἑκατοστόμετρο**. Τὸ γράφουμε
σύντομα **1 ἐκ.**



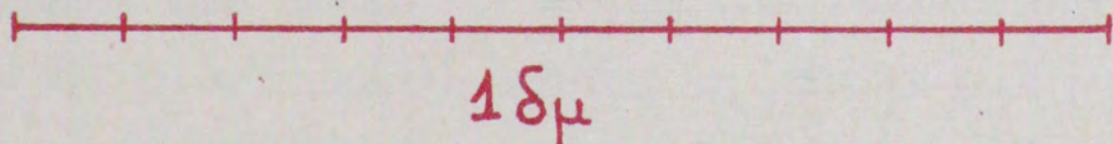
Αὐτὸ τὸ διάστημα \overline{AB} ἔχει μῆκος 5 ἐκ. Μέτρησέ το.



Ὅπως τὸ $10 > 9$, τὸ $9 > 8 \dots 2 > 1$

Ἔτσι

Καὶ τὸ διάστημα 10 ἐκ. $>$ ἀπ' τὸ διά-
στημα 9 ἐκ. ... κλπ.



Αὐτὸ εἶναι ἓνα
διάστημα μήκους
10 ἐκ. καὶ

λέγεται **1 Δεκατόμετρο**

Γράφεται σύντομα **1 δμ.**

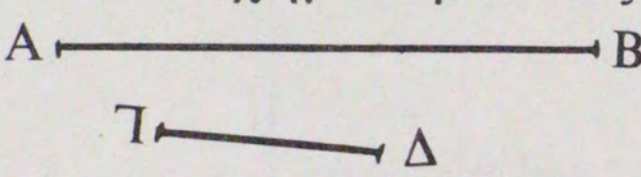
10 ἑκατοστόμετρα κάνουν 1 δεκατόμετρο.

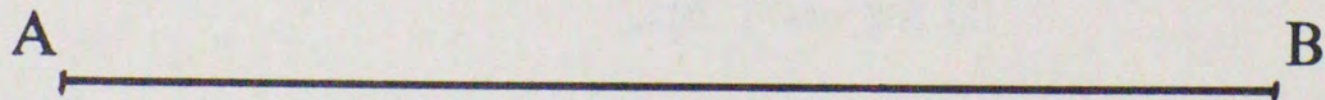
ἢ

$$10 \text{ ἐκ.} = 1 \text{ δμ.}$$

Μὲ τὸ ἑκατοστόμετρο καὶ τὸ δεκατόμετρο, μπορούμε νὰ
μετρήσουμε τὸ μῆκος ἑνὸς διαστήματος.

Άσκησης και Προβλήματα

1. Βάλε 2 σημεία στο τετράδιό σου. Μὲ τί γράμματα θὰ τὰ σημειώσεις;
2. Πάρε 2 σημεία στο τετράδιό σου καὶ μὲ τὸ χάρακά σου ἔνωσέ τα. Πῶς λέγεται αὐτὸ τὸ κομμάτι τῆς εὐθείας, ποὺ ἐνώνει τὰ 2 σημεία;
Μπορεῖς νὰ χαράξεις ἓνα διάστημα μεγαλύτερο;
Μπορεῖς ἓνα μικρότερο;
3. Μὲ τὸ χάρακά σου νὰ χαράξεις ἓνα διάστημα 3 ἐκ. Ἐπίσης ἓνα 5 ἐκ. καὶ ἓνα ἄλλο 9 ἐκ. Ποιὸ διάστημα εἶναι τὸ πιὸ μεγάλο; Ποιὸ εἶναι τὸ πιὸ μικρό; Καὶ γιατί;
4. Στὸ σχῆμα βλέπεις 2 διαστήματα. Μέτρησέ τα μὲ τὸ χάρακά σου καὶ φτιάξε παρόμοια στὸ τετράδιό σου.

5. Πάρε ἓνα κομμάτι σπάγγο καὶ κόψε ἓνα κομμάτι, ποὺ νάχει μῆκος 1 δμ. (ἓνα δεκατόμετρο). Κόψε κι' ἄλλο ἓνα κομμάτι μὲ μῆκος 1 δμ. καὶ ἓνα τρίτο, μὲ μῆκος 10 ἐκ. Αὐτὰ τὰ τρία κομμάτια, τί σχέση ἔχουν μεταξύ τους;
Εἶναι μεταξύ τους ἴσα ἢ ἄνισα καὶ γιατί;
6. Αὐτὸ εἶναι ἓνα διάστημα. Μέτρησέ το μὲ τὸ χάρακά σου καὶ ἀπάντησε



πόσα δεκατόμετρα καὶ πόσα ἑκατοστόμετρα εἶναι τὸ μῆκος του;



Συμπληρωματική ύλη για άσκηση.

1. 1) $6 + 1$ $5 + 1 + 1$ $7 + 1 + 1$ $8 + 1 + 1$
 $8 - 1$ $8 - 1 - 1$ $9 - 1 - 1$ $7 - 1 - 1$
- 2) $5 + 2$ $7 + 2$ $8 + 2$ $7 + 1 + 2$
 $6 - 2$ $8 - 2$ $9 - 2$ $7 - 1 - 2$
- 3) $4 + 3$ $8 - 3$ $4 + 3$ $7 + 2$ $5 + 2 + 2$
 $6 - 3$ $6 + 3$ $10 - 2$ $10 - 3$ $8 - 2 - 2$
- 4) $7 - 4$ $6 - 4$ $5 + 4$ $8 - 4 + 3$
 $10 - 4$ $4 + 4$ $9 - 3$ $9 - 4 + 2$
- 5) $8 + 2$ $9 + 1$ $6 + 3$ $7 + 2$ $6 + 4$
 $2 + 8$ $1 + 9$ $3 + 6$ $2 + 7$ $4 + 6$
- 6) $4 + 6$ $2 + 6$ $3 + 6$ $4 + 3 + 2$
 $4 + 5$ $3 + 5$ $2 + 5$ $2 + 4 + 1$
- 7) $10 - 8$ $10 - 6$ $9 - 5$ $6 - 5$
 $7 - 5$ $8 - 4$ $9 - 6$ $8 - 7$
 $6 - 4$ $8 - 6$ $9 - 7$ $10 - 9$
- 8) $2 - 1$ $4 - 3$ $8 - 8$ $7 - 7$ $5 - 5$
 $2 - 2$ $4 - 4$ $9 - 8$ $9 - 7$ $5 - 3$
- 9) $10 - 9$ $7 + 3 - 8$ $10 - 8 - 1$ $5 + 5$
 $9 - 2$ $8 - 5 - 2$ $9 - 5 - 2$ $9 - 3$

2. Πές χωρίς νά κάνεις λογαριασμούς, σέ ποιὰ ἀπ' τὰ παραδείγματα τῆς καθεμιᾶς στήλης, παίρνουμε μεγαλύτερη ἀπάντηση καὶ γιατί; Κάνε τώρα τὸ λογαριασμὸ γιὰ νὰ εἶσαι σίγουρος.

$5 + 1$	$4 + 1$	$6 - 1$	$7 - 1$
$5 + 2$	$4 + 2$	$6 - 2$	$7 - 2$
$5 + 3$	$4 + 3$	$6 - 3$	$7 - 3$

3. Σέ τί μοιάζουν, ὅλα αὐτὰ τὰ ζευγάρια τὰ παραδείγματα;

$5 + 3$	$4 + 3$	$6 + 3$	$7 + 3$	$5 + 2$
$8 + 3$	$7 - 3$	$9 - 3$	$10 - 3$	$7 - 2$

4. Πές ποιὸς εἶναι ὁ ἐπόμενος ἀπ' τοὺς ἀριθμοὺς 7, 6, 4 καὶ ὁ προηγούμενος ἀπ' τοὺς ἀριθμοὺς 5, 7 καὶ 10;
5. Κύταξε προσεχτικὰ κάθε σειρά ἀριθμῶν. Πῶς παίρνουμε ἀπ' αὐτοὺς τὸν ἐπόμενο ἀριθμὸ; Γράψε στὴν κάθε σειρά, ἄλλους δύο ἀριθμούς.

1) 3, 4, 5, ...

3) 2, 4, 6, ...

2) 8, 7, 6, ...

4) 10, 8, 6, ...

6. Ξαναβάλε τοὺς ἀριθμοὺς 7, 4, 2, 8, 6 στὴν κανονική τους σειρά πὺ ἔχουν. Ποιὸς ἀπ' αὐτοὺς εἶναι ὁ πιὸ μέγανος; Ποιὸς εἶναι ὁ πιὸ μικρός;

7. Πρώτος προσθετέος	8	7	6	5	4	3	2	1
Δεύτερος προσθετέος	2	2	2	2	2	2	2	2
᾿Αθροισμα								

Πρώτος προσθετέος	1	2		4		6		8
Δεύτερος προσθετέος	9		7	6	5		3	2
᾿Αθροισμα		10	10		10	10	10	

Μειωτέος	9	9	9	9	8	8	8	8
᾿Αφαιρετέος	6	7	8	9	8	7	6	5
Διαφορὰ								

8. $3 + 7 = 10$ $2 + 6$ $4 + 6$ $2 + 8$ $1 + 9$
 $7 + 3 = 10$

Μὲ παράδειγμα τὴν πρώτη στήλη, κάνε καὶ τὶς ἄλλες ἀσκήσεις.

9. $7 + 2 = 9$ $5 + 4$ $3 + 5$ $8 + 2$ $3 + 4$
 $9 - 7 = 2$
 $9 - 2 = 7$

Μὲ παράδειγμα τὴν πρώτη στήλη, λύσε καὶ τὶς ἄλλες ἀσκήσεις.

10. Όπου είναι οί τελείες, βάλε τὰ σημάδια $>$, $<$ ἢ $=$:

7 ... 10	4 + 2 ... 4	3 + 1 ... 3 + 2
6 ... 2	6 - 2 ... 6	5 - 1 ... 5 - 2
8 ... 8	5 + 4 ... 4	4 + 3 ... 4 + 2
1 ... 0	8 - 4 ... 8	7 - 3 ... 6 - 3
0 ... 2	7 - 1 ... 7	6 + 4 ... 5 + 4

11. Βάλε τὸν κατάλληλο ἀριθμό :

4 + 2 = ...	7 - 2 = ...	4 + 2 > 4 + ...
4 + 2 > ...	7 - 2 > ...	5 + 4 < 5 + ...
4 + 2 < ...	7 - 2 < ...	7 - 5 > 7 - ...

12. Κάνε ὅλα τὰ παραδείγματα πρόσθεσης, πὸ μπορεῖς, με ἀπάντηση τὸ 10 (9, 8, 7).

13. Κάνε 4 παραδείγματα ἀφαίρεσης με ἀπάντηση 2, 3, 4, 5.

14. Με τὸς ἀριθμοὺς 10, 3, 7 : 5, 4, 9 : 1, 8, 9 κάνε 2 παραδείγματα πρόσθεσης καὶ 2 παραδείγματα ἀφαίρεσης.

15. Νὰ βρεῖς τὸν ἄγνωστο ἀριθμὸ

$x + 2 = 8$	$2 + x = 7$	$x + 8 = 9$	$x + 5 = 10$
$5 + x = 6$	$x + 3 = 9$	$7 + x = 10$	$6 + x = 8$

16. Όταν τὸ $a = 2, 3, 4$ καὶ τὸ $\beta = 2, 4, 6$ νὰ βρεῖς (κάνοντας μικροὺς πίνακες) :

Πόσο εἶναι τὸ $a + 3$ καὶ τὸ $a - 1$. Πόσο τὸ $\beta + 4$ καὶ τὸ $\beta - 2$.

1. Μέσα σὲ μιὰ γυάλα μὲ νερὸ ἦταν 8 ψαράκια. Ὁ Μίμης ἔβαλε ἄλλο ἓνα ψαράκι. Πόσα γίνανε τὰ ψαράκια; Σκέψου μὲ τὸν τρόπο :

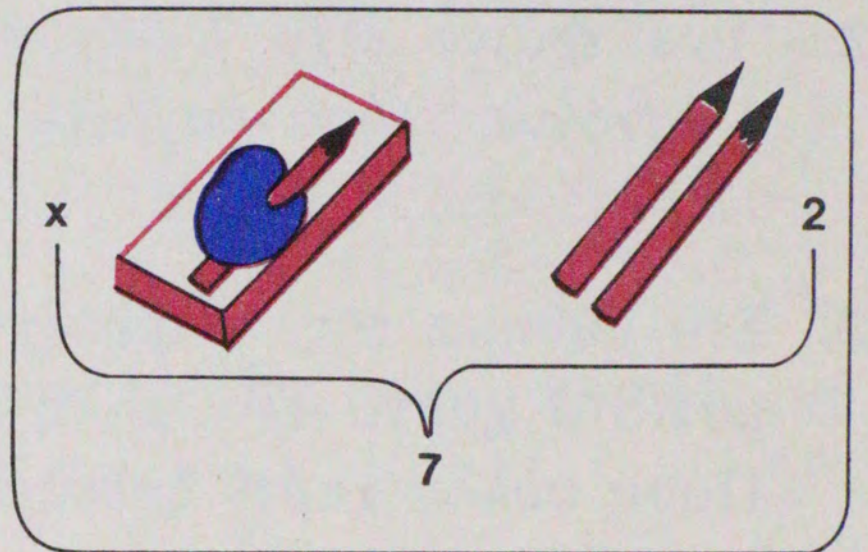
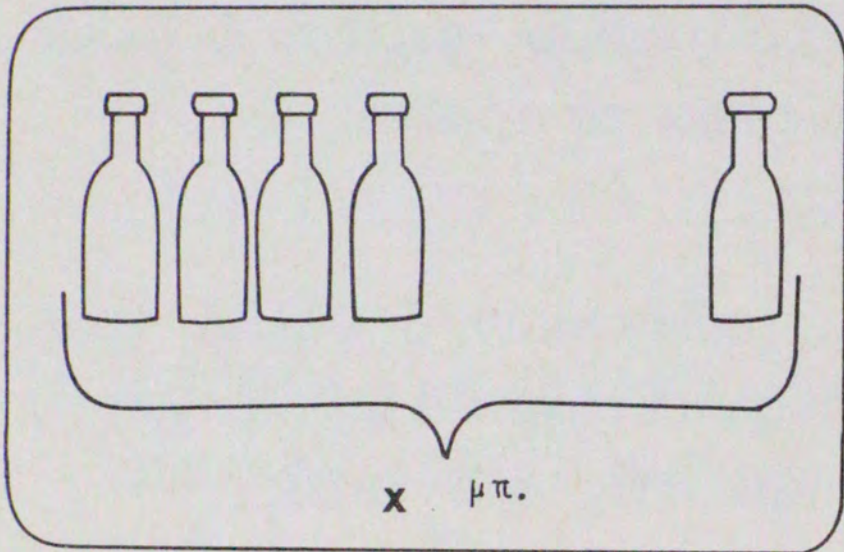
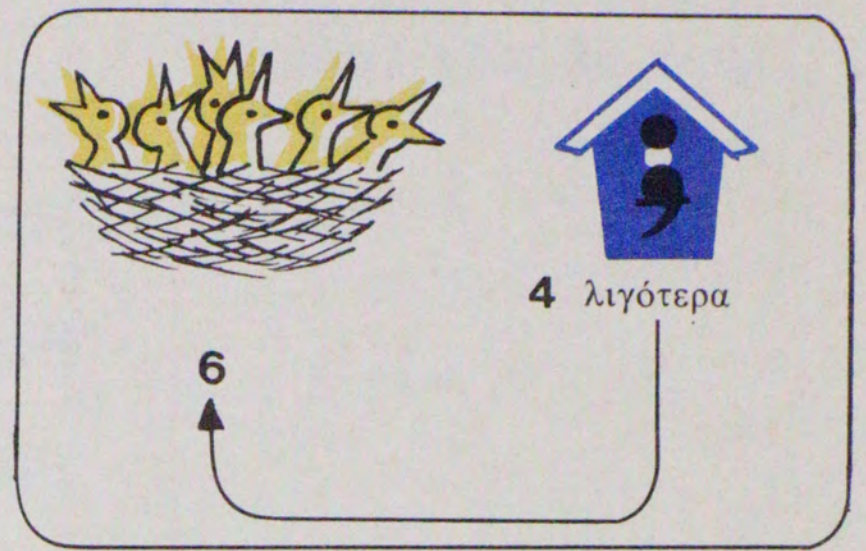
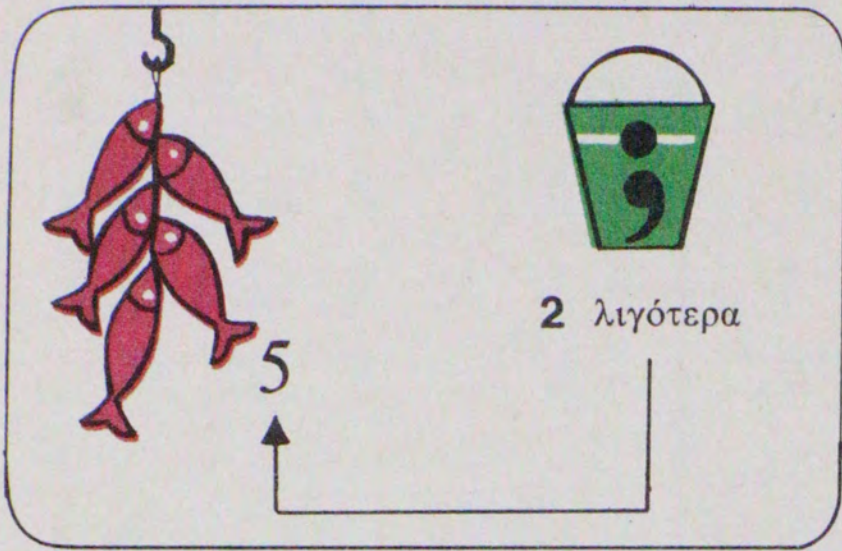
Ἦταν . . .

Ἐφερε . . .

Γίνανε . . .

2. Ἐνα τραῖνο εἶχε 7 βαγόνια. Στὸ σταθμὸ γατζώσανε ἄλλα 2 βαγόνια. Πόσα βαγόνια ἔχει τώρα τὸ τραῖνο ;
3. Στὸ μάθημα τῆς χειροτεχνίας ξοδεύτηκαν 5 φύλλα χρωματιστὸ χαρτί. Τὴν ἄλλη μέρα ξοδεύτηκαν 4 φύλλα χαρτί. Πόσα φύλλα χαρτί ξοδεύτηκε καὶ στὶς δύο μέρες ;
4. Ἀπ' τὴν τάξη ποὺ κρέμονταν 8 κάδρα, πήρανε τὰ τρία. Πόσα κάδρα μείνανε κρεμασμένα ;
5. Ὁ Τάκης εἶχε τρεῖς καραμέλλες. Στὸ διάλειμμα ἔφαγε 3 καραμέλλες. Πόσες τοῦ μείνανε ;
6. Ἡ Ἐλενίτσα ἤθελε νὰ διαβάσει 8 σελίδες ἀπὸ ἓνα βιβλίο, ἀλλὰ διάβασε 1 σελίδα παραπάνω. Πόσες σελίδες διάβασε ἡ Ἐλενίτσα ;
7. Ὁ Πότης εἶναι 7 χρονῶν καὶ ἡ ἀδελφή του ἡ Ροῦλα 2 χρόνια μεγαλύτερη. Πόσων χρονῶν εἶναι ἡ Ροῦλα ;
8. Ἡ Ροῦλα εἶναι 9 χρονῶν καὶ περνάει τὸν ἀδελφὸ της 2 χρόνια. Πόσων χρονῶν εἶναι ὁ ἀδελφός της ;

9. Φτιάξε ένα πρόβλημα για την κάθε εικόνα χωριστά.



10. Στο μανάβικο φέρανε 8 καφάσια ροδάκινα και ἀχλάδια 2 καφάσια περισσότερα. Πόσα καφάσια με ἀχλάδια φέρανε στο μανάβικο ;

11. Ὁ Σπύρος εἶχε 10 γραμματόσημα και ἡ Φανὴ 2 γραμματόσημα λιγότερα. Πόσα γραμματόσημα εἶχε ἡ Φανή ;

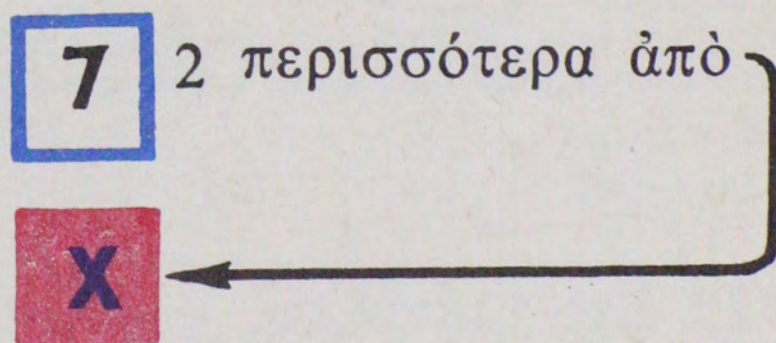
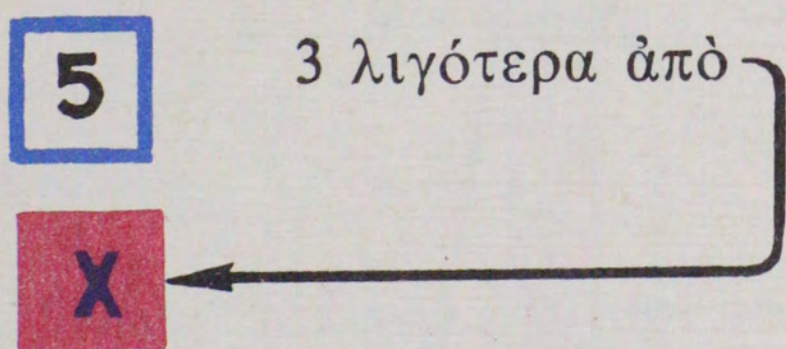
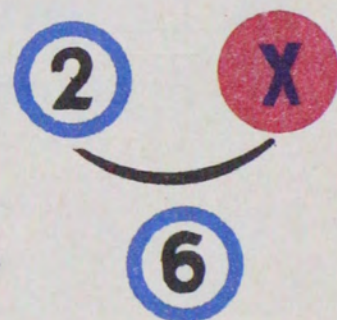
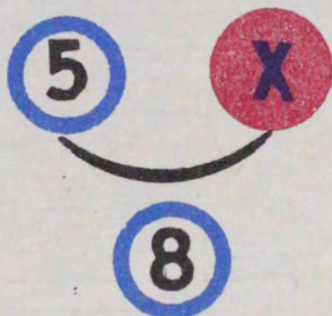
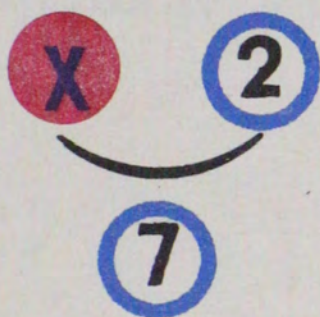
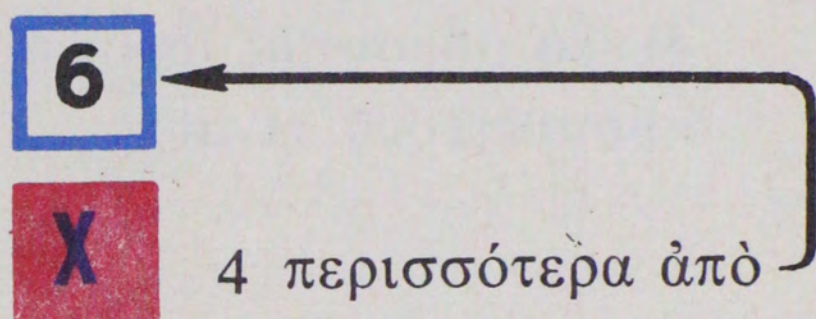
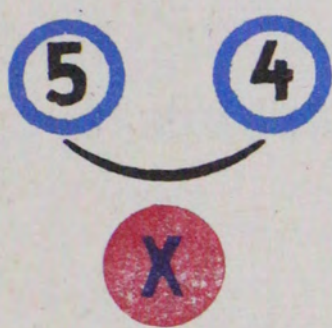
12. Ὁ μπαμπᾶς ἀγόρασε 10 τετράδια, ἄλλα με τατραγωνάκια και ἄλλα με γραμμές.

Γιὰ σκέψου, πόσα μπορεῖ νὰ εἶναι με τετραγωνάκια και πόσα με γραμμές. Ὁ πίνακας θὰ σέ βοηθήσει.

Τετράδια με τετραγωνάκια	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Τετράδια με γραμμές	9	8							

13. Ὁ Μιχάλης εἶναι 10 χρονῶν καὶ ἡ ἀδελφή του 3 χρόνια νεώτερη. Πόσων χρονῶν εἶναι ἡ ἀδελφή τοῦ Μιχάλη;

14. Κάθε ζωγραφιά δείχνει πῶς μπορεῖ νὰ γίνεῖ ἓνα πρόβλημα. Κάνε τὰ προβλήματα καὶ νὰ βρεῖς τὴ λύση τους.



15. Ποιὸν ἀριθμὸ πρέπει νὰ προσθέσουμε στὸ 4, γιὰ νὰ πά-
ρουμε τὸ 6;

16. Ὁ Βασίλης εἶχε μερικὰ τετράδια καὶ ἡ μαμά του, τοῦ ἀγό-
ρασε ἄλλα 2. Τώρα τὰ τετράδιά του γίνανε 6. Πόσα τε-
τράδια εἶχε στὴν ἀρχή;

17. Νὰ λύσεις τὰ παρακάτω προβλήματα, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ x .

1) Ὁ πρῶτος προσθετέος εἶναι 4, ὁ δεύτερος εἶναι ἄγνωστος. Τὸ ἄθροισμα εἶναι 7. Νὰ βρεῖς τὸν δεύτερο.

2) Ὁ πρῶτος προσθετέος εἶναι ἄγνωστος καὶ ὁ δεύτερος 3. Τὸ ἄθροισμα εἶναι 9. Νὰ βρεῖς τὸν πρῶτο προσθετέο.

3) Σ' ἓναν ἄγνωστο ἀριθμὸ πρόσθεσαν 3 καὶ πήρανε 7. Νὰ βρεῖς τὸν ἄγνωστο ἀριθμό.

4) Τὸ ἄθροισμα δύο ἀριθμῶν, εἶναι 9. Ὁ ἓνας ἀπ' τοὺς προσθετέους εἶναι 4. Ποιὸς εἶναι ὁ ἄλλος προσθετέος;

18. Νὰ φτιάξεις προβλήματα, σύμφωνα μὲ τὰ παρακάτω παραδείγματα.

$$1) 6 + 3$$

$$3) x + 5 = 8$$

$$5) x = 7 + 2$$

$$2) 7 - 2$$

$$4) 8 + x = 9$$

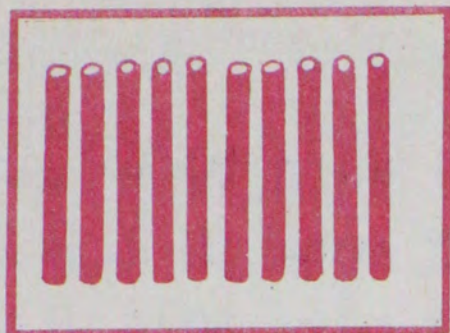
$$6) x = 6 - 4$$

19. Στὸ Γιαννάκη, δώρησαν οἱ φίλοι του τὴ μέρα τῆς γιορτῆς του, 8 βιβλία. Τὰ 5 ἦταν παραμύθια καὶ τὰ ὑπόλοιπα μὲ χρωματιστὲς εἰκόνες ζώων. Πόσα ἦταν τὰ βιβλία μὲ τὶς εἰκόνες τῶν ζώων;

20. Ὁ Βασίλης ἀγόρασε τετράδια καὶ μολύβια. Γιὰ ὅλα πλήρωσε 10 δραχμές. Τὰ μολύβια κἀνανε 4 δραχμές. Πόσες δραχμές κἀνανε τὰ τετράδια;



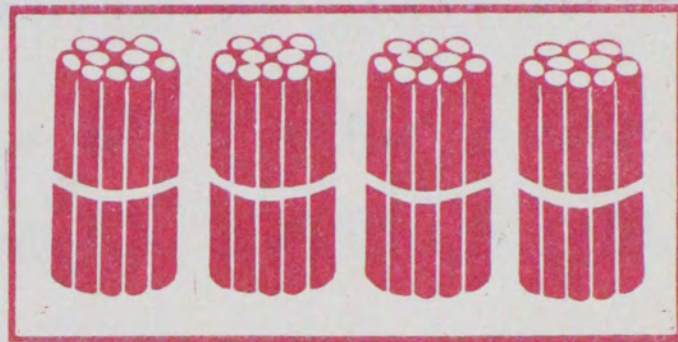
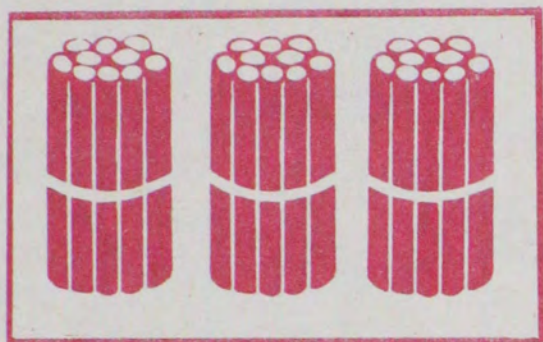
1.


 $10 \text{ μονάδες} = 1 \text{ δεκάδα.}$

Αὐτὰ εἶναι δέκα (10)
μπαστουνάκια.

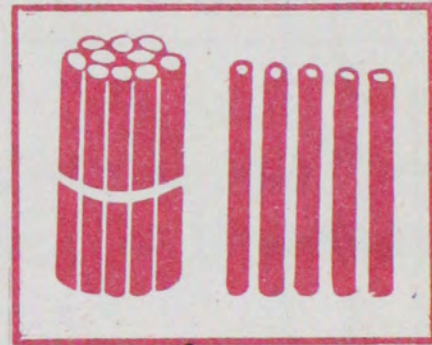
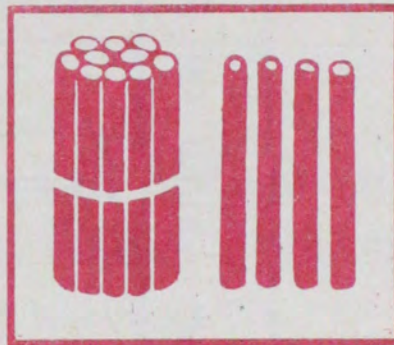
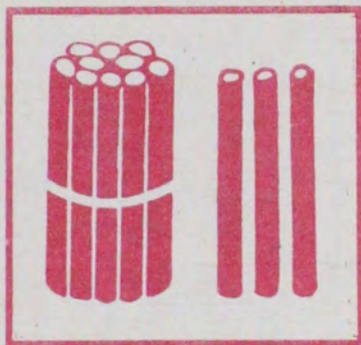
Αὐτὴ εἶναι
μιὰ δεκάδα
μπαστουνάκια.

2.



Πόσες δεκάδες εἶναι σὲ κάθε εἰκόνα;

3. Πόσα μπαστουνάκια εἶναι σὲ κάθε εἰκόνα;



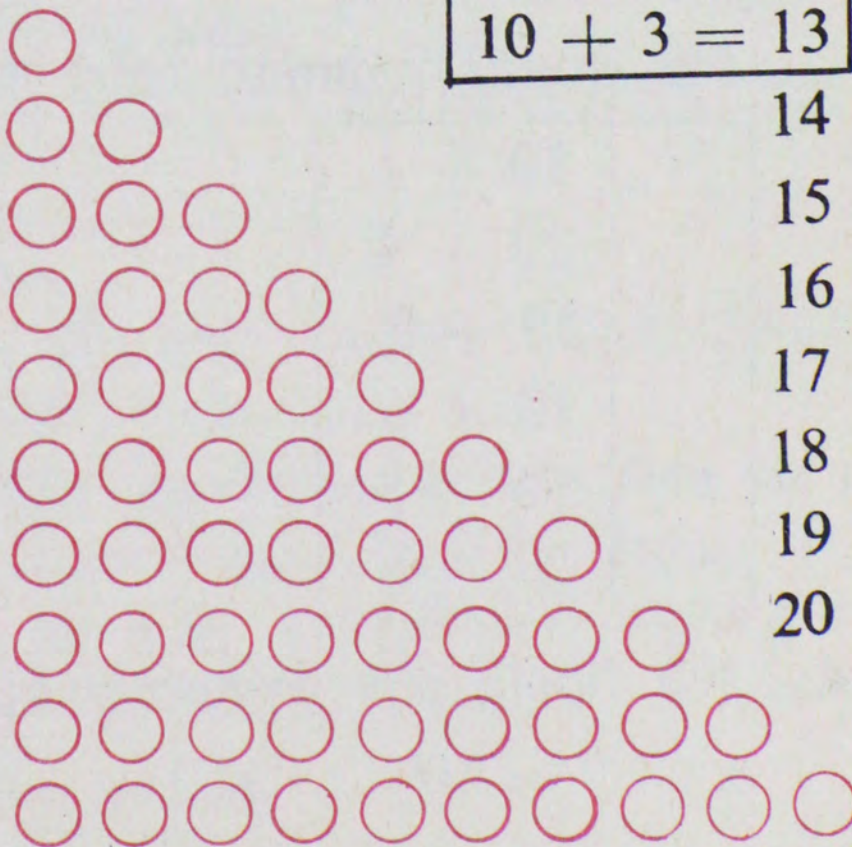
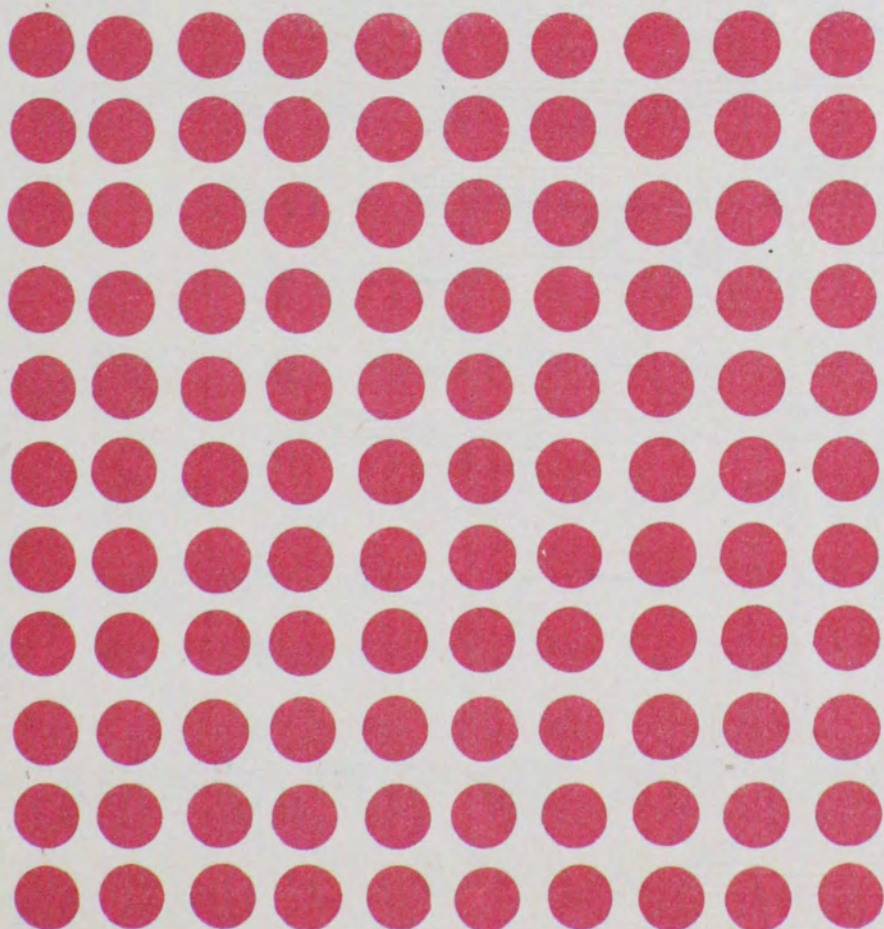
;

;

;

Δώδεκα.

4.



$10 + 0 = 10$
$10 + 1 = 11$
$10 + 2 = 12$
$10 + 3 = 13$

14

15

16

17

18

19

20

1.

$10 + a$

Όταν $a = 1$ τότε $10 + a = 11$ Όταν $a = 2$ τότε $10 + a = 12$ Όταν $a = 3$ τότε $10 + a = 13$

2. Να βρεῖς, μὲ τί εἶναι ἴσο τὸ $10 + a$, ὅταν:
 $a = 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10$.

3. Να λύσεις τὶς ἀσκήσεις:

$10 + 1 \quad 10 + 2 \quad 10 + 3 \quad 10 + 4 \quad 10 + 5$

$10 + 6 \quad 10 + 7 \quad 10 + 8 \quad 10 + 9 \quad 10 + 10$

4. Να συμπληρώσεις τοὺς πίνακες:

a	$10 + a$
5	
6	
0	
2	
1	

a	$10 + a$
8	
3	
7	
9	
4	

5. $10 + 6 = 16$

$18 = 10 + 8$

Να συμπληρώσεις τοὺς πίνακες.

$10 + 1$
$10 + 4$
$10 + 9$
$10 + 6$
$10 + 5$
$20 + 0$

18	$10 + 8$
13	
15	
19	
12	
14	

6. Να βρεῖς τὸν ἄγνωστο ἀριθμὸ x στὶς παρακάτω ἰσότητες.

$x + 7 = 10$

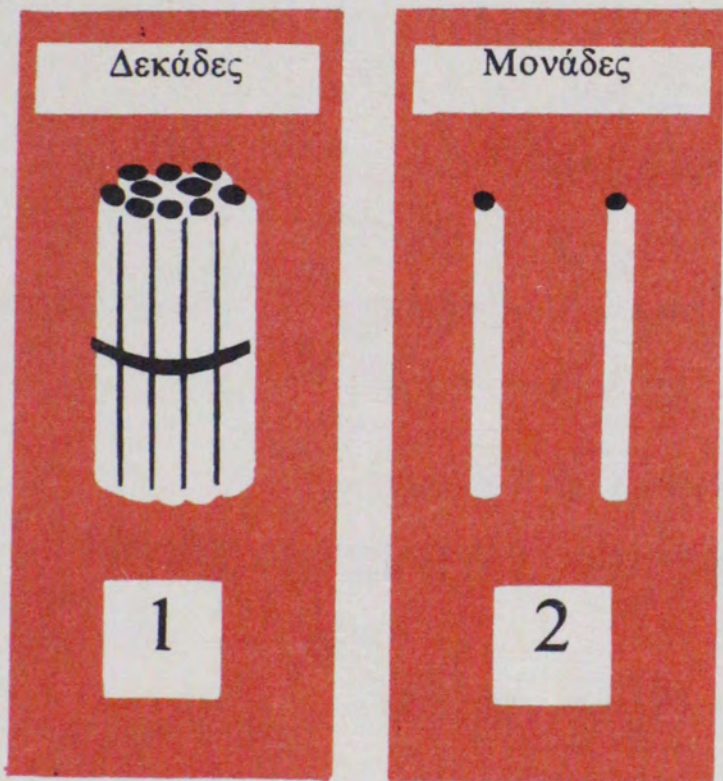
$6 + x = 8$

$x + 4 = 9$

1. Πρόσεξε τὸν πίνακα αὐτόν.

10	$10 + 0$	1 Δεκάδα + 0 μονάδες	
11	$10 + 1$	1 Δεκάδα + 1 μονάδα	
12	$10 + 2$	1 Δεκάδα + 2 μονάδες	
13	$10 + 3$	1 Δεκάδα + 3 μονάδες	
14	$10 + 4$	1 Δεκάδα + 4 μονάδες	
15	$10 + 5$	1 Δεκάδα + 5 μονάδες	
16	$10 + 6$	1 Δεκάδα + 6 μονάδες	
17	$10 + 7$	1 Δεκάδα + 7 μονάδες	
18	$10 + 8$	1 Δεκάδα + 8 μονάδες	
19	$10 + 9$	1 Δεκάδα + 9 μονάδες	
20	$10 + 10$	1 Δεκάδα + 10 μονάδες	= 2 Δεκάδες

2.



- Για διάβασε αὐτὸν τὸν ἀριθμὸ :
- Πόσες δεκάδες εἶναι τὰ μαστουνάκια;
- Πόσα εἶναι τὰ χωριστὰ μαστουνάκια;
- Τί δείχνει ὁ ἀριθμὸς 2 ποὺ βρίσκεται στὴν πρώτη θέση, ἀρχίζοντας ἀπ' τὰ δεξιά;

— Τί δείχνει ὁ ἀριθμὸς 1, ποὺ γράφεται στὴ δεύτερη θέση ἀρχίζοντας ἀπ' τὰ δεξιά πρὸς τ' ἀριστερά;

3. Ξεχώρισε δεκατέσσερα μαστουνάκια.

Πόσες δεκάδες καὶ πόσες χωριστὲς μονάδες ὑπάρχουν στὸν ἀριθμὸ αὐτό; Κάνε τὸ ἴδιο γιὰ τοὺς ἀριθμοὺς 15, 18.

Στὸ γράψιμο τῶν ἀριθμῶν, οἱ μονάδες γράφονται στὴν πρώτη θέση δεξιά καὶ οἱ δεκάδες στὴ δεύτερη, ἀπ' τὰ δεξιά πρὸς τ' ἀριστερά.

— Στὸ γράψιμο τοῦ 10 τὸ ψηφίο 0, δείχνει ὅτι στὸν ἀριθμὸ αὐτόν, δὲν ὑπάρχουν χωριστὲς μονάδες (εἶναι μηδέν) καὶ τὸ ψηφίο 1, ὅτι ἔχει μιὰ δεκάδα.

1. 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,

10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.

— Πόσα ψηφία έχει κάθε αριθμός της πρώτης σειράς;

— Πόσα ψηφία έχει κάθε αριθμός της δεύτερης σειράς;

Ο αριθμός που γράφεται με ένα ψηφίο λέγεται **μονοψήφιος** και με δυο ψηφία **διψήφιος**.

2. Οί αριθμοί απ' τὸ 0 ὡς τὸ 9, ἀποτελοῦν καὶ τὸ **σύνολο** τῶν μονοψήφιων ἀριθμῶν.

3. Ποιὰ εἶναι ἡ σειρά τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ 0 — 20;

$0 < 1$, $1 < 2$, $2 < 3$, $3 < 4$ $9 < 10$

$10 < 11$, $11 < 12$, $12 < 13$, $13 < 14$ $19 < 20$.

4. Γράψε τὸν ἀριθμὸ πὸς ἔχει 1 δεκάδα καὶ 8 μονάδες.

5. Μεγάλωσε κατὰ 1 μονάδα τοὺς ἀριθμοὺς 10, 13, 15, 19.

Γράψε μόνο τὶς ἀπαντήσεις.

6. Μίκρυνε κατὰ 1 μονάδα τοὺς ἀριθμοὺς 19, 18, 16, 11.

Γράψε μόνο τὶς ἀπαντήσεις.

7. Πές ποιοὶ ἀριθμοὶ λείπουνε καὶ γράψε τους στὰ τετραγωνάκια.

10, 12, 15, 18, 20.

8. Σύγκρινε τοὺς ἀριθμοὺς, βάζοντας τὸ σημάδι $>$, $<$ ἢ $=$

12...13 8...18 17...11

13...17 14...16 1 δμ....10 ἐκ.

17...16 11...11 9...13.

1. Λύσε τις ασκήσεις

$$10 - 8 + 6 \quad 9 - 4 - 2 \quad 2 + 8 - 10 \quad 0 + 8$$

$$10 - 8 + 5 \quad 9 - 4 - 3 \quad 2 + 7 - 9 \quad 7 + 0$$

2. Έχουμε τη σελίδα 16 του βιβλίου. Ποιά είναι ή επόμενη; Ποιά είναι ή προηγούμενη απ' τη 16;

3. Λύσε τις ασκήσεις.

$$3 + 2 \quad 5 - 2 \quad 8 - 3 \quad 9 - 4 \quad 7 - 0$$

$$13 + 2 \quad 15 - 2 \quad 18 - 3 \quad 19 - 4 \quad 17 - 0$$

4. Λύσε και τις ασκήσεις.

$$12 + 1 \quad 16 + 4 \quad 19 - 6 \quad 20 - 1$$

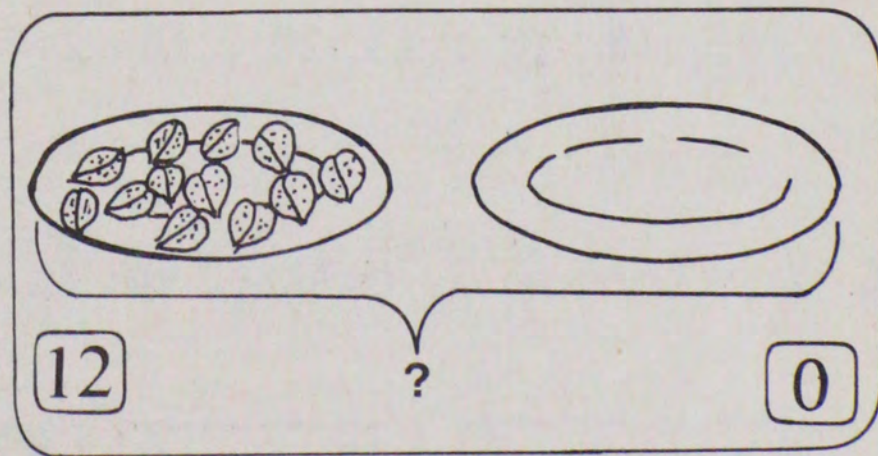
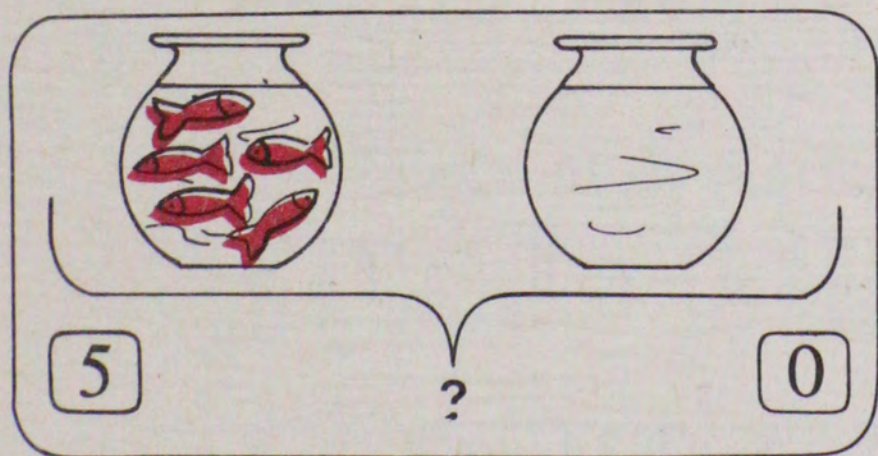
$$13 + 3 \quad 11 + 7 \quad 17 - 0 \quad 17 - 1$$

$$18 - 3 \quad 13 + 5 \quad 17 - 3 \quad 14 - 2$$

$$20 - 2 \quad 13 + 7 \quad 19 - 2 \quad 15 + 5$$

$$12 + 2 \quad 14 + 5 \quad 19 - 7 \quad 17 + 3$$

5. Κύταξε τις εικόνες, φτιάξε τὰ προβλήματα και λύσε τα.



6. Δώσε την απάντηση χωρίς να την γράψεις: (Φωναχτά).

- 1) Στη διαφορά των αριθμών 10 και 7, να προσθέσης 5.
- 2) 'Απ' τον αριθμό 9, ν' αφαιρέσεις τη διαφορά των αριθμών 7 και 1.
- 3) Στο άθροισμα των αριθμών 5 και 10 να προσθέσεις 1.

1. Από μιὰ γαλάζια κόλλα, κόψε μιὰ ταινία μὲ μῆκος 10 ἐκ. καὶ ἀπὸ μιὰ ἄσπρη κόλλα, μιὰ ἄλλη ταινία 2 ἐκ. κοντύτερη. Πόσο εἶναι τὸ μῆκος τῆς ἄσπρης ταινίας;
2. Μιὰ ταινία ἄσπρη ἔχει 1 δμ. καὶ 4 ἐκ. μῆκος. Μιὰ γαλάζια ταινία ἔχει 19 ἐκ. μῆκος. Ποιὰ ἀπ' τὶς δυὸ ταινίες εἶναι μακρύτερη καὶ πόσα ἐκ.;
3. Φτιάξε ἀπλὰ προβλήματα, σύμφωνα μὲ τοὺς πίνακες καὶ λύσε τα:

Ἦταν	6	6	6	6	6
Βάλανε	4	3	2	1	0
Γίνανε					

Ἦταν	8	8	8	8	8
Πήρανε	4	3	2	1	0
Μείνανε					

4. Γιατί $12 < 17$; Ἐπειδὴ $17 = 12 + 5$
 Γιατί $18 > 15$; Ἐπειδὴ $15 + 3 = 18$

Βάλε τὰ σημάδια $>$ ἢ $<$ ὅπου εἶναι οἱ τελεῖες.

11...13 11...18 15...10 17 — 7...11

15...18 19...13 20...10 2 + 10...20

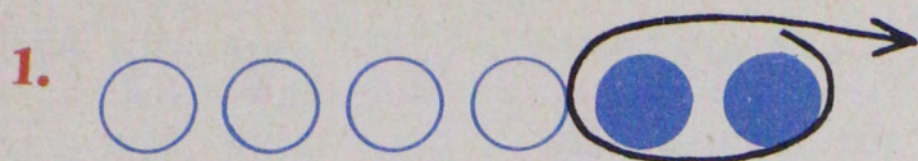
5. Συμπλήρωσε τὶς στῆλες, γιὰ τὰ $\alpha - 5$, $\alpha - 6$, $\beta - 5$, $\beta - 6$

α	$\alpha - 5$
8	3
10	
7	
9	
6	

α	$\alpha - 6$
6	
7	
8	
9	
10	

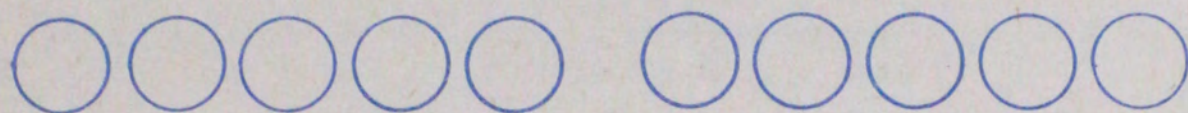
β	$\beta - 5$
18	
20	
17	
19	
16	

β	$\beta - 6$
16	
17	
18	
19	
20	



$$6 - 2 = 4$$

$$16 - 2 = 14$$



Με τὸν ἴδιο τρόπο σκέψης ἔχουμε,

$$4 + 2 = 6$$

$$14 + 2 = 16$$

2. Λύσε με τὸν πιὸ πάνω τρόπο τὶς ἀσκήσεις.

$8 - 3$	$8 - 6$	$5 + 4$	$8 + 2$
$18 - 3$	$18 - 6$	$15 + 4$	$18 + 2$

3.
$$4 + x = 10$$

$$x = 6$$

καὶ
$$8 = 3 + x$$

$$x = 5$$

Νὰ λυθοῦν οἱ ἀσκήσεις.

$$8 + x = 10$$

$$2 + x = 10$$

$$4 = 1 + x$$

$$6 = 4 + x$$

$$7 + x = 10$$

$$9 + x = 10$$

$$7 = 3 + x$$

$$5 = 2 + x$$

4.
$$12 - x = 10$$

$$x = 2$$

Νὰ λυθοῦν οἱ ἀσκήσεις.

$$15 - x = 10$$

$$17 - x = 10$$

$$16 - x = 10$$

$$13 - x = 10$$

$$11 - x = 10$$

$$18 - x = 10$$

5.
$$12 + x < 15$$

$$x = 0, 1, 2$$

$$15 - x > 13$$

$$x = 0, 1$$

Δοκίμασε με $x = 0, 1, 2$ νὰ δείξεις, πότε εἶναι:

$$14 + x < 17$$

$$19 - x > 15$$

$$15 + x < 19$$

$$17 - x > 13$$

Προσθέτουμε και αφαιρούμε

1.

$$8 + 5 = 13$$

$$\text{Ἄφοῦ } 5 = 2 + 3$$

$$8 + 5 = 8 + 2 + 3$$

$$= 10 + 3$$

$$= 13$$

$$13 - 5 = 8$$

Ἐντὶ ν' ἀφαιρέσουμε τὸ 5

ἀφαιρούμε τὸ 3 καὶ τὸ 2.

$$13 - 5 = 13 - 3 - 2$$

$$= 10 - 2$$

$$= 8$$

$$8 + 3 = 11$$

$$\text{Ἄφοῦ } 3 = 2 + 1$$

$$8 + 3 = 8 + 2 + 1$$

$$= 10 + 1$$

$$= 11$$

$$14 - 6 = 8$$

Ἐντὶ ν' ἀφαιρέσουμε τὸ 6

ἀφαιρούμε τὸ 4 καὶ τὸ 2.

$$14 - 6 = 14 - 4 - 2$$

$$= 10 - 2$$

$$= 8$$

2. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο σκέψης λύσε τίς ἀσκήσεις.

$$9 + 3$$

$$9 + 2$$

$$11 - 4$$

$$15 - 7$$

$$8 + 5$$

$$7 + 6$$

$$13 - 7$$

$$12 - 8$$

3.

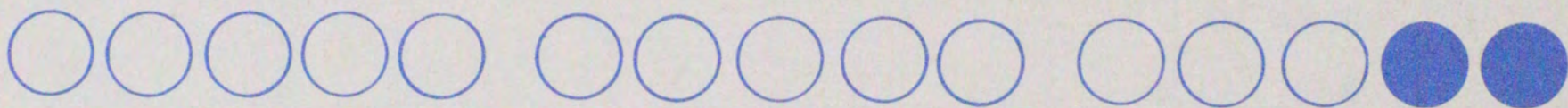
$$15 - 2 = 13$$

$$13 + 2 = 15$$

ἢ

$$15 - 2 = 13$$

$$2 + 13 = 15$$



Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο σκέψης λύσε τίς ἀσκήσεις.

$$15 - 6$$

$$12 - 9$$

$$17 - 8$$

$$14 - 9$$

$$15 - 7$$

$$14 - 8$$

$$17 - 9$$

$$12 - 7$$

4. Γράψε τὸν ἀριθμὸ ποὺ εἶναι :

1) Ὁ ἐπόμενος τοῦ 16.

2) Ὁ προηγούμενος τοῦ 17.

3) Ἴσος μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 10 καὶ 5.

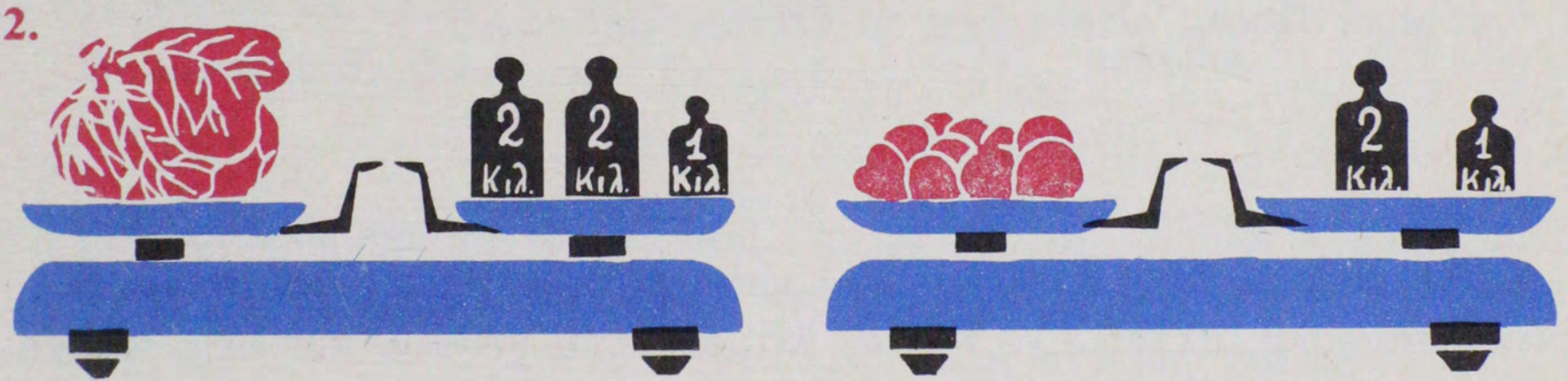
4) Ἴσος μὲ τὴ διαφορά τῶν ἀριθμῶν 18 καὶ 10.

Τὸ Ζύγισμα. Τὸ Κιλό (χιλιόγραμμα)

1. Ποῦ εἶδες τέτοιες ζυγαριές;
Γιατί χρειάζονται οἱ ζυγαριές;
Τί ζυγίζουν μ' αὐτές;



Ἡ λέξη **κιλό**, σύντομα καὶ ἀριθμητικὰ γράφεται ἔτσι. 1 κλ., 2 κλ., 5 κλ., 12 κλ.



Πόσο ζυγίζει τὸ λάχανο; Πόσο ζυγίζουν τὰ μῆλα;

3. Ἡ Μαμὰ τοῦ Νίκου, ἀγόρασε 3 κλ. λάχανο καὶ 2 κλ. καρότα. Πόσα κιλά λαχανικὰ ἀγόρασε;
4. Ἡ Μαμὰ τῆς Ἐλενίτσας ἀγόρασε 6 κλ. πατάτες. Στὴ γειτόνισσα ἔδωσε 2 κιλά. Πόσα κιλά πατάτες τῆς μείνανε;

Ἀγόρασε	— 6 κλ.
Ἐδωσε	— 2 κλ.
Μείνανε	— x κλ.
5. Φτιάξε ἓνα πρόβλημα, σύμφωνα μὲ ὅσα εἶναι γραμμένα σύντομα στὸν διπλανὸ πίνακα.

Ἦταν	— 10 κλ.
Ἐοδεύτηκαν	— 3 κλ.
Μείνανε	— x κλ.

Ἡ Λίτρα (ἢ τὸ Λίτρο)

Τὰ ὑγρά τὰ μετῶνε μὲ τὴ λίτρα. Γιὰ τὴ μέτρηση, χρησιμοποιοῦν εἰδικὰ δοχεῖα μὲ χέρι ἢ μπουκάλια τῆς μιᾶς λίτρας. Ἡ λέξη λίτρα, γράφεται ἀριθμητικὰ καὶ σύντομα, ἔτσι : 1 λ. , 4 λ. , 6 λ.

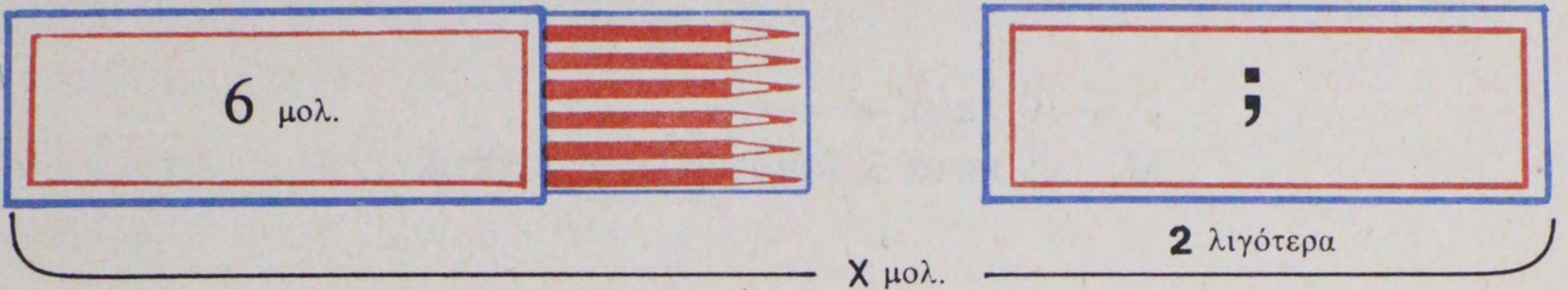
1. 1) Μέτρησε πόσα ποτήρια νερὸ χωράει τὸ δοχεῖο τῆς λίτρας.
2) Μέτρησε πόσες λίτρες νερὸ χωράει μιὰ κατσαρόλα τοῦ σπιτιοῦ σας.
2. Σ' ἓνα μπιντόνι, ὑπάρχουν 7 λ. πετρέλαιο καὶ σ' ἓνα ἄλλο 3 λ. περισσότερο. Πόσες λίτρες ἔχει τὸ δεύτερο μπιντόνι;
3. Ἀπ' τὸ μπιντόνι, χύσανε σὲ μιὰ κατσαρόλα 4 λ. γάλα καὶ σὲ μιὰ ἄλλη κατσαρόλα, ἄλλες 3 λ. Πόσες λίτρες γάλα χύσανε καὶ στὶς δύο κατσαρόλες;
4. Ἀπ' τὸ 15, ν' ἀφαιρεθεῖ τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 7 καὶ 3.
5. Διάβασε τὶς ἀσκήσεις καὶ λύσε τῆς.

$$8 + (6 + 4) \quad 10 - (3 + 5) \quad (9 - 6) + 10$$

$$(12 - 2) + 4 \quad (7 + 3) - 6 \quad 7 + (15 - 5)$$

Σύνθετα προβλήματα :

1. Στο πρώτο κουτί είναι 6 μολύβια και στο δεύτερο κουτί είναι 2 λιγότερα. Πόσα είναι όλα τα μολύβια και στα δύο κουτιά ;



Τί είναι γνωστό στο πρόβλημα ;

Τί ζητάει το πρόβλημα ;

Ής βάλουμε τὸν ἄγνωστο ἀριθμὸ x .

Μπορεῖς ἀμέσως, νὰ ξέρεις πόσα εἶναι τὰ μολύβια καὶ στὰ δύο κουτιά ;

Μπορεῖς ἀμέσως νὰ ξέρεις, πόσα εἶναι τὰ μολύβια στὸ δεύτερο κουτί ;
Τί πρέπει νὰ κάνεις γι' αὐτό; Γιατί;
Τί βρίσκεις ἂν ἀφαιρέσεις ἀπ' τὸ 6 τὸ 2;

Τί πρέπει ἀκόμα νὰ κάνεις, γιὰ νὰ βρεῖς πόσα εἶναι τὰ μολύβια καὶ στὰ δύο κουτιά; Γιατί;

Τί βρίσκεις, ἂν στὴ διαφορά $(6 - 2)$ — () λέγονται παρενθέσεις — προσθέσεις τὸ 6 ;

Πῆρες τὴν ἀπάντηση σ' αὐτὸ πὸ ρωτᾷ τὸ πρόβλημα; Γράψε τὸν τύπο τῆς λύσης τοῦ προβλήματος. Λογάριασέ το, φωναχτά, μὲ τί εἶναι ἴσο τὸ x .

Δῶσε τὴν ἀπάντηση φωναχτά στὸ ἐρώτημα τοῦ προβλήματος καὶ γράψε τὴν σύντομα :

I — 6 μολ. ← }
II — ; κατὰ 2 λιγότερα — } x

Ὁχι : Ξέρεις μόνο ὅτι
Στὸ ἓνα κουτί εἶναι 6 μολύβια.
καὶ ἄγνωστο, πόσα εἶναι στὸ ἄλλο.

Στὸ δεύτερο κουτί
 $6 - 2$
μολύβια

Καὶ στὰ δύο κουτιά
 $(6 - 2) + 6$
μολύβια

$$x = (6 - 2) + 6$$

$$x = 10$$

Ἀπάντηση : 10 μολύβια.

2. Σκέψου με τὸν ἴδιο τρόπο καὶ λύσε τὰ προβλήματα.

1) Ὁ Γιάννης εἶχε 10 τετράδια καὶ ὁ Μιχάλης 3 τετράδια λιγότερα ἀπὸ ἀπ' τὸ Γιάννη. Πόσα ἦταν τὰ τετράδια τοῦ Γιάννη καὶ τοῦ Μιχάλη μαζί;

Γ — 10 τετρ. ←
 Μ. — ; κατὰ 3 λιγότερα — x τετρ.

2) Ἡ Ἑλένη ἔφερε στὸ τραπέζι 6 πιάτα βαθειὰ καὶ ριχὰ πιάτα, 4 περισσότερα ἀπ' τὰ βαθειὰ. Πόσα πιάτα ἔφερε στὸ τραπέζι ἡ Ἑλένη;

Β.π. — 6 ←
 Ρ.π. — ; κατὰ 4 περισσότερα — x πιάτα.

3) Ὁ Πάνος γιὰ ἓνα κιλό μῆλα ἔδωσε 8 δραχμὲς καὶ γιὰ ἓνα κιλό ἀχλάδια ἔδωσε 2 δραχμὲς παραπάνω ἀπ' ὅσα ἔδωσε γιὰ τὰ μῆλα. Πόσα ἔδωσε γιὰ τ' ἀχλάδια καὶ τὰ μῆλα μαζί;

Μ. — 8 δρ. ←
 Ἀχλ. — ; 2 δρ. περισσότερες — x δρ.

3. Χάραξε δυὸ διαστήματα. Τὸ πρῶτο νὰ ἔχει μῆκος 10 ἐκ. καὶ τὸ δεύτερο νὰ εἶναι 3 ἐκ. μακρύτερο. Πόσο μῆκος ἔχει τὸ δεύτερο διάστημα;
4. Στὴν τάξη ἔπρεπε νὰ εἶναι 20 μαθητές. Ὡς τώρα λείπουν 2 ἀκόμα. Πόσοι μαθητές ἔχουν ἔρθει;

Συμπληρωματική ύλη ασκήσεων.

1. Μεγάλωσε και μίκρυνε κατά 1, τούς αριθμούς 13, 15, 17 και 19.
2. Σύγκρινε τούς αριθμούς, βάζοντας τὸ σημεῖο $>$ ἢ $<$.

11 ... 10, 11 ... 12, 13 ... 15, 15 ... 13, 12 ... 20.

3. Γράψε τὸν μεγαλύτερο μονοψήφιο ἀριθμὸ καὶ τὸν μικρότερο διψήφιο. Ν' αὐξήσεις τὸν πρῶτο κατά 1 μονάδα καὶ νὰ λιγοστέψεις τὸ δεύτερο ἐπίσης κατά 1 μονάδα. Τί ἔχεις νὰ πεῖς γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα;
4. Γράψε 4 ὁποιοσδήποτε διψηφίους ἀριθμούς, πὸν νὰ εἶναι μικρότεροι τοῦ 20. Μίκρυνέ τους κατά 10 μονάδες.
5. Χάραξε στὸ τετράδιό σου τρία διαστήματα: Τὸ πρῶτο μὲ μῆκος 1 δμ., τὸ δεύτερο μὲ μῆκος 1 δμ., 2 ἐκ. καὶ τὸ τρίτο μὲ μῆκος 1 δμ. 3 ἐκ. Πές ἀμέσως, χωρὶς νὰ γράψεις, τὸ μῆκος τοῦ καθενὸς σὲ ἑκατοστά:

6. Λύσε τὶς ασκήσεις.

$$\begin{array}{lll}
 1) \quad 9 - 7 & 9 - 5 + 3 & 10 - 6 - 3 \\
 8 - 6 & 9 - 6 + 7 & 10 - 4 - 4 \\
 10 - 7 & 9 - 7 + 6 & 10 - 5 + 4
 \end{array}$$

$$\begin{array}{llll}
 2) \quad 18 - 1 & 19 - 1 & 13 - 13 & 10 + 7 \\
 18 + 1 & 20 - 1 & 16 + 0 & 14 - 4 \\
 1 + 17 & 12 + 0 & 17 - 10 & 9 + 10
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 3) \quad 10 + 6 - 0 & 15 - 1 - 4 & 17 - 7 - 4 \\
 10 + 6 + 0 & 18 - 1 - 7 & 19 - 10 - 6 \\
 18 - 10 + 0 & 16 + 1 - 7 & 16 - 6 - 7
 \end{array}$$

7. 1) Όταν $a = 0, 1, 2, 3$ με τί είναι ίσο το $a + 7$;

2) Όταν $a = 0, 1, 2$ με τί είναι ίσο το $a + 8$;

3) Όταν $\beta = 0, 1, 2, 3$ με τί είναι ίσο το $3 - \beta$;

8. 1) Όταν $a = 5$ και $\beta = 3$, τότε $a + \beta = 8$.

Νά συμπληρωθεί ο πίνακας.

a	β	$a + \beta$
5	3	
8	7	
6	4	
10	5	
14	2	

2) Νά συμπληρωθεί ο πίνακας για $a + \gamma$, όταν $a = 8, 12, 0, 16, 5$ και $\gamma = 5, 4, 10, 3, 11$.

3) Νά συμπληρωθεί ο πίνακας για $a - \delta$, όταν $a = 13, 4, 8, 18, 5$ και $\delta = 2, 2, 5, 9, 2$.

9. Βάλε το σημάδι που λείπει $+$ ή $-$:

$$\begin{array}{lll} 7 \dots 3 = 10 & 14 \dots 1 = 13 & 12 \dots 1 > 12 \\ 10 \dots 3 = 7 & 14 \dots 1 = 15 & 19 \dots 1 < 19 \end{array}$$

10. Βάλε τον αριθμό που λείπει

$$\begin{array}{lll} 15 = 10 + \dots & 13 = 14 - \dots & 16 = 10 + 5 + \dots \\ 19 = 10 + \dots & 14 = 13 + \dots & 17 = 10 + 6 + \dots \end{array}$$

11. Συμπλήρωσε τούς πίνακες

1) Μειωτέος	10	11	13	15	17	19
Αφαιρετέος	1	1	1	1	1	1
Διαφορά						

2) Μειωτέος	12	14	16	17	18	19	20
᾽Αφαιρετέος	10	10	10	10	10	10	10
Διαφορὰ							

3) Πρῶτος Προσθετέος	10	10		10		10
Δεύτερος Προσθετέος	9		7	6	5	
᾽Αθροισμα		18	17		15	14

12. Διάβασε τίς ἀσκήσεις καὶ λύσε τίς.

$$(18 - 10) - 3 \quad 5 + (1 + 9) \quad (10 + 2) - 1$$

$$(8 + 2) + 4 \quad 3 + (16 - 10) \quad 8 - (3 + 4)$$

$$19 - (11 - 10) \quad (17 - 10) + 3 \quad 9 + (8 - 7)$$

13. Νὰ βρεῖς τὸν ἄγνωστο ἀριθμό.

$$x + 7 = 10 \quad x + 6 = 16 \quad x + 6 = 10$$

$$8 + x = 10 \quad 9 + x = 19 \quad 10 + x = 14$$

$$2 - x = 0 \quad 3 - x = 3 \quad 4 - x = 3$$

14. Νὰ συγκρίνεις τοὺς ἀριθμούς, βάζοντας τὰ σημάδια ποὺ λείπουν

$>$, $<$ ἢ $=$

$$1 \text{ δμ. } \dots 1 \text{ ἐκ.} \quad 2 \text{ ἐκ. } \dots 2 \text{ δμ.} \quad 20 \text{ ἐκ. } \dots 2 \text{ δμ.}$$

$$10 \text{ ἐκ. } \dots 1 \text{ δμ.} \quad 2 \text{ δμ. } \dots 15 \text{ ἐκ.} \quad 11 \text{ ἐκ. } \dots 1 \text{ δμ.}$$

$$1 \text{ δμ. } 2 \text{ ἐκ. } \dots 12 \text{ ἐκ.} \quad 1 \text{ δμ. } 9 \text{ ἐκ. } \dots 2 \text{ δμ.}$$

$$15 \text{ ἐκ. } \dots 1 \text{ δμ. } 5 \text{ ἐκ.} \quad 1 \text{ δμ. } 1 \text{ ἐκ. } \dots 12 \text{ ἐκ.}$$

15. Ἡ νοικοκυρὰ ἀγόρασε αὐγά. Στὴν ἀρχὴ ἀγόρασε μιὰ δεκάδα αὐγά καὶ μετὰ μιὰ πεντάδα (5). Πόσα αὐγά ἀγόρασε ἡ νοικοκυρὰ;

16. Στὴ συνοικία μας ὑπῆρχαν 10 μαγαζιά. Αὐτὴ τὴ χρονιά, ὁ ἀριθμὸς τοὺς αὐξήθηκε κατὰ 3. Πόσα γίνανε ὅλα τὰ μαγαζιά;

17. Νὰ διαλέξεις τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ λείπουν στὰ προβλήματα καὶ νὰ τὰ λύσεις.

1) Ὁ Νίκος ἀγόρασε 1 περιοδικὸ καὶ πλήρωσε 6 δρ. Ὑστερα ἀγόρασε κι' ἓνα τετράδιο. Πόσα λεφτὰ πλήρωσε ὁ Νίκος γιὰ τὸ περιοδικὸ καὶ τὸ τετράδιο;

2) Ἡ πολυκατοικία μας ἔχει 7 πατώματα καὶ ἡ γειτονικὴ πολυκατοικία λιγότερα πατώματα. Πόσα πατώματα ἔχει ἡ πολυκατοικία αὐτή;

3) Κοντὰ στὸ σχολεῖο, ὑπάρχουν 10 μουριές καὶ περισσότερες ἐλιές. Πόσες ἐλιές εἶναι κοντὰ στὸ σχολεῖο;

18. Νὰ βρεῖς, πόσο πρέπει νὰ εἶναι τὸ α , γιὰ νὰ ἔχουμε,
 $6 - \alpha > 2$, $3 + \alpha < 6$, $12 - \alpha > 9$

19. Νὰ βρεῖς, πόσο πρέπει νὰ εἶναι τὸ β , γιὰ νὰ ἔχουμε,
 $14 - \beta > 11$, $13 + \beta < 17$ $13 - \beta > 9$

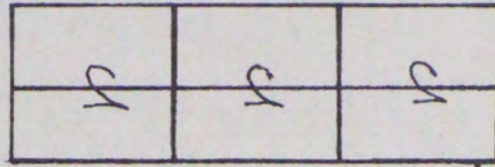
20. Σ' ἓνα μπιντόνι ἔμειναν 10 λ. πετρέλαιο καὶ σ' ἓνα ἄλλο 7 λ. Πόσο πετρέλαιο ἔμεινε καὶ στὰ δύο μπιντόνια;

Πολλαπλασιάζουμε :

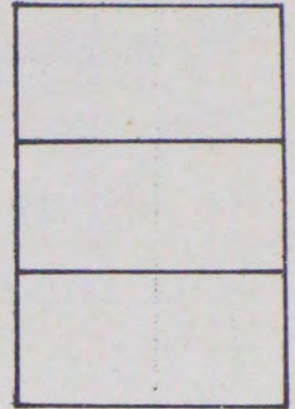
$$3 \cdot 2 = 6$$

1. Παίρνουμε τὸ ἄθροισμα :

$$2 + 2 + 2 = 6$$



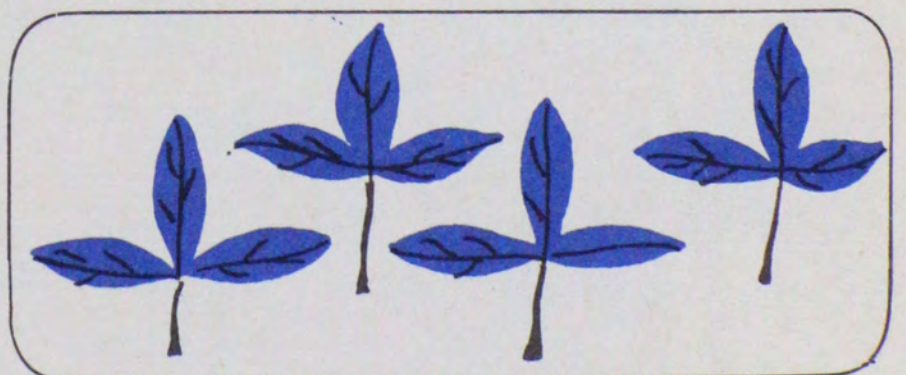
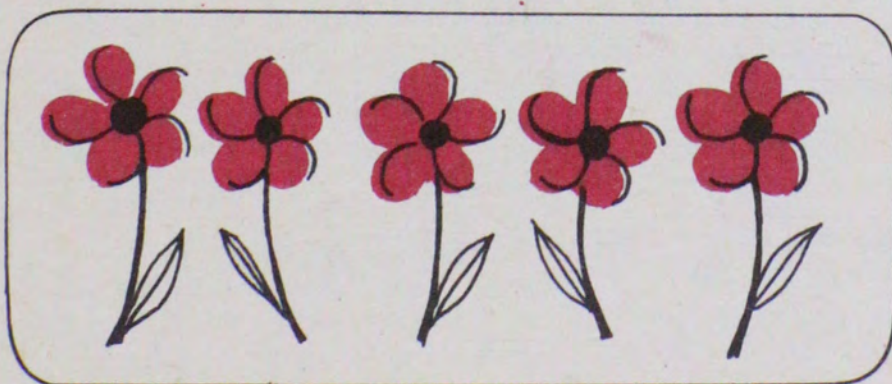
$$2 \cdot 3 = 6$$



- Τί μπορούμε νὰ ποῦμε γιὰ τοῦ προσθετέου αὐτοῦ τοῦ ἄθροίσματος;
- Γιὰ μέτρησε πόσοι εἶναι οἱ ὅμοιοι προσθετέοι;
- Αὐτὸ τὸ ἄθροισμα τῶν 3 ὁμοίων προσθετέων (πὸ εἶναι ἴσοι μὲ τὸ 2) μπορούμε νὰ τὸ γράψουμε ἔτσι : $2 \cdot 3 = 6$
- Αὐτὸ διαβάζεται ἔτσι :
- Ὅταν πάρουμε τὸ 2, 3 φορές, ἔχουμε τὸ 6.
ἢ ἀλλιῶς $2 \text{ ἐπὶ } 3 \text{ ἴσον } 6.$
- Στὴν ἰσότητα $2 \cdot 3 = 6$, τὸ \cdot εἶναι τὸ σημάδι πὸ δείχνει «φορές» καὶ οἱ 2 καὶ 3, λέγονται **παράγοντες**.
- Εἶναι φανερὸ πὸς $2 \cdot 3 = 3 \cdot 2 = 6$ καὶ μπορούμε ν' ἀλλάξουμε τὴ θέση πὸ ἔχουν οἱ παράγοντες.
- Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο θάχουμε $2 \cdot 5 = 5 \cdot 2$ καὶ $3 \cdot 4 = 4 \cdot 3$ κλπ.

2. Πόσα εἶναι τὰ πέταλα
τῶν λουλουδιῶν;

Πόσα εἶναι ὅλα
τὰ φύλλα;



$$5 + 5 + 5 + 5 + 5 =$$

$$5 \cdot 5 =$$

$$3 + 3 + 3 + 3 =$$

$$3 \cdot 4 =$$



1. Πάρε τὸ ἄθροισμα $2 + 2 + 2 + 2 = 8$
 — Πῶς γράφεται πιὸ σύντομα; $2 \cdot 4 = 8$
 — Τί δείχνει αὐτὴ ἡ ἰσότητα;
 — Ὅτι ὅταν τὸ 2, τὸ πάρουμε 4 φορές, θᾶχουμε τὸ 8.
 — Τί δείχνει τὸ $2 \cdot 5 = 10$; (Ἀφοῦ $2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 10$)
 — Ὅτι πῆρες τὸ 2, 5 φορές καὶ ἔχουμε τὸ 10.
 — Τί δείχνει τὸ $5 \cdot 2 = 10$; (Ἀφοῦ $5 + 5 = 10$)
 — Ὅτι πῆρες τὸ 5 δυὸ φορές καὶ ἔχουμε τὸ 10.
 — Αὐτὴ ἡ πράξη $2 \cdot 4 = 8$ ἢ $4 \cdot 2 = 8$
 καὶ ἡ πράξη. $2 \cdot 5 = 10$ ἢ $5 \cdot 2 = 10$

λέγεται **πολλαπλασιασμός**.

Τὸ 8 εἶναι **πολλαπλάσιο** τοῦ 2 καὶ τοῦ 4.

Τὸ 10 εἶναι **πολλαπλάσιο** τοῦ 2 καὶ τοῦ 5.

Ἔτσι ὅταν ἔχουμε $2 \cdot 4 = 8$ ἢ $5 \cdot 2 = 10$, λέμε ὅτι **πολλαπλασιάζουμε** τὸ 2 ἐπὶ 4 ἢ τὸ 5 ἐπὶ 2. (Παίρνουμε τὸ 2, 4 φορές, ἢ τὸ 5, 2 φορές).

2. Γιὰ κύταξε αὐτὴν τὴν εἰκόνα μὲ τὰ τετραγωνάκια.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20

Μέτρησέ τα καὶ μάθε ἀπ' ἔξω, τὸν πίνακα ποὺ ἀκολουθεῖ.

$1 \cdot 2 = 2$	$6 \cdot 2 = 12$
$2 \cdot 2 = 4$	$7 \cdot 2 = 14$
$3 \cdot 2 = 6$	$8 \cdot 2 = 16$
$4 \cdot 2 = 8$	$9 \cdot 2 = 18$
$5 \cdot 2 = 10$	$10 \cdot 2 = 20$

1. Λύσε τις ασκήσεις συμπληρώνοντας τούς πίνακες :

a	$a + a$	a	$a \cdot 2$
1		1	
3		3	
8		8	
10		10	
5		5	

2. Συμπλήρωσε τούς πίνακες

$20 = 10 + 10$	$20 = 2 \cdot 10$	$20 = 10 \cdot 2$
$18 = 9 + 9$	$18 = 2 \cdot 9$	$18 = 9 \cdot 2$
.....
.....
.....
$2 = 1 + 1$	$2 = 2 \cdot 1$	$2 = 1 \cdot 2$

3. Συμπλήρωσε τούς πίνακες

β	$\beta + \beta$	β	$\beta \cdot 2$
4		4	
7		7	
9		9	
6		6	
2		2	

$0 + 2 = 2$	$20 - 2 = 18$
$2 + 2 = 4$	$18 - 2 = 16$
.....
.....
.....
.....
$18 + 2 = 20$	$2 - 2 = 0$

Διαιρούμε

1. Πάρε 6 μπαλάκια και χώρισέ τα δυό, δυό.

— Πόσες φορές πήρες από 2 μπαλάκια;

— 'Η λύση αυτού του προβλήματος, γράφεται έτσι :

— Το 6 διαιρούμενο με το 2, μᾶς δίνει 3

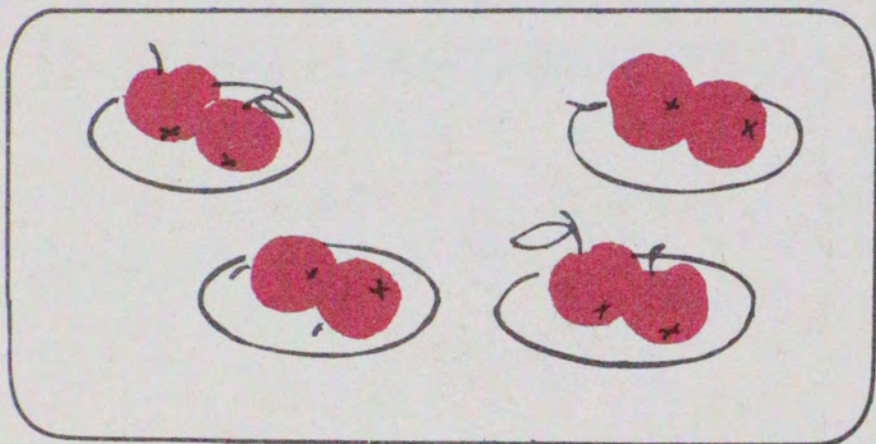
$$2 + 2 + 2 = 6$$

$$2 \cdot 3 = 6$$

$$6 : 2 = 3$$

2. Διάβασε τὰ προβλήματα και κύταξε τις λύσεις τους.

1) 'Η γιαγιά μοίρασε 8 μήλα σὲ πιατάκια ἀπὸ 2 μήλα στὸ κάθε πιατάκι. Πόσα πιατάκια χρειάσθηκε;

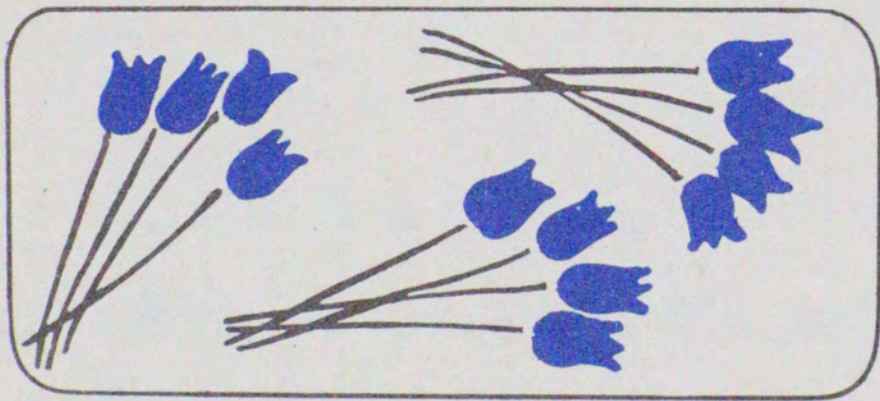


Λύση $8 : 2 = 4$

'Απάντηση : 4 πιατάκια.

$$4 \cdot 2 = 8$$

3. 'Η Μαιροῦλα ἔκοψε ἀπ' τὸν κῆπο 12 τουλίπες και τις μοίρασε σὲ μπουκέτα, ἀπὸ 4 τουλίπες τὸ καθένα. Πόσα μπουκέτα ἔφτιαξε;



Λύση $12 : 4 = 3$

'Απάντηση : 3 μπουκέτα.

$$4 \cdot 3 = 12$$

4. Αὐτὴν τὴν πράξη, ποὺ μοιράζουμε, ποὺ διαιρούμε ἕναν ἀριθμὸ με ἕναν ἄλλο, τὴν λέμε **διαίρεση**. Τὸ σημάδι : δείχνει διαίρεση και σημαίνει «διαιρούμενο με τό».

1. Λύσε τις ασκήσεις :

$$10 \cdot 2 = 20$$

$$6 \cdot 2 = 12$$

$$20 : 2 = 10$$

$$12 : 2 = 6$$

20 : 2	6 : 2	16 : 2
14 : 2	10 : 2	4 : 2
8 : 2	18 : 2	2 : 2

2. Συμπλήρωσε τούς πίνακες :

α	α : 2	β	β : 2
16	8	20	10
14		12	
10		6	
18		8	
4		2	

3. Συμπλήρωσε τούς πίνακες :

α	α · 2	β	β : 2
3	6	12	6
6		8	
2		20	
5		4	
8		6	

α	β	α · β	γ	δ	γ · δ	δ · γ
2	4	8	2	7	14	14
6	2		10	2		
2	3		2	5		
7	2		8	2		
2	7		3	2		

5. Σ' ένα υπόστεγο εργοστασίου δουλεύουν 8 εργάτες, Καθένας απ' αυτούς δουλεύει 2 μηχανές. Πόσες μηχανές δουλεύουν στο υπόστεγο ;
6. Από τις 18 μηχανές που υπάρχουν στο εργοστάσιο, μόνο οί μισές δουλεύουν τή νύχτα. Πόσες είναι οί μηχανές αυτές που δουλεύουν τή νύχτα ;

Πολλαπλασιάζουμε καὶ διαιροῦμε :

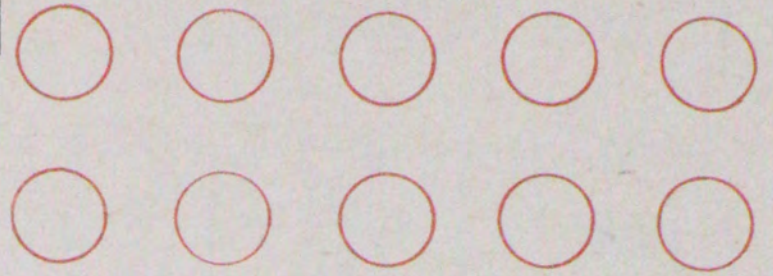
1. Ἔχουμε

$$\begin{array}{l} 10 : 2 = 5 \\ 5 \cdot 2 = 10 \end{array}$$

ἢ

$$\begin{array}{l} 10 : 2 = 5 \\ 2 \cdot 5 = 10 \end{array}$$

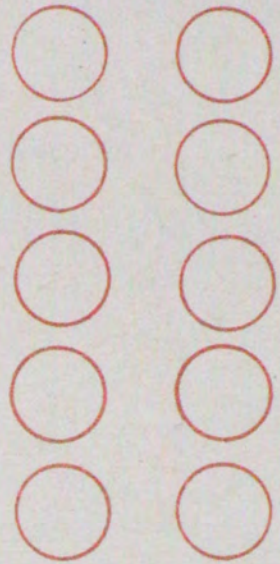
$$10 : 2 = 5$$



1) Συμπλήρωσε τοὺς πίνακες :

$16 : 2 = 8$	$2 \cdot 8 = 16$	ἢ	$8 \cdot 2 = 16$
$12 : 2 = 6$	$2 \cdot 6 = 12$	ἢ	$6 \cdot 2 = 12$
$8 : 2 =$			
$20 : 2 =$			
$4 : 2 =$			

$$10 : 5 = 2$$



2) Ἔχουμε.

Συμπλήρωσε τὸν πίνακα
μὲ τὰ σημάδια ποὺ λείπουν.

$6 + 2 = 8$
$6 - 2 = 4$
$6 \cdot 2 = 12$
$6 : 2 = 3$

10	2	5
10	2	8
10	2	20
10	2	12

3) Συμπλήρωσε καὶ αὐτοὺς τοὺς πίνακες.

$8 \cdot 2 = 6$	$12 : 6 = 6$
$8 : 2 = 4$	$12 : 2 = 6$
$8 \cdot 2 = 16$	$12 : 2 = 10$
$8 : 2 = 10$	$12 : 6 = 18$


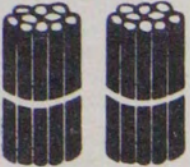
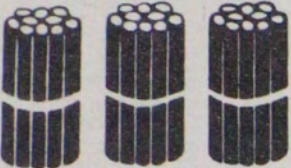
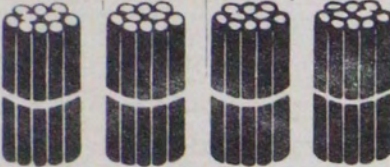

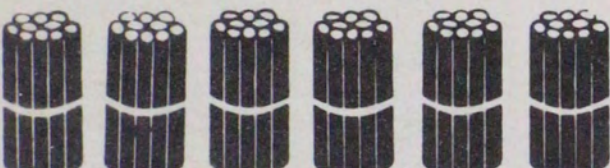
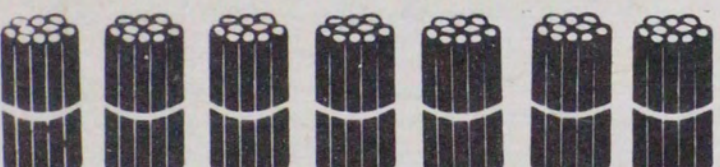
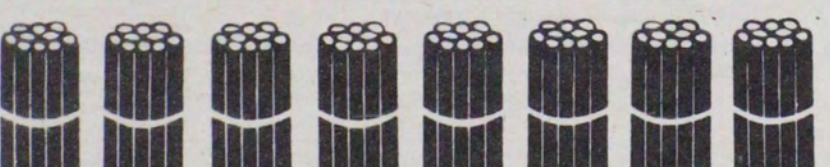


4) Συμπλήρωσε τὶς στήλες.

$2 \cdot x = 4$	$4 : 2 = x$	$2 \cdot x = 18$	$x \cdot 2 = 16$
$2 \cdot x = 8$	$8 : 2 = x$	$2 \cdot x = 20$	$x \cdot 2 = 12$
$2 \cdot x = 10$	$x = 10 : 2$	$2 \cdot x = 2$	$x \cdot 2 = 2$
$2 \cdot x = 12$	$x = 12 : 2$	$2 \cdot x = 14$	$x \cdot 2 = 20$

5) Σ' ἓνα κουτί ὑπάρχουν 12 χρωματιστὰ μολύβια. Σ' ἓνα ἄλλο ὑπάρχουν μόνο τὰ μισὰ ἀπ' ὅσα ἔχει τὸ πρῶτο κουτί. Πόσα μολύβια ἔχει τὸ δεύτερο κουτί;



1. Σὲ κάθε ματσάκι εἶναι 10 μαστουνάκια (μιά δεκάδα).

	Δεκάδες	Μονάδες	Λέγεται
1 	1	0	Δέκα
2 	2	0	Εἴκοσι
3 	3	0	Τριάντα
4 	4	0	Σαράντα
5 	5	0	Πενήντα
6 	6	0	Ἑξήντα
7 	7	0	Ἑβδομήντα
8 	8	0	᾽Ογδόντα
9 	9	0	Ἐννενήντα
10 	10	0	Ἑκατὸ

2. Διάβασε τοὺς ἀριθμούς :

10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100

3. Γράψε τοὺς ἀριθμούς :

10, ... 100

4. Μέτρα ἀπ' τὸ 10 ὡς τὸ 100 (10, 20, 30, . . .) καὶ ἀπ' τὸ 100 ὡς τὸ 10 μὲ τὸν ἴδιο τρόπο 100, 90, 80, . . .)

5. Μέτρα 20, 20 ὡς τὸ 100 καὶ ἀνάποδα ἀπ' τὸ 100 ὡς τὸ 20.



1.

$$\begin{array}{l} 5 \text{ δεκ.} + 1 \text{ δεκ.} = 6 \text{ δεκ.} \\ 4 \text{ δεκ.} - 3 \text{ δεκ.} = 1 \text{ δεκ.} \end{array}$$

ή

$$\begin{array}{l} 50 + 10 = 60 \\ 40 - 30 = 10 \end{array}$$

$$(10 + 50 = 60 \text{ ἀφοῦ } 1 + 5 = 6)$$

2. Λύσε τις ασκήσεις

$$\begin{array}{lll} 10 + 10 = & 50 + 10 = & 90 + 10 = \\ 20 + 10 = & 60 + 10 = & 10 + 60 = \\ 30 + 10 = & 70 + 10 = & 10 + 40 = \\ 40 + 10 = & 80 + 10 = & 10 + 80 = \end{array}$$

$$(30 + 20 = 50 \text{ ἀφοῦ } 3 + 2 = 5)$$

3. Λύσε τις ασκήσεις

$$\begin{array}{lll} 20 + 20 = & 30 + 30 & 30 + 60 = \\ 40 + 20 = & 6 \text{ δεκ.} + 4 \text{ δεκ.} & 70 + 10 = \\ 50 + 20 = & 40 + 60 & 3 \text{ δεκ.} + 4 \text{ δεκ.} = \\ 60 + 20 = & 40 + 40 & 2 \text{ δεκ.} + 5 \text{ δεκ.} = \end{array}$$

$$(40 - 20 = 20 \text{ ἀφοῦ } 4 - 2 = 2)$$

4. Λύσε τις ασκήσεις

$$\begin{array}{lll} 20 - 10 = & 60 - 10 = & 100 - 10 = \\ 30 - 10 = & 7 \text{ δεκ.} - 1 \text{ δεκ.} = & 30 - 20 = \\ 4 \text{ δεκ.} - 1 \text{ δεκ.} = & 80 - 10 = & 80 - 30 = \\ 50 - 10 = & 90 - 10 = & 8 \text{ δεκ.} - 5 \text{ δεκ.} = \end{array}$$

5. Λύσε και τις ασκήσεις

$$\begin{array}{lll} 10 + 9 + 1 & 20 + 0 & 14 - 4 - 7 \\ 6 + 3 + 9 & 6 + 10 & 19 - 1 - 8 \\ 5 + 2 + 10 & 10 + 8 & 10 - 6 - 4 \end{array}$$

6. Πόσες δεκάδες έχουν 20 μονάδες; Και 50 μονάδες; Ἑβδομήντα μονάδες; 90 μονάδες;

1. Ἀφοῦ

$$\begin{array}{l} 10 = 1 \cdot 10 \\ 20 = 2 \cdot 10 \end{array}$$

Συμπλήρωσε τὶς στῆλες

$$\begin{array}{cccc} 30 = 3 \cdot 10 & 50 & 70 & 90 \\ 40 = & 60 & 80 & 100 \end{array}$$

2. Βάλε μὲ τὴν κανονικὴ τους σειρὰ τοὺς ἀριθμοὺς

1) 30, 20, 60, 50, 80, 40, 10, 90, 70, 100

ἀρχίζοντας ἀπ' τὸν μικρότερο.

2) Καὶ τοὺς ἀριθμούς,

20, 50, 40, 90, 100, 80, 30, 70, 60, 10

ἀρχίζοντας ἀπ' τὸν μεγαλύτερο.

3. Ἀφοῦ

$$\begin{array}{l} 2 \cdot 10 = 20 \\ 5 \cdot 10 = 50 \end{array}$$

καὶ

$$\begin{array}{l} x \cdot 10 = 20 \\ x = 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} x \cdot 10 = 50 \\ x = 5 \end{array}$$

1) Λύσε τὶς ἀσκήσεις :

$x \cdot 10 = 30$

$x \cdot 10 = 90$

$x \cdot 10 = 20$

$x \cdot 10 = 40$

$x \cdot 10 = 70$

$x \cdot 10 = 80$

4. Ἀφοῦ

$$\begin{array}{l} 30 = x \cdot 10 \\ x = 3 \end{array}$$

Λύσε τὶς ἀσκήσεις.

$50 = x \cdot 10$

$100 = x \cdot 10$

$70 = x \cdot 10$

$40 = x \cdot 10$

$60 = x \cdot 10$

$90 = x \cdot 10$

1. Λύσε τις ασκήσεις: ($80 - x = 50, x = 30$ | αφοῦ $8 - x = 5, x = 3$)

1) $20 + x = 30$	$x + 30 = 70$	$80 - x = 50$
$40 + x = 40$	$x + 40 = 80$	$70 - x = 60$
$50 + x = 100$	$x + 20 = 90$	$x - 50 = 10$
$70 + x = 90$	$x + 10 = 100$	$x - 10 = 20$

2) Συμπλήρωσε τούς πίνακες :

α	α + 30	α	α + 40	β	β - 50
30		40		50	
50		20		60	
70		60		70	
60		30		80	
20		10		90	

2.

$70 < 90$	αφοῦ	$70 + 20 = 90$
$80 > 50$	αφοῦ	$50 + 30 = 80$

1) Βάλε τὰ σημάδια $>$ ἢ $<$ ὅπου χρειάζεται.

20...40	80...70	50...100
30...60	40...60	100... 80
60...50	20...70	60...100

3.

$50 - 20 = 30$	αφοῦ	$5 - 2 = 3$
$100 - 80 = 20$	αφοῦ	$10 - 8 = 2$

Λύσε τις ασκήσεις :

$100 - 20$	$90 - 10$	$90 - 30$
$80 - 20$	$80 - 10$	$90 - 80$
$60 - 20$	$60 - 10$	$30 - 30$
$20 - 20$	$20 - 10$	$50 - 40$

Τὸ Μέτρο

1. Ξαναδιάβασε τὴ σελ. 89 γιὰ τὸ ἑκατοστόμετρο καὶ γιὰ τὸ δεκατόμετρο.

— Δέκα δεκατόμετρα κάνουν 1 μέτρο. Ἡ λέξη μέτρο, ἀριθμητικά, γράφεται σύντομα ἔτσι :

2μ., 3 μ., 5 μ.

(Δυὸ μέτρα, τρία μέτρα, πέντε μέτρα).

Νὰ θυμᾶσαι :	1 δμ. = 10 ἐκ.
	1 μ. = 10 δμ.
	1 μ. = 100 ἐκ.

2. Δεῖξε πάνω στὴν μετροταινία μῆκος 2 δμ., 4 δμ., 7 δμ., 9 δμ., 10 δμ. Δεῖξε ἐπίσης 30 ἐκ., 50 ἐκ., καὶ 60 ἐκ.
3. Μ' ἓνα κομμάτι σπάγγο, 1 μ. μῆκος, μέτρησε (μόνο τὰ μέτρα), τὸ μᾶκρος καὶ τὸ φάρδος τοῦ δωματίου σου καὶ τῆς κουζίνας σας.
— Γιὰ τὸ ὕψος σου, μπορεῖς νὰ πεῖς :
Τὸ ἀνάστημά μου εἶναι λίγο μεγαλύτερο ἀπ' τὸ μέτρο.
4. Τὸ μῆκος τῆς τάξης εἶναι 10 μ. καὶ τὸ πλάτος τῆς εἶναι 2 μ. λιγότερο.
Πόσα μέτρα εἶναι τὸ πλάτος τῆς τάξης;
Σύντομο γράψιμο

I — 10 μ. ————— }
II — ; μ. λιγότερο. — } X

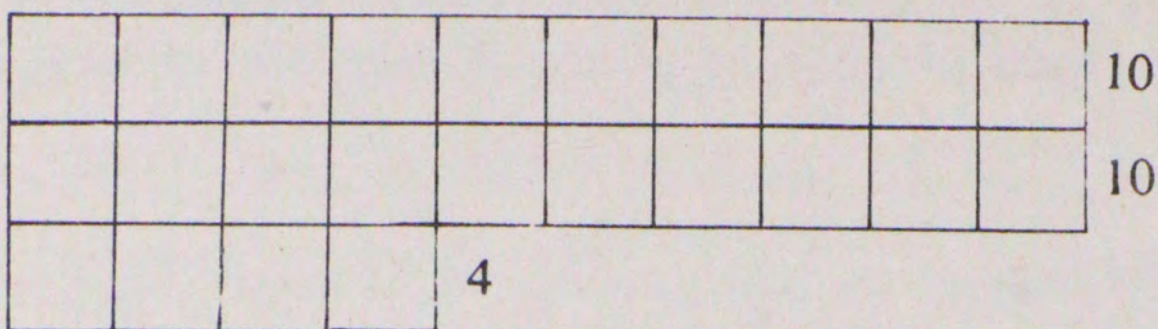
5. Οί μαθητές έπρεπε νά σκάψουν ένα αϋλάκι 10 μ. μήκος, αϋτοί όμως σκάψανε μόνο 7 μ. Πόσα μέτρα τούς μένουν ακόμα για νά σκάψουν;
6. 'Ο σπάγγος του χαρταετου που έχει ο Νίκος είναι 30 μ. 'Ο Μίμης του έδωσε άλλο ένα κομμάτι 20 μ. Πόσα μέτρα σπάγγο έχει τώρα ο Νίκος;
7. 'Ο Νίκος έχει 50 μ. σπάγγο για τον αετό του. Τα 20 μ. του τα έδωσε ο Μίμης. Πόσα μέτρα σπάγγο είχε στην αρχή ο Νίκος;
8. 'Ο Μίμης έδωσε στο Νίκο 20μ. σπάγγο, 10 μ. λιγότερο απ' όσα είχε ο Νίκος στην αρχή. Πόσα μέτρα έγινε ο σπάγγος του Νίκου; Βρίσκεις καμμιά σχέση στα προβλήματα 6,7 και 8;
9. Λύσε τις ασκήσεις

$$\begin{array}{rcl}
 19 - 10 & 90 - 10 & 15 - 10 + 4 \\
 10 + 3 & 80 - 20 & 18 - 8 + 6 \\
 20 - 1 & 60 + 30 & 10 + 7 - 1
 \end{array}$$



Όλοι οι αριθμοί από το 0 έως το 100.

1. Για μέτρησε πόσα είναι τα τετραγωνάκια;



$$20 + 4 = 24$$

$$24 = 20 + 4$$

Δεκ.	Μον.
2	4
9	3
2	7

$$24 = 2 \text{ δεκ.} + 4 \text{ μον.}$$

$$24 = 2 \cdot 10 + 4$$

Και διαβάζεται: Είκοσι τέσσερα.

Με τον ίδιο τρόπο:

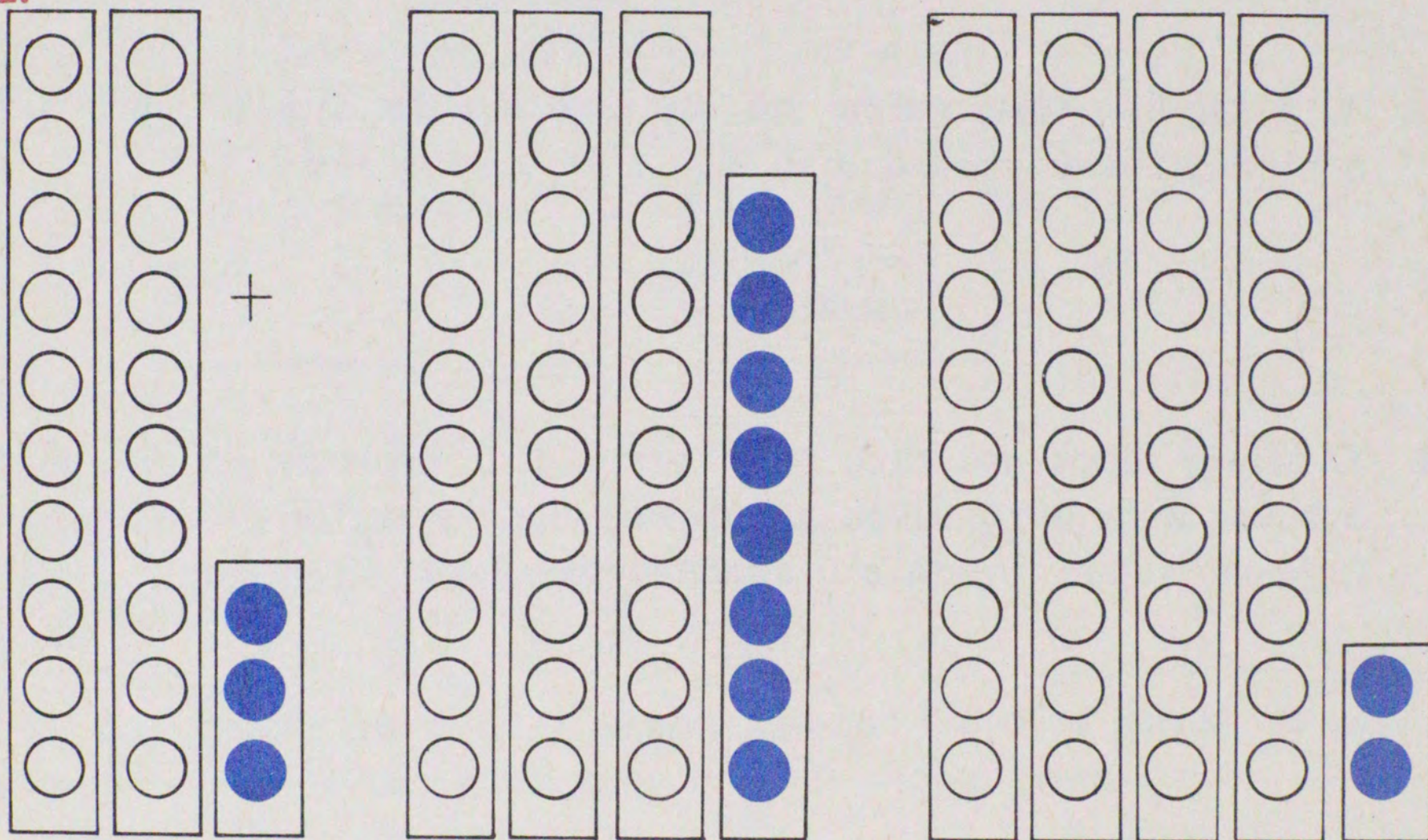
$$90 + 3 = 93$$

Έννενηντα τρία.

$$20 + 7 = 27$$

Είκοσι έφτά.

2.



Για μέτρα, πόσες είναι οι στρογγυλές τρυπίτσες σε κάθε εικόνα;
Γράψε τους αριθμούς.

3. Πες και γράψε τον αριθμό που έχει:

1 δεκάδα και 2 μονάδες.

5 δεκάδες και 1 μονάδα.

7 δεκάδες και 6 μονάδες.

8 δεκάδες.

4 δεκάδες.

8 μονάδες.



1. Λύσε τις ασκήσεις :

$$20 + 3 = 23 \quad 10 + 8 \quad 40 + 6 \quad 60 + 5$$

$$30 + 5 = \quad 60 + 9 \quad 90 + 2 \quad 70 + 5$$

$$50 + 7 = \quad 80 + 4 \quad 70 + 1 \quad 80 + 5$$

2. Όπως

$$58 = 50 + 8$$

$$37 = 30 + 7$$

Λύσε τις πιο κάτω ασκήσεις :

$$47 = 40 + 7 \quad | \quad 42 = \quad | \quad 17 = \quad | \quad 11 =$$

$$32 = \quad | \quad 33 = \quad | \quad 54 = \quad | \quad 31 =$$

$$65 = \quad | \quad 48 = \quad | \quad 68 = \quad | \quad 22 =$$

3. Τους ίδιους αριθμούς βάλε τους μέσα σε πίνακες, με δεκάδες και μονάδες.

10	1
4	7
≡≡	≡≡
≡≡	≡≡

4. Συμπλήρωσε τους πίνακες :

α	$30 + \alpha$	β	$80 + \beta$	δ	$\delta \cdot 10$
2				4	
5				9	
9				10	
8				7	

5. Συμπλήρωσε και τους πίνακες :

α	β	$\alpha \cdot 10$	$\alpha \cdot 10 + \beta$	γ	δ	$\gamma \cdot 10$	$\gamma \cdot 10 + \delta$
2	1	$2 \cdot 10$	$2 \cdot 10 + 1 = 21$	9	7	$9 \cdot 10$	$9 \cdot 10 + 7 = 97$
5	9			6	0		
4	6			2	9		
3	0			8	4		

1. Διάβασε τούς ἀριθμούς :

21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35,
36, 37, 38, 39, 40, ...43...45...54...59...60....64... 67... 70
71...77...81...83,...88...89, 90, 91... 93... 97, 98, 99, 100.

2. Οἱ πῖο κάτω πίνακες, δείχνουν τὴν σειρά τῶν ἀριθμῶν :

$0 < 1$	$10 < 11$	$20 < 21$	$30 < 31$	$90 < 91$
$1 < 2$	$11 < 12$	$21 < 22$	$91 < 92$
$2 < 3$	$12 < 13$
..
$9 < 10$	$19 < 20$	$29 < 30$	$39 < 40$	$99 < 100$

3. Βάλε τὰ σημάδια ἀνισότητος ἀνάμεσα στοὺς ἀριθμούς :

1) 11, 12, 13, 20.

2) 10... 20, 30... 40, 70... 80, 90 ... 100.

3) 30, 29, 28, 21.

4. Γιὰ σύγκρινε τὸ 63 μὲ τὸ 81. Ποιὸ εἶναι μικρότερο; Ποιὸ εἶναι μεγαλύτερο;

Μικρότερος, ὅποιος ἔχει λιγότερες δεκάδες

Μεγαλύτερος, ὅποιος ἔχει περισσότερες δεκάδες

$$\text{Τὸ } 63 < 81$$

$$\text{Ἐφοῦ } 6 < 8$$

$$\text{Καὶ } 60 < 80$$

5. Γιὰ σύγκρινε τούς πῖο κάτω ἀριθμούς. Ποιὸς εἶναι ὁ μικρότερος καὶ ποιὸς εἶναι ὁ μεγαλύτερος;

22 καὶ 39	48 καὶ 73	36 καὶ 19
23 καὶ 41	52 καὶ 81	58 καὶ 29
82 καὶ 92	79 καὶ 96	85 καὶ 68

1. Για σύγκρινε τούς ἀριθμούς 62 και 69. Ποιὸς εἶναι ὁ μικρότερος;
Ποιὸ εἶναι ὁ μεγαλύτερος;

Τὸ $62 < 69$
Ἐφοῦ τὸ $2 < 9$
(Δεκάδες οἱ ἴδιες)

Στούς ἀριθμούς μὲ τις ἴδιες δεκάδες:
Μικρότερος εἶναι ὁποῖος ἔχει τις **λιγότερες**
μονάδες
Μεγαλύτερος εἶναι ὁποῖος ἔχει τις
πρρισσότερες μονάδες

Για σύγκρινε τούς πῖο κάτω ἀριθμούς: Ποιὸς εἶναι ὁ μικρότερος;
Ποιὸς εἶναι ὁ μεγαλύτερος;

32 και 36	58 και 59	63 και 65
44 και 49	82 και 86	96 και 98
71 και 72	27 και 29	31 και 39

3. Μέτρησε !

- Ἐπὸ 21 μέχρι 30 (Αὐτὸ γράφεται και ἔτσι 21 — 30)
» 41 μέχρι 50
» 74 μέχρι 83
» 81 μέχρι 100

4. Μέτρησε !

- Ἐπὸ 29 μέχρι 20
Ἐπὸ 89 μέχρι 80
Ἐπὸ 50 μέχρι 20
Ἐπὸ 49 μέχρι 40
Ἐπὸ 70 μέχρι 40

1. Πές ποιοί εἶναι οἱ ἐπόμενοι, ἀπ' τοὺς ἀριθμούς :

5, 15, 25, 35, 95, 27, 99, 69, 77,

Καὶ οἱ προηγούμενοι ἀπ' τοὺς ἀριθμούς :

7, 17, 27, 37, 47, 84, 80, 90 60.

2. 1) Δεῖξε στή μετροταινία· (σὲ ἑκατοστὰ)

8, 12, 19, 32, 36 81, 85, 90, 92, 97.

2) Βάλε τοὺς ἀριθμούς ποὺ λείπουν :

2 δμ. 1 ἐκ. = 21 ἐκ.		36 ἐκ. = 3 δμ. 6 ἐκ.
5 δμ. 6 ἐκ. = ...ἐκ.		68 ἐκ. =
8 δμ. 3 ἐκ. = ...ἐκ.		29 ἐκ. =

3. 1) Βάλε τοὺς ἀριθμούς μὲ τὴ σειρά τους, ἀρχίζοντας ἀπ' τὸν μικρότερο.

46, 57, 55, 48, | 61, 47, 54, 53, | 49, 59, 50, 60.

2) Βάλε τοὺς ἀριθμούς μὲ τὴ σειρά τους, ἀρχίζοντας ἀπ' τὸν μεγαλύτερο.

73, 78, 72, 75, | 23, 42, 19, 51, | 89, 92, 90, 88.

4. Γράψε ποιοί ἀριθμοί εἶναι ἀνάμεσα στούς :

19 καὶ 25	56 καὶ 62	39 καὶ 42
39 καὶ 42	67 καὶ 73	89 καὶ 94

1. Μέτρα ἀπὸ τὸ 1 μέχρι τὸ 100.
2. Μέτρα ἀπὸ τὸ 100 μέχρι τὸ 1.
3. Μέτρα ἀπὸ τὸ 5 μέχρι τὸ 100 ἀνεβαίνοντας 5 μονάδες κάθε φορά (Π.χ. 5, 10, 15, ...)
4. Μέτρα ἀπὸ τὸ 100 μέχρι τὸ 5, κατεβαίνοντας 5 μονάδες κάθε φορά (Π.χ. 100, 95, 90, ...).
5. Μέτρα ἀπὸ τὸ 2 ὡς τὸ 100, ἀνεβαίνοντας 2 μονάδες κάθε φορά (Π.χ. 2, 4, 6, 8, ...).
6. Μέτρα ἀπὸ τὸ 100 ὡς τὸ 2, κατεβαίνοντας 2 μονάδες κάθε φορά (Π.χ. 100, 98, 96, 94, ...).
7. Πές, ἀνάμεσα σὲ ποιὸς ἀριθμοὺς εἶναι οἱ :
87, 39, 48, 55, 31, 60, 77, 90, 62, 99.
(Δηλαδή, ποιὸς εἶναι ὁ προηγούμενος καὶ ὁ ἐπόμενος τοῦ κάθε ἀριθμοῦ;).

8. Αὐτὸς εἶναι ὁ πίνακας τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τὸ 1 μέχρι τὸ 100.

Πίνακας ἀριθμῶν ἀπὸ 1 — 100.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

1. Ἐὰς πάρουμε τοὺς ἀριθμοὺς 0 ὡς τὸ 10, γράφοντάς τους σὲ δυὸ στή-
λες ἔτσι :

— Τί παρατηροῦμε στὴν πρώτη
στήλη; Ὅτι ὅλοι οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ
εἶναι πολλαπλάσια τοῦ 2.

0	1
2	3
4	5
6	7
8	9
10	

— Πραγματικὰ ἔχουμε :

$$2 \cdot 0 = 0$$

$$2 \cdot 1 = 2$$

$$2 \cdot 2 = 4$$

$$2 \cdot 3 = 6$$

$$2 \cdot 4 = 8$$

$$2 \cdot 5 = 10$$

Αὐτοὺς τοὺς ἀριθμοὺς (τοὺς ζυγούς), ποὺ εἶναι
ὅλοι πολλαπλάσια τοῦ 2 τοὺς λέμε **ἄρτιους**

— Τί παρατηροῦμε στὴ δεύτερη στήλη; Εἶναι αὐτοὶ ποὺ τοὺς λέμε
(μονοὺς) καὶ κανένας δὲν εἶναι πολλαπλάσιο τοῦ 2. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ
λέγονται **περιττοί**.

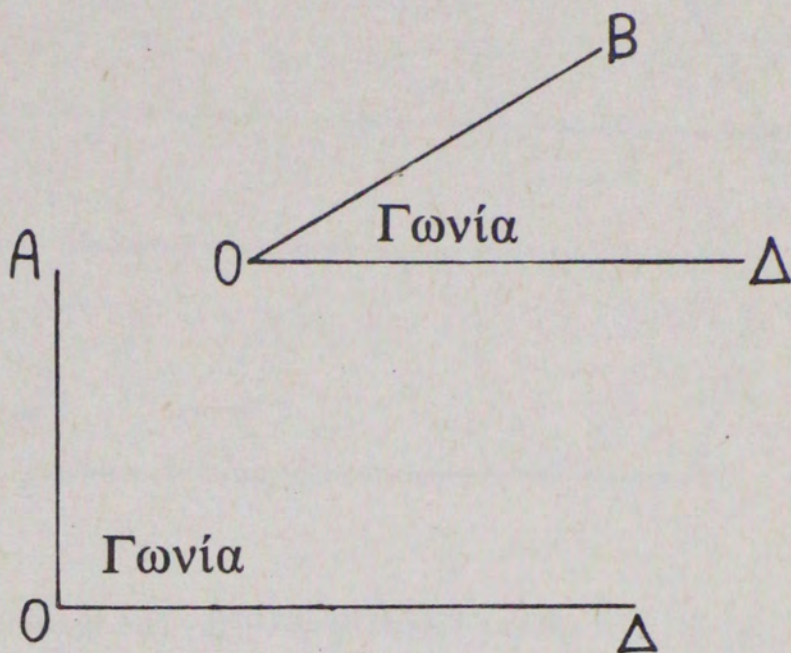
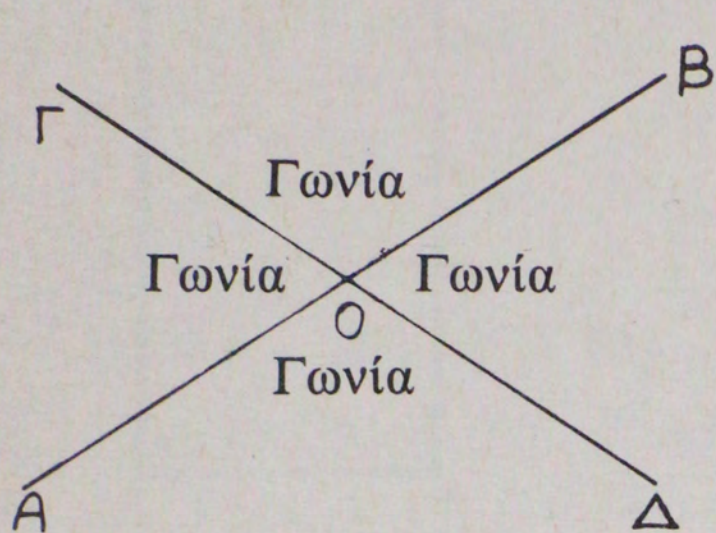
2. Οἱ ἀριθμοί, λοιπὸν ἢ θὰ εἶναι ἄρτιοι ἢ θὰ εἶναι περιττοί. Γιατὶ αὐτὰ
ποὺ εἶπαμε γιὰ τοὺς ἀριθμοὺς ὡς τὸ 10 εἶναι καὶ γιὰ τοὺς πιὸ μεγά-
λους ἀπ' τὸ 10 ἀριθμούς. Ἐτσι εἶναι γιὰ ὅλους τοὺς ἀριθμούς.

Νὰ θυμᾶσαι : Ἡ σειρά εἶναι : Ἄρτιος, Περιττός, Ἄρτιος, Περιττός,
..... Πρὶν καὶ μετὰ ἀπὸ κάθε περιττὸ ἀριθμὸ εἶναι ἄρτιος.

3. Νὰ χωρίσεις τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς σὲ δύο στήλες :
Σὲ μιὰ στήλη τοὺς ἄρτιους καὶ σὲ μιὰ ἄλλη στήλη τοὺς περιττούς.
3, 7, 12, 18, 27, 36, 45, 58, 69, 72.

Γωνία, Τρίγωνο, Τετράπλευρο (τετραγωνικό)

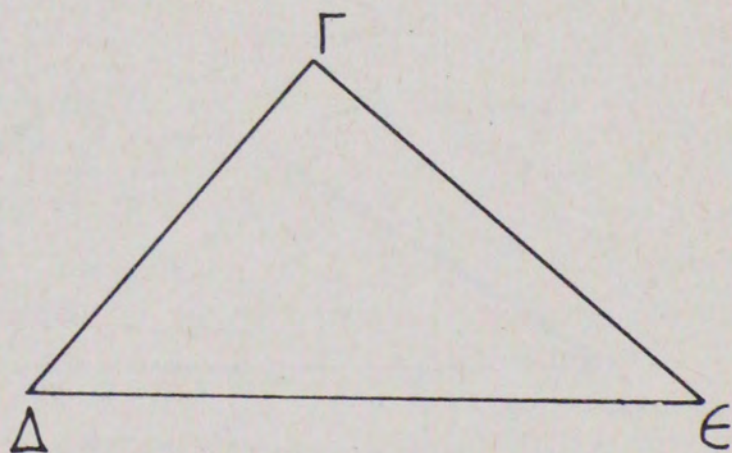
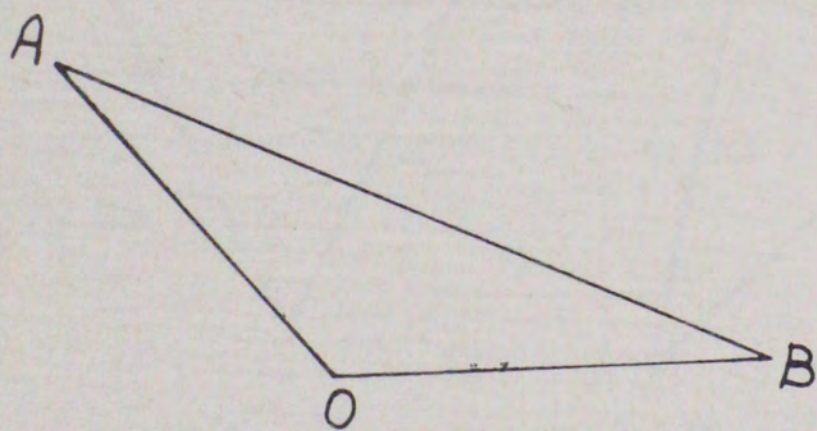
1.



Όταν έχουμε δυο ευθείες και κόβει ή μια την άλλη, στο σημείο που κόβονται σχηματίζουν γωνία ή γωνίες.

2.

Τρίγωνο



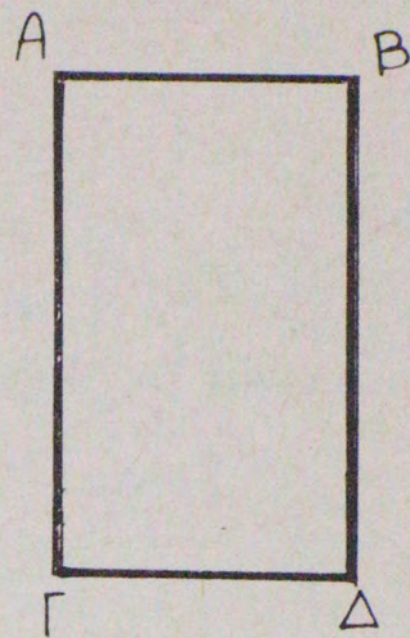
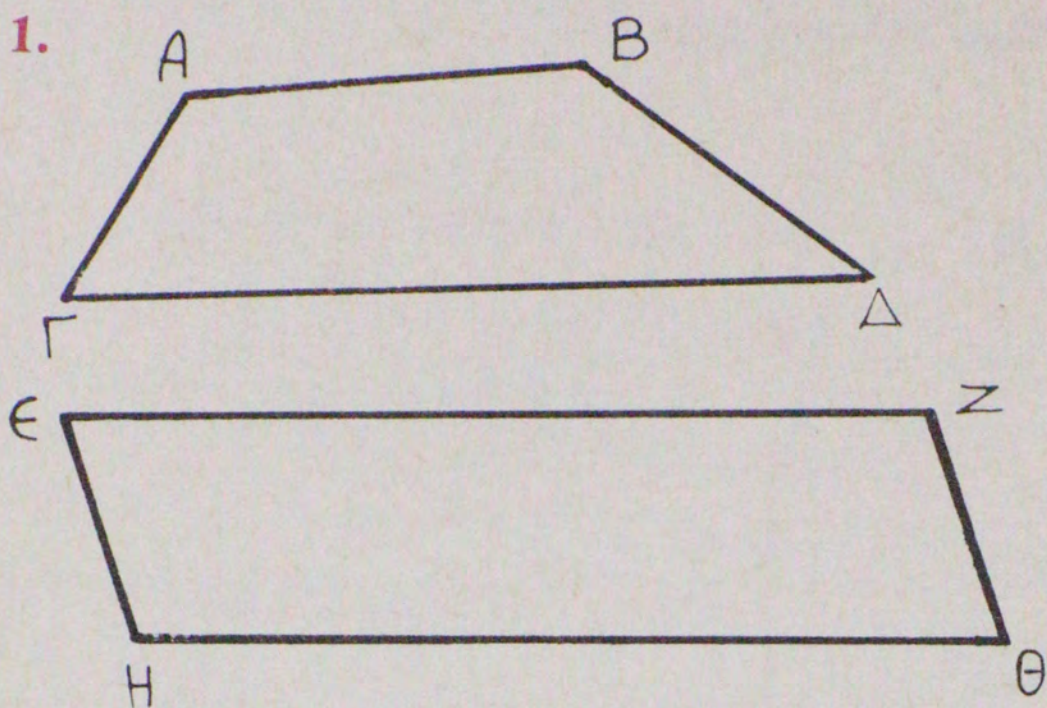
Αν πάρουμε στο τετράδιό μας τρία σημεία που να μην είναι και τα τρία σε μια ευθεία γραμμή και τα ενώσουμε με ευθείες, τότε το σχήμα που θα πάρουμε λέγεται **τρίγωνο** :

— Το τρίγωνο έχει **τρεις γωνίες**.

— Το τρίγωνο έχει **τρεις πλευρές**.

(Πλευρές λέγονται τα διαστήματα, ή ευθύγραμμα τμήματα, που ενώνουν τα 3 σημεία).

1.

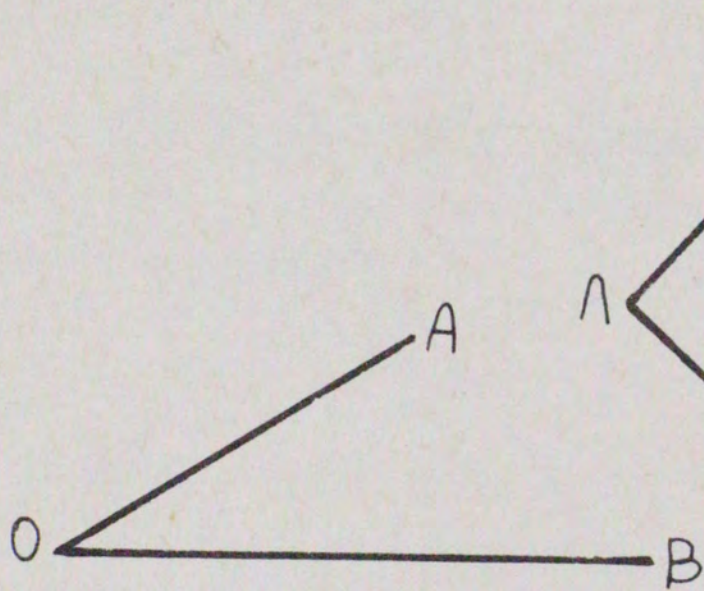


Αὐτὰ εἶναι τετράπλευρα (ΑΒΓΔ, ΕΖΗΘ)

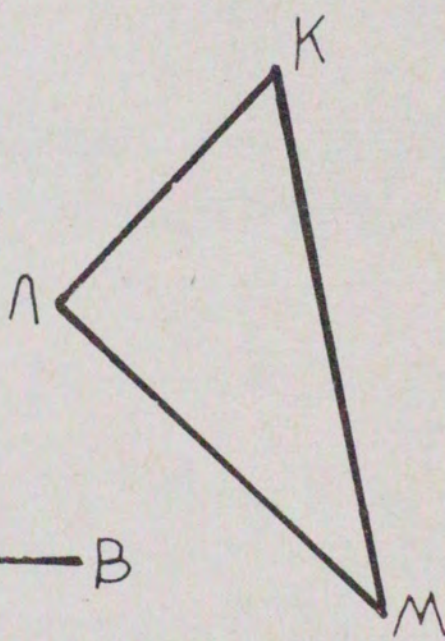
Κάθε τετράπλευρο ἔχει 4 γωνίες καὶ 4 πλευρές.

2. Στὸ τετράδιό σου ποὺ ἔχει τετραγωνάκια καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ χάρακα ἢ τοῦ τριγώνου σου, φτιάξε 2 γωνίες, 2 τρίγωνα καὶ 2 τετράπλευρα.

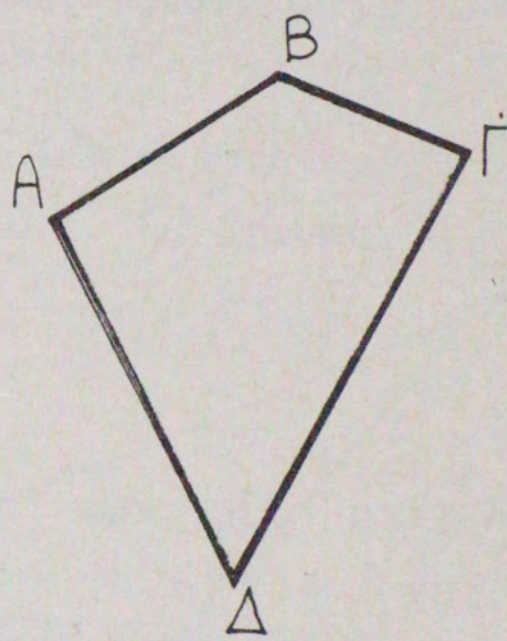
3.



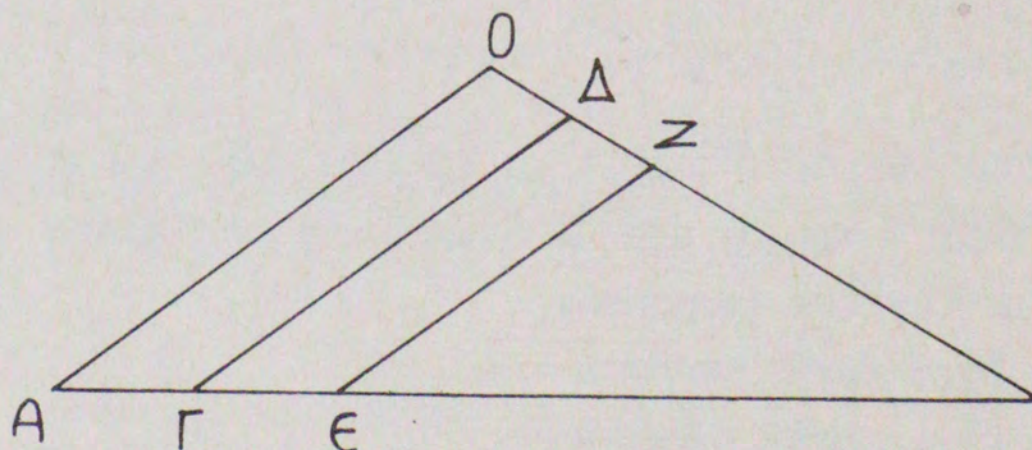
Πῶς λέγεται;



Κι' αὐτό;



Κι' αὐτό;



4. Στὸ σχῆμα αὐτὸ μπορεῖς νὰ βρεῖς : 3 τρίγωνα καὶ 3 τετράπλευρα ; Διάβασέ τα (Π.χ. Τὸ τρίγωνο ΒΕΖ, τὸ τετράπλευρο ΓΔΕΖ).

Προσθέτουμε και αφαιρούμε

1. Λύσε τις ασκήσεις :

$$\begin{array}{cccccc} 48 + 1 & 87 - 1 & 50 - 1 & 11 + 1 & 20 - 1 & \\ 54 - 1 & 61 + 1 & 39 + 1 & 100 - 1 & 79 + 1 & \end{array}$$

“Όταν σ’ έναν αριθμό προσθέτουμε τὸ 1, παίρνουμε τὸν ἐπόμενο ἀριθμό.
“Όταν ἀπὸ ἕναν ἀριθμὸ ἀφαιροῦμε τὸ 1, παίρνουμε τὸν προηγούμενο ἀριθμό.

2. Λύσε τις ασκήσεις :

$$\begin{array}{cccccc} 26 - 6 & 20 + 6 & 7 + 90 & 87 - 7 & 60 + 8 & \\ 30 + 9 & 9 + 30 & 7 + 20 & 75 - 5 & 46 - 6 & \end{array}$$

Πῶς λύνονται εὐκολώτερα ;

Ποιὸ εἶναι πιὸ εὐκόλο ; Τὸ $9 + 30$ ἢ τὸ $30 + 9$;

Τὸ $7 + 20$ ἢ τὸ $20 + 7$;

Τί δείχνει ὁ μονοψήφιος ἀριθμὸς ; π.χ. ὁ 6 ;

(“Ὅτι ἔχει τόσες μονάδες, ὅσες δείχνει, 6 μονάδες).

Τί δείχνει ὁ διψήφιος ἀριθμὸς ; π.χ. ὁ 87 ;

— “Ὅτι ἔχει τόσες μονάδες ὅσες δείχνει τὸ πρῶτο ἀπ’ τὰ δεξιὰ ψηφί-
του. (Γιὰ τὸ 87, 7 μονάδες).

— “Ὅτι ἔχει τόσες δεκάδες ὅσες δείχνει τὸ δεύτερο ἀπ’ τὰ δεξιὰ ψη-
φίο του (Γιὰ τὸ 87, 8 δεκάδες).

Λύσε τις ασκήσεις :

$$\begin{array}{cccc} 11 + 1 & 14 + 4 & 32 + 5 & 91 + 3 \\ 17 + 1 & 11 + 8 & 24 + 6 & 77 + 2 \end{array}$$

Πώς μπορούν να λυθούν εύκολα ;

$$\begin{array}{ccc} \underline{11 + 1 = 12} & \underline{32 + 5 = 37} & \underline{77 + 2 = 79} \\ 1 + 1 = 2 & 2 + 5 = 7 & 7 + 2 = 9 \\ 10 + 2 = 12 & 30 + 7 = 37 & 70 + 9 = 79. \end{array}$$

Όταν σ' έναν διψήφιο αριθμό, θέλουμε να προσθέσουμε, έναν μονοψήφιο αριθμό, τόν προσθέτουμε με τις μονάδες του διψήφιου και στὸ ἄθροισμά τους, προσθέτουμε τις δεκάδες τοῦ διψήφιου.

2. Λύσε τις ασκήσεις.

$$\begin{array}{cccc} 12 + 6 & 56 + 3 & 21 + 7 & 45 + 4 \\ 13 + 5 & 20 + 7 & 33 + 6 & 65 + 3 \end{array}$$

3. Χωρίς να κάνεις λογαριασμούς, βάλε τὰ σημάδια τῆς ἀνισότητος.

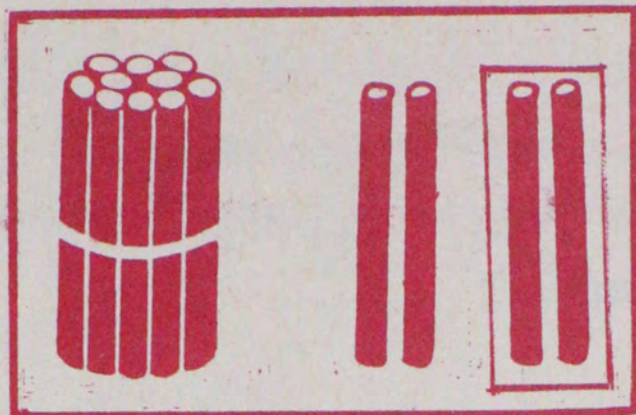
$>$ ἢ $<$.

$$20 + 7 \dots 20 + 5 \quad 4 + 90 \dots 90 + 3$$

$$53 - 50 \dots 53 - 3 \quad 78 - 1 \dots 78 - 8$$

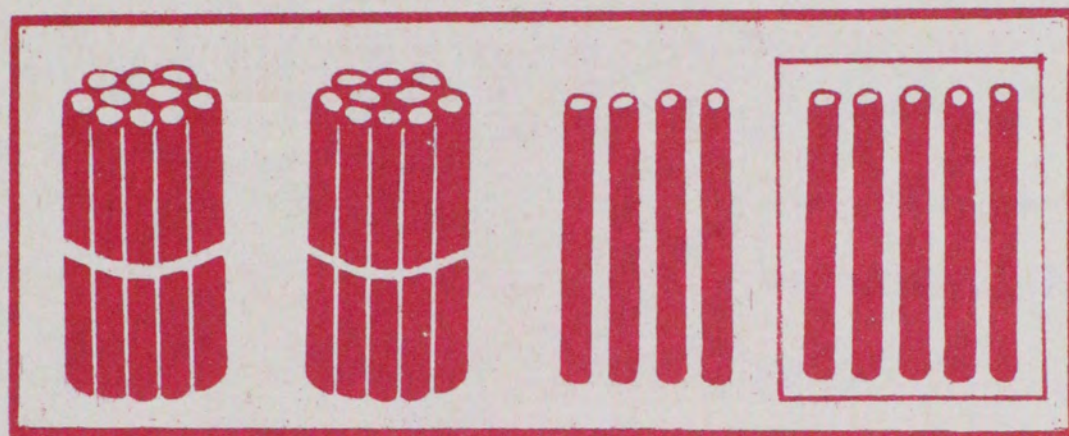
4. Γράψε ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ εἶναι μεγαλύτεροι ἀπ' τὸ 35 καὶ μικρότεροι ἀπ' τὸ 48. Μεγάλωσέ τους τὸν καθένα κατὰ 2 μονάδες.





$$\begin{array}{r} 14 - 2 = 12 \\ \hline 4 - 2 = 2 \\ 10 + 2 = 12 \end{array}$$

1. Έχουμε
μπαστούνακια και αφαιρούμε τὰ 2. Πόσα μείνανε;



$$\begin{array}{r} 29 - 5 = 24 \\ \hline 9 - 5 = 4 \\ 20 + 4 = 24. \end{array}$$

- Έχουμε
μπαστούνακια και αφαιρούμε τὰ 5. Πόσα μείνανε;

2. Λύσε τις ασκήσεις.

$$\begin{array}{cccc} 19 - 9 & 14 - 10 & 75 - 3 & 87 - 6 \\ 17 - 4 & 87 - 7 & 46 - 4 & 53 - 5 \end{array}$$

Όταν από έναν διψήφιο αριθμό, θέλουμε να αφαιρέσουμε έναν μονοψήφιο αριθμό, τὸν αφαιρούμε ἀπ' τὶς μονάδες τοῦ διψήφιου ἀριθμοῦ καὶ στὴ διαφορά πὺ βρισκούμε προσθέτουμε τὶς δεκάδες τοῦ διψήφιου.

3. Ἡ μητέρα τοῦ Φώτη, ἀγόρασε ἀπ' τὸ πτηνοτροφεῖο 29 μικρά. πουλάκια. Τὰ 8 ἀπ' αὐτὰ ἦταν μαῦρα καὶ τὰ ἄλλα ἦταν ἄσπρα. Πόσα ἦταν τὰ ἄσπρα πουλάκια;
4. Ἀπ' τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 40 καὶ 9 ν' ἀφαιρεθεῖ 1. Ν' ἀφαιρεθοῦν 3. Ν' ἀφαιρεθοῦν 7.
5. Ἔχεις ἓνα βαρύδι 5 κιλῶν κι' ἓνα ἄλλο 2 κιλῶν. Πῶς μπορεῖς μ' αὐτὰ νὰ ζυγίσεις ζάχαρη 3 κιλῶν;



1. Νὰ λύσεις τὰ προβλήματα :

1) 1) Σ' ἓνα βαρέλι χύσανε τὴν πρώτη φορά 22 κουβάδες νερό. Τὴ δεύτερη φορά χύσανε στὸ βαρέλι ἄλλους 5 κουβάδες νερό. Πόσους κουβάδες νερό, ἔχει τὸ βαρέλι;

1η φορά...22

2α φορά...5

Ἔγινε ... x

2) Στὴν Α' τάξη εἶναι 36 μαθητὲς καὶ στὴ Β' τάξη 4 μαθητὲς λιγότεροι. Πόσοι εἶναι οἱ μαθητὲς τῆς Β' τάξης;

A'. — 36 ← }
B'. — ; κατὰ 4 λιγότεροι } x

2. 1) Γράψε τοὺς ἀριθμούς, μὲ μορφή ἀθροίσματος, σύμφωνα μὲ τὸ ὑπόδειγμα :

$$28 = 20 + 8 \quad 15 = \dots \quad 32 = \dots \quad 96 = \dots$$

$$43 = 40 + 3 \quad 84 = \dots \quad 56 = \dots \quad 65 = \dots$$

2) Λύσε τίς ἀσκήσεις :

$$6 + 30 \quad 64 - 4 \quad 70 + 8 - 70 \quad 97 - 7 - 90$$

$$80 + 7 \quad 39 - 30 \quad 5 + 60 - 5 \quad 54 - 50 + 6$$

$$39 + 1 \quad 100 - 1 \quad 59 + 1 - 60 \quad 42 - 40 - 2$$

3. 1) Χάραξε δυὸ διαστήματα : Τὸ πρῶτο 14 ἐκ. καὶ τὸ δεύτερο 2 ἐκ. κοντότερο. Πόσο εἶναι τὸ μῆκος τοῦ δεύτερου διαστήματος;

2) Χάραξε δυὸ διαστήματα. Τὸ πρῶτο εἶναι 14 ἐκ. καὶ κατὰ 2 ἐκ. κοντότερο ἀπ' τὸ δεύτερο. Πόσο εἶναι τὸ μῆκος τοῦ δεύτερου διαστήματος;

Συμπληρωματική ύλη για άσκηση:

1. Ποιός είναι ο αριθμός που έχει 3 δεκάδες, 1 δεκ. 3 μον, 1 δεκ. 5 μον., 9 δεκ. 7 μον., 2 δεκ. 1 μον.;
2. Διάβασε τους αριθμούς 18, 80, 16, 60, 30, 13, 90, 19, 24, 42, 78, 87, 52, 25. Πόσες μονάδες και δεκάδες έχει ο καθένας απ' αυτούς;
3. Με τη βοήθεια των αριθμών 2 και 7, γράψε τέσσερις διψήφιους αριθμούς.
4. Με την βοήθεια των αριθμών 9 και 3, γράψε 4 διψήφιους αριθμούς.
5. Βάλε τους αριθμούς που λείπουν.

1 δμ. 6 έκ. = ...έκ.	63 έκ. = ...δμ....έκ.
9 δμ. 1 έκ. = ...έκ.	39 έκ. = ...δμ....έκ.
6. Βάλε όπου είναι οι τελείες τα σημάδια $>$, $<$ ή $=$:

1) 48...40	28...25	57...59	79...80
70...71	43...39	40...39	100...99
2) 15 έκ....1 δμ. 5 έκ.	38 έκ....8 δμ. 3 έκ.		
24 έκ....4 δμ. 2 έκ.	52 έκ....5 δμ. 2 έκ.		
7. Χωρίς να κάνεις λογαριασμούς, βάλε τα σημάδια $>$, $<$ ή $=$.

1) $60 + 5 \dots 60$	96 — 6 ...90	50...50 + 9
$8 + 70 \dots 70$	48 — 40...48	92...92 — 2
2) $76 — 70 \dots 76 — 6$	$29 — 9 \dots 39 — 9$	
$30 + 8 \dots 8 + 30$	$40 + 3 \dots 50 + 3$	

8. 1) Πρώτος Προσθετέος	10	20	30	40	50	60	
Δεύτερος Προσθετέος	9	8	7	6	5	4	
Άθροισμα							

2) Μειωτέος	21	32	43	54	65	76	
Αφαιρετέος	20	20	20	20	20	20	
Διαφορά							

9. Ποιός είναι ο αριθμός, που άμα τόν μικρύνεις κατά 9 παίρνεις 30;
10. Σε κανάτες άδειάσανε 12 λ. γάλα και σε μπιντόνια 5 λ. περισσότερο άπ' τις κανάτες. Πόσες λίτρες γάλα βάλανε στα μπιντόνια;
11. Το μήκος τής τάξης είναι 9 μ. και τής μεγάλης αίθουσας είναι 20 μ., ένω ο διάδρομος έχει μήκος όσο ή τάξη και ή αίθουσα μαζί. Πόσο μήκος έχει ο διάδρομος;
12. Φτιάξε προβλήματα, σύμφωνα με τις σύντομες πράξεις, και λύσε τα:

1) Ήταν — 28
Φύγανε — 8
Μείνανε — x

2) Ήταν — 32
Ήρθαν — x
Γίνανε — 39

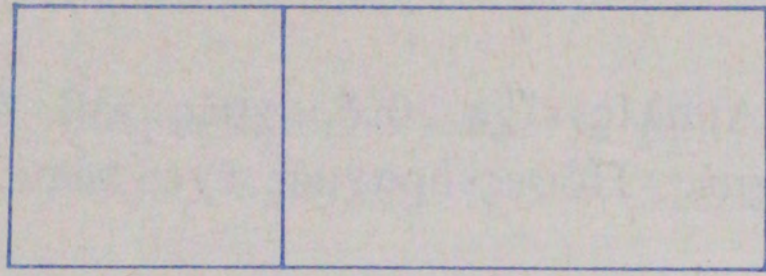
3) I — x
II — 27 κατά 3 περισσότερο

4) I — 28
II — x κατά 8 λιγότερο

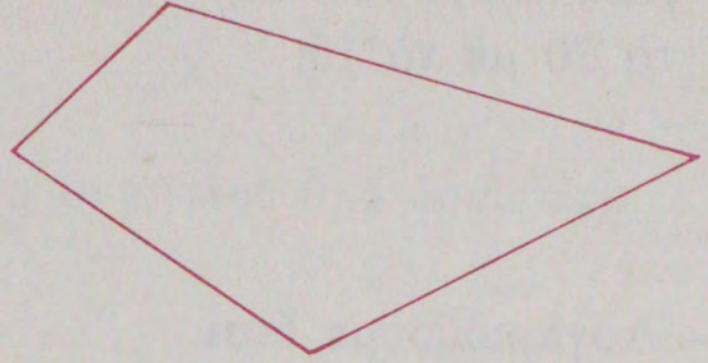
5) I — 46
II — ; κατά 4 περισσότερο

6) I — 29
II — ; κατά 8 λιγότερο

13. Στὸ διπλανὸ σχῆμα νὰ βρεῖς 3 τετράπλευρα.



14. Πῶς μπορούμε νὰ ὀνομάσουμε τὸ σχῆμα αὐτό;
Νὰ χαράξεις διαστήματα, ὥστε νὰ χωριστεῖ σὲ τρίγωνα καὶ τετράπλευρα.



15. Σ' ἓναν συνεταιρισμὸ εἶχανε 51 ἀγελάδες καὶ στὸ τέλος τῆς χρονιᾶς ἀγόρασαν ἄλλες 8. Πόσες γίνανε ὅλες οἱ ἀγελάδες τοῦ συνεταιρισμοῦ;

16. Νὰ συμπληρώσεις τὸν πίνακα, μὲ τὰ σημάδια ποὺ λείπουν :

12	3	9
12	4	16
9	2	18
14	2	7

17. Νὰ λύσεις τὶς ἀσκήσεις :

$$\begin{array}{lll}
 1) & 65 + 4 & 99 - 6 & 33 + 6 \\
 & 68 - 7 & 52 + 2 & 33 - 2 \\
 & 81 + 3 & 49 - 8 & 88 - 6.
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 2) & 61 + 8 - 5 & 85 - 4 + 8 & 31 + 6 - 5 \\
 & 64 - 1 + 5 & 59 - 8 + 6 & 42 + 5 - 4
 \end{array}$$

18. Γράψε τοὺς ἄρτιους ἀριθμούς, ἀνάμεσα 57 - 81 καὶ τοὺς περιττοὺς ἀριθμούς, ἀνάμεσα 36 - 53.



1. Ἡ Ἀμαλία εἶχε 20 δραχμές καὶ ὁ πατέρας τῆς τῆς ἔδωσε ἄλλες 15 δραχμές. Πόσες δραχμές ἔχει τώρα ἡ Ἀμαλία;

- Τί εἶναι γνωστό;
- Τί εἶναι ἄγνωστο;
- Πῶς θὰ προσθέσουμε τὸ 20 μὲ τὸ 15;

Εἶχε — 20 δρ.
Πῆρε — 15 δρ.
Γίνανε ;

Πρόσθεση διψήφιου σὲ δεκάδες

- Λογαριάζουμε ἔτσι.
- Προσθέτουμε στὴν ἀρχὴ τὶς δεκάδες.

$$20 + 10 = 30$$

- Προσθέτουμε μετὰ, τὸ ἄθροισμα τῶν δεκάδων μὲ τὶς μονάδες

$$30 \text{ δρ.} + 5 \text{ δρ.} = 35 \text{ δρ.}$$

Ἀπάντηση ἡ Ἀμαλία εἶχε 35 δρ.

2. Ὁ Γιαννάκης εἶχε στὸν κουμπαρά του 65 δραχμές. Στὸ τέλος τῆς ἑβδομάδας ἔβαλε ἄλλες 30 δραχμές. Πόσες δραχμές ἔχει ὁ Γιαννάκης στὸν κουμπαρά του;

$$65 \text{ δρ.} + 30 \text{ δρ.} = 95 \text{ δρ.}$$

Πές μόνος σου, πῶς σκέφθηκες.

3. Λύσε τὶς ἀσκήσεις.

1) 22 + 70	41 + 30	44 + 50
34 + 20	52 + 40	23 + 40
2) 50 + 16	40 + 38	70 + 26
67 + 20	20 + 53	64 + 20



1. Ὁ Φώτης καὶ ἡ ἀδελφή του ἡ Μάρω ἔχουνε μαζὶ 55 δραχμές. Ἀπ' αὐτὲς οἱ 30 εἶναι τοῦ Φώτη. Πόσες δραχμές ἔχει ἡ ἀδελφή του ἡ Μάρω;

— Τί εἶναι γνωστὸ ἐδῶ;	Φ & Μ — 55
— Τί εἶναι ἄγνωστο;	Φ — 30
— Πῶς θὰ ἀφαιρέσουμε τὸ 30 ἀπὸ τὸ 55;	Μ —; Χ

(Ἀφαίρεση διψήφιου ἀπὸ δεκάδες)

— Λογαριάζουμε ἔτσι:

— Ἀφαιροῦμε τὶς δεκάδες ἀπ' τὶς δεκάδες.
 $50 - 30 = 20$

Στὶς δεκάδες ποὺ μείνανε, προσθέτουμε τὶς μονάδες ποὺ ἀφήσαμε χωριστὰ καὶ ἔχουμε:

$$20 \text{ δρ.} + 5 \text{ δρ.} = 25 \text{ δρ.}$$

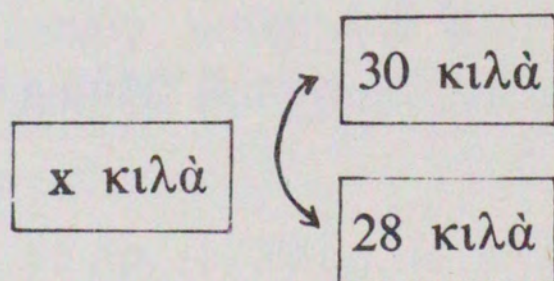
Ἀπάντηση: 25 δρ. εἶχε ἡ Μάρω.

2. Λύσε τὶς ἀσκήσεις:

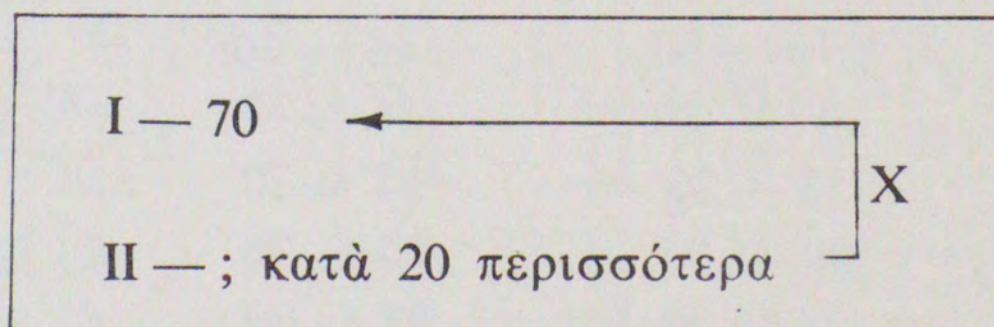
1)	$30 - 20 =$	$97 - 50 =$	$25 - 10 =$
	$45 - 30 =$	$76 - 60 =$	$38 - 20 =$
	$53 - 40 =$	$47 - 20 =$	$46 - 40 =$
2)	$27 - 10 =$	$53 - 30 =$	$54 - 20 =$
	$67 - 50 =$	$99 - 40 =$	$94 - 70 =$
	$65 - 40 =$	$74 - 30 =$	$98 - 60 =$

Λύσε τὰ προβλήματα :

- 1) Στὸ διαγωνισμὸ ταχύτητας μὲ τρίκυκλα ποδήλατα, πῆραν μέρος 79 παιδιά. Ἀπ' αὐτά, τὰ 40 ἦταν ἀγόρια καὶ τὰ ὑπόλοιπα κορίτσια. Πόσα ἦταν τὰ κορίτσια;
- 2) Ἡ Μαμὰ τῆς Ἀνοῦλας, εἶχε 87 δραχμές. Ἀπ' αὐτὰ ξόδεψε γιὰ ἕνα καπελλάκι τῆς Ἀνοῦλας 30 δρ. καὶ γιὰ ἕνα τσαντάκι τῆς 20 δρ. Πόσες δραχμές τῆς μείνανε ;
- 3) Γιὰ τὴν ἐξοχὴ φύγανε 43 κορίτσια καὶ 30 ἀγόρια. Πόσα παιδιά φύγανε γιὰ τὴν ἐξοχή;
- 4) Ἡ Ἐλενίτσα ἔχει ἕνα βιβλίο μὲ 60 σελίδες. Ἡ Μαρία ἔχει ἕνα βιβλίο μὲ 30 σελίδες περισσότερες. Πόσες σελίδες ἔχει τὸ βιβλίο τῆς Μαρίας ;
- 5) Σ' ἕνα κοφίνι ὑπάρχουν 30 κιλά πορτοκάλια καὶ σ' ἕνα δεύτερο 28 κιλά. Πόσα εἶναι ὅλα τὰ πορτοκάλια ;



6. Φτιάξε τὸ πρόβλημα πού γράφεται σύντομα ἔτσι καὶ λύσε το :



Πρόσθεση διψήφιων ἀριθμῶν.

— Μιὰ κλωσσοῦ ἔβγαλε 17 πουλάκια καὶ μιὰ ἄλλη κλωσσοῦ ἔβγαλε 21 πουλάκια. Πόσα πουλάκια πήραμε καὶ ἀπ' τὶς δυὸ κλωσσοῦ;

$$17 \text{ πουλ.} + 21 \text{ πουλ.} = 38 \text{ πουλάκια.}$$

Τί εἶναι γνωστὸ ἐδῶ;

Τί εἶναι ἄγνωστο;

Πῶς κάναμε τὴν πρόσθεση;

$\begin{array}{l} \text{I} - 17 \text{ πουλ.} \\ \text{II} - 21 \text{ πουλ.} \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{I} - 17 \text{ πουλ.} \\ \text{II} - 21 \text{ πουλ.} \end{array}} \right\} \text{X}$
$\left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{I} - 17 \text{ πουλ.} \\ \text{II} - 21 \text{ πουλ.} \end{array}} \right\} ;$

Λογαριάζοιμε ἔτσι;

1ος Τρόπος: Προσθέτουμε τὶς δεκάδες μὲ τὶς δεκάδες

$$10 + 20 = 30$$

Προσθέτουμε τὶς μονάδες μὲ τὶς μονάδες

$$7 + 1 = 8$$

Προσθέτουμε τέλος τὸ ἄθροισμα τῶν δεκάδων μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν μονάδων.

$$30 + 8 = 38.$$

2ος Τρόπος: Προσθέτουμε τὸν πρῶτο ἀριθμὸ μὲ τὶς δεκάδες τοῦ δεύτερου ἀριθμοῦ.

$$17 + 20 = 37.$$

Προσθέτουμε τὸ ἄθροισμα ποὺ πήραμε, μὲ τὶς μονάδες τοῦ δεύτερου ποὺ εἴχαμε ξεχωρίσει.

$$37 + 1 = 38.$$

3ος Τρόπος: Προσθέτουμε τὸν δεύτερο ἀριθμὸ μὲ τὶς δεκάδες τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ.

$$21 + 10 = 31.$$

Προσθέτουμε τὸ ἄθροισμα ποὺ πήραμε μὲ τὶς μονάδες τοῦ πρώτου ποὺ εἴχαμε χωρίσει.

$$31 + 7 = 38.$$

1. 1) $\underline{23 + 34 =}$ $20 + 30 = 50$ $3 + 4 = 7$ $50 + 7 = 57$	2) $\underline{23 + 34 =}$ $23 + 30 = 53$ $53 + 4 = 57$	3) $\underline{23 + 34}$ $34 + 20 = 54$ $54 + 3 = 57.$
--	---	--

2. 1) Λύσε τις ασκήσεις και μὲ τοὺς τρεῖς τρόπους

$22 + 37$	$15 + 13$	$11 + 36$
$25 + 43$	$17 + 22$	$23 + 41$
$63 + 25$	$14 + 35$	$32 + 33$
$72 + 14$	$12 + 84$	$18 + 51$

2) Σὲ μιὰ τάξη εἶναι 25 ἀγόρια καὶ 14 κορίτσια. Πόσα εἶναι ὅλα τὰ παιδιά στὴν τάξη;

3. Στὸ σχολικὸ κῆπο, φύτεψαν τὰ παιδιά 27 τριανταφυλλιές γιὰ κόκκινα τριαντάφυλλα καὶ 42 τριανταφυλλιές γιὰ ἄσπρα τριαντάφυλλα. Πόσες εἶναι ὅλες οἱ τριανταφυλλιές;

4. Στὸ λιβάδι βόσκουν 34 μοσχάρια ἄσπρα καὶ 52 μοσχάρια μὲ χρῶμα κανελλί. Πόσα εἶναι ὅλα τὰ μοσχάρια στὸ λιβάδι;

5. Σ' ἓνα μπακάλικο, φέρανε 36 πακέτα βούτυρο καὶ 32 πακέτα μαργαρίνη. Πόσα εἶναι ὅλα τὰ πακέτα, μαργαρίνη καὶ βούτυρο μαζί;

6. Λύσε τις ασκήσεις :

$53 + 41$	$43 + 52$	$36 + 22$	$33 + 11$
$16 + 81$	$24 + 73$	$18 + 21$	$83 + 16.$

1. Ἀφαίρεση διψήφιων ἀριθμῶν.

Σ' ἓνα γκαράζ ἦταν 38 αὐτοκίνητα. Τὸ πρῶτ' φύγανε 16. Πόσα αὐτοκίνητα μείνανε στὸ γκαράζ;

$$38 \text{ αὐτ.} - 16 \text{ αὐτ.} = 22 \text{ αὐτοκίνητα.}$$

Τί εἶναι γνωστό;
Τί εἶναι ἄγνωστο;
Πῶς κάνουμε τὴν ἀφαίρεση
τοῦ 16 ἀπ' τὸ 38;

Ἦταν	38 αὐτ.
Φύγανε	16 αὐτ.
Μείνανε	; x

Λογαριάζουμε ἔτσι :

1ος Τρόπος : Ἀφαιροῦμε στὴν ἀρχὴ τὶς δεκάδες.

$$30 - 10 = 20$$

Ἀφαιροῦμε μετὰ τὶς μονάδες

$$8 - 6 = 2$$

Προσθέτουμε μετὰ τὶς δεκάδες μὲ τὶς μονάδες

$$20 + 2 = 22.$$

2ος Τρόπος : Ἀφαιροῦμε στὴν ἀρχὴ τὶς δεκάδες τοῦ δευτέρου ἀριθμοῦ.

$$38 - 10 = 28.$$

Ἀφαιροῦμε μετὰ ἀπ' τὸν ἀριθμὸ αὐτὸν τὶς μονάδες τοῦ δευτέρου ἀριθμοῦ

$$28 - 6 = 22.$$

2. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο λύνεται καὶ ἡ ἄσκηση $26 - 14 =$;

$$1) \begin{array}{r} 26 - 14 = 12 \\ \hline 20 - 10 = 10 \\ 6 - 4 = 2 \\ 10 + 2 = 12 \end{array}$$

$$2) \begin{array}{r} 26 - 14 = 12 \\ \hline 26 - 10 = 16 \\ 16 - 4 = 12. \end{array}$$



1. Λύσε τὰ προβλήματα :

1) Ὁ Πέτρος μέζεψε 37 κεράσια καὶ ἔφαγε 17. Πόσα κεράσια τοῦ μείνανε ;

2) Σ' ἓναν σχολικὸ κῆπο φύτεψαν 44 δέντρα. Τὰ 13 εἶναι ροδακινιές καὶ τὰ ὑπόλοιπα μηλιές. Πόσες εἶναι οἱ μηλιές ;

2. Λύσε τὶς ἀσκήσεις καὶ μὲ τοὺς δυὸ τρόπους.

1) $54 - 23$	$68 - 15$	$86 - 43$	$57 - 22$
$89 - 26$	$77 - 55$	$96 - 51$	$39 - 32$

2) Μόνο μὲ τὸν πρῶτο τρόπο.

$69 - 16$	$33 - 12$
$58 - 24$	$38 - 16$

3) Μόνο μὲ τὸν δεύτερο τρόπο.

$48 - 22$	$74 - 23$
$34 - 12$	$46 - 21$

3. Ἀπὸ ἓνα κομμάτι ὕφασμα πούλησαν 36 μ. καὶ μείνανε 21 μ. Πόσα μέτρα ἦταν ὅλο τὸ ὕφασμα ;

2) Ἐνα κομμάτι ὕφασμα ἦταν 57 μ. Ἀπ' αὐτὸ πούλησαν 22 μ. Πόσα μέτρα μείνανε ;

3) Ἐνα κομμάτι ὕφασμα ἦταν 57 μ. Ἀπ' αὐτὸ πούλησαν ἀρκετὰ μέτρα καὶ μείνανε 13 μέτρα. Πόσα μέτρα ὕφασμα πουλήθηκε ;

1. Στὸ γκαράζ ἦταν 52 ἐπιβατικὰ αὐτοκίνητα καὶ 27 φορτηγὰ αὐτοκίνητα. Τὸ πρωῖ ξεκίνησαν γιὰ δρομολόγια ἐπιβατῶν καὶ μεταφορὲς 61 αὐτοκίνητα. Πόσα αὐτοκίνητα μείνανε στὸ γκαράζ;

2. Γιὰ τὴν ἐκθεση ζωγραφικῆς στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονιάς, μαζεύτηκαν 88 σχέδια, Ἡ Α' καὶ ἡ Β' τάξη δώσανε 31 σχέδια. Ἡ Γ' τάξη ἔδωσε 22 σχέδια. Τὰ ὑπόλοιπα σχέδια ἦταν ἀπ' τὴν Δ' τάξη. Πόσα σχέδια ἔδωσε γιὰ τὴν ἐκθεση ἡ Δ' τάξη;

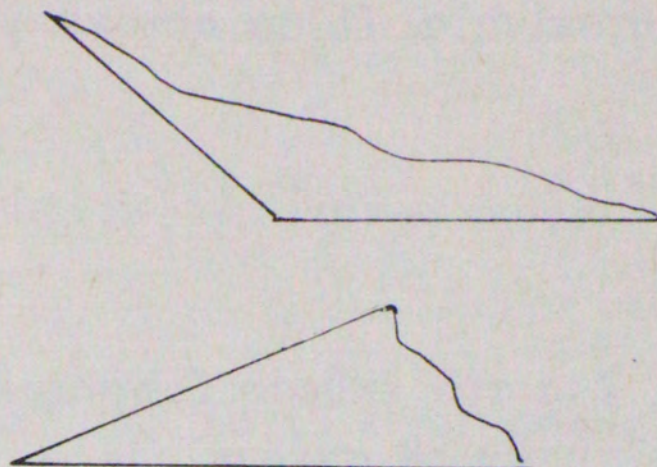
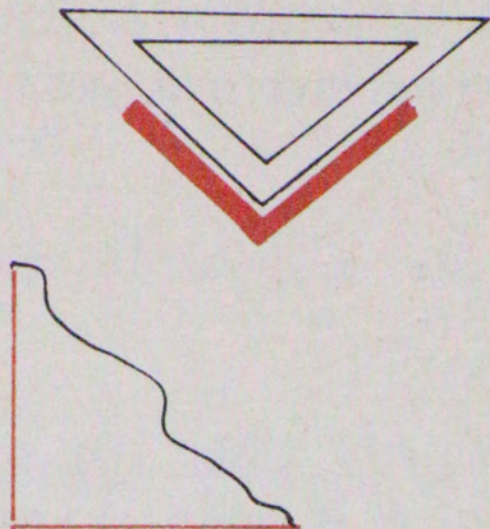
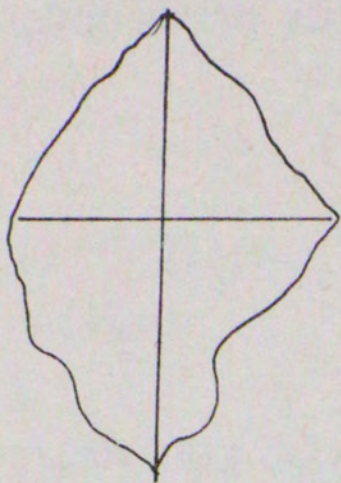
3. Λύσε τίς ἀσκήσεις :

$$\begin{array}{lll}
 1) & 50 + 6 & 97 - 26 & 99 + 1 \\
 & 48 - 40 & 62 + 37 & 84 - 80 \\
 & 38 - 8 & 99 - 1 & 83 - 41
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll}
 2) & x + 5 = 8 & 10 + x = 18 \\
 & 18 + x = 29 & 27 + x = 33
 \end{array}$$

4. Στὴ χορωδία καὶ τὴν ὀρχήστρα τοῦ σχολείου, παίρνουν μέρος 76 παιδιά. Τὰ 22 παιδιά τραγουδᾶνε στὴν πρώτη φωνή καὶ 33 παιδιά τραγουδᾶνε στὴν δεύτερη φωνή. Τὰ ὑπόλοιπα εἶναι στὴν ὀρχήστρα. Πόσα εἶναι τὰ παιδιά τῆς ὀρχήστρας τοῦ σχολείου;

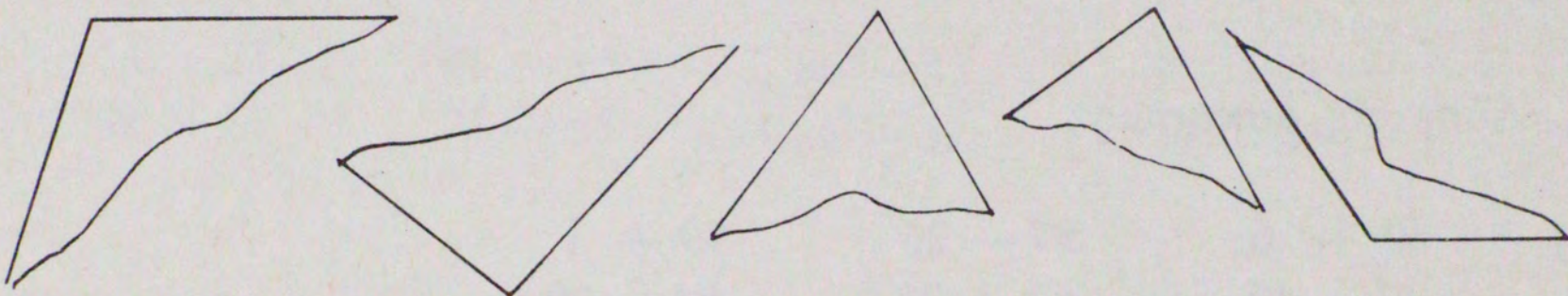
Η ὀρθή γωνία



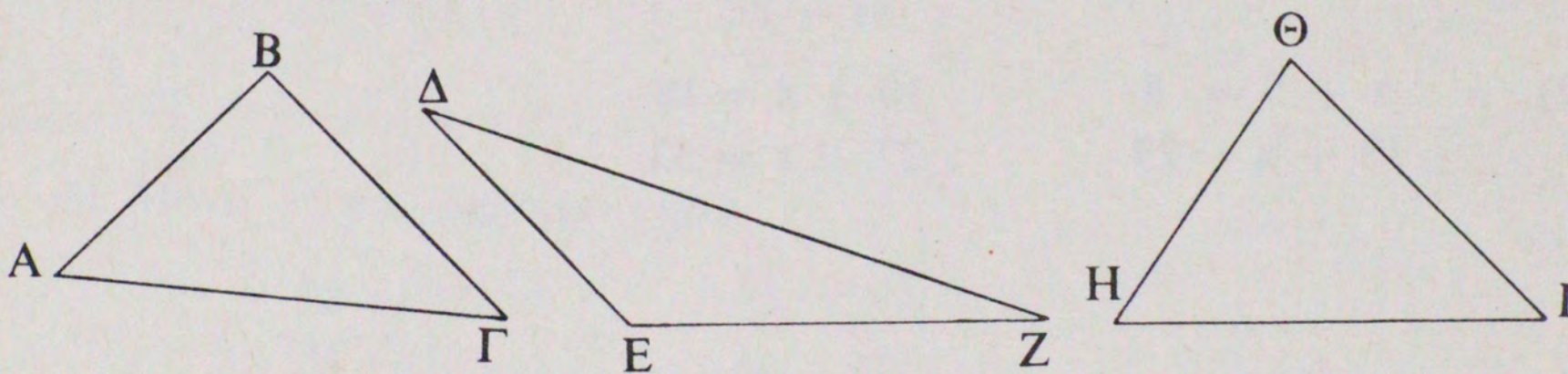
Αὐτὲς εἶναι ὀρθὲς γωνίες

Αὐτὲς εἶναι γωνίες μὴ ὀρθές

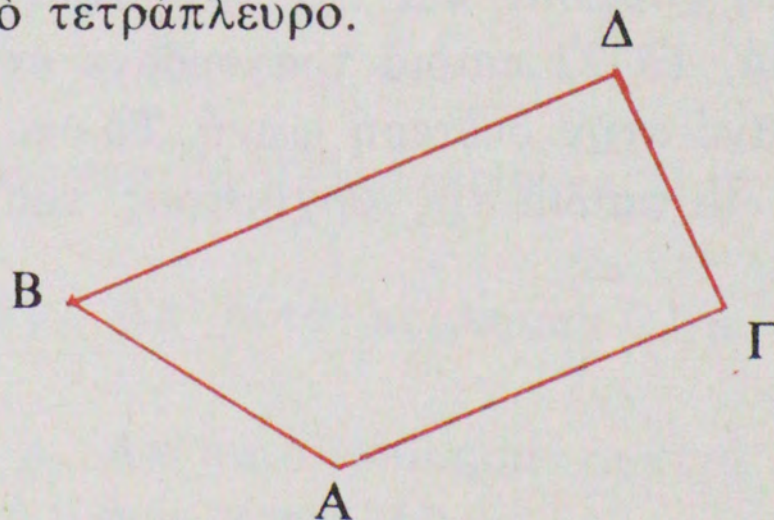
1. Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ τριγώνου σου, νὰ βρεῖς ποιὲς ἀπ' αὐτὲς τὶς γωνίες εἶναι ὀρθές.



2. Σ' αὐτὰ τὰ τρίγωνα, ποιὲς γωνίες εἶναι ὀρθές; Χρησιμοποίησε καὶ τὸ τρίγωνό σου.



3. Νὰ βρεῖς ὀρθές γωνίες σ' αὐτὸ τὸ τετράπλευρο.



4. Λύσε τὶς ἀσκήσεις :

$65 + 31$

$52 + 47$



Πρόσθεση ἀριθμοῦ σὲ ἄθροισμα

1. Διάβασε τὸ παράδειγμα : $(4 + 2) + 3$

Αὐτὴ ἢ πρόσθεση τοῦ ἀριθμοῦ στὸ ἄθροισμα, μπορεῖ νὰ γίνῃ κατὰ διαφορετικοὺς τρόπους καὶ νὰ δώσει τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα.

1ος Τρόπος: Νὰ ὑπολογίσουμε τὸ ἄθροισμα 4 καὶ 2 καὶ σ' αὐτὸ νὰ προσθέσουμε τὸ 3.

$$(4 + 2) + 3 = 6 + 3 = 9$$



2ος Τρόπος: Νὰ προσθέσουμε τὸν ἀριθμὸ 3 στὸν πρῶτο προσθετέο καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ θὰ πάρουμε νὰ τὸ ἐνώσουμε μὲ τὸν δεύτερο προσθετέο :

$$(4 + 2) + 3 = (4 + 3) + 2 = 7 + 2 = 9.$$



3ος Τρόπος: Νὰ προσθέσουμε τὸν ἀριθμὸ 3 στὸν δεύτερο προσθετέο καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ θὰ πάρουμε νὰ τὸ ἐνώσουμε μὲ τὸν πρῶτο προσθετέο.

$$(4 + 2) + 3 = 4 + (2 + 3) = 4 + 5 = 9.$$



Ἐὰν συγκρίνουμε τὰ ἀποτέλεσματα, βλέπουμε πὼς εἶναι τὰ ἴδια.

2. Λύνουμε την άσκηση με τούς τρείς τρόπους κι' ἐσὺ νὰ φτιάξεις τὶς εἰκόνες με τετραγωνάκια, μπαλίτσες καὶ τριγωνάκια, ὅπως στὸ προηγούμενο παράδειγμα :

1ος Τρόπος $(3 + 5) + 2 = 8 + 2 = 10$

2ος Τρόπος $(3 + 5) + 2 = (3 + 2) + 5 = 5 + 5 = 10$

3ος Τρόπος $(3 + 5) + 2 = 3 + (5 + 2) = 3 + 7 = 10$

3. Λύσε τὶς ἀσκήσεις καὶ με τούς τρείς τρόπους καὶ κάνε καὶ τὶς εἰκόνες :
- $(6 + 1) + 3$ $(2 + 3) + 1$ $(2 + 3) + 5$

4. Λύσε τὶς ἀσκήσεις καὶ με τούς τρείς τρόπους

$$(50 + 4) + 3 \quad (6 + 39) + 2 \quad (27 + 20) + 50$$

$$(19 + 5) + 1 \quad (49 + 1) + 5 \quad (45 + 12) + 31$$

5. Φτιάξε προβλήματα πού νὰ ταιριάζουν καὶ λύσε τα.

1) $x = (6 + 4) + 6$ 3) $x = (10 + 4) + 1$

2) $x = (8 - 6) + 8$ 4) $x = (15 - 5) + 2.$

6. Συμπλήρωσε τὴν πράξη :

40 ἐκ. > ... δμ.

69 ἐκ. < ... δμ.

70 ἐκ. > ... δμ.

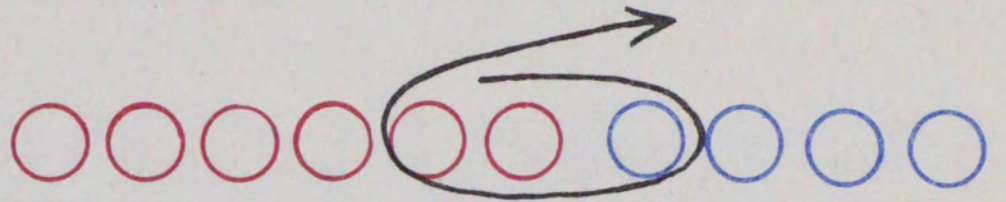


Ἀφαίρεση ἀριθμοῦ ἀπὸ ἄθροισμα.

1. Διάβασε τὸ παράδειγμα : $(6 + 4) - 3$

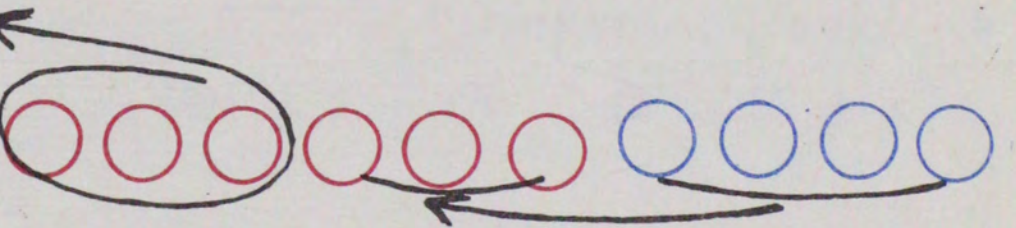
Ἄς πάρουμε 6 κόκκινες καὶ 4 πράσινες μπαλίτσες. Ἀπ' τὶς μπαλίτσες αὐτές, πρέπει ν' ἀφαιρέσουμε 3. Αὐτὴ ἢ ἀφαίρεση ἀριθμοῦ ἀπὸ ἓνα ἄθροισμα, μπορεῖ νὰ γίνεῖ κατὰ διαφορετικοὺς τρόπους, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι τὸ ἴδιο.

1ος τρόπος: Ὑπολογίζουμε τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 6 καὶ 4 καὶ ἀπ' αὐτὸ ἀφαιροῦμε τὸ 3.



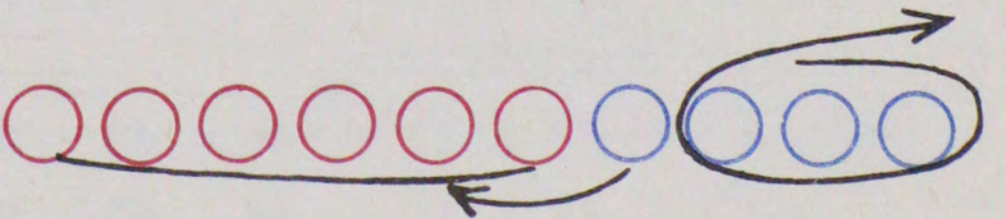
$$(6 + 4) - 3 = 10 - 3 = 7.$$

2ος τρόπος: Ἀφαιροῦμε τὸν ἀριθμὸ ἀπ' τὸν πρῶτο προσθετέο καὶ στὸ ἀποτέλεσμα ποὺ θὰ πάρουμε, προσθέτουμε τὸν δεύτερο προσθετέο.



$$(6 + 4) - 3 = (6 - 3) + 4 = 3 + 4 = 7.$$

3ος τρόπος: Ἀφαιροῦμε τὸν ἀριθμὸ ἀπ' τὸν δεύτερο προσθετέο καὶ στὸ ἀποτέλεσμα ποὺ θὰ πάρουμε, προσθέτουμε τὸν πρῶτο προσθετέο.



$$(6 + 4) - 3 = 6 + (4 - 3) = 6 + 1 = 7.$$

Ἄμα συγκρίνουμε τὰ ἀποτελέσματα καὶ στοὺς τρεῖς τρόπους, θὰ δοῦμε ὅτι εἶναι τὰ ἴδια.

2. Λύνουμε τὴν ἄσκηση μὲ τοὺς τρεῖς τρόπους κι' ἐσὺ νὰ φτιάξεις τὶς εἰκόνες, ὅπως στὸ προηγούμενο παράδειγμα.

$$1) (4 + 3) - 2 = 7 - 2 = 5$$

$$2) (4 + 3) - 2 = (4 - 2) + 3 = 2 + 3 = 5$$

$$3) (4 + 3) - 2 = 4 + (3 - 2) = 4 + 1 = 5$$

Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ ἴδιο.

3. Λύσε τὶς ἀσκήσεις μὲ τοὺς τρεῖς τρόπους καὶ στὶς δυὸ ἀπ' αὐτὲς κάνε καὶ τὶς εἰκόνες ποὺ ταιριάζουνε :

$$(5 + 3) - 2 \quad (4 + 5) - 3 \quad (6 + 3) - 2 \quad (5 + 2) - 1$$

4. Λύσε τὶς ἀσκήσεις :

$$x + 22 = 74 \quad 61 + x = 100 \quad x + 11 = 39$$

5. Λύσε τὶς ἀσκήσεις :

$$(50 + 40) - 30 \quad (41 + 21) - 11 \quad (33 + 66) - 22$$

6. Λύσε τὶς ἀσκήσεις :

$$36 + 4 \quad 57 + 22 \quad 46 - 40 - 6$$

$$27 - 7 \quad 57 + 2 \quad 68 - 60 - 8$$

$$46 + 43 \quad 57 + 31 \quad 73 - 3 - 40$$

7. Φτιάξε τὸ πρόβλημα, σύμφωνα μὲ τὴν διπλανὴ σύντομη πράξη.

Ἦρθαν — 42 καὶ 27

Φύγανε — 51

Μείνανε — x

1. Γράψε τὰ προβλήματα μὲ σύντομο τρόπο καὶ λύσε τα.

1) Μία γυναίκα φροντίζει 10 ἀγελάδες καὶ μιὰ ἄλλη 8. Πόσες ἀγελάδες φροντίζουν καὶ οἱ δυὸ μαζί;

$$\left. \begin{array}{l} \text{I} - 10 \text{ ἀγ.} \\ \text{II} - 8 \end{array} \right\} ; x$$

2) Δυὸ γυναῖκες φροντίζουν 18 ἀγελάδες. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς φροντίζει 10 ἀγελάδες. Πόσες ἀγελάδες φροντίζει ἡ ἄλλη γυναίκα;

3) Δυὸ γυναῖκες φροντίζουν 18 ἀγελάδες. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς φροντίζει 8 ἀγελάδες. Πόσες ἀγελάδες φροντίζει ἡ ἄλλη γυναίκα;

2. Πρῶτος προσθετέος		8		14		31		53
Δεύτερος προσθετέος	10		21		32		51	
Ἐθροισμα	12	29	34	45	56	67	78	89

3. Μειωτέος	34		39		96	94		77
Ἀφαιρετέος	12	32		43	51		23	55
Διαφορὰ		26	15	43		22	31	

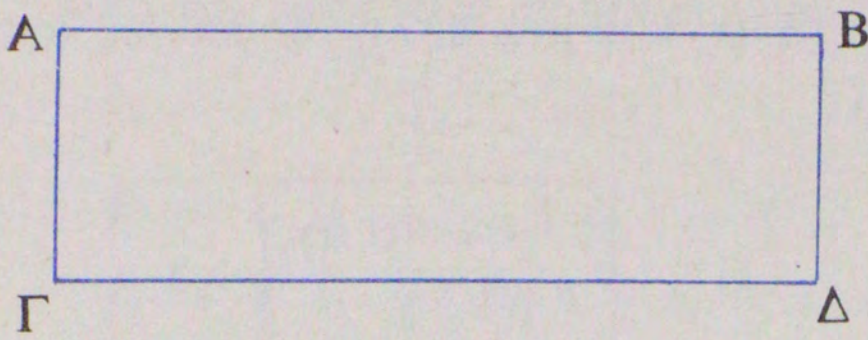
4. Χωρὶς νὰ γράψεις, διάβασε καὶ λύσε τὶς ἀσκήσεις (ὁ εὐκολώτερος τρόπος εἶναι ν' ἀφαιρεῖς τὶς μονάδες ἀπ' τὶς μονάδες καὶ τὶς δεκάδες ἀπ' τὶς δεκάδες).

$$(20 + 4) - 3 \quad (80 + 17) - 20 \quad (70 + 9) - 8$$

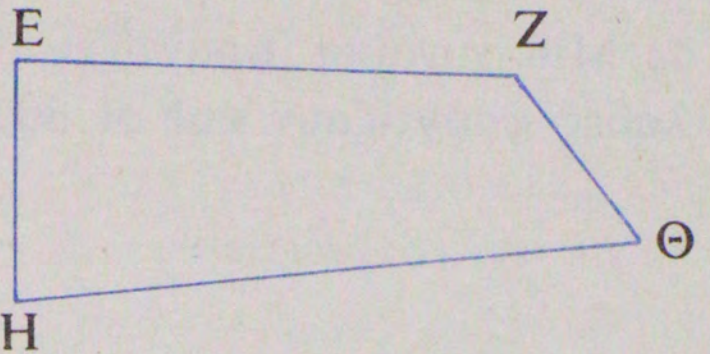


Τὸ ὀρθογώνιο. Τὸ τετράγωνο

1. Τί εἶναι αὐτὰ τὰ σχήματα; Ποιὸ ἀπ' αὐτὰ τὰ τετράπλευρα ἔχει καὶ τις τέσσερις γωνίες του ὀρθές;

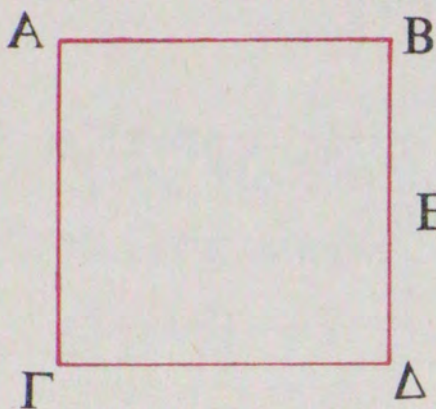


Αὐτὸ εἶναι ὀρθογώνιο
(Ὅλες οἱ γωνίες του εἶναι ὀρθές)

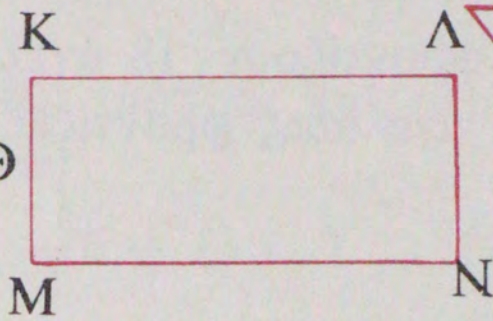
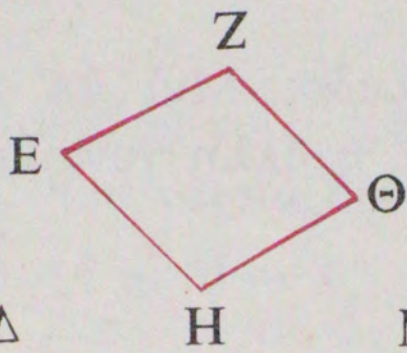


Αὐτὸ δὲν εἶναι ὀρθογώνιο.

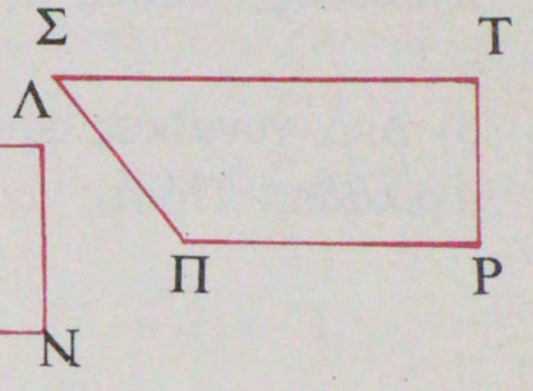
2. Ποιὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ τετράπλευρα εἶναι ὀρθογώνιο;



Ὅρθογώνιο ἀλλὰ καὶ...

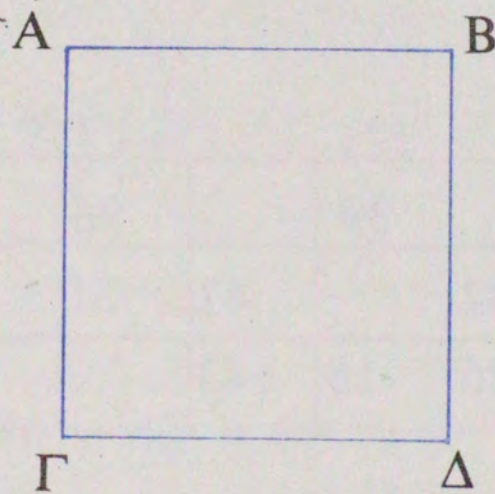


Ὅρθογώνιο

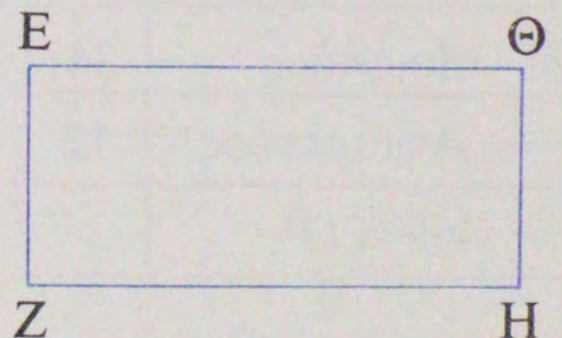


3. Γιὰ κύταξε αὐτὰ τὰ δύο σχήματα;
Εἶναι καὶ τὰ δύο ὀρθογώνια;
Γιὰ σύγκρινε τις πλευρές τοῦ κάθε ὀρθογώνιου χωριστά
Σὲ ποιὸ ἀπ' τὰ δύο ὀρθογώνια, οἱ πλευρές του εἶναι ἴσες μεταξύ τους;

Νὰ θυμᾶσαι: Τὸ ὀρθογώνιο, πὸν ἔχει ὅλες τις πλευρές του ἴσες λέγεται **τετράγωνο**.

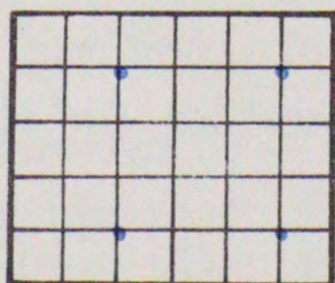


Τετράγωνο

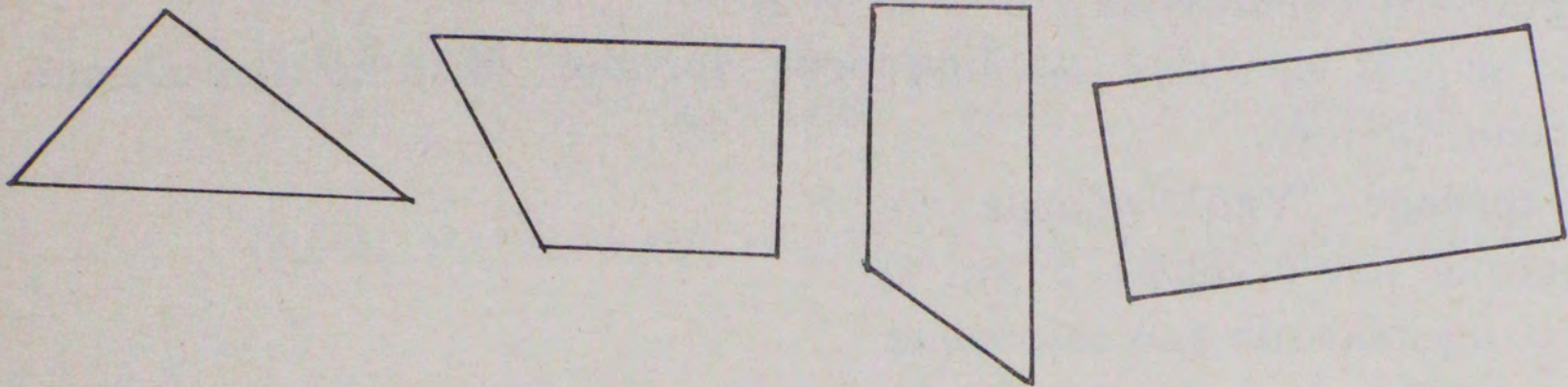


Ὅρθογώνιο

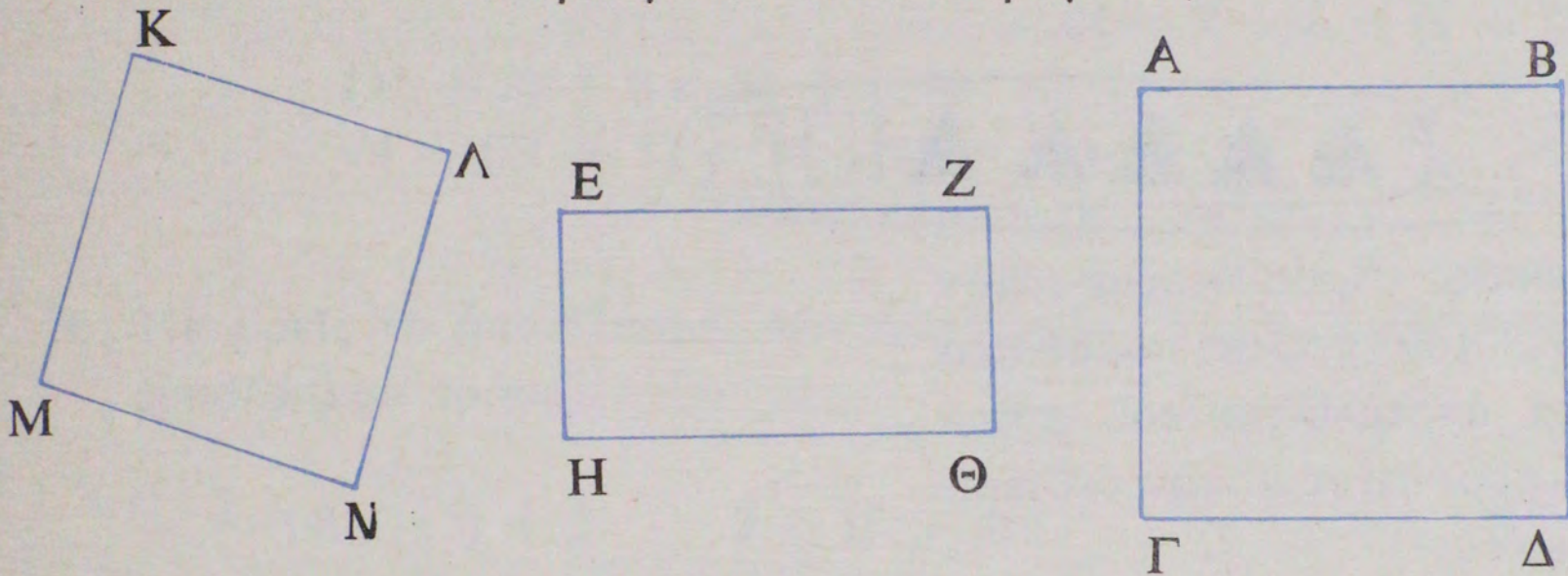
4. Στὸ τετράδιό σου μὲ τὰ τετραγωνάκια χάραξε ἓνα τετράγωνο. Πῶς θὰ τὸ κάνεις;



1. Για ἔλεγξε, αὐτὰ τὰ τετράπλευρα, εἶναι ὀρθογώνια;



2. Ποιὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ ὀρθογώνια εἶναι τετράγωνα;



3. Πῶς θὰ βρεῖς τὸ ἀποτέλεσμα μὲ τὸν εὐκολώτερο τρόπο. Ποιὰ εἶναι αὐτά;

- 1) Ν' ἀφαιρέσεις τὸ 2 ἀπ' τὸ ἄθροισμα τοῦ 30 καὶ 6.
- 2) Στὸ ἄθροισμα τοῦ 20 καὶ 5 νὰ προσθέσεις τὸ 30.
- 3) Ἀπ' τὸ ἄθροισμα τῶν 60 καὶ 8, ν' ἀφαιρέσεις τὸ 40.
- 4) Στὸ ἄθροισμα τῶν 40 καὶ 3 νὰ προσθέσεις τὸ 7.

4. Λύσε τὶς ἀσκήσεις.

$68 - 8$	$45 - 45$	$83 + 7 - 50$	$45 - 5 + 60$
$18 - 60$	$45 - 0$	$16 + 41 + 4$	$70 - 2 - 7$
$60 + 8$	$45 + 0$	$27 + 70 + 2$	$52 + 8 - 60$

5. Πόσο πὶο μεγαλύτερος εἶναι ὁ ἀριθμὸς 84 ἀπ' τὸν 51;
Ποιὸς εἶναι ὁ ἀριθμὸς ποὺ εἶναι πὶο μικρὸς κατὰ 7 μονάδες ἀπ' τὸν 38;

6. Νὰ βρεῖς τὰ λάθη ποὺ ὑπάρχουν καὶ νὰ γράψεις τὶς σωστὲς λύσεις:

$16 + 27 = 43$	$35 + 48 = 73$	$80 - 17 = 73$
$28 + 28 = 46$	$46 + 46 = 92$	$68 - 5 = 18$
$19 + 19 = 28$	$58 + 19 = 77$	$30 - 9 = 21$

Πρόσθεση ἀθροίσματος σὲ ἀριθμό.

1. Διάβασε τὸ παράδειγμα $3 + (5 + 2)$

Αὐτὸ μπορεῖ νὰ λυθεῖ μὰ διάφορους τρόπους, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι τὸ ἴδιο.

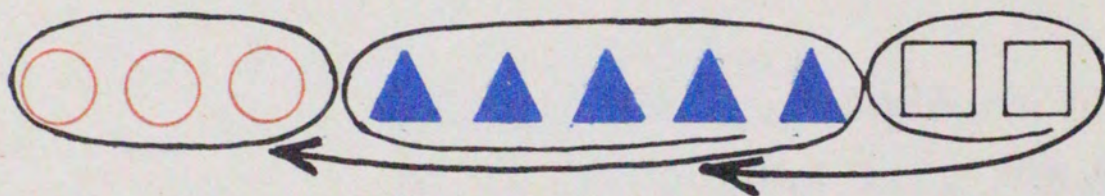
1ος τρόπος: Ὑπολογίζουμε τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 5 καὶ 2 καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ παίρνουμε τὸ προσθέτουμε στὸν ἀριθμὸ 3.

$$3 + (5 + 2) = 3 + 7 = 10.$$



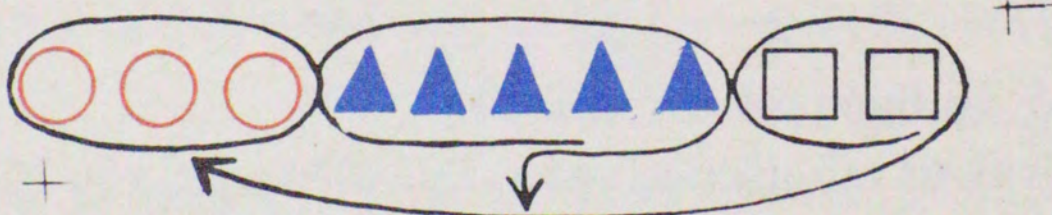
2ος τρόπος: Προσθέτουμε στὸν ἀριθμὸ 3 τὸν πρῶτο προσθετέο καὶ στὸ ἀποτέλεσμα ποὺ παίρνουμε, προσθέτουμε τὸν δεύτερο προσθετέο.

$$3 + (5 + 2) = (3 + 5) + 2 = 8 + 2 = 10.$$



3ος τρόπος: Προσθέτουμε στὸν ἀριθμὸ 3 τὸν δεύτερο προσθετέο καὶ στὸ ἀποτέλεσμα ποὺ παίρνουμε προσθέτουμε τὸν πρῶτο προσθετέο.

$$3 + (5 + 2) = (3 + 2) + 5 = 5 + 5 = 10.$$



Ἄμα συγκρίνεις τὰ ἀποτελέσματα, θὰ δεῖς ὅτι εἶναι τὰ ἴδια.

2. Ἄς λύσουμε μαζὶ ἓνα ἄλλο παράδειγμα. Ἐσὺ κάνε τὰ σχήματα.

$$1) 4 + (3 + 2) = 4 + 5 = 9$$

$$2) 4 + (3 + 2) = (4 + 3) + 2 = 7 + 2 = 9$$

$$3) 4 + (3 + 2) = (4 + 2) + 3 = 6 + 3 = 9$$

1. Λύσε τις ασκήσεις :

$$\begin{array}{lll} 2 + (4 + 1) & 5 + (1 + 3) & 6 + (2 + 1) \\ 50 + (20 + 9) & 40 + (19 + 1) & 6 + (70 + 4) \end{array}$$

(Αὐτὲς τῆς δεύτερης σειρᾶς μὲ τὸν εὐκολώτερο τρόπο).

2. Ἀποτελείωσε τις πράξεις :

$$\begin{array}{l} (31 + 2) + 6 = 31 + (2 + \dots) \\ 74 + (21 + 3) = 74 + (3 + \dots) \end{array}$$

3. Νὰ βρεῖς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ασκήσεων, χωρὶς νὰ γράψεις (μὲ τὸν εὐκολώτερο τρόπο).

$$(40 + 5) + 3 \quad 2 + (8 + 20) \quad (40 + 5) + 30$$

4. Μειωτέος	29	29	29	29	29	29	29	29
Ἀφαιρετέος	11	12	13	14	15	16	17	18
Διαφορὰ								

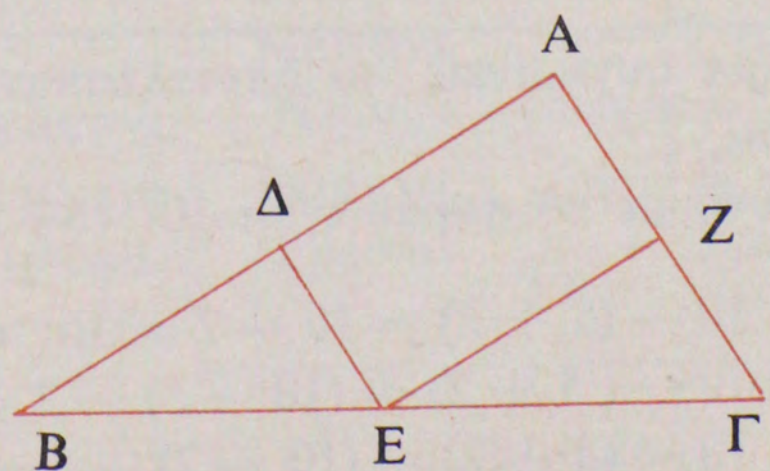
Τί παρατηρεῖς στὴν ἄσκηση αὐτή;

Ἀλλάζει ὁ μειωτέος;

Ἀλλάζει ὁ ἀφαιρετέος; Πῶς ἀλλάζει;

Ἀλλάζει ἡ διαφορὰ; Πῶς ἀλλάζει; Γιατὶ ἀλλάζει;

5. Στὸ διπλανὸ σχῆμα νὰ δείξεις διαβάζοντάς τα, 3 τρίγωνα καὶ 3 τετράπλευρα: Νὰ βρεῖς ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἓνα ὀρθογώνιο.



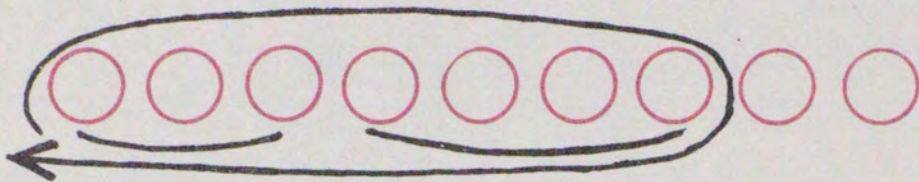
Ἀφαίρεση ἄθροίσματος ἀπὸ ἀριθμό.

1. Διάβασε τὸ παράδειγμα : $9 - (4 + 3)$

Αὐτὸ τὸ παράδειγμα μπορεῖ νὰ λυθεῖ κατὰ διαφορετικούς τρόπους, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα σ' ὅλες τὶς περιπτώσεις θὰ εἶναι τὰ ἴδια.

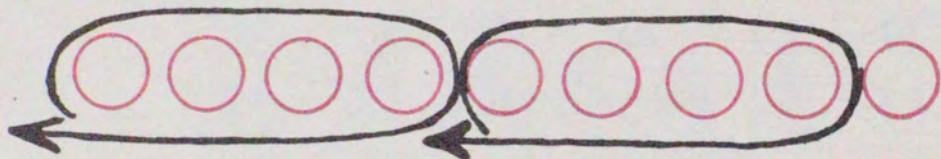
1ος τρόπος: Ὑπολογίζουμε τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 4 καὶ 3 καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ παίρνουμε τὸ ἀφαιροῦμε ἀπ' τὸν ἀριθμὸ 9.

$$9 - (4 + 3) = 9 - 7 = 2$$



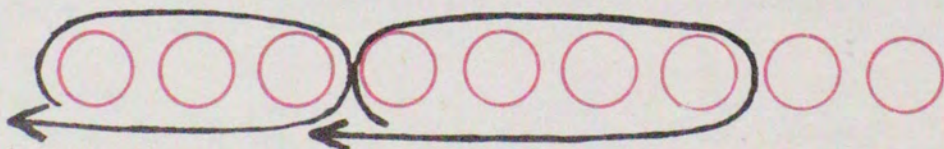
2ος τρόπος: Ἀφαιροῦμε ἀπ' τὸ 9 τὸν πρῶτο προσθετέο 4 καὶ ἀπ' τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ παίρνουμε ἀφαιροῦμε τὸν δεύτερο προσθετέο.

$$9 - (4 + 3) = (9 - 4) - 3 = 5 - 3 = 2.$$



3ος τρόπος: Ἀφαιροῦμε ἀπ' τὸ 9 τὸν δεύτερο προσθετέο 3 καὶ ἀπ' τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ παίρνουμε ἀφαιροῦμε τὸν πρῶτο προσθετέο.

$$9 - (4 + 3) = (9 - 3) - 4 = 6 - 4 = 2.$$



Ἄμα συγκρίνεις τὰ ἀποτελέσματα εἶναι καὶ μὲ τοὺς τρεῖς τρόπους τὰ ἴδια, 2.

2. Λύνουμε τὸ παράδειγμα $10 - (5 + 2)$ καὶ σὺ κάνε τὰ σχήματα

1) $10 - (5 + 2) = 10 - 7 = 3.$

2) $10 - (5 + 2) = (10 - 5) - 2 = 5 - 2 = 3.$

3) $10 - (5 + 2) = (10 - 2) - 5 = 8 - 5 = 3.$

1. Λύσε τις ασκήσεις με τούς τρείς τρόπους, κάνοντας και τὰ σχήματα.
 $8 - (3 + 2)$ $10 - (2 + 4)$ $9 - (3 + 1)$ $10 - (6 + 2)$

2. Λύσε τις ασκήσεις και με τούς τρείς τρόπους.

$$78 - (30 + 6) \quad 53 - (41 + 5) \quad 90 - (30 + 12)$$

3. Λύσε τις ασκήσεις.

$$1) \quad x - 9 = 10 \quad 2) \quad 15 + x = 25 \quad 3) \quad 47 - 31 = x.$$

4. Λύσε τις ασκήσεις (με τὸν πιὸ εὔκολο τρόπο).

$$\begin{array}{lll} 12 - (2 + 3) & 36 - (10 + 2) & 20 - (10 + 3) \\ 16 - (5 + 5) & 15 - (4 + 5) & 45 - (20 + 3) \end{array}$$

5. Βάλε τὰ σημάδια πὸ λείπουν $>$, $<$ ἢ $=$:

$$\begin{array}{ll} 3 \mu \ 5 \delta\mu. \dots 30 \delta\mu. & 45 \acute{\epsilon}\kappa. \dots 4 \delta\mu. \ 5 \acute{\epsilon}\kappa. \\ 46 \delta\mu. \dots 4\mu, \ 6 \delta\mu. & 56 \delta\mu. \dots 6 \mu. \ 5 \delta\mu. \end{array}$$

6. Νὰ βρεῖς τὸν ἄγνωστο ἀριθμό:

$$x - 12 = 72 \quad 7 + x = 30 \quad 40 + x = 60.$$

7. Νὰ λύσεις τὰ προβλήματα:

1) Ἀπὸ ἓνα αὐτοκίνητο ξεφόρτωσαν 20 κιβώτια καὶ μείνανε σ' αὐτὸ 7. Πόσα ἦταν ὅλα τὰ κιβώτια;

2) Ἀπὸ ἓνα κομμάτι ὕφασμα κόψανε 4 μ. γιὰ ἓνα φόρεμα καὶ ἄλλα 2 μ. γιὰ μιὰ ποδιά. Περίσεψε ἓνα κομμάτι ὕφασμα 3 μ. Πόσα μέτρα ἦταν ὅλο τὸ ὕφασμα;

Ἦταν	— x κβ
Ξεφόρτωσαν	— 20 κιβ.
Μείνανε	— 7 κιβ.
Ἦταν	— x μ.
Κόψανε	— 4 μ. καὶ 2 μ.
Ἐμείναν	— 3 μ.

Συμπληρωματική ύλη για άσκηση.

1. Συμπλήρωσε τις άλλες στήλες, σύμφωνα με τὸ ὑπόδειγμα.

$60 + 20 = 80$	$70 + 30$	$10 + 50$	$20 + 70$
$80 - 60 = 20$
$80 - 20 = 60$

2. Συμπλήρωσε τις άλλες στήλες, σύμφωνα με τὸ ὑπόδειγμα.

$70 - 30 = 40$	$90 - 60$	$30 - 20$	$100 - 70$
$40 + 30 = 70$
$70 - 40 = 30$

3. Βάλε τὸ σημάδι τῆς πράξης ποὺ λείπει.

$50 \dots 7 = 43$	$27 \dots 13 = 40$	$54 \dots 16 = 70$
$86 \dots 4 = 90$	$54 \dots 18 = 34$	$76 \dots 15 = 61$

4. Χωρὶς νὰ κάνεις λογαριασμοὺς, βάλε τὸ σημάδι $>$ ἢ $<$

$45 + 13 \dots 45 + 15$	$42 - 12 \dots 45 - 12$
$58 + 21 \dots 56 + 21$	$63 - 60 \dots 67 - 60$
$70 + 23 \dots 72 + 23$	$50 - 17 \dots 50 - 19$

5. Ὑπολόγισε μετὸν πιὸ εὐκόλο τρόπο.

$(10 + 7) - 4$	$(60 + 7) - 5$	$(90 + 6) - 50$	$(20 + 30) - 40$
----------------	----------------	-----------------	------------------

6. Ἀποτελείωσε τις πράξεις :

$(70 + 4) - 40 = (70 - 40) + \dots$	$(10 + 7) - 5 = 10 + (\dots)$
$20 + (10 + 6) = (20 + 10) + \dots$	$3 + (8 + 7) = (3 + 7) + \dots$

7. Πρώτος προσθετέος	4		14		27		
Δεύτερος προσθετέος		21		30		9	
Ἔθροισμα	20	45	78	46	70	60	

8. Μειωτέος	90	80	74	68	56	49	
Ἀφαιρετέος	6	24	12	16	30	27	
Διαφορὰ							

9. Γράψε ὅλους τοὺς ἀριθμούς, πὺ εἶναι μεγαλύτεροι ἀπ' τὸ 78 καὶ μικρότεροι ἀπ' τὸ 84. Λιγόστεψε τὸν καθέναν ἀπ' αὐτοὺς κατὰ 50.
10. Γράψε ὅλους τοὺς ἀριθμούς, πὺ εἶναι μεγαλύτεροι ἀπ' τὸ 36 καὶ μικρότεροι ἀπ' τὸ 45. Μεγάλωσε τὸν καθέναν ἀπ' αὐτοὺς κατὰ 40.
11. Βάλε ὅπου εἶναι οἱ τελείες τὰ σημάδια τῆς ἀνισότητος $>$ ἢ $<$.
- | | | | |
|---------|---------|---------|---------|
| 40...60 | 21... 7 | 36...30 | 28...36 |
| 88...51 | 18...32 | 17...18 | 55...78 |
- Πόσο μεγαλύτερος ἢ μικρότερος εἶναι ὁ ἕνας ἀριθμὸς ἀπ' τὸν ἄλλον ;
12. Βάλε στὸ νοῦ σου ἕναν μονοψήφιο ἀριθμὸ καὶ πρόσθεσέ του τὸ 10. Ἐν ἀπ' τὸ ἄθροισμα αὐτὸ ἀφαιρέσεις τὸν ἀριθμὸ πὺ σκέφθηκες, τότε θὰ σοῦ μείνει τὸ 10. Γιατί ;

13. Φτιάξε προβλήματα με βάση τὰ παραδείγματα :

$$1) x = 10 + 6$$

$$2) x + 5 = 18$$

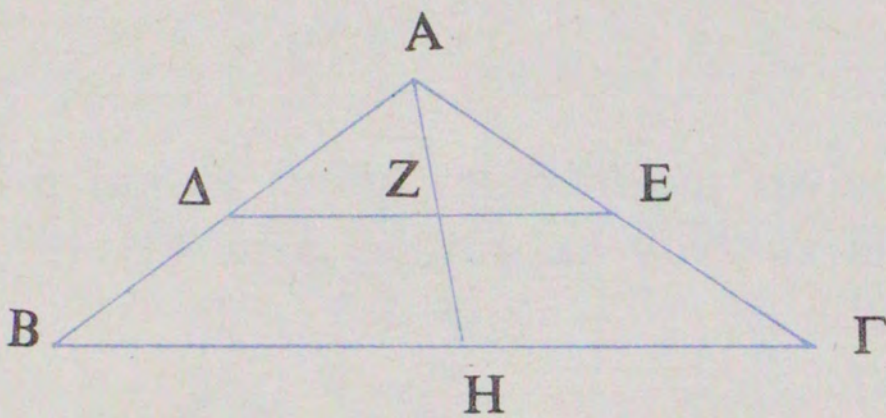
14. Φτιάξε προβλήματα με τέτοια ἐρωτήματα.

1) Πόσα μέτρα ... ψηλότερα, ἀπὸ ... ;

2) Πόσες λίτρες ... λιγότερο, ἀπὸ ... ;

3) Πόσα περισσότερα κομμάτια μείνανε, ἀπ' ὅτι εἶχανε πάρει ;

15. Σ' ἓνα καλάθι εἶναι 30 πορτοκάλια. Πόσα πορτοκάλια θὰ μείνουν ἂν πάρεις 12 πορτοκάλια ; Ἄν πάρεις 10, 8, 6, 5, 3, 1 πορτοκάλια ;



Στὸ σχῆμα αὐτὸ νὰ βρεῖς (σημειώνοντάς τα με τὰ γράμματα ποὺ ὑπάρχουν) 6 τρίγωνα καὶ 3 τετράπλευρα,

16. Φτιάξε προβλήματα με βάση τὰ παραδείγματα.

$$1) x = (20 + 5) + 4$$

$$2) x = (20 + 5) + 20$$

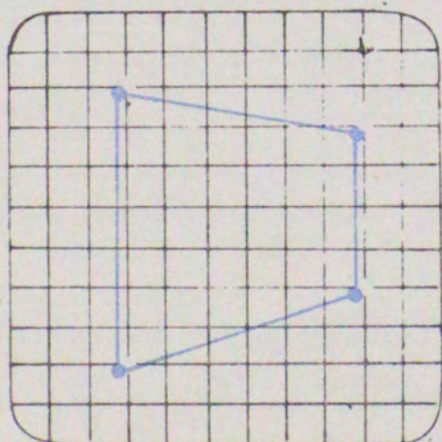
$$3) x = 40 + (5 + 2)$$

$$4) x = (7 + 3) - 2$$

$$5) x = (7 - 3) + 7$$

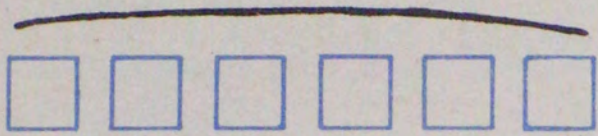
$$6) x = 30 + (30 - 5)$$

17. Στὸ τετράδιό σου με τὰ τετραγωνάκια νὰ χαράξεις ἓνα τέτοιο τετράπλευρο. Ὑστερα νὰ τραβήξεις μιὰ γραμμὴ γιὰ νὰ χουμε δυὸ 2 τρίγωνα.

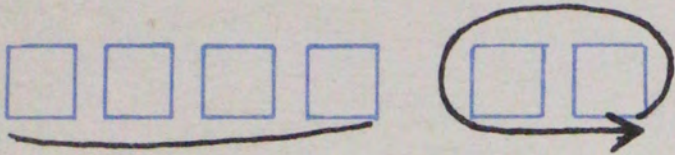


Πώς βρίσκουμε τὸν ἄγνωστο μειωτέο.

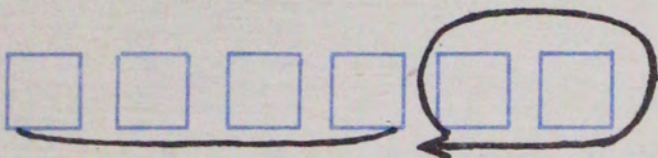
1.



Πόσα εἶναι ὅλα τὰ τετραγώνια;



Ξεχώρισε δυὸ τετραγώνια.
Πόσα τετραγώνια μείνανε;



Ἄν στὰ 4 τετραγώνια, ποὺ μείνανε, προσθέσεις 2 τετραγώνια, τότε θὰ ἔχεις ξανά 6 τετραγώνια.

$$6 - 2 = 4$$

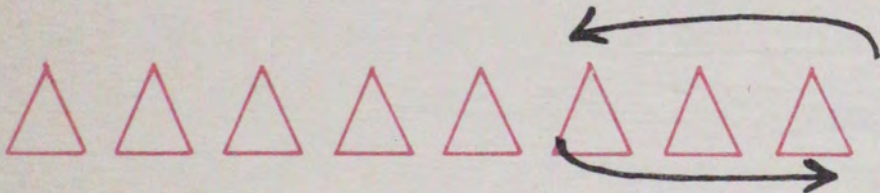
$$6 - \text{μειωτέος}$$

$$2 - \text{ἀφαιρετέος}$$

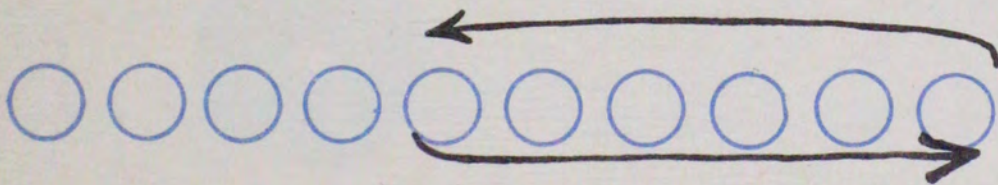
$$4 - \text{διαφορὰ}$$

$$4 + 2 = 6$$

2. Στις παρακάτω εἰκόνες κάνε τὶς ἀσκήσεις ποὺ δείχνονται σ' αὐτὲς.



$$8 - 3 = 5 \quad 5 + 3 = 8$$



$$10 - 6 = 4 \quad 4 + 6 = 10$$

Ἄν στὴ διαφορὰ προσθέσουμε τὸν ἀφαιρετέο τότε θὰ ἔχουμε τὸν μειωτέο.

3. Ἀντίγραψε τὸν πίνακα, συμπληρώνοντας τὰ κουτάκια ποὺ εἶναι ἄδεια.

Μειωτέος	8	9	12	15	18	10
Ἀφαιρετέος	3	6	2	5	10	8
Διαφορὰ						

Δείξε στὸν πίνακα πὼς ἂν στὴν διαφορὰ προσθέσεις τὸν ἀφαιρετέο, παίρνεις τὸν μειωτέο.

1. Λύσε τις ασκήσεις.

$$\begin{array}{cccc} 23 + 54 & 18 + 12 & 52 + 28 & 73 + 18 \\ 63 + 24 & 67 + 13 & 31 + 19 & 74 + 20 \end{array}$$

2. Ἀποτελείωσε τις πράξεις.

$$40 + 24 < 40 + \dots \quad 38 - 20 < 38 - \dots$$

3. $X - 5 = 4$

Τί είναι γνωστό σ' αὐτή τήν
ἀσκηση;

Τί είναι ἄγνωστο;

Πῶς θὰ βρεῖς τὸν μειωτέο ὅταν
εἶναι γνωστά, ἢ διαφορά καὶ ὁ ἀφαιρετέος;

Γράψε ἔτσι: $x - 5 = 4$

$$x = 4 + 5$$

$$x = 9$$

Ἐπαλήθευση $9 - 5 = 4$

4. Νὰ βρεῖς τοὺς ἄγνωστους μειωτέους.

$$X - 8 = 10 \quad X - 2 = 6 \quad X - 7 = 13$$

5. Μειωτέος						
Ἀφαιρετέος	6	15	5	16	30	10
Διαφορά	11	14	5	12	41	28

Σύμπλήρωσε τὸν πίνακα.

6. Λύσε τις ασκήσεις με τὸν πιὸ εὔκολο τρόπο.

$$\begin{array}{ccc} 6 + (4 + 5) & 18 + (2 + 4) & 25 + (3 + 5) \\ 44 + (1 + 6) & 27 + (3 + 5) & 17 + (2 + 1) \end{array}$$

Ἡ Δραχμὴ

1.



Αὐτὴ εἶναι ἡ δραχμὴ.
Γράφεται σύντομα 1 δρ.
1 δρ. = 100 λεπτά.



Αὐτὸ εἶναι τὸ πενηνταράκι.
Ἔχει 50 λεπτά.
(2 πενηνταράκια κάνουν 1 δρ.
καὶ 1 δρ. ἔχει 2 πενηνταράκια).



Αὐτὸ εἶναι τὸ εἰκοσαράκι.
Ἔχει 20 λεπτά.
(5 εἰκοσαράκια κάνουν 1 δρ.
καὶ 1 δρ. ἔχει 5 εἰκοσαράκια)



Αὐτὴ εἶναι ἡ δεκάρα.
Ἔχει 10 λεπτά.
2 δεκάρες κάνουν 1 εἰκοσαράκι.
5 δεκάρες κάνουν 1 πενηνταράκι.
10 δεκάρες κάνουν 1 δρ.

2.



Αὐτὸ εἶναι τὸ δίφραγκο.
Ἔχει 2 δρ.



Αὐτὸ εἶναι τὸ τάληρο
Ἔχει 5 δρ.

3.



Αὐτὸ εἶναι τὸ εἰκοσάρικο.

Ἔχει 20 δραχμὲς
ἢ 2 δεκάρικα
ἢ 4 τάληρα
ἢ 10 δίφραγκα.



Αὐτὸ εἶναι τὸ δεκάρικο.

Ἔχει 10 δραχμὲς
ἢ 5 δίφραγκα
ἢ 2 τάληρα.

4.



Αὐτὸ εἶναι τὸ πενηντάρικο.

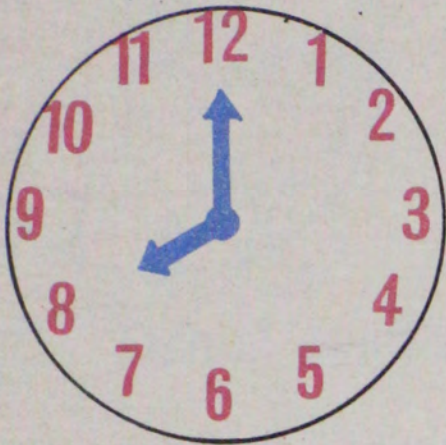
Ἔχει 50 δραχμὲς



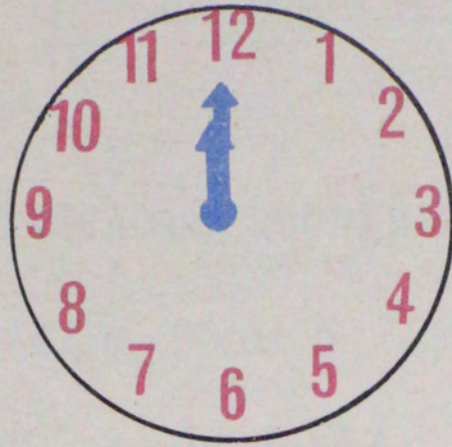
Αὐτὸ εἶναι τὸ κατοστάρικο.

Ἔχει 100 δραχμὲς.

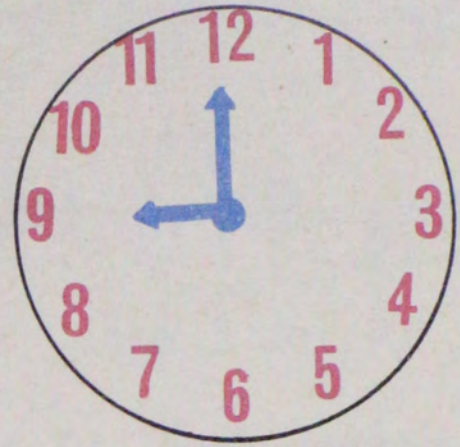
1. Πώς μετράμε Τίς ώρες, τίς μέρες, ...



Τί ώρα αρχίζει
τὸ μάθημα;



Τί ώρα φεύγεις
ἀπ' τὸ σχολεῖο;



Τί ώρα κοιμᾶσαι;

Τὸ ρολοῖ μᾶς δείχνει τὴν ὥρα.

2. Φτιάξε ἀπὸ χαρτόνι ἓνα ρολοῖ καὶ μὲ δυὸ ξυλαράκια, δείξε πότε ἡ ὥρα εἶναι 7, 8, 10, 12, 11, 4.

Ἡ μέρα ἔχει 24 ὥρες.

3. Ἀπ' τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ὡς τὴν ἐπομένη ἀνατολὴ, περνᾶνε 24 ὥρες ἢ ἓνα εἰκοσιτετράωρο (μέρα καὶ νύχτα μαζί).

Τότε λέμε πὼς πέρασε μιὰ μέρα.

4. Ἐφτὰ ἡμέρες κάνουν μιὰ **ἐβδομάδα**. Κάθε μέρα ἔχει τ' ὄνομά της, καὶ εἶναι: Κυριακή, Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο.

1. Για πές τί μέρα ἔχουμε σήμερα ;
Πῶς λέγονταν ἡ χτεσινή μέρα ;
Τί μέρα θάχουμε αὔριο ; Καί μεθαύριο ;
2. Πόσες μέρες τήν ἐβδομάδα ἔχουμε σχολεῖο ;
3. Ὁ χρόνος, ἔχει 12 μῆνες. Αὐτοῖ εἶναι : Ἰανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάϊος, Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὔγουστος, Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος.
4. Σέ ποιὸ μῆνα βρισκόμαστε ; Πῶς λέγεται ὁ ἐπόμενος μήνας ;
Ποιὸ μῆνα ἀρχίζει ἡ σχολικὴ χρονιά ;
Ποιὸ μῆνα τελειώνει ἡ σχολικὴ χρονιά ;
5. Κάθε μήνας ἔχει 30 μέρες ἢ καὶ 31.
Ἀρχίζει ἀπ' τὴν πρωτομηνιά, ὅπως λέμε καὶ τελειώνει στὶς 30 ἢ στὶς 31.



— Στὸ ἡμερολόγιο, φαίνεται
κάθε μέρα, τί μῆνα καὶ τί μέρα ἔχουμε.

— Μόνο ἓνας μῆνας, ὁ Φεβρουάριος, ἔχει 28
μέρες καὶ κάθε 4 χρόνια 29 μέρες, γι' αὐτὸ
καὶ τὸν λένε κουτσοφλέβαρο.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἡμερολόγιο.



Τί ώρα είναι ;

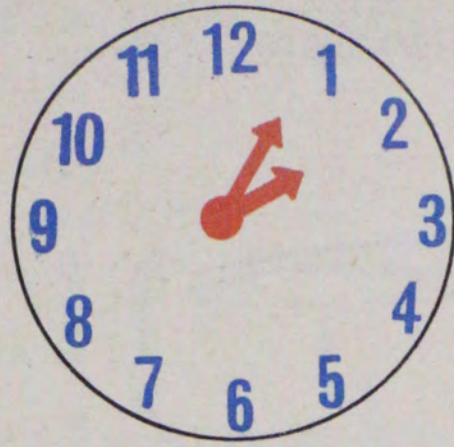
— Κάθε ώρα έχει 60 λεπτά.

— Τί κάνει ο ώροδείκτης ;

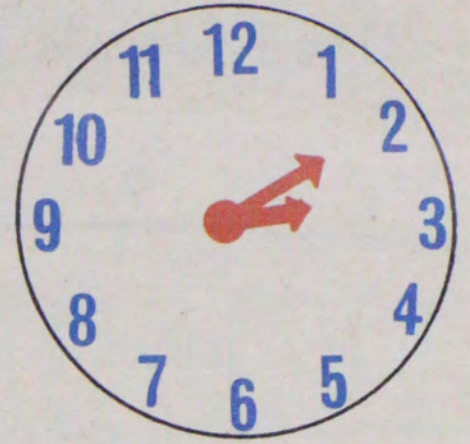
— Τί κάνει ο λεπτοδείκτης ;



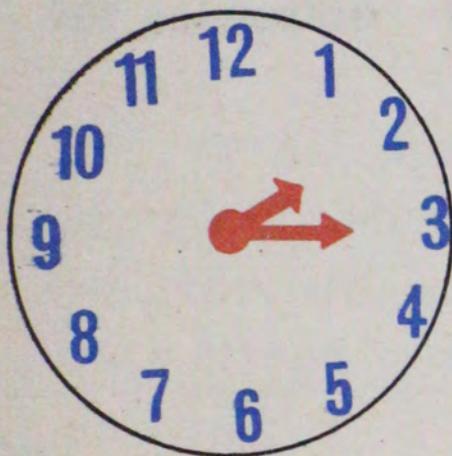
“Ωρα 2 ακριβώς.



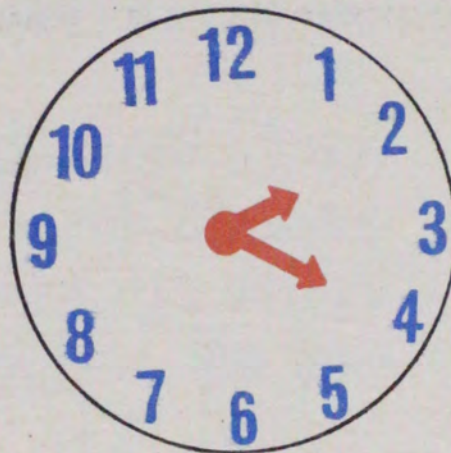
“Ωρα 2 και 5’ (λεπτά)



“Ωρα 2 και 10’



“Ωρα 2 και 15’ λεπτά
(ή και τέταρτο)



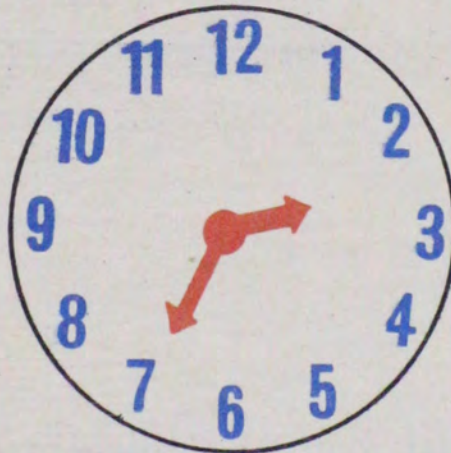
2 και 20’



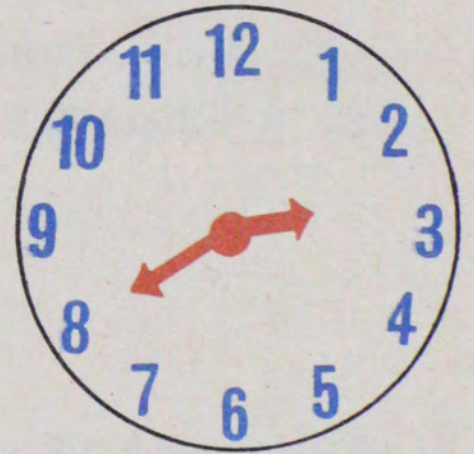
2 και 25’



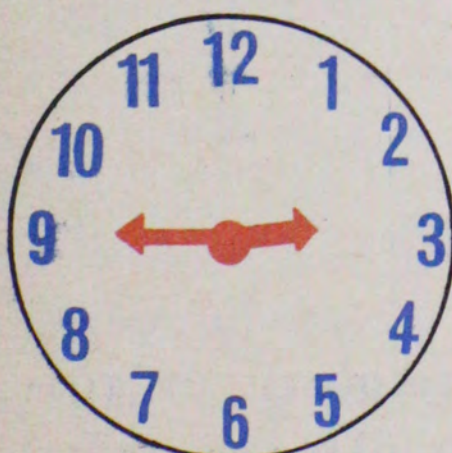
2.30’
(2 και μισό)



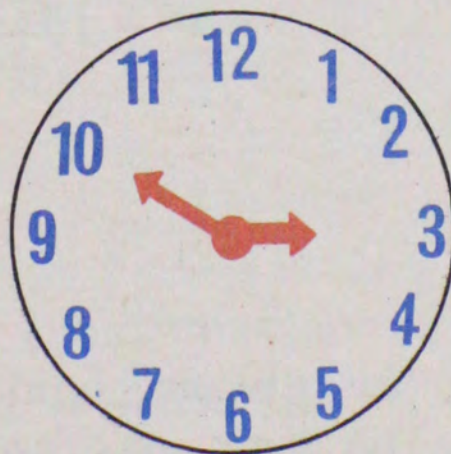
3 παρά 25’



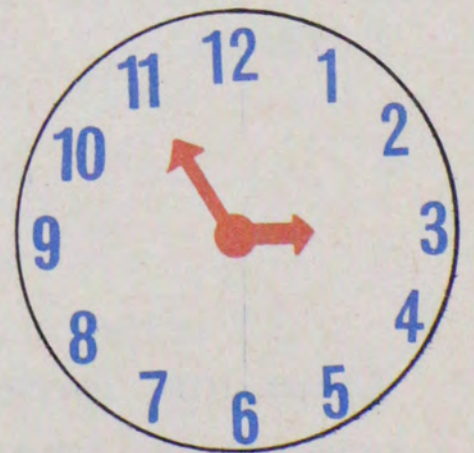
3 παρά 20’



3 παρά 15’
(3 παρά τέταρτο)



3 παρά 10’



3 παρά 5

Πώς βρίσκουμε τὸν ἄγνωστο ἀφαιρετέο.

1.

6

4

2

$6 - 2 = 4$

$2 + 4 = 6$

$6 - 4 = 2$

6 — Μειωτέος

2 — Ἀφαιρετέος

4 — Διαφορὰ

Ἄν ἀπ' τὸν μειωτέο ἀφαιρέσουμε τὴ διαφορὰ τότε παίρνουμε τὸν ἀφαιρετέο.

2. Νὰ λυθεῖ ἡ ἀσκηση :

$$9 - x = 7$$

Τί εἶναι γνωστὸ σ' αὐτὴν τὴν ἀσκηση ;

Τί εἶναι ἄγνωστο ;

Πῶς θὰ βρεθεῖ ὁ ἄγνωστος ἀφαιρετέος, ὅταν εἶναι γνωστοὶ ὁ μειωτέος, καὶ ἡ διαφορὰ ;

Γράψε τὴν ἔτσι : $9 - x = 4$

$$x = 9 - 4$$

$$x = 5$$

Ἐπαλήθευση : $9 - 5 = 4$

3. Ἀντίγραψε τὸν πίνακα καὶ συμπλήρωσε τὰ ἄδεια κουτάκια.

Μειωτέος	26	37	18	46	57	78	
Ἀφαιρετέος	16	17	10	24	21	23	
Διαφορὰ							

Χρησιμοποιώντας αὐτὸν τὸν πίνακα, δοκίμασε ν' ἀφαιρέσεις ἀπ' τὸν μειωτέο τὴ διαφορὰ. Τότε θὰ δεῖς, πῶς θὰ πάρεις, σ' ὅλες τὶς περιπτώσεις, τὸν ἀφαιρετέο.

1. Να λύσεις αυτές τις ασκήσεις, βρίσκοντας τὸν ἄγνωστο ἀφαιρετέο.

$$10 - x = 7 \quad 28 - x = 15$$

$$34 - x = 21 \quad 49 - x = 16$$

2. Φτιάξε δυὸ προβλήματα ποὺ νὰ ταιριάζουν στὶς ἰσότητες :

$$1) 9 - x = 2 \quad 2) x - 4 = 10$$

3. Στὸ γκαράζ ἦταν 45 αὐτοκίνητα. Ὄταν μερικὰ αὐτοκίνητα φύγανε γιὰ δρομολόγια, τότε στὸ γκαράζ μείνανε 11 αὐτοκίνητα. Πόσα αὐτοκίνητα φύγανε γιὰ δρομολόγια;

Ἦταν	—	45 αὐτ.
Φύγανε	—	x αὐτ.
Μείνανε	—	11 αὐτ.

4. Γράψε ὅλα τὰ παραδείγματα πρόσθεσης δυὸ ἀριθμῶν, ποὺ τὸ ἄθροισμά τους εἶναι 12.

5. Λύσε τὶς ασκήσεις μὲ τὸν πιὸ εὐκόλο τρόπο.

$$(14 + 9) + 6 \quad (37 + 24) - 7 \quad (24 + 38) - 8$$

$$53 + (7 + 18) \quad 29 + (11 + 5) \quad 46 + (17 + 4)$$

$$\text{π.χ. } (14 + 9) + 6 = (14 + 6) + 9 = 20 + 9 = 29.$$

6. Λύσε αυτές τὶς ασκήσεις, χρησιμοποιώντας καὶ τὴν μετροταινία.

$$1 \text{ δμ. } 5 \text{ ἐκ.} - 5 \text{ ἐκ.} \quad 8 \text{ δμ. } 4 \text{ ἐκ.} - 8 \text{ δμ.}$$

$$3 \text{ δμ. } 8 \text{ ἐκ.} - 3 \text{ δμ.} \quad 5 \text{ δμ. } 1 \text{ ἐκ.} - 1 \text{ ἐκ.}$$

Πίνακας πολλαπλασιασμοῦ ἀπὸ 1 - 20

1.

•	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	3	6	9	12	15	18				
4	4	8	12	16	20					
5	5	10	15	20						
6	6	12	18							
7	7	14								
8	8	16								
9	9	18								
10	10	20								

$$5 \cdot 3 = 15$$

$$5 \cdot 5 = 15$$

•	1	2	3	6	7
1					
2					
3					
4					
5			15		
8					
9					
10					

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ τρίγωνου ποὺ ἔχεις ἢ τοῦ χάρακα βρίσκεις, ἀμέσως τὴν ἀπάντηση.

Πίνακας πολλαπλασιασμοῦ ἀπὸ 1 - 100.

2.

•	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

3. Λύσε τις ἀσκήσεις σύμφωνα μὲ τὸ ὑπόδειγμα καὶ κάνε ἔλεγχο στὸν πίνακα.

$$7 + 7 + 7 = 21$$

$$7 \cdot 3 = 21$$

$$3 \cdot 7 = 21$$

$$6 + 6 + 6 + 6$$

$$\cdot \quad \cdot \quad \cdot$$

$$\cdot \quad \cdot \quad \cdot$$

$$8 + 8 + 8 + 8$$

$$\cdot \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot$$

$$\cdot \quad \cdot \quad \cdot \quad \cdot$$

1. Βάλτε τὸ σημάδι ποὺ χρειάζεται $>$ ἢ $<$, $=$:

$$7 + 7 + 7 \dots \quad 7 \cdot 3$$

$$4 \cdot 5 \dots 4 + 4 + 4$$

$$8 + 8 + 8 + 8 \dots 8 \cdot 5$$

$$6 \cdot 3 \dots 6 + 6 + 6$$

$$5 + 5 + 5 + 5 \dots 5 \cdot 5$$

$$3 \cdot 5 \dots 3 + 3 + 3 + 3 + 3$$

2. Νὰ βρεῖς τὸν ἄγνωστο ἀριθμό.

$$x - 25 = 50$$

$$14 + x = 80$$

$$86 - x = 32$$

$$x + 41 = 64$$

3. Ἀποτελείωσε τὶς πράξεις.

$$46 - 31 > 46 - \dots$$

$$72 - 2 - 40 > 72 - \dots$$

$$35 + 18 < 35 + \dots$$

$$54 + 6 + 20 < 54 + \dots$$

4. Σ' ἓνα τσουβάλι ἦταν 30 κιλά πατάτες. Ἐοδεύτηκαν 20 κιλά πατάτες. Πόσα κιλά πατάτες μείνανε; (Λύσε τὸ πρόβλημα χωρὶς νὰ τὸ γράψεις).

5. Στὸ μανάβικο φέρανε 19 καφάσια μῆλα καὶ 6 καφάσια λιγότερα ροδάκινα. Πόσα καφάσια φέρανε, μῆλα καὶ ροδάκινα μαζὶ ;

6. Λύσε τὶς ἀσκήσεις :

$$39 + 18$$

$$40 - 27$$

$$48 + 12 - 27$$

$$56 + 28$$

$$28 - 16$$

$$36 + 24 - 13$$

$$45 + 17$$

$$32 - 18$$

$$67 - 67 + 25$$

7. Διόρθωσε, ὅπου ὑπάρχουν λάθη, μὲ τὴ βοήθεια καὶ τοῦ πίνακα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τὶς πρὶ κατω πράξεις:

$$7 \cdot 8 = 56$$

$$8 \cdot 9 = 81$$

$$3 \cdot 4 = 15$$

$$2 \cdot 9 = 18$$

$$3 \cdot 7 = 22$$

$$4 \cdot 8 = 32$$

$$6 \cdot 7 = 49$$

$$9 \cdot 10 = 100$$

Συμπληρωματική ύλη για άσκηση.

1. Κάνε τὸ λογαριασμό.

1)	$7 + 8 - 6$	$19 + 5 - 7$	$56 + 7 - 24$
	$34 - 18$	$24 + 8 - 5$	$65 + 9 - 35$
	$50 - 17 - 17$	$43 + 24$	$86 + 7 - 56.$

2)	$63 + 20$	$37 + 12 - 24$	$0 + 60 - 24$
	$76 - 3$	$37 - 12 + 24$	$18 + 18 - 0$
	$76 + 3$	$49 + 19 - 15$	$(16 + 34) - 46$

2. Λύσε καὶ ἀντίγραψε τὰ παραδείγματα, ἔτσι πὸς σὲ κάθε στήλη τ' ἀποτελέσματα νὰ μεγαλώνουν.

$36 + 19$	$80 - 8$	$28 + 27$	$92 - 45$
$36 + 17$	$80 - 2$	$32 + 27$	$92 - 24$
$36 + 14$	$80 - 5$	$25 + 27$	$92 - 38$

3. Βάλε ὅπου εἶναι οἱ τελεῖες, ἕναν ὁποιοδήποτε ἀριθμὸ πὸς νὰ ταιριάζει.

1)	$15 - 3 > 15 \dots$	2)	$45 + \dots > 18 + 45$
	$17 + 5 < 17 + \dots$		$68 - \dots < 68 - 5$
	$24 - 8 < 24 - \dots$		$19 + \dots < 19 + 6$

4. Χωρίς να κάνεις λογαριασμό, βάλε τὸ σημάδι $>$ $<$ ἢ $=$:

$$74 - 52 \dots 71 - 52$$

$$57 + (3 + 10) \dots 57 + 13$$

$$46 - 28 \dots 46 - 30$$

$$64 - (10 + 2) \dots 64 - 10$$

$$53 + 12 \dots 12 + 53$$

$$(30 + 9) + 10 \dots 30 + 10$$

5. Νὰ βρεῖς τὸν ἄγνωστο ἀριθμό.

$$x - 25 = 60$$

$$x - 12 = 41$$

$$76 - x = 28$$

$$52 - x = 18$$

$$19 + x = 70$$

$$x - 32 = 14$$

6. Βάλε τὸν ἀριθμὸ καὶ τὰ σημάδια ποὺ λείπουν τὸ $+$ ἢ τὸ $-$.

$$35 \dots = 17$$

$$63 \dots = 14$$

$$54 \dots = 68$$

$$82 \dots = 45$$

$$42 \dots = 61$$

$$27 \dots = 15$$

$$44 \dots = 52$$

$$53 \dots = 70$$

$$70 \dots = 63$$

7. Γράψε τὰ ἀθροίσματα μὲ μορφή πολλαπλασιασμοῦ καὶ νὰ βρεῖς τὸ ἀποτέλεσμα.

$$3 + 3 + 3 + 3 + 3$$

$$6 + 6 + 6 + 6$$

$$5 + 5 + 5 + 5$$

$$9 + 9 + 9 + 9 + 9$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2$$

$$7 + 7 + 7$$

$$4 + 4 + 4 + 4$$

$$5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5.$$

8. Νὰ γράψεις τὶς ἀσκήσεις αὐτὲς, σὰν ἀθροίσματα ὁμοίων προσθετέων καὶ νὰ βρεῖς τ' ἀποτελέσματα.

$$\begin{array}{ccccc} 5 \cdot 2 & 7 \cdot 3 & 6 \cdot 2 & 7 \cdot 4 & 2 \cdot 5 \\ 3 \cdot 4 & 8 \cdot 5 & 9 \cdot 4 & 10 \cdot 3 & 9 \cdot 3 \end{array}$$

9. Φτιάξε προβλήματα, ποὺ νὰ ταιριάζουν στὶς σύντομες πράξεις.

1) $\begin{array}{l} \text{Ἦταν} \quad \text{—} \quad 30 \\ \text{Πῆραν} \quad \text{—} \quad 12 \text{ καὶ } 7 \\ \text{Μείνανε} \quad \text{—} \quad x \end{array}$

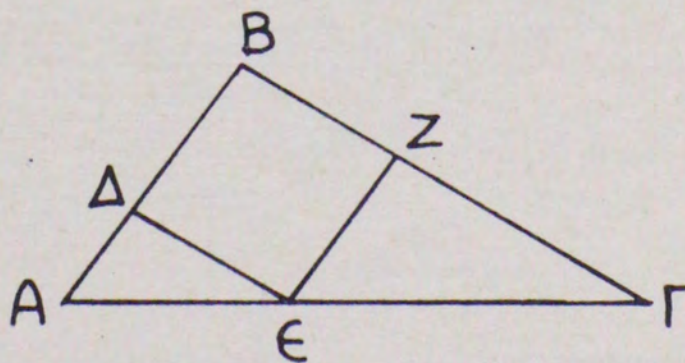
2) $82 \left\{ \begin{array}{l} \text{I} \quad \text{—} \quad 18 \\ \text{II} \quad \text{—} \quad x \\ \text{III} \quad \text{—} \quad 35 \end{array} \right.$

3) $\begin{array}{l} \text{I} \quad \text{—} \quad 34 \\ \text{II} \quad \text{—} \quad ; \text{ Κατὰ } 9 \text{ λιγότερα} \\ \text{III} \quad \text{—} \quad \text{Κατὰ } 5 \text{ περισσότερα} \end{array}$

4) $\begin{array}{l} \text{I} \quad \text{—} \quad X \text{ κατὰ } 8 \text{ λιγότερο} \\ \text{II} \quad \text{—} \quad ; \text{ Κατὰ } 6 \text{ περισσότερο} \\ \text{III} \quad \text{—} \quad 42 \end{array}$

10. Χάραξε διαστήματα, μὲ μῆκος 1 δμ. 1 ἐκ., 1 δμ. 3 ἐκ.

11. Χάραξε τρία διαστήματα. Τὸ πρῶτο μὲ μῆκος 12 ἐκ. Τὸ δεύτερο 4 ἐκ. κοντότερο ἀπ' τὸ πρῶτο καὶ τὸ τρίτο, 3 ἐκ. μακρύτερο ἀπ' τὸ δεύτερο. Ποιὸ εἶναι τὸ μῆκος τοῦ τρίτου διαστήματος;



Νὰ βρεῖς σ' αὐτὸ τὸ σχῆμα ἓνα τετράγωνο καὶ τρία τρίγωνα.

Τί ἄλλα ἀκόμα σχήματα βλέπεις;


ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Εισαγωγικά μαθήματα	σελ. 7
	Ἀρίθμηση Οἱ ἀριθμοὶ 1 καὶ 2	» 12 - 13
	» » » 1,2,3,4	» 14 - 15
	» » » 1,2,3,4,5	» 17 - 24
	» » » 1,2,3,4,5,6,7	» 25 - 27
	» » » 1,2,3,4,5,6,7,8,9	» 28 - 29
	» » » 1 - 10	» 30 - 33
Δεκάδα		» 35
	» Ὁ ἀριθμὸς 0	» 38 - 39
	Προσθέτουμε καὶ ἀφαιροῦμε 1	» 40 - 41
	» » » 2	» 42 - 53
	» » » 3	» 54 - 60
	» » » 4	» 61 - 68
	» » » 5,6,7,8,9	» 69 - 76
	Ἀφαιροῦμε 5,6,7,8,9	» 77 - 84
	Μεταβλητὲς	» 85 - 86
	Εὐθεῖα - Διάστημα	» 87
	Ἴσα καὶ ἄνισα Διαστήματα	» 88
	Ἐκατοστόμετρο - Δεκατόμετρο	» 89 - 90
	Συμπληρωματικὴ ὕλη γιὰ ἄσκηση	» 91 - 98
Ἐκατοντάδα		
	Οἱ ἀριθμοὶ 11 - 20	» 101 - 108
	Τὸ Ζύγισμα - Τὸ Κιλό.	» 109
	Ἡ Λίτρα (τὸ Λίτρο)	» 110
	Σύνθετα προβλήματα	» 111 - 112
	Συμπληρωματικὴ ὕλη γιὰ ἄσκηση	» 113 - 116
	Πολλαπλασιασμὸς καὶ Διαίρεση ὡς τὸ 20	» 117 - 122
	Ἀρίθμηση ὡς τὸ 100 (μὲ δεκάδες)	» 123 - 127
	Πρόσθεση καὶ ἀφαίρεση (μὲ δεκάδες) ὡς τὸ 100	» 124
	Τὸ Μέτρο	» 128 - 129
	Ὅλοι οἱ ἀριθμοὶ ἀπὸ 0 ὡς τὸ 100	» 130
	Ἄρτιοι καὶ περιττοὶ ἀριθμοὶ	» 136
	Γωνία, Τρίγωνο, Τετράπλευρο (τετραγωνικὸ)	» 137 - 138
	Προσθέτουμε καὶ Ἀφαιροῦμε	» 139
	Πρόσθεση - ἀφαίρεση μονοψήφιου ἀπὸ διψήφιο	» 140 - 142
	Πρόσθεση - ἀφαίρεση διψηφίων	» 143
	Ἡ ὀρθὴ γωνία	» 146 - 153
	Ἡ ὀρθὴ γωνία	» 154
	Πρόσθεση ἀριθμοῦ σὲ ἄθροισμα	» 155 - 156
	Ἀφαίρεση ἀριθμοῦ ἀπὸ ἄθροισμα	» 157 - 159

Τὸ ὀρθογώνιο - Τὸ τετράγωνο	»	160 - 161
Πρόσθεση ἀθροίσματος σὲ ἀριθμὸν	»	162 - 163
Ἀφαίρεση ἀθροίσματος ἀπὸ ἀριθμὸν	»	164 - 165
Συμπληρωματικὴ ὕλη γιὰ ἄσκηση	»	166 - 168
Πῶς βρίσκουμε τὸν ἄγνωστο μειωτέον	»	169 - 170
Ἡ Δραχμὴ	»	171 - 172
Πῶς μετράμε τὶς ὥρες, τὶς μέρες κλπ.	»	173 - 175
Πῶς βρίσκουμε τὸν ἄγνωστο ἀφαιρετέον	»	176 - 178
Πίνακες Πολλαπλασιασμοῦ	»	179 - 180
Συμπληρωματικὴ ὕλη γιὰ ἄσκηση	»	181 - 184

Γιὰ τὸ δάσκαλο

Σημείωμα

1) Τὸ ἐγχειρίδιο εἶναι διαρθρωμένο σὲ μαθήματα. Τὸ τέλος κάθε μαθήματος, σημειώνεται μὲ τὸ σημάδι  2) Ἡ ἀρίθμηση τῶν ἀσκήσεων, δίνεται χωριστὰ γιὰ κάθε μάθημα. Οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἀσκήσεων, ποὺ ἔχουν σχέση μετὰ τὴν νέα ὕλη, εἶναι τυπωμένοι μὲ κόκκινο. 3) Τὰ κείμενα ποὺ ἀντιστοιχοῦν στὶς σελίδες 6 - 31 καὶ εἶναι μὲ μικρὰ γράμματα, προορίζονται γιὰ τὸν δάσκαλο. Οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἐρωτήσεων καὶ τῶν καθηκόντων ποὺ ὀρίζονται σ' αὐτὰ τὰ κείμενα, ἀντιστοιχοῦν στοὺς ἀριθμοὺς τοὺς σχετικούς μετὰ τὸ μάθημα εἰκόνων. 4) Μετὰ ἀπὸ κάθε μεγάλο θέμα (ἐκτὸς τοῦ θέματος πρὸς τὸ τέλος τοῦ πρώτου κεφαλαίου γιὰ τὶς δεκάδες), δίνεται συμπληρωματικὴ ὕλη ἀσκήσεων, ποὺ μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθεῖ, κατὰ τὴν κρίση τοῦ ἴδιου τοῦ δάσκαλου.

(κείμενο εἰκόνων)

7 1. Γιὰ κυτάξτε προσεχτικά: Τ' ἀγόρια, τὰ κορίτσια, τὰ τραπέζια, τὶς καρέκλες, τὰ μῆλα στὸν πίνακα. 2. Κυτάξτε τὶς μπαλίτσες (κόκκινες, καὶ μπλέ, μεγάλες καὶ μικρές, ὅλες). 3. Αὐτὰ εἶναι τρίγωνα. (μπλέ, πράσινα, κόκκινα, ὅλα). 4. Ζωγραφίστε στὸ τετράδιο τέτοιες σημαιοῦλες. 5. Πόσα εἶναι τὰ μῆλα (τὰ μεγάλα, τὰ μικρά, ὅλα). Ζωγραφίστε τέτοια μῆλα. 8 1. Τὰ φλυτζάνια καὶ τὰ πιατάκια εἶναι ἴσα. Τὰ πιατάκια εἶναι τόσα, ὅσα καὶ τὰ φλυτζάνια. Τὰ φλυτζάνια εἶναι περισσότερα ἀπ' τὰ κουταλάκια. 2, 3. Κυτάξτε προσεχτικά τὶς εἰκόνες καὶ συγκρίνετε: Ποιὰ εἶναι περισσότερα, ποιὰ εἶναι λιγότερα, ποιὰ εἶναι τόσα ὅσα καὶ τ' ἄλλα (εἶναι τὰ ἴδια).

Ζωγραφίστε καὶ σεῖς καὶ συγκρίνετε: Περισσότερα, λιγότερα, τόσα. 4. Κυτάξτε τὴν τσουλίθρα. Τὰ κοριτσάκια εἶναι τόσα ὅσα καὶ τὰ αγοράκια. 9 1. Ποιὲς μπαλίτσες εἶναι περισσότερες; Καὶ πόσο; Τί θὰ κάνουμε γιὰ νὰ γίνουν οἱ κόκκινες μπαλίτσες ὅσο καὶ οἱ πράσινες; Βάλτε σὲ μιὰ γραμμὴ 4 μπαλίτσες κόκκινες κι' ἀπὸ κάτω ἄλλες 4 μπαλίτσες πράσινες. Τί θὰ κάνουμε γιὰ νὰ γίνουν οἱ πράσινες μπαλίτσες 1 περισσότερες ἀπ' τὶς κόκκινες; 2. Τί θὰ κάνουμε γιὰ νὰ ἔχουν ὅλοι καπέλλο; 3. Τί θὰ κάνουμε γιὰ νὰ εἶναι τὰ ἴδια τετραγωνάκια, μπλέ καὶ κόκκινα; 4. Γιὰ κυτάξτε τὰ σπιτάκια καὶ τὶς σημαιοῦλες. Ποιὰ εἶναι πιὸ πολλά; Πόσο πιὸ πολλά Τὰ ἀχλάδια καὶ τὰ μῆλα. Ποιὰ εἶναι πιὸ πολλά; Ζωγραφίστε τα καὶ σεῖς.

10 1. Στὴ μηλιά καὶ τὰ παιδιά, νὰ κάνετε ἐρωτήσεις μετὰ τὸ «πόσα»; Νὰ ζωγραφίσετε τόσα μπαλάκια κόκκινα, ὅσα εἶναι καὶ τὰ μῆλα καὶ τόσα μπαλάκια πράσινα, ὅσα εἶναι τὰ παιδιά γύρω ἀπ' τὴ μηλιά. Κρατᾶτε τὸ χάρακα καὶ τὸ μολύβι μὲ σωστὸ τρόπο, ὅπως δείχνει ἡ εἰκόνα. Γιὰ νὰ τραβήξετε γραμμὴ μὲ τὸ χάρακα, πρέπει νὰ ἀρχίσετε ἀπ' τ' ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ. 3. Βάλτε τελείες στὸ τετράδιό σας μετὰ τὰ τετραγωνάκια καὶ τραβήξτε γραμμές, ὅπως δείχνεται στὴν εἰκόνα. 11 1. Ποιὸς εἶναι πρῶτος; Ποιὸς εἶναι δεύτερος; Ποιὸς πηγαίνει μετὰ ἀπ' αὐτούς; Ποιὸς πηγαίνει ἀνάμεσα στὸν Μπαμπὰ καὶ τὸ γιό του; Ποιὸς πηγαίνει ἀνάμεσα στὴν Μαμά καὶ τὴν κοροῦλα της; 2. Ζωγραφίστε τόσα φτυαράκια, ὅσα εἶναι τὰ κουβαδάκια. Χρωματίστε τὸ πρῶτο φτυαράκι κόκκινο, τὸ τελευταῖο μπλέ καὶ τὸ ἄλλο ποὺ εἶναι ἀνάμεσά τους, κίτρινο. 3. Ζωγραφίστε δυὸ τέτοια σπιτάκια καὶ τὸ ἔλατο νὰ εἶναι ἀνάμεσά τους. 4.

Ποιές ζωγραφιές είναι περισσότερες; Ποιές είναι λιγότερες; Ποιές είναι τὸ ἴδιο; 5. Ποιές βάρκες είναι οἱ πιὸ πολλές; Οἱ κόκκινες ἢ οἱ πράσινες; 121. Ὁ ἀριθμὸς ἓνα γράφεται μὲ τὸ ψηφίο 1 καὶ ὁ ἀριθμὸς δύο, μὲ τὸ ψηφίο 2. 2. Χαράξτε στὸ τετράδιό σας γραμμὲς ὅπως φαίνεται στὴν εἰκόνα. 3. Τί βλέπετε στὴν εἰκόνα; 1 δραχμὴ Ὀνομάστε τα ὄλα. 4. Τί βλέπετε στὴν εἰκόνα 4;

Στὴν πρώτη γραμμὴ πόσα είναι τὰ πουλάκια; Εἶναι περισσότερα ἢ λιγότερα ἀπ' τὴ δεύτερη γραμμὴ; Πόσα είναι στὴ δεύτερη γραμμὴ; Εἶναι περισσότερα ἢ λιγότερα ἀπ' τὴν πρώτη γραμμὴ; 5. Διαβάστε τὸ ἔτσι: Τὸ ἓνα εἶναι μικρότερο ἀπ' τὸ δύο. Τὸ δύο εἶναι μεγαλύτερο ἀπ' τὸ ἓνα. 6. Βάλτε τὰ ψηφία ποὺ πρέπει στὰ ἄδεια κουτάκια στὴν εἰκόνα 4. 131. Ἦταν ἓνα λουλουδάκι. Ἀπ' τὸ μπουμποῦκι πετάχτηκε ἀκόμα ἓνα λουλουδάκι. Πόσα γίνανε τὰ λουλουδάκια; Πῶς γράφεται αὐτό;

(Στὸ ἓνα ἄμα βάλετε ἄλλο ἓνα, θὰ ἔχετε δύο). Περισσότερα εἶναι τώρα τὰ λουλουδάκια ἢ λιγότερα; Ποιὸς ἀριθμὸς εἶναι μεγαλύτερος; Τὸ 1 ἢ τὸ 2; (Τὸ δύο 2 εἶναι μεγαλύτερο ἀπ' τὸ 1). 2. Στὴ ζωγραφιὰ ἦταν δυὸ κοριτσάκια καὶ μὲ τὴ βογιὰ σβύστηκε τὸ ἓνα. Πόσα κοριτσάκια μείνανε; Περισσότερα ἢ λιγότερα; 3. Ἦταν ἓνα πουλάκι. Ἀπ' τὸ αὐγὸ βγήκε ἄλλο ἓνα πουλάκι. Πόσα γίνανε τώρα; Πῶς γράφεται αὐτό; 4. Τί δείχνει ἡ εἰκόνα αὐτή; Γιατί ἔλυωσε ὁ ἓνας χιονάνθρωπος; Πόσοι ἦταν πρῶτα καὶ πόσοι μείνανε; Πῶς γράφεται αὐτό; 141. Τί πριονίζει ἡ ἀρκουδίτσα; Πόσες ρόδες ἔχει τὸ χειραμαξάκι; Πόσες ρόδες ἔχει τὸ πατίνι; Πόσες ρόδες ἔχει τὸ ποδηλατάκι; Καὶ τὸ καροτσάκι; 2. Πῶς τὸν λένε τὸν ἀριθμὸ γιὰ τὸ πρῶτο; Ποιὸς ἀριθμὸς ταιριάζει γιὰ τὸ ἄλλο, ὕστερα ἀπ' αὐτό; Ποιὸς ἀριθμὸς ἀκολουθεῖ μετὰ ἀπ' αὐτούς; Ποιὸς ἀριθμὸς πηγαίνει μετὰ τὸ 2; Καὶ μετὰ τὸ 3; Πέστε τοὺς ἀριθμοὺς ἀπ' τὸ τέλος ὡς τὴν ἀρχὴ καὶ συμπληρῶστε τὰ κουτάκια στὴ σειρὰ τῶν ἀριθμῶν. 3. Διαβάστε τα ἔτσι: Τὸ ἓνα εἶναι ἴσο μὲ τὸ ἓνα καὶ τὸ δύο εἶναι ἴσο μὲ τὸ δύο. 4. Ποιὸς ἀριθμὸς εἶναι μεγαλύτερος; Τὸ 3 ἢ τὸ 2; 15 1. Πηγαίνοντας ἀπ' τὸ ἓνα σύρμα στὸ ἄλλο, γίνονται περισσότερες οἱ μπαλίτσες; Καὶ πόσο; 2. Πηγαίνοντας ἀπ' τὴ μιὰ κολώνα (στήλη) στὴν ἄλλη, γίνονται λιγότερα τὰ τετραγωνάκια;

Καὶ πόσο; 3. Ξαναβάλετε τὰ χαρτονάκια μὲ τοὺς ἀριθμοὺς 4, 2, 1, 3 στὴν κανονικὴ σειρὰ τους (ἀρχίζοντας ἀπ' τὸν πιὸ μικρὸ ἀριθμὸ). Συγκρίνετε τοὺς ἀριθμοὺς 3 καὶ 2, 4 καὶ 4 καὶ βάλτε ἀνάμεσά τους τὸ σημάδι $>$, $<$ ἢ $=$. 4. Ποιὸς ἀπ' αὐτούς τοὺς ἀριθμοὺς εἶναι ὁ πιὸ μέγας; Ὁ πιὸ μικρός; 161. Σὲ κάθε τρίγωνο, ὑπάρχουν 3 γωνίες, 3 πλευρὲς καὶ 3 κορυφές. Δεῖξτε τις. 2. Γιατί αὐτὰ τὰ σχήματα λέγονται τετράπλευρα (τετραγωνικά); Μετρήστε τις γωνίες, τις πλευρὲς καὶ τις κορυφές. 3. Σημειῶστε στὸ τετράδιό σας τελείες καὶ ἐνώστε τις μὲ χάρακα γιὰ νὰ ἔχετε 1 τρίγωνο καὶ ἓνα τετράπλευρο (τετραγωνικό). 4, 5, 6. Κυτάξτε τις εἰκόνες καὶ κάντε προβλήματα. Ἀποτελειῶστε τις πράξεις. 7. Βάλτε 3 μπαλίτσες στὴ σειρὰ. Πῶς θὰ πάρετε 4 μπαλίτσες. Ποιὸς ἀριθμὸς εἶναι μεγαλύτερος, τὸ 4 ἢ τὸ 3;

171. Πόσες είναι οἱ ἀγελάδες; Πόσα είναι τὰ πρόβατα; Πόσα είναι ὄλα τὰ ζῶα μαζί; 2. Ἄμα βάλουμε ἀκόμα ἓνα βαρκάκι, τότε πόσα θὰ γίνουν τὰ βαρκάκια; Τότε ποιά θὰ εἶναι τὰ περισσότερα; Τὰ τόπια ἢ τὰ βαρκάκια; Καὶ πόσο; 3. Πόσα είναι τὰ ἄσπρα τρίγωνα; Πόσα πρέπει νὰ βγάλουμε ἀπ' τὸ 5, γιὰ νὰ πάrouμε τὸν ἀριθμὸ 4; 4. Φτιάξτε καὶ λύστε τις ἀσκήσεις σύμφωνα μὲ τὸ ὑπόδειγμα. 5. Ἀντιγράψτε τα. Ἐκεῖ ποὺ εἶναι οἱ τελείες, βάλτε τὸ σημάδι ποὺ χρειάζεται: $>$, $<$ ἢ $=$. 18 1. Τί μᾶς λέει τὸ πρόβλημα; Τὸ ἀγόρι εἶχε 4 λουλούδια. Τὸ κορίτσι τοῦ ἔδωσε ἄλλο 1 λουλούδι. Τί ρωτάει τὸ πρόβλημα; Πόσα γίνανε τὰ λουλούδια ποὺ εἶχε τὸ ἀγόρι; Ποιά εἶναι ἡ λύση τοῦ προβλήματος; $4 + 1 = 5$.

Ποιά εἶναι ἡ ἀπάντηση;

Ὅλα τὰ λουλούδια τοῦ ἀγοριοῦ γίνανε 5. 2. Φτιάξτε τὸ πρόβλημα ποὺ δείχνει ἡ εἰκόνα. Πέστε τί μᾶς λέει τὸ πρόβλημα, τί ρωτάει καὶ ποιά εἶναι ἡ λύση του. Δώστε τὴν ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα τοῦ

προβλήματος. 3. Λύστε τις ασκήσεις. 4. Ἀντιγράψτε τα. Στὴ θέση ποὺ εἶναι οἱ τελείες, βάλτε τὸ σημάδι ποὺ χρειάζεται: $>$, $<$ ἢ $=$. **19** 1. Λύστε τις ασκήσεις καὶ συγκρίνετε τις ἀπαντήσεις. Πῶς μποροῦμε νᾶχουμε τὸν ἀριθμὸ 4; 2. Πῶς μποροῦμε νᾶχουμε τὸν ἀριθμὸ 5; 3. **Τί μᾶς λέει τὸ πρόβλημα;** Ἔνας ἰνδιάνος ἔχει 4 φτερά στὸ κούτελό του καὶ κρατᾶει ἄλλο ἓνα φτερό. **Βάλτε τὸ ἐρώτημα καὶ λύστε τὸ πρόβλημα.** 4. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο φτιάξτε τὸ πρόβλημα, μὲ τις ἀπλωμένες κάλτσες καὶ λύστε το.

5. Ὑποδείξτε τοὺς γειτονικοὺς ἀριθμοὺς στὴ σειρά, ἐξηγώντας τους ἔτσι: Γιὰ τὸν ἀριθμὸ 4, γειτονικοί του εἶναι ὁ 3 καὶ ὁ 5. Ὁ 3 εἶναι ὁ προηγούμενος ἀριθμὸς καὶ ὁ 5 ὁ ἐπόμενος ἀριθμὸς. **20** 1. Φτιάξτε τὸ πρόβλημα, ὅπως δείχνει ἡ εἰκόνα καὶ λύστε το. 2. Πέστε ποιὸς εἶναι ὁ ἀριθμὸς ποὺ λείπει. 3. Πέστε ποιοὶ εἶναι οἱ γειτονικοὶ ἀριθμοὶ στὴ σειρά. 4. Χαράξτε στὸ τετράδιο ἓνα κομμάτι εὐθείας (διάστημα), ὅπως δείχνεται στὴν εἰκόνα. 5. Ἀντιγράψτε τα καὶ βάλτε ὅπου εἶναι τελείες τὸ σημάδι ποὺ χρειάζεται: $>$, $<$ ἢ $=$. 6. Φτιάξτε τέτοια σχήματα μὲ ξυλαράκια. Πῶς θὰ μποροῦσε νὰ ὀνομαστεῖ τὸ καθένα ἀπ' αὐτά; 7. Σημαδέψτε τελείες στὸ τετράδιο καὶ ἐνῶστε τις μὲ διαστήματα, ἔτσι ποὺ νᾶχουμε ἓνα τρίγωνο καὶ ἓνα τετράπλευρο (τετραγωνικό). **21** 1. Παρατηρήστε τις εἰκόνες καὶ συγκρίνετε τοὺς ἀριθμούς. Βάλτε ἀνάμεσα στοὺς ἀριθμούς, τὸ σημάδι ποὺ χρειάζεται: $>$, $<$ ἢ $=$. 2. 3. Τί πρέπει νὰ κάνουμε, γιὰ νὰ γίνουν ἴσα; 4. Φτιάξτε τὸ πρόβλημα ποὺ θὰ σᾶς βοηθήσει νὰ μάθετε, πόσα γίνανε ὅλα τὰ ψαράκια μέσα στὴ γυάλα. 5. Ἀντιγράψτε τα βάζοντας ἐκεῖ ποὺ εἶναι οἱ τελείες, τὸ κατάλληλο σημάδι: $>$, $<$ ἢ $=$. 6. Ὅταν ἔχεις τέτοια λεφτά, πῶς μπορεῖς νὰ πληρώσεις 5 δραχμές; **22** 1. Ποιὸ μολύβι εἶναι πιὸ μακρὸ (μεγαλύτερο): Οἱ πράσινες ταινίες εἶναι ἴσες στὸ μάκρος, ἀλλὰ ἡ κόκκινη ταινία εἶναι κοντύτερη. 2. Δεῖξτε διαστήματα ποὺ εἶναι ἴσα μεταξύ τους καὶ ἄλλα ποὺ εἶναι ἄνισα μεταξύ τους. 3. Στὸν κεροστάτη ἦταν 2 κεριὰ καὶ φέρανε ἄλλο 1. Βάλτε τὸ ἐρώτημα μ' αὐτὰ ποὺ λέει τὸ πρόβλημα καὶ λύστε το. 4. Ἀπὸ μιὰ ρίζα μὲ 3 λουλουδάκια, ἓνα κοριτσάκι ἔκοψε τὸ ἓνα. Φτιάξτε τὸ πρόβλημα καὶ λύστε το. 5. Ἀντιγράψτε τα καὶ βάλτε ὅπου εἶναι τελείες τὸ κατάλληλο σημάδι: $>$, $<$ ἢ $=$. 6. 7. Ἀντιγράψτε τις ασκήσεις καὶ λύστε τις. **23** 1. Χαράξτε ἓνα διάστημα μήκους 1 ἐκ. 2. Τί μήκος ἔχει ἡ κάθε ταινία; Ποιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶναι μακρύτερη; Ποιὰ εἶναι ἡ κοντύτερη; 3. Πόσο εἶναι τὸ μήκος τοῦ κάθε διαστήματος; 4. Σημειώστε τελείες στὸ τετράδιό σας. ὅπως δείχνεται στὴν εἰκόνα καὶ ἐνῶστε τις μὲ διαστήματα, στὴν ἀρχὴ τις κόκκινες τελείες καὶ μετὰ τις μαῦρες. Ποιὸ εἶναι τὸ μήκος τοῦ κάθε διαστήματος; 5. Λύστε τις ασκήσεις καὶ ἐξηγήστε, γιατί στὴ μιὰ ἀπ' τις δυὸ ασκήσεις κάθε ζευγαριοῦ ἢ ἀπάντηση ποὺ παίρνουμε εἶναι μεγαλύτερη ἀπ' τὴν ἄλλη. 6. Μ' αὐτὰ ποὺ μᾶς λέει τὸ πρόβλημα, βάλτε τὸ ἐρώτημα καὶ λύστε τὸ πρόβλημα. 7. Στὸ δρόμο ὑπῆρχαν 4 καινούρια σπίτια καὶ χτίσανε ἄλλο 1. Συμπληρώστε τὸ πρόβλημα καὶ λύστε το. 8. Φτιάξτε τέτοιο πρόβλημα, ὥστε μὲ τὴ λύση του νὰ φαίνεται πῶς ἀπ' τὰ πέντε βγάζουμε (ἀφαιροῦμε) ἓνα. **24** 1. Τί πρέπει νὰ κάνουμε, γιὰ νὰ εἶναι τὰ ποτιστήρια, ὅσα καὶ τὰ φτυαράκια; 2. Πόσα ἑκατοστὰ μακρύτερη, εἶναι ἡ μπλὲ ταινία, ἀπ' τὴν κόκκινη; 3. Ποιὲς ἀπ' τις ασκήσεις κάθε ζευγαριοῦ μοιάζουνε καὶ ποιὲς διαφέρουν; 4. Συμπληρώστε τὰ κενά, σύμφωνα μὲ τὸ ὑπόδειγμα. Πέστε πῶς λέγεται ὁ προηγούμενος ἀριθμὸς τοῦ 4 καὶ ὁ ἀριθμὸς ποὺ εἶναι μετὰ ἀπὸ τὸν 3. 5. 6. Κυτάξτε τις εἰκόνες. Φτιάξτε τὰ προβλήματα καὶ λύστε τα. Συμπληρώστε τὰ ἄδεια κουτάκια. **25** 1. Πέντε παιδιὰ παίζουν τὴν κολοκυθιά. Ἔρχεται κι' ἓνα κοριτσάκι ἀκόμα γιὰ νὰ παίξει. Πόσα θὰ γίνουνε; Κι' ἂν μετὰ ἀπ' τὸ κοριτσάκι, ἔρθει κι' ἄλλο ἓνα γιὰ νὰ παίξει κι' αὐτό; 2. Περισσότερα γίνανε τὰ μολύβια ἢ λιγότερα; Πόσα μολύβια μείνανε; 3. Πόσα εἶναι ὅλα τὰ τρίγωνα; Πόσα τρίγωνα εἶναι χρωματισμένα; Πόσα τρίγωνα μείνανε ἀχρωμάτιστα; 4. Ἀντιγράψτε τα, βάζοντας ὅπου εἶναι τελείες τὸ σημάδι ποὺ χρειάζεται: $>$, $<$ ἢ $=$. Σημειώστε ποιὸς ἀριθμὸς εἶναι μεγαλύτερος, τὸ 6 ἢ τὸ 7. Πῶς μποροῦμε νὰ πάρουμε τὸν ἀριθμὸ 6. Πῶς μποροῦμε νᾶχουμε τὸν ἀριθμὸ 7; 5. Πόσα εἶναι τὰ κόκκινα τρίγωνα; Πόσα εἶναι τὰ μαῦρα; Πόσα εἶναι ὅλα τὰ τρίγωνα; 6. Πέστε χωρὶς λογαρια-

σμούς, πόσες είναι οι μαυρες μπαλίτσες; Κάντε έλεγχο μετρώντας τις. Πόσες είναι οι κόκκινες μπαλίτσες; Πόσες είναι όλες οι μπαλίτσες; **26** 1. Λύστε τις ασκήσεις. Συγκρίνετε τις ασκήσεις τής πρώτης στήλης. Ποιές άπ' αυτές μοιάζουν μεταξύ τους και ποιές διαφέρουν; Συγκρίνετε τις ασκήσεις τής δεύτερης στήλης. Ποιές άπ' αυτές μοιάζουν και ποιές διαφέρουν; 2. Μαντέψτε ποιά σημάδια και αριθμοί λείπουν άπ' αυτές τις ασκήσεις.

3. Τί πρέπει να κάνουμε, ώστε οι άσπρες μπαλίτσες, να γίνουν τόσες, όσες και οι κόκκινες; 4. Άντιγράψτε τους αριθμούς, συμπληρώνοντας τα κενά στη σειρά των αριθμών. Πέστε ποιός είναι ό προηγούμενος και ό επόμενος για τους αριθμούς 5, 3 και 2. 5. Να βρήτε, πόσα τετραγώνια, είναι τό μήκος αυτού του διαστήματος; Τό μήκος ενός διαστήματος όρίζεται εύκολα, με τη βοήθεια του χάρακα, που τοποθετείται πάνω στο διάστημα, όπως δείχνει ή εικόνα. Δείξτε πάνω στο χάρακα 6 εκ., 4 εκ. Χαράξτε στο τετράδιό σας, δύο διαστήματα. Τό ένα με μήκος 5 εκ. και τό άλλο με 4 εκ. **27** 3. Χρωματίστε τα **πολύγωνα**. Πώς μπορεί να όνομαστεί τό πρώτο πολύγωνο; Τό δεύτερο; Τό τρίτο; Φτιάξτε με μαστουνάκια ένα έφτάγωνο. Πόσα μαστουνάκια χρειάζονται γιαυτό; 4. Συμπληρώστε τα κενά, σύμφωνα με τό υπόδειγμα. 5. Τί σημάδι πρέπει να βάλετε ανάμεσα στους αριθμούς; Τό + ή τό —; 6. 7. Λύστε τις ασκήσεις. 8. Συγκρίνετε τις ασκήσεις κάθε ζευγαριού. Ποιές είναι όμοιες και ποιές διαφέρουν; 9. Μετρήστε τό κάθε διάστημα. **28** 1. Ποιός αριθμός ακολουθεί μετά τον αριθμό 7; Πόσο είναι μεγαλύτερος άπ' τον 7; Κάντε σύγκριση με τους αριθμούς 8 και 9, 5 και 6, 3 και 4. 2. Η Έλενίτσα γιορτάζει τα γενέθλιά της και βάζει τα κεράκια στην τούρτα. Έβαλε 8 και τώρα βάζει άλλο 1, τό τελευταίο. Πόσων χρονών είναι ή Έλενίτσα; 3. Κυτάξτε την πρώτη εικόνα. Πόσες είναι οι πεταλούδες. Πόσες μείνανε στη δεύτερη εικόνα; **29** 1. Μετακινήστε τα κοκκαλάκια άπ' τ' άριστερά προς τα δεξιά, ένα ένα. λύστε τις διπλανές ασκήσεις. 2. Άντιγράψτε τα, συμπληρώνοντας τα κενά. 3. Βάλτε στην άδεια θέση, όποιονδήποτε κατάλληλο αριθμό. 4. Λύστε τις ασκήσεις και συγκρίνετέ τις. 5. Χαράξτε τέτοια τετράπλευρα (τετραγωνικά) και ένα πεντάγωνο, στο τετράδιό σας με τα τετραγώνια. 6. 7. Λύστε τα προβλήματα. 8. Ξαναβάλτε τους αριθμούς με τη σειρά, αρχίζοντας άπ' τον πιο μεγάλο. 7, 4, 8, 3, 6, 2, 9. **30** 1. 2. 3. Τό 10 πόσο είναι μεγαλύτερο άπ' τό 9; Τό 9 πόσο είναι μικρότερο άπ' τό 10; 4. Από έφτά μαστουνάκια, να φτιάξτε 2 τετράπλευρα (τετραγωνικά). 5. Φτιάξτε τό πρόβλημα. 6. Άντιγράψτε τους αριθμούς, συμπληρώνοντας τα κενά που υπάρχουν στη σειρά που πρέπει. Ποιός αριθμός λέμε πως προηγείται στη σειρά; Τό 7 ή τό 8; Ποιός άπ' αυτούς τους δυό αριθμούς είναι μικρότερος; Συγκρίνεται ανάλογα, τους αριθμούς 4 και 5, 8 και 9, 9 και 10. 7. Συγκρίνετε τις ασκήσεις σε κάθε ζευγάρι. Γιατί άπ' τη μία, άπ' τό κάθε ζευγάρι παίρνουμε άπάντηση, μεγαλύτερη άπ' την άλλη; **31** 1. Πόσοι κύβοι είναι στην πρώτη στήλη; Και στην επόμενη στήλη; Πόσο περισσότερο κύβοι, είναι στην κάθε στήλη που ακολουθεί; Από κάθε δοσμένο αριθμό, πόσο μεγαλύτερος, είναι ό επόμενος; 2. Διαβάστε διαφορετικά τό παράδειγμα $7 + 1 = 8$. 3. Ποιός άπ' τους αριθμούς αυτούς, προηγείται στη σειρά; 4.— 5. Ποιός άπ' τους αριθμούς αυτούς προηγείται στη σειρά; Συμπληρώστε τα κενά. 6. Άντιγράψτε τις ασκήσεις και εξηγήστε γιατί από κάθε ζευγάρι, στην μία άσκηση παίρνουμε μεγαλύτερη άπάντηση άπ' την άλλη; 7. Βάλτε τα σημάδια που πρέπει: $>$, $<$ ή $=$. 8. Λύστε τις ασκήσεις. 9. Άντιγράψτε και τις δυό σειρές, άπ' τό 1 - 10 και άπ' τό 10 ως τό 1. **32** 1. Στην ταινία ήταν 10 τετραγώνια. Τί πρέπει να κάνουμε, για να μείνουν 1 λιγότερο; Πόσα τετραγώνια μείνανε στην ταινία; Πόσα τετραγώνια λιγόστεψε ή ταινία; 2 - 3.— 4. Πέστε χωρίς λογαριασμό, σε ποιά άπ' τις ασκήσεις του κάθε ζευγαριού ή άπάντηση είναι μεγαλύτερη; Έξηγήστε γιατί. 5. Περισσότερα μείνανε ή λιγότερα; Άντιγράψτε τα, συμπληρώνοντας τα κενά. 6.— Ποιά ζευγάρια αριθμών πρέπει να προσθέσουμε, για να έχουμε τον αριθμό 10;

Τὸ βιβλίο αὐτὸ τῶν ἐκδόσεων ΠΑΠΑΖΗΣΗ
ἔχει ἐκπονηθῆ ἀπὸ ἐπιτροπὴν, εἰς τὰ πλαίσια
προγράμματος τῆς ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΜΑ-
ΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ καὶ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον αὐτῆς.

Διὰ τὴν ἔκδοσιν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν καὶ με-
ταφράσθησαν ἀντίστοιχα ἐγχειρίδια δώδεκα
χωρῶν,

Γενικὴ ἐπιμέλεια : Λ. Λαυριώτης.

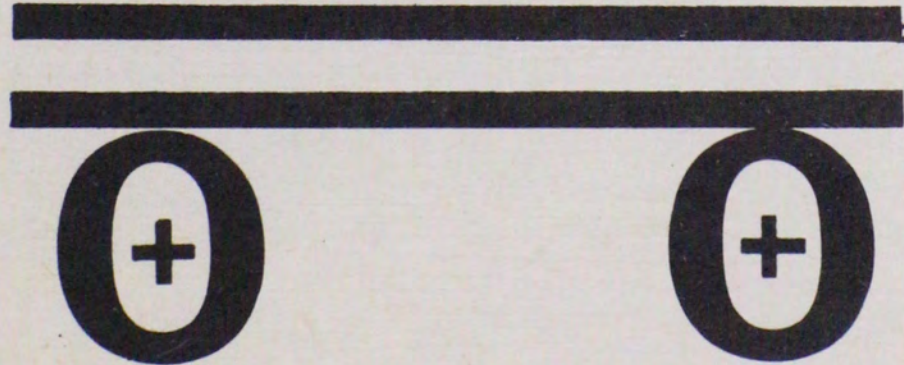
Σύμβουλος ἐκδόσεως : Π. Μπουκάλας.

Εἰκονογράφηση

Λάγια Γιούργου, Μαίρη Σχοινᾶ.

Στοιχειοθεσία : Σπύρος Λένης.

Φωτογράφιση : Ματθαιογιάννης καὶ ΣΙΑ .



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ



005400006845

